

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីរំលឹកគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច័ណេ ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

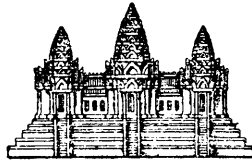
ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្កានដោយ
ប៊ុនប្រុស ម៉ាន់ សាន់វ៉ត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើសលែងពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច ទ័ណ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ិច សារ៉េង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវ៉ានា និងឧបាសិកា យុន សូនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និងលោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យឿន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេនី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាដ, ចាន់ណា សុធានីនាធា (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូចេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទួត សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ទីស សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធឿង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ដុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា វ៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុវណ្ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ព្រះគ្រូបដិវត្តនាម
និង
សេចក្តីព្រះបាទនាសាខ្មែរ
អភិវឌ្ឍន៍បដិវត្ត
បដ្ឋាន បឋមនាគ
៧៤

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥១០

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់សារតិសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនកម្មវិធីព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation
of the complete collection of "TRIPITAKA" to the Cambodian
Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

ការម្នាក់ថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាទីរាប់អាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាទីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ ចកវិប្រតិភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខ្មែរផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រកដ្ឋងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ ចេញបំបែកគំនុំគ្នា ដើរតាមពុទ្ធសីលាចារ្យបរមគ្រូ ខិតខំព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងចិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តប្បក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ Rev. Muchaku Seikyo

ប្រធានការិយាល័យ Rev. Sinohara Eiichi

អ្នកចាត់ការ Rev. Matunaga Zendo Rev. Arima Jitsujo Rev. Ito Yoshimichi
Rev. Watai Keiichi Rev. Sugiya Yoshizumi Rev. Sigeta Shincyo
Rev. Maeda Risyo Rev. Nakajima Kyoshi Mr. Ei Rokusuke

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未會有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大藏經）復刻救援委員会

世話人代表	無着 成恭	世話人	松永 然道	有馬 実成
事務局長	篠原 鋭一		伊藤 佳通	渡井 奎一
			杉谷 義純	茂田 真澄
			前田 利勝	中島 教之
			永 六輔	

Acknowledgment

My dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community.

It gives me a great pleasure to learn that the translation of the " Pali Tripitaka " into Cambodian by the " Tripitaka Commission " of the Buddhist Institute, Phnom Penh has been successfully achieved. The project to translate the Tripitaka was launched in 1930 and took 39 years to complete the whole work only in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but is also an important milestone in the history of publication in Cambodia.

Revival and prosperity of Buddhism in Cambodia is the ardent desire of the Japanese Buddhist Community. It is with this spirit that we have completed this important project and want to present the complete work to the Cambodian Buddhist community. It is a present not only to the Buddhist community in Cambodia but also to the Cambodian people and all the peace loving people in the world.

Cambodia experienced the greatest tragedies of modern times and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount this grief and anger, and to forgive and start working again for world peace.

This great work is a symbol of Japanese Buddhist communities resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and a testimony to the friendship between the people.

Join hands in prayer...

July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General: Rev. Eiichi Sinohara

Management Team:

Rev. Zendo Matunage Rev. Jitsujo Arima Rev. Yoshimichi Ito
Rev. Keiichi Watai Rev. Yoshizumi Sugiya Rev. Shincyo Sigeta
Rev. Risyo Maeda Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន បវេណា

៧៤

ព. ស. ២៥១០

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស បរិមោ ភាគោ

នមោ តស្ស កកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

មាតិកានិក្ខេបវិវា(១)

[១] ហេតុប្បដ្ឋយោ អារម្មណប្បដ្ឋយោ អនិ-
បតិប្បដ្ឋយោ អនន្តរប្បដ្ឋយោ សមនន្តរប្បដ្ឋយោ
សហជាតប្បដ្ឋយោ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយោ និស្សយប្ប-
ដ្ឋយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយោ បុរេជាតប្បដ្ឋយោ បន្ទា-
ជាតប្បដ្ឋយោ អាសវនប្បដ្ឋយោ កម្មប្បដ្ឋយោ វិទា-
កប្បដ្ឋយោ អាហារប្បដ្ឋយោ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយោ លា-
នប្បដ្ឋយោ មត្តប្បដ្ឋយោ សម្មយុត្តប្បដ្ឋយោ វិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋយោ អត្ថប្បដ្ឋយោ នត្ថប្បដ្ឋយោ វិភតប្បដ្ឋ-
យោ អវិភតប្បដ្ឋយោ ។

បច្ចយវិវាដ្ឋវិវា(២)

[២] ហេតុប្បដ្ឋយោតិ ហេតុ ហេតុសម្មយុត្ត-
កានំ ធម្មានំ តំសម្មជាតានំ រូទានំ ហេតុប្បដ្ឋ-
យេន បដ្ឋយោតិ ។

១ ម. បច្ចយុទ្ធសោ ។ ២ ម. បច្ចយនិទ្ធសោ ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន បរិមត្តាគ

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសមាសមុទ ព្រះអង្គនោះ ។

មាតិកានិក្ខេបវិវរៈ

(១) ហេតុប្បច្ច័យ អារម្មណប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ អនន្ត-
 ប្បច្ច័យ សមនន្តប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ និស្ស-
 យប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 អាសេវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយតប្បច្ច័យ វិប្បយត-
 ប្បច្ច័យ អតិប្បច្ច័យ នតិប្បច្ច័យ វិតតប្បច្ច័យ អវិតតប្បច្ច័យ ។

បឋមវិភង្គវិវរៈ

(២) ពាក្យថា ហេតុប្បច្ច័យ បានដល់ហេតុ ជាប្បច្ច័យ
 នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយហេតុផល នៃពួករូបដែលតាំងឡើងអំពី
 ធម៌នោះផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក បញ្ជី

[៣] អារម្មណាប្បដ្ឋយេតិ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណាជានុយា តំសម្បយុត្តកានព្វ ធម្មានំ អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សទ្ធាយតនំ សោតវិញ្ញាណាជានុយា តំសម្បយុត្តកានព្វ ធម្មានំ អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កម្មាយតនំ យានវិញ្ញាណាជានុយា តំសម្បយុត្តកានព្វ ធម្មានំ អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ រសាយតនំ ជីវិតវិញ្ញាណាជានុយា តំសម្បយុត្តកានព្វ ធម្មានំ អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ដោដ្ឋញ្ញយតនំ កាយវិញ្ញាណាជានុយា តំសម្បយុត្តកានព្វ ធម្មានំ អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ រូបាយតនំ សទ្ធាយតនំ កម្មាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ញយតនំ មនោជានុយា តំសម្បយុត្តកានព្វ ធម្មានំ អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សព្វ ធម្មា មនោវិញ្ញាណាជានុយា តំសម្បយុត្តកានព្វ ធម្មានំ អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ យំ យំ ធម្មំ អារត្ត យេ យេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈនំ ចិត្តចេតសីកា ធម្មា តេ តេ ធម្មា តេសំ តេសំ ធម្មានំ អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក បដិសេធ

[៣] ពាក្យថា ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ បានដល់រូបាយតនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ-
 ធាតុនោះផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ សទ្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 សោតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុ
 នោះផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គន្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃឃាន-
 វិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយឃានវិញ្ញាណធាតុនោះផង
 ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ រសាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវវិញ្ញាណធាតុផង
 នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយការម្មណ្ឌ-
 ប្បច្ច័យ ដេដញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួក
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយការម្មណ្ឌប្ប-
 ច្ច័យ រូបាយតនៈ សទ្ធាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដេដញ្ញា-
 យតនៈ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោ-
 ធាតុនោះផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ធម៌ទាំងពួង ជាបច្ច័យ នៃ
 មនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុ
 នោះផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ពួកធម៌ណា ៗ ប្រាវត្តនូវធម៌ណា ៗ
 ហើយកើតឡើង ពួកធម៌នោះ ៗ គឺចិត្តចេតសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌
 នោះ ៗ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។

បច្ចយវិវត្តវិហារ

[៤] អធិបតិប្បច្ចយោតិ ធម្មាធិបតិ ធន្តសម្បយុត្ត-
 កានំ ធម្មានំ តំសម្បដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ វិយាធិបតិ វិយេសម្បយុត្តកានំ
 ធម្មានំ តំសម្បដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចិត្តាធិបតិ ចិត្តសម្បយុត្តកានំ ធម្មានំ តំស-
 ម្បដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិម័-
 សាធិបតិ វិម័សសម្បយុត្តកានំ ធម្មានំ តំសម្បដ្ឋា-
 នានញ្ច រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ យំ យំ
 ធម្មំ កុំ កត្វា យេ យេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ចិត្ត-
 េចតសិកា ធម្មា តេ តេ ធម្មា តេសំ តេសំ
 ធម្មានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[៥] អនន្តរប្បច្ចយោតិ ចក្កវិញ្ញាណាទតុ តំ-
 សម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោទតុយា តំសម្បយុត្ត-
 កានានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ មនោ-
 ទតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណាទតុយា
 តំសម្បយុត្តកានានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សោតវិញ្ញាណាទតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោ-
 ទតុយា តំសម្បយុត្តកានានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន

បច្ច័យវិក្ការៈ

(៤) ពាក្យថា អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ឆន្ទាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃ ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយឆន្ទៈផង នៃពួករូបដែលកើតអំពីឆន្ទៈនោះផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ វិវិយាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយ វិវិយៈផង នៃពួករូបដែលកើតអំពីវិវិយៈនោះផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ចិត្តាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយចិត្តផង នៃពួករូបដែល កើតអំពីចិត្តនោះផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ វិមសាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួក ធម៌ដែលប្រកបដោយវិមសៈផង នៃពួករូប ដែលកើតអំពីវិមសៈនោះផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ពួកធម៌ណាៗ ធ្វើនូវធម៌ណាៗ ឲ្យជាទីគោរព ហើយកើតឡើង ពួកធម៌នោះៗ គឺចិត្តចេតសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ នោះៗ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៥) ពាក្យថា អនន្តរប្បច្ច័យ បានដល់ចក្កវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួក ធម៌ ដែលប្រកបដោយចក្កវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុ ផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ សោតវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួក ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

បច្ចុយោ មនោទានុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោ-
 វិញ្ញាណទានុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អនន្ត-
 រប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ យានវិញ្ញាណទានុ តំសម្ប-
 យុត្តកា ច ធម្មា មនោទានុយា តំសម្បយុត្តកា-
 នញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ មនោ-
 ទានុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណទា-
 នុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចុយេន
 បច្ចុយោ ជីវិតវិញ្ញាណទានុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា
 មនោទានុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អនន្ត-
 រប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ មនោទានុ តំសម្បយុត្តកា
 ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណទានុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច
 ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ កាយវិញ្ញាណ-
 ទានុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោទានុយា តំ-
 សម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
 មនោទានុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណ-
 ទានុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចុយេន
 បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិ-
 មានំ កុសលានំ ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ យានវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយយានវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ជិវ្ហវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយជិវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កាយវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកកុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកកុសលធម៌មុនៗ

បច្ចយវិវត្តវិញ

បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា បច្ចិមាទំ បច្ចិមាទំ
 អព្យាកតាទំ ធម្មាទំ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចុយោ
 បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា បច្ចិមាទំ បច្ចិមាទំ
 អកុសលាទំ ធម្មាទំ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា
 បុរិមា អកុសលា ធម្មា បច្ចិមាទំ បច្ចិមាទំ អព្យាកតាទំ
 ធម្មាទំ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អព្យា-
 កតា ធម្មា បច្ចិមាទំ បច្ចិមាទំ អព្យាកតាទំ ធម្មា-
 ទំ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អព្យា-
 កតា ធម្មា បច្ចិមាទំ បច្ចិមាទំ កុសលាទំ ធម្មាទំ
 អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា
 ធម្មា បច្ចិមាទំ បច្ចិមាទំ អកុសលាទំ ធម្មាទំ
 អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចុយោ យេសំ យេសំ ធម្មាទំ
 អនន្តរា យេ យេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ចិត្តចេតសិកា
 ធម្មា តេ តេ ធម្មា តេសំ តេសំ ធម្មាទំ អនន្ត-
 រវ្យច្ចយេន បច្ចុយោតិ ។

[៦] សមនន្តរវ្យច្ចយោតិ ចក្ខុវិញ្ញាណជាតុ
 តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោជាតុយា តំសម្ប-
 យុត្តកានព្វា ធម្មាទំ សមនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចុយោ

បច្ច័យវិភង្គកៈ

ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអកុសល-
ធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
ពួកអកុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយៗ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌
ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួក
កុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុនៗ ជា
បច្ច័យ នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកធម៌ណាៗ
កើតឡើង ក្នុងលំដាប់នៃពួកធម៌ណាៗ ពួកធម៌នោះៗ គឺបិត្តុចេតសិកធម៌
ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌នោះៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៦] ពាក្យថា សមនន្តរប្បច្ច័យ បានដល់ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុគឺ ពួក
ធម៌ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះគឺ ជាបច្ច័យ នៃមហេន្ទ្រាតុផល
នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមហេន្ទ្រាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ

អរិយធម៌ជំនាន់ បង្កើត

មនោទានុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណា-
 នាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ ធម្មានំ សមនន្តវប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សោតវិញ្ញាណទានុ តំសម្បយុត្តកា
 ច ធម្មា មនោទានុយា តំសម្បយុត្តកានញ ធម្មានំ
 សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ មនោទានុ តំសម្ប-
 យុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណទានុយា តំសម្ប-
 យុត្តកានញ ធម្មានំ សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 យាវិញ្ញាណទានុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោ-
 ទានុយា តំសម្បយុត្តកានញ ធម្មានំ សមនន្តវប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ មនោទានុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា
 មនោវិញ្ញាណទានុយា តំសម្បយុត្តកានញ ធម្មានំ
 សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិញ្ញាណទានុ តំ-
 សម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោទានុយា តំសម្បយុត្តកា-
 នញ ធម្មានំ សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ មនោទានុ
 តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណទានុយា តំ-
 សម្បយុត្តកានញ ធម្មានំ សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
មនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុ
នោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ សោតវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួកធម៌ ដែល
ប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃ
ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ
មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ
នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណ-
ធាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ យានវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួក
ធម៌ ដែលប្រកបដោយយានវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោ-
ធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុ
នោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកប
ដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ជីវវិញ្ញាណ-
ធាតុក្តី ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជា
បច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះ
ផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយ
មនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌
ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ

បច្ចុយវិវត្តវិព

កាយវិញ្ញាណជាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោ-
 ជាតុយា តំសម្បយុត្តកា នព្វ ធម្មានំ សមនន្តរ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ មនោជាតុ តំសម្បយុត្តកា ច
 ធម្មា មនោវិញ្ញាណជាតុយា តំសម្បយុត្តកា នព្វ
 ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា
 កុសលា ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កុសលានំ ធម្មានំ
 សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា
 ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អព្យាកតានំ ធម្មានំ សម-
 នន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា
 ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សម-
 នន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា
 បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អព្យាកតានំ ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា ធម្មា បច្ឆិ-
 មានំ បច្ឆិមានំ អព្យាកតានំ ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា ធម្មា បច្ឆិមានំ
 បច្ឆិមានំ កុសលានំ ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិ-
 មានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ

បច្ចុយវិក្កខ្លាវៈ

កាយវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះ
 ផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយ
 មនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែល
 ប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ពួក
 កុសលធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលធម៌ក្រោយ ។ ដោយសមនន្ត-
 រប្បច្ច័យ ពួកកុសលធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយ ។
 ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអកុសលធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 អកុសលធម៌ក្រោយ ។ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអកុសលធម៌
 មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយ ។ ដោយសមនន្តរ-
 ប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយ ។
 ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 កុសលធម៌ក្រោយ ។ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុន ។
 ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយ ។ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

យេសំ យេសំ ធម្មានំ សមនន្តរា យេ យេ ធម្មា
ឱប្បវន្តំ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា តេ តេ ធម្មា តេសំ
តេសំ ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[៧] សហជាតប្បច្ចយោតិ ចត្តារោ ធម្មា អរូបិណោ
អញ្ញមញ្ញំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារោ
មហាក្ខតា អញ្ញមញ្ញំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឱក្កន្តិក្កណោ នាមរូបំ អញ្ញមញ្ញំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា ឱទានា-
រូបានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបិណោ ធម្មា
អរូបិណំ ធម្មានំ កញ្ចំ កាលំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កញ្ចំ កាលំ នសហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោតិ ។

[៨] អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយោតិ ចត្តារោ ខន្ធា អរូបិ-
ណោ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារោ មហា-
ក្ខតា អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឱក្កន្តិក្កណោ
នាមរូបំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

ពួកធម៌ណា ៗ កើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃពួកធម៌ណា ៗ ពួកធម៌
នោះ ៗ គឺចិត្តចេតសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌នោះ ៗ ដោយ
សមនន្តរៈប្បច្ច័យ ។

(៧) ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ បានដល់ពួកធម៌ ៤ ដែល
មិនមានរូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាកូត-
រូប ៤ ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយសហជាតប្បច្ច័យ នាមរូប ជា
បច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួក
ចិត្តចេតសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តជាសម្បជាន
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាកូតរូប ជាបច្ច័យ នៃឧបាទារូបទាំងឡាយ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ចួនកាល ពួកធម៌ដែលមានរូប ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកធម៌ដែលមិនមានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ចួនកាល មិនមែន
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យទេ ។

(៨) ពាក្យថា អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធ ៤ ដែលមិន
មានរូប ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មហាកូតរូប ៤ ជាបច្ច័យ
ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ នាមរូប ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

បច្ចយវិភង្គវិព

(៧) និស្សយប្បច្ចយោតិ ចត្តារោ ខន្ធា អរូបិយោ
 អញ្ញាមញ្ញំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារោ មហា-
 ក្ខតា អញ្ញាមញ្ញំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឌីក្កន្តិ-
 ក្កុលោ នាមរូបំ អញ្ញាមញ្ញំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ និស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា ឧបាទារូចានំ និស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កាយតំ ចក្កវិញ្ញាណាតុយា
 តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ភោតាយតំ ភោតវិញ្ញាណាតុយា តំសម្បយុត្តកា-
 នព្វំ ធម្មានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ យានាយតំ
 យានវិញ្ញាណាតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ជីវ្ហាយតំ ជីវ្ហវិញ្ញាណា-
 តុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កាយាយតំ កាយវិញ្ញាណាតុយា តំសម្ប-
 យុត្តកានព្វំ ធម្មានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ យំ រូបំ
 និស្សយ មនោជាតុ ច មនោវិញ្ញាណាតុ ច វត្ថុន្តំ តំ
 រូបំ មនោជាតុយា ច មនោវិញ្ញាណាតុយា ច តំសម្ប-
 យុត្តកានព្វំ ធម្មានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

បច្ចយវិក្ការៈ

(៧) ពាក្យថា និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធ ៤ ដែលមិនមាន
 រូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មហាក្ករូប ៤ ជា
 បច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ នាមរូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា
 ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកចិត្តបេតសិកធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃរូបទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តជាសម្បជ្ជាន ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 មហាក្ករូប ជាបច្ច័យ នៃឧបាទរូបទាំងឡាយ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 ចក្ខុយានៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ សោតាយានៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយសោត-
 វិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ យានាយានៈ ជាបច្ច័យ
 នៃយានវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយានវិញ្ញាណធាតុ
 នោះផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ជីវាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវវិញ្ញាណធាតុ
 ផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ កាយាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួក
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 មនោធាតុក្កិ មនោវិញ្ញាណធាតុក្កិ អាស្រ័យនូវរូបណា ហើយប្រព្រឹត្តទៅ
 រូបនោះ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌
 ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

(១០) ឧបនិស្សយប្បច្ចយោតិ បុរិមា បុរិមា កុ-
សលា ធម្មា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ កុសលាទំ ធម្មាទំ ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា
ធម្មា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អកុសលាទំ ធម្មាទំ កេសត្ថំ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា
ធម្មា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អព្យាកតាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា
បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អកុសលាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា
បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ កុសលាទំ ធម្មាទំ កេសត្ថំ ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា
ធម្មា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អព្យាកតាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា ធម្មា
បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អព្យាកតាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា ធម្មា បច្ឆិមាទំ
បច្ឆិមាទំ អកុសលាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុគ្គលោបិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សេនាសនំបិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ បដ្ឋាន

[១០] ពាក្យថា ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ពួកកុសលធម៌មុនៗ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួក
 កុសលធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយៗ ខ្លះ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ពួកកុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយៗ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកអកុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 អកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកអកុសលធម៌មុនៗ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលធម៌ក្រោយៗ ខ្លះ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួក
 អកុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយៗ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌
 ក្រោយៗ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុគ្គល ក៏ជា
 បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យដែរ សេនាសនៈ ក៏ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យដែរ ។

បច្ចយវិវត្តវិព

[១០] បុរេជាតប្បដ្ឋយោតិ ចក្ខាយនំ ចក្ខុវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សោតាយនំ សោតវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ យានាយនំ យានវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ជីវ្ហាយនំ ជីវ្ហវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កាយាយនំ កាយវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វូនាយនំ ចក្ខុវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សន្ទាយនំ សោតវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កត្តាយនំ យានវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ រសាយនំ ជីវ្ហវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ដោដ្ឋញ្ចយនំ

បច្ចុយវិវត្តវារៈ

(១១) ពាក្យថា បុរេជាតិប្បច្ច័យ បានដល់ច្ចុកាយតនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ-
 ធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ សោតាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃសោត-
 វិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង
 ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ឃានាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃឃានវិញ្ញាណធាតុផង
 នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយឃានវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិ-
 ប្បច្ច័យ ជីវ្ហាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែល
 ប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ កាយាយ-
 តនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 កាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះ
 ផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ សទ្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណ-
 ធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយ
 បុរេជាតិប្បច្ច័យ គន្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃឃានវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួក
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយឃានវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ
 រសាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ផោដ្ឋរាយតនៈ

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

កាយវិញ្ញាណនាគុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ
 បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ រូបាយតនំ សន្តាយតនំ
 កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ឈញ្ញាយតនំ មនោនាគុយា
 តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ យំ រូបំ និស្សាយ មនោនាគុ ច មនោវិញ្ញាណ-
 នាគុ ច វត្តន្តំ តំ រូបំ មនោនាគុយា តំសម្បយុត្តកា-
 នញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ មនោ-
 វិញ្ញាណនាគុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ កញ្ចំ
 កាលំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កញ្ចំ កាលំ
 នបុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

[១២] បច្ឆាជាតប្បដ្ឋយោតិ បច្ឆាជាតា ចិត្តចេ-
 តសិកា ធម្មា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បច្ឆា-
 ជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

[១៣] អាសេវនប្បដ្ឋយោតិ បុរិមា បុរិមា កុសលា
 ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កុសលានំ ធម្មានំ អាសេវន-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា បច្ឆិ-
 មានំ បច្ឆិមានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អាសេវនប្បដ្ឋយេន

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយ-
 វិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ រូបុយតនៈ សទ្ធាយតនៈ
 គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃ
 ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ មនោ-
 ធាតុក្តី មនោវិញ្ញាណធាតុក្តី អាស្រ័យនូវរូបណា ហើយប្រព្រឹត្តទៅ រូប
 នោះ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុ
 នោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ចួនកាល ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណ-
 ធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយ
 បុរេជាតិប្បច្ច័យ ចួនកាល មិនមែនជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ។

[១២] ពាក្យថា បច្ចាជាតិប្បច្ច័យ បានដល់ពួកចិត្តចេតសិកធម៌
 ដែលកើតក្រោយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចា-
 ជាតិប្បច្ច័យ ។

[១៣] ពាក្យថា អាសេវនប្បច្ច័យ បានដល់ពួកកុសលធម៌មុនៗ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ពួកអកុសល-
 ធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ

បច្ចុយវិក្កវិញ្ញាណ

បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា កិរិយាព្យាករណំ ធម្មា បច្ច្និមាណំ
បច្ច្និមាណំ កិរិយាព្យាករណំ ធម្មាណំ អាសេវនប្បច្ចុ-
យេន បច្ចុយោតិ ។

(១៤) កម្មប្បច្ចុយោតិ កុសលាកុសលំ កម្មំ
វិបាកាណំ ខន្ធាណំ កដត្តា ច រូបាណំ កម្មប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ ចេតនាសម្បយុត្តកាណំ ធម្មាណំ តំសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូបាណំ កម្មប្បច្ចុយេន បច្ចុយោតិ ។

(១៥) វិបាកប្បច្ចុយោតិ វិបាកា ចត្តារោ ខន្ធា
អរូបិធា អញ្ញមញ្ញំ វិបាកប្បច្ចុយេន បច្ចុយោតិ ។

(១៦) អាហារប្បច្ចុយោតិ កតលិដ្ឋារោ អាហារ-
រោ ឥមស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
អរូបិធា អាហារោ សម្បយុត្តកាណំ ធម្មាណំ តំស-
មុដ្ឋានានញ្ច រូបាណំ អាហារប្បច្ចុយេន បច្ចុយោតិ ។

(១៧) ឥន្ទ្រិយប្បច្ចុយោតិ ចក្កុន្ទ្រិយំ ចក្កុ-
វិញ្ញាណាណាណុយា តំសម្បយុត្តកាណំញ្ច ធម្មាណំ ឥន្ទ្រិ-
យប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ សោតិន្ទ្រិយំ សោតិវិញ្ញាណា-
ណាណុយា តំសម្បយុត្តកាណំញ្ច ធម្មាណំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចុ-
យេន បច្ចុយោ យានិន្ទ្រិយំ យានិវិញ្ញាណាណាណុយា

បច្ច័យវិវត្តវារៈ

ពួកកិរិយាព្យាករណ៍ធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកកិរិយាព្យាករណ៍ធម៌ក្រោយ ។
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៤] ពាក្យថា កម្មប្បច្ច័យ បានដល់កុសលាកុសលកម្មក្តី
កដត្តាកម្មនៃវិបាកក្នុងទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃរូបទាំងឡាយ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយចេតនាផង
នៃរូបទាំងឡាយដែលកើតអំពីធម៌នោះផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៥] ពាក្យថា វិបាកប្បច្ច័យ បានដល់វិបាកក្នុង ដែលមិន
មានរូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[១៦] ពាក្យថា អាហារប្បច្ច័យ បានដល់កតាលិង្គាហារ ជា
បច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអាហារប្បច្ច័យ អាហារទាំងឡាយដែលមិន
មានរូប ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តធម៌ផង នៃរូបទាំងឡាយដែលកើតអំពី
សម្បយុត្តធម៌នោះផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[១៧] ពាក្យថា ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ បានដល់ចក្ខុន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ
នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះ
ផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ សោតិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណ
ធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ យានិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃយានវិញ្ញាណធាតុផង

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

តំសម្បយុត្តកានំ ធម្មានំ សង្ក្រឹយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ ជីវិត្រិយំ ជីវិត្រិញ្ញាណានុយា តំសម្បយុត្តកានំ
 ធម្មានំ សង្ក្រឹយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កាយិត្រិយំ
 កាយិត្រិញ្ញាណានុយា តំសម្បយុត្តកានំ ធម្មានំ
 សង្ក្រឹយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ រូបជីវិត្រិយំ កេសត្តារូទានំ
 សង្ក្រឹយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អរូបិណេ សង្ក្រឹយា សម្ប-
 យុត្តកានំ ធម្មានំ តំសម្បដ្ឋានានំ រូទានំ សង្ក្រឹយ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

(១៨) ណានប្បដ្ឋយោតិ ណានង្គានំ ណាន-
 សម្បយុត្តកានំ ធម្មានំ តំសម្បដ្ឋានានំ រូទានំ
 ណានប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

(១៩) មក្កប្បដ្ឋយោតិ មក្កង្គានំ មក្កសម្បយុត្ត-
 កានំ ធម្មានំ តំសម្បដ្ឋានានំ រូទានំ មក្កប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោតិ ។

(២០) សម្បយុត្តប្បដ្ឋយោតិ ចត្តារោ ខន្ធ
 អរូបិណេ អញ្ញមញ្ញំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

(២១) វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោតិ រូបិណេ ធម្មា
 អរូបិណំ ធម្មានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ

អភិធម្មបិដក បដិសេធ

នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយានវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ ជីវិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃជីវិតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែល
 ប្រកបដោយជីវិតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ កាយ-
 ឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយ
 កាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ រូបជីវិតឥន្ទ្រិយ ជា
 បច្ច័យ នៃកដ្ឋត្តារូបទាំងឡាយ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ពួកឥន្ទ្រិយដែល
 មិនមានរូប ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តធម៌ផង នៃរូបទាំងឡាយដែល
 កើតអំពីសម្បយុត្តធម៌នោះផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[១៨] ពាក្យថា ឈានប្បច្ច័យ បានដល់អង្គឈានទាំង-
 ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយឈានផង នៃរូបទាំង-
 ឡាយ ដែលកើតអំពីធម៌នោះផង ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[១៩] ពាក្យថា មគ្គប្បច្ច័យ បានដល់អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមគ្គផង នៃរូបទាំងឡាយដែលកើត
 អំពីធម៌នោះផង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[២០] ពាក្យថា សម្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធ ៤ ដែលមិន
 មានរូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[២១] ពាក្យថា វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់ពួកធម៌ដែល
 មានរូប ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលមិនមានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

បច្ចយវិក្កវិហារ

អរូបំ ធម្មា រូបំ ធម្មា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
បច្ចយេន ។

[២២] អត្តិប្បដ្ឋយេនិ ចត្តារោ ខន្ធ អរូបំ ធម្មា
អញ្ញា អញ្ញា អត្តិប្បដ្ឋយេន បច្ចយេ ចត្តារោ មហា-
ក្ខតា អញ្ញា អញ្ញា អត្តិប្បដ្ឋយេន បច្ចយេ ធិក្កន្តិ-
ក្កុលោ នាមរូបំ អញ្ញា អញ្ញា អត្តិប្បដ្ឋយេន បច្ចយេ
ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបា អត្តិ-
ប្បដ្ឋយេន បច្ចយេ មហាក្ខតា ឧបាទារូបា អត្តិ-
ប្បដ្ឋយេន បច្ចយេ ចក្កាយតំ ចក្កវិញ្ញាណា-
នាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មា អត្តិប្បដ្ឋយេន
បច្ចយេ សោតាយតំ សោតវិញ្ញាណនាតុយា
តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មា អត្តិប្បដ្ឋយេន បច្ចយេ
យាធាយតំ យាធិវិញ្ញាណនាតុយា តំសម្បយុត្ត-
កានញ្ច ធម្មា អត្តិប្បដ្ឋយេន បច្ចយេ ជីវ្ហា-
យតំ ជីវ្ហាវិញ្ញាណនាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច
ធម្មា អត្តិប្បដ្ឋយេន បច្ចយេ កាយាយតំ កាយ-
វិញ្ញាណនាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មា អត្តិប្ប-
ដ្ឋយេន បច្ចយេ រូបាយតំ ចក្កវិញ្ញាណនាតុយា

បច្ចយវិភង្គវាៈ

ពួកធម៌មិនមានរូប ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលមានរូប ដោយវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ ។

(២២) ពាក្យថា អត្តប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធ ៤ ដែលមិនមានរូប
ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយអត្តប្បច្ច័យ មហាកូតរូប ៤ ជាបច្ច័យ
នៃគ្នានិងគ្នា ដោយអត្តប្បច្ច័យ នាមរូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា
ដោយអត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកចិត្តចេតសិកធម៌ ជា
បច្ច័យ នៃរូបទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តជាសម្បជ្ជាន ដោយអត្តប្បច្ច័យ
មហាកូតរូប ជាបច្ច័យ នៃឧបាទារូបទាំងឡាយ ដោយអត្តប្បច្ច័យ
ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកប
ដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្តប្បច្ច័យ សោតាយតនៈ ជា
បច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយសោត-
វិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្តប្បច្ច័យ យានាយតនៈ ជាបច្ច័យ
នៃយានវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយានវិញ្ញាណ-
ធាតុនោះផង ដោយអត្តប្បច្ច័យ ជិវ្ហយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ជិវ្ហវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជិវ្ហវិញ្ញាណធាតុ
នោះផង ដោយអត្តប្បច្ច័យ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ-
វិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះ
ផង ដោយអត្តប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

តំសធម្មយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ សន្តាយតនំ ។ គោតវិញ្ញាណាណតុយា តំសធម្ម-
 យុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 កត្តាយតនំ យានវិញ្ញាណាណតុយា តំសធម្មយុត្តកា-
 នព្វំ ធម្មានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ រសាយតនំ
 ដ្ឋិតវិញ្ញាណាណតុយា តំសធម្មយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយ-
 វិញ្ញាណាណតុយា តំសធម្មយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ រូបាយតនំ សន្តាយតនំ កត្តា-
 យតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ មនោណតុយា
 តំសធម្មយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 យំ រូបំ និស្សាយ មនោណតុ ច មនោវិញ្ញាណ-
 ណតុ ច វត្ថុនំ តំ រូបំ មនោណតុយា ច មនោ-
 វិញ្ញាណាណតុយា ច តំសធម្មយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោតិ ។

(២៣) នត្ថប្បច្ចយោតិ សមនន្តវនិរុទ្ធា ចិត្តចេត-
 សិកា ធម្មា បច្ចុប្បដ្ឋានំ ចិត្តចេតសិកានំ ធម្មានំ
 នត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោតិ ។

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្បដ្ឋយ
 សទ្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រ-
 កបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្បដ្ឋយ គន្ធាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃយានវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយាន-
 វិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្បដ្ឋយ រសាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវា-
 វិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវាវិញ្ញាណធាតុនោះផង
 ដោយអត្តិប្បដ្ឋយ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង
 នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្ប-
 ដ្ឋយ រូបាយតនៈ សទ្ធាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វ-
 ាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោ-
 ធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្បដ្ឋយ មនោធាតុកិ មនោវិញ្ញាណធាតុកិ
 អាស្រ័យរូបណា ហើយប្រព្រឹត្តទៅ រូបនោះ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុ
 ផង នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណ-
 ធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្បដ្ឋយ ។

(២៣) ពាក្យថា នត្តិប្បដ្ឋយ បានដល់ពួកចិត្តចេតសិកធម៌
 ដែលរលត់ក្នុងលំដាប់ស្មើ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តចេតសិកធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន
 ដោយនត្តិប្បដ្ឋយ ។

បច្ចយវិក្កវិកោ

(២៤) វិកតប្បដ្ឋយោតិ សមនន្តវិកតា ចិត្ត-
ចេតសិកា ធម្មា បច្ចប្បដ្ឋានំ ចិត្តចេតសិកានំ
ធម្មានំ វិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោតិ ។

(២៥) អវិកតប្បដ្ឋយោតិ ចត្តារោ ខន្ធា អរូបិ-
នោ អញ្ញមញ្ញំ អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ចត្តារោ
មហាក្ខតា អញ្ញមញ្ញំ អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
ឌីក្កនិក្កណោ នាមរូបំ អញ្ញមញ្ញំ អវិកតប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូទានំ អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា ឧបា-
នារូទានំ អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ចក្ខាយតនំ
ចក្ខុវិញ្ញាណាណត្ថយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ
អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សោតាយតនំ សោត-
វិញ្ញាណាណត្ថយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិ-
កតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ហានាយតនំ ហានវិញ្ញា-
ណាណត្ថយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិក-
តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ជីវិយតនំ ជីវិវិញ្ញាណាណត្ថ-
យា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិកតប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណាណត្ថយា

បច្ចុយវិភង្គវារៈ

(២៤) ពាក្យថា វិតតប្បច្ច័យ បានដល់ពួកចិត្តចេតសិកធម៌ ដែលទៅប្រាសក្នុងលំដាប់ស្មើ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តចេតសិកធម៌ ជា បច្ចុប្បន្ន ដោយវិតតប្បច្ច័យ ។

(២៥) ពាក្យថា អវិតតប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធ ៤ ដែលមិនមាន រូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយអវិតតប្បច្ច័យ មហាក្កត្រូប ៤ ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយអវិតតប្បច្ច័យ នាមរូប ជាបច្ច័យ នៃ គ្នានិងគ្នា ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកចិត្ត- ចេតសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តជាសម្បជាន ដោយអវិតតប្បច្ច័យ មហាក្កត្រូប ជាបច្ច័យ នៃឧបាទារូបទាំងឡាយ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយ អវិតតប្បច្ច័យ សោតាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណ- ធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិតតប្បច្ច័យ យានាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃយានវិញ្ញាណ- ធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយានវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ជីវ្ហាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុ ផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយ អវិតតប្បច្ច័យ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អភិកតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណាណតុយា តំសម្ប-
 យុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អភិកតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 សទ្ធាយតនំ សោតវិញ្ញាណាណតុយា តំសម្បយុត្ត-
 កានព្វំ ធម្មានំ អភិកតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កត្តា-
 យតនំ យានវិញ្ញាណាណតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ
 ធម្មានំ អភិកតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ រសាយតនំ ជីវ្ហា-
 វិញ្ញាណាណតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អភិ-
 កតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយ-
 វិញ្ញាណាណតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អភិ-
 កតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ រូបាយតនំ សទ្ធាយតនំ
 កត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ មនោណតុ-
 យា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អភិកតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ យំ រូបំ និស្សាយ មនោណតុ ច មនោ-
 វិញ្ញាណាណតុ ច វត្តនំ តំ រូបំ មនោណតុយា ច
 មនោវិញ្ញាណាណតុយា ច តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ
 អភិកតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

បច្ចយវិភង្គវាពោ និដ្ឋិតោ^(១) ។

១ ម. និដ្ឋិតោតិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ បដ្ឋាន

នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិគ-
តប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌
ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ សទ្ទា-
យតនៈ ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកប
ដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ គន្ធាយតនៈ
ជាបច្ច័យ នៃយានវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយាន-
វិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ រសាយតនៈ ជាបច្ច័យ
នៃជីវិតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវិតវិញ្ញាណធាតុ
នោះផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ផោដ្ឋពាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ-
វិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះ
ផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ
រសាយតនៈ ផោដ្ឋពាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួក
ធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ មនោ-
ធាតុក្តី មនោវិញ្ញាណធាតុក្តី អាស្រ័យនូវរូបណា ហើយប្រព្រឹត្ត
ទៅ រូបនោះ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង
នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិគ-
តប្បច្ច័យ ។

អនុលោមតិកប្បវដ្តានិ^(១)

កុសលតិក^(២)

បដិច្ចវិពោ^(៣)

[២៦] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុស-
លំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យា-
កតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា
កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច
ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ម. អនុលោមតិកប្បវដ្តានិ ឆ ទិស្សតិ ។ ២ ម. កុសលតិកនិ ឆ ទិស្សតិ ។ ៣ ម.
បដិច្ចវិពោតិ ឆ ទិស្សតិ ។

អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

កុសលតិកៈ

បដិបូរិវៈ

[២៦] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បី
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
 កុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសល-
 ធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
 កុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសល-
 ធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌
 ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បវដ្តានំ

(២៧) សិយា អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បវដ្តេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អ-
 កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បវដ្តេយ្យ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បវដ្តេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា
 អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ វ អព្យាកតោ
 វ ធម្មោ ឧប្បវដ្តេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា
 អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ វ អព្យាកតោ
 វ ធម្មោ ឧប្បវដ្តេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អកុ-
 សលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ វ អកុសលោ វ ធម្មោ
 ឧប្បវដ្តេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អកុសលំ
 ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ វ អកុសលោ វ អព្យាកតោ
 វ ធម្មោ ឧប្បវដ្តេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៨) សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បវដ្តេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា
 អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បវដ្តេយ្យ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បវដ្តេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២៧) អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌
 គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌ អា-
 ស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។
 កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អា-
 ស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។
 កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកត-
 ធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ក៏មាន ។

(២៨) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌
 គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អា-
 ស្រ័យអព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវាស្ស^(១) ឧទ្ទេសោ

សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៧) សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឧទ្ទេសវិភោគិបំ បុព្វវិភោគិបំ បណ្ណត្តិវិភោគិបំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិរៈ ខទ្ទេស

កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
 អព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសល-
 ធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី
 អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

(២៧) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យ
 កុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកត-
 ធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ ច អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣០) សិយា អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។
សិយា អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
សលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា
អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា អកុស-
លញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យា-
កតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា
អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច
អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បវដ្តាន

កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
 ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី
 អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
 ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

[៣០] កុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អា-
 ស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង
 អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុ-
 សលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
 ធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុ-
 សលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យា-
 កតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស ខឌ្ឍសោ

សិយា អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ ច អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ សិយា អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
ច ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣១) សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។
សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
សលោ ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា
កុសលញ្ច អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច
អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ ច
ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច
អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាក-
តោ ច ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា
កុសលញ្ច អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច
អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ខេស

កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យា-
 កតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌
 ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង
 អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

(៣១) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង

គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យ
 កុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង គប្បី
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកត-
 ធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង គប្បីកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
 កុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌
 ផង អកុសលធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តិកំ

សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣២) សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច អព្យា-
កតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យ
ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច
អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច
អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។
សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច
អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
សលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ
ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច
អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុ-
សលោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បវដ្តាន

កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង
អកុសលធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

(៣២) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌
ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។
អកុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌
អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី
អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បី
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យា-
កតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង អព្យា-
កតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសល-
ធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង
អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

កុសលក្ខិកេ បដិច្ចវិវាស្ស ខទ្ទេសោ

សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
ច ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៣] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យ អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ យថា ហេតុ-
ប្បដ្ឋយោ វិត្តាវិតោ ឯវំ អារម្មណប្បដ្ឋយោបិ វិត្តា-
វេតព្វោ វាចនាមគ្គេន ។

[៣៤] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យ អដិបតិប្បដ្ឋយា ។ អនន្តរាប្បដ្ឋយា
សមនន្តរាប្បដ្ឋយា សហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋ-
យា និស្សយប្បដ្ឋយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា តុរេជាត-
ប្បដ្ឋយា បន្តាជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្ម-
ប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា អាហារាប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រិយ-
ប្បដ្ឋយា លាទប្បដ្ឋយា មគ្គប្បដ្ឋយា សម្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្បដ្ឋយា នត្ថិប្បដ្ឋយា
វិកតប្បដ្ឋយា ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ឧទ្ទេស

កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌
ផង អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

[៣៣] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង
ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ ហេតុប្បដ្ឋយ ដែលលោកឲ្យពិស្តារ
ហើយយ៉ាងណា ឯការម្មណប្បដ្ឋយ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ តាមបែប
ផែននៃការបង្រៀន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣៤] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
អធិបតិប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ ព្រោះអនន្តរប្បដ្ឋយ សមនន្តរប្បដ្ឋយ សហ-
ជាតប្បដ្ឋយ អញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ
បុរេជាតប្បដ្ឋយ បច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ អាសេវនប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ
វិបាកប្បដ្ឋយ អាហារប្បដ្ឋយ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ឈានប្បដ្ឋយ មគ្គ-
ប្បដ្ឋយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ អតិប្បដ្ឋយ នតិប្បដ្ឋយ
និងវិតតប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(ក៧) សីយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អវិភតប្បច្ចយា ។ សីយា អកុ-
 សលំ ធម្មំ បដិច្ច ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ។
 កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ។ អកុ-
 សលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ។ កុសលញ្ច
 អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ។ កុសលញ្ច អកុ-
 សលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ កុសលោ ច អព្យា-
 កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អកុសលោ ច អព្យា-
 កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ កុសលោ ច អកុ-
 សលោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ កុសលោ ច
 អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 អវិភតប្បច្ចយា ។ យថា ហេតុប្បច្ចយោ វិន្ទាវិតោ
 ឃរំ អវិភតប្បច្ចយោ បិ វិន្ទាវេតញោ វាចនាមគ្គេន ។

ឯកមូលកំ និដ្ឋិតំ^(១) ។

១ ម. ឯកមូលកំ និដ្ឋិតន្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៥) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង

ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ក៏មាន ។ អា-

ស្រ័យអព្យាកតធម៌ ។ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ។

អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ។ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង

អកុសលធម៌ផង ។ កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌

ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង អកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង

អព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី គប្បីកើត

ឡើង អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី គប្បីកើតឡើង កុសលធម៌ក្តី អកុ-

សលធម៌ក្តី គប្បីកើតឡើង កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌

ក្តី គប្បីកើតឡើង ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ។ ហេតុប្បច្ច័យ ដែលលោកឲ្យ

ពិស្តារហើយ យ៉ាងណា ឯអវិគតប្បច្ច័យ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ តាម

បែបផែននៃការបង្រៀន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិរស្ស ខទ្ទេសោ

[៣៦] សីយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា
 ។ ប ។ សីយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច អព្យាក-
 តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច
 អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា
 អារម្មណាប្បដ្ឋយា ។

[៣៧] សីយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា
 ។ បេ ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា ។ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា ។ ប ។ ហេតុប្បដ្ឋយា
 អវិគតប្បដ្ឋយា ។

ឧម្ពលកំ ។

[៣៨] សីយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា
 អធិបតិប្បដ្ឋយា ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា
 អនន្តរប្បដ្ឋយា ។ ប ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណា-
 ប្បដ្ឋយា អវិគតប្បដ្ឋយា ។

តិម្ពលកំ ។

កុសលភ្នាក់: បដិច្ចវារ: ឧទេស

(៣៦) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ បេ ។ កុសលធម៌ក្តី អកុសល-
ធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង អព្យា-
កតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

(៣៧) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ បេ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អនន្ត-
រប្បដ្ឋយ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ សមនន្តរប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ អវិគតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ ទុម្ពលក: ។

(៣៨) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អនន្តរប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
ការម្មណប្បដ្ឋយ អវិគតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ តិម្ពលក: ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៧) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា
អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្តរាប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ ហេតុប្បដ្ឋយា
អារម្មណាប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា អវិភតប្បដ្ឋយា ។

ចតុម្ពលកំ ។

(៤០) បញ្ចម្ពលកោ ទិកា សង្ខត្តា ។ ឯកម្ព-
លកំ ទុម្ពលកំ តិម្ពលកំ ចតុម្ពលកំ បញ្ចម្ពលកំ
សព្វម្ពលកំ អសម្ពយ្យន្តេន វិត្តារេតត្ថំ ។

ហេតុម្ពលកំ និដ្ឋិតំ^(១) ។

(៤១) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈេយ្យ អារម្មណាប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ។ អារម្ម-
ណាប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ អារម្មណាប្បដ្ឋយា
អវិភតប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្តរាប្បដ្ឋយា សម-
នន្តរាប្បដ្ឋយា សហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញមញ្ញាប្បដ្ឋយា... ។
អវិភតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ។ អវិភតប្បដ្ឋយា

១ ម. និដ្ឋិតន្តំ ៨ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បវដ្តាន

(៣៧) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ អនន្តរប្បដ្ឋយ
ក៏មាន ។ បេ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ
អវិតតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ ចតុម្ពលកៈ ។

(៤០) ពួកមូលកៈ មានបញ្ចមូលកៈជាដើម លោកបានបំប្រញ
ហើយ ។ ឯកមូលកៈ ទុមូលកៈ តិមូលកៈ ចតុមូលកៈ បញ្ចមូលកៈ
សព្វមូលកៈ បុគ្គលអ្នកមិនវង្វេង គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ហេតុមូលកៈ ។

(៤១) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ការម្មណប្បដ្ឋយ ហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ
អធិបតិប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ អវិតតប្បដ្ឋយ ។
កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ
អនន្តរប្បដ្ឋយ សមនន្តរប្បដ្ឋយ សហជាតិប្បដ្ឋយ អញ្ញាញប្បដ្ឋយ ក៏
មាន... ។ ព្រោះអវិតតប្បដ្ឋយ ហេតុប្បដ្ឋយ ។ ព្រោះអវិតតប្បដ្ឋយ

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវាស្ស ទទ្ទេសោ

អារម្មណាប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា ។
អវិកតប្បដ្ឋយា វិកតប្បដ្ឋយា ។

(២២) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ

ធម្មោ ឧប្បជ្ជេយ្យ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
អារម្មណាប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
អធិបតិប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
អនន្តរប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
វិកតប្បដ្ឋយា ។

(២៣) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ

ធម្មោ ឧប្បជ្ជេយ្យ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
អារម្មណាប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា
ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា ... ។
វិកតប្បដ្ឋយា ។

(២៤) ឯកេកស្ស បទស្ស ឯកម្វលកំ ធុម្ព-

លកំ តិម្ពលកំ បត្តម្ពលកំ បញ្ចម្ពលកំ សត្វ-
ម្ពលកំ អសម្ពុយ្ហន្តេន វិត្តារេតតំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ឧទ្ទេស

អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ ។ ព្រោះ
អវិគតប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ ។

[៤២] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
អវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ ព្រោះ
អវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ អនន្តប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ
វិគតប្បច្ច័យ ។

[៤៣] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
អវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ ក៏មាន ។
ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ អនន្តប្បច្ច័យ ...។
ព្រោះវិគតប្បច្ច័យ ។

[៤៤] ឯកមូលកៈ ទុមូលកៈ តិមូលកៈ ចតុមូលកៈ បញ្ច-
មូលកៈ សព្វមូលកៈ នៃបទមួយ ។ បុគ្គលអ្នកមិនវង្វេង គប្បីឱ្យ
ពិស្តារចុះ ។

អធិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

តិកកញ្ច បដ្ឋានវំ ទុក្កតមំ

ទុក្កតិកញ្ចោ តិកទុក្កញ្ច

តិកតិកញ្ចោ ទុក្កទុក្កញ្ច

ឆ អនុលោមត្តិ នយា សុត្តន្តិកា^(១) ។

[៤៥] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នហេតុប្បដ្ឋយា ។ យថា អនុ-
លោមេ ហេតុប្បដ្ឋយោ វិត្តារតោ ឯវំ បច្ចនីយេ ចិ
នហេតុប្បដ្ឋយោ វិត្តារេតញ្ចោ ។

[៤៦] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នអារម្មណប្បដ្ឋយា ។ នអធិបតិ-
ប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា នសហ-
ជាតប្បដ្ឋយា នអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា ននិស្សយប្បដ្ឋយា
នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា នបុរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជា-
តប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្បដ្ឋយា នកម្មប្បដ្ឋយា នវិ-
ចាកប្បដ្ឋយា នអាហារប្បដ្ឋយា នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា
នណាមប្បដ្ឋយា នមក្កប្បដ្ឋយា នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា

១ ម. នយា សុត្តន្តិកតី ទិស្សន្តិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ន័យទាំង ៦ គឺ តិក(១)ប្បដ្ឋាន ដ៏ប្រសើរ ១
 ទុក(២)ប្បដ្ឋាន ដ៏ឧត្តម ១ ទុកតិក(៣)ប្បដ្ឋាន ១
 តិកទុក(៤)ប្បដ្ឋាន ១ តិកតិក(៥)ប្បដ្ឋាន ១
 ទុកទុក(៦)ប្បដ្ឋាន ១ ជាន័យដ៏ជ្រៅ ក្នុងអនុលោម ។

(៤៥) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បដ្ឋយ្ហ(៧) ក៏មាន ។ ហេតុប្បដ្ឋយ្ហ ក្នុងអនុលោម លោកឲ្យ
 ពិស្តារហើយយ៉ាងណា ឯនហេតុប្បដ្ឋយ្ហ ក្នុងបច្ចន័យប្បដ្ឋាន បណ្ឌិត
 គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

(៤៦) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 នការម្មណប្បដ្ឋយ្ហ ក៏មាន ។ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ្ហ នអនន្តរប្បដ្ឋយ្ហ
 នសមនន្តរប្បដ្ឋយ្ហ នសហជាតប្បដ្ឋយ្ហ នអោមញ្ញប្បដ្ឋយ្ហ ននិស្សៈ
 យប្បដ្ឋយ្ហ នឧបនិស្សៈយប្បដ្ឋយ្ហ នបុរេជាតប្បដ្ឋយ្ហ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ្ហ
 នការសេវនប្បដ្ឋយ្ហ នកម្មប្បដ្ឋយ្ហ នវិបាកប្បដ្ឋយ្ហ នអាហារប្បដ្ឋយ្ហ
 នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ្ហ នឈានប្បដ្ឋយ្ហ នមគ្គប្បដ្ឋយ្ហ នសម្បយុតប្បដ្ឋយ្ហ

១ តិកៈ មាន ២២ មានកុសលតិកៈជាដើម ។ ២ ទុកៈ មាន ១០០ មានហេតុទុកៈ
 ជាដើម ។ ៣ យក តិកៈ ២២ មកបញ្ចូលក្នុងទុកៈ ១០០ ។ ៤ យក ទុកៈ ១០០ មក
 បញ្ចូលក្នុងតិកៈ ២២ ។ ៥ យក តិកៈ ២២ មកបញ្ចូលក្នុងទុកៈ ២២ ។ ៦ យក ទុកៈ ១០០
 មកបញ្ចូលក្នុងទុកៈ ១០០ ។ ៧ នហេតុប្បដ្ឋយ្ហ គឺធម៌ជាសត្រូវដល់ហេតុប្បដ្ឋយ្ហ ហៅថា
 បច្ចន័យប្បដ្ឋាន ។

កុសលគ្គិរោ បដិច្ចវិវស្ស ខទ្ទេសោ

នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នោអត្ថប្បដ្ឋយា នោនត្ថប្បដ្ឋយា
នោវិគតប្បដ្ឋយា នោអវិគតប្បដ្ឋយា ។

[៤៧] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណាប្បដ្ឋ-
យា ។ យថា អនុលោមេ ឯកេកស្ស បទស្ស
ឯកម្ធលកំ ទុក្ខលកំ តិម្ធលកំ ចតុម្បលកំ យាវ
តេវិសតិម្បលកំ ឯវំ បច្ចនិយេចិ វិត្តារេតតំ ។

តិកត្តា បដ្ឋានវំ ទុក្ខត្តមំ
ទុក្ខត្តិកញ្ជោវ តិកទុក្ខត្តា
តិកត្តិកញ្ជោវ ទុក្ខទុក្ខត្តា
ធម្ម បច្ចនិយម្មំ នយា សុកម្មិកា ។

[៤៨] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណាប្បដ្ឋយា ។
សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណាប្បដ្ឋយា ។ យថា
អនុលោមេ ហេតុប្បដ្ឋយោ វិត្តារិតោ ឯវំ អនុលោ-
មបច្ចនិយេចិ បទំ វិត្តារេតតំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិរៈ ខុទ្ទេស

នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នោអត្តប្បច្ច័យ នោនត្តប្បច្ច័យ នោវិតតប្បច្ច័យ នំនំ
នោអវិតតប្បច្ច័យ ។

(៤៧) កុសលធមិ អាស្រ័យកុសលធមិ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ ឯកមូលកៈ ទុមូលកៈ
តិមូលកៈ ចតុមូលកៈ ដរាបដល់មូលកៈ ២៣ នៃបទមួយៗ ក្នុងអនុលោម
ដែលលោកឲ្យពិស្តារហើយ យ៉ាងណា ឯក្នុងបច្ចុន័យៈ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យ
ពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ន័យទាំង ៦ គឺ តិកប្បដ្ឋានដ៏ប្រសើរ ១

ទុកប្បដ្ឋានដ៏ឧត្តម ១ ទុកតិកប្បដ្ឋាន ១

តិកទុកប្បដ្ឋាន ១ តិកតិកប្បដ្ឋាន ១

ទុកទុកប្បដ្ឋាន ១ ជាន័យដ៏ជ្រៅ ក្នុងបច្ចុន័យៈ ។

(៤៨) កុសលធមិ អាស្រ័យកុសលធមិ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អកុសលធមិ អាស្រ័យកុស-
លធមិ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណប្បច្ច័យ ក៏មាន ។
ហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងអនុលោម លោកឲ្យពិស្តារហើយ យ៉ាងណា ឯបទក្នុង
អនុលោមប្បច្ចុន័យៈ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៩] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា ។
ហេតុប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ ហេតុប្បដ្ឋ-
យា នោអវិភតប្បដ្ឋយា ។

[៥០] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា
នអធិបតិប្បដ្ឋយា ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា
នអនន្តរប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណ-
ប្បដ្ឋយា នោអវិភតប្បដ្ឋយា ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អា-
រម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា ។
ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា
នោអវិភតប្បដ្ឋយា ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា
អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា ។
ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា
អនន្តរប្បដ្ឋយា នោអវិភតប្បដ្ឋយា ។ ហេតុប្បដ្ឋយា
អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា
សមនន្តរប្បដ្ឋយា . . . សហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញាមញ្ញា-
ប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយោ

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុណោមតិកប្បដ្ឋាន

(៤៩) កុសលធមិ អាស្រ័យកុសលធមិ គប្បកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ នអធិបតិប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ នអនន្ត-
រ្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ នោអវិតតប្បដ្ឋយ ។

(៥០) កុសលធមិ អាស្រ័យកុសលធមិ គប្បកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ នអធិបតិប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ នអនន្តរ្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ នោអវិតតប្បដ្ឋយ ។ ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ នអនន្តរ្បដ្ឋយ ។ ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ នោអវិតតប្បដ្ឋយ ។
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ អនន្តរ្បដ្ឋយ ន-
សមនន្តរ្បដ្ឋយ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ
អនន្តរ្បដ្ឋយ នោអវិតតប្បដ្ឋយ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណ-
ប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ អនន្តរ្បដ្ឋយ សមនន្តរ្បដ្ឋយ ... សហ-
ជាតប្បដ្ឋយ អញ្ញញ្ញប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ

កុសលត្តិក បដិច្ចវិវស្ស ខេសោ

ចុរជាតប្បដ្ឋយា បន្តាជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា
កម្មប្បដ្ឋយា វិទាកប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រ-
យប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មក្កប្បដ្ឋយា សម្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្បដ្ឋយា នត្ថិប្បដ្ឋយា
វិកតប្បដ្ឋយា ... លោកិកតប្បដ្ឋយា ។

[៥០] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បវឌ្ឍយ្យ អារម្មណាប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្ត-
រប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ អវិកតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ។
អវិកតប្បដ្ឋយា នអារម្មណាប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ អវិកតប្ប-
ដ្ឋយា លោកិកតប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
នអារម្មណាប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
លោកិកតប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
អារម្មណាប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា
ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា លោកិកតប្បដ្ឋយា ។
អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា
អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា
សហជាតប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ ... លោកិកតប្បដ្ឋយា ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវរៈ ខន្តេស

បុរេជាតប្បច្ច័យ បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ អាសេវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្ប-
ច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្ម-
យុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ នត្តិប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ...
និងនោអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៥១] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង

ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ អនន្តប្បច្ច័យ ។ បេ ។
អវិគតប្បច្ច័យ និងនហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ន-
ការម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ និងនោវិគតប្បច្ច័យ ។
ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណប្បច្ច័យ អវិគតប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ និងនោវិគតប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្ប-
ច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ អវិគតប្បច្ច័យ ហេតុ-
ប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ និងនោវិគតប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ អនន្តប្បច្ច័យ
សមនន្តប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ... និងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកញ្ញដ្ឋានំ

តិកកញ្ច បដ្ឋានំ ទុក្កតមំ

ទុក្កតិកញ្ចោ តិកទុក្កញ្ច

តិកតិកញ្ចោ ទុក្កទុក្កញ្ច

ធម៌ អនុលោមបដ្ឋនីយម្ហិ នយា សុកម្ហិក ។

(៥២) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ន្នេយ្យ នហេតុប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា ។ បេ ។
នហេតុប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា ។

(៥៣) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា
អធិបតិប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណ-
ប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា ។ នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា ... នអនន្តរប្បដ្ឋយា
សមនន្តរប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ នោអត្ថប្បដ្ឋយា នោនត្ថិ-
ប្បដ្ឋយា នោអវិកតប្បដ្ឋយា ... អវិកតប្បដ្ឋយា ។

(៥៤) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ នអារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ន័យទាំង ៦ គឺ ភិក្ខុប្បដ្ឋាន ដំប្រសើរ ១

ទុក្ខប្បដ្ឋាន ដំឡតម ១ ទុក្ខភិក្ខុប្បដ្ឋាន ១

ភិក្ខុទុក្ខប្បដ្ឋាន ១ ភិក្ខុភិក្ខុប្បដ្ឋាន ១

ទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋាន ១ ជាន័យដ៏ជ្រៅ ក្នុងអនុលោមបច្ចុន័យ: ។

[៥២] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បដ្ឋយ និងការម្មណប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ អាស្រ័យ
កុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ និងអធិបតិប្បដ្ឋយ
ក៏មាន ។ បេ ។ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ និងអវិគតប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

[៥៣] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បដ្ឋយ នការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ព្រោះ
នហេតុប្បដ្ឋយ នការម្មណប្បដ្ឋយ និងអវិគតប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ ព្រោះ
នហេតុប្បដ្ឋយ នការម្មណប្បដ្ឋយ នអធិបតិប្បដ្ឋយ . . . នអនន្តរ-
ប្បដ្ឋយ សមនន្តរប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ នោអត្ថប្បដ្ឋយ នោនត្ថប្បដ្ឋយ
នោវិគតប្បដ្ឋយ . . . និងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

[៥៤] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
នការម្មណប្បដ្ឋយ និងហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិស្ស ទទ្ទេសោ

[៥៥] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នអារម្មណាប្បច្ចយា អធិបតិប្បច្ចយា
 ។ បេ ។ នអារម្មណាប្បច្ចយា អវិកតប្បច្ចយា ។ បេ ។
 នោអវិកតប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា ។ នោអវិកតប្បច្ច-
 យា អារម្មណាប្បច្ចយា ។ បេ ។ នោអវិកតប្បច្ចយា
 វិកតប្បច្ចយា ។ នោអវិកតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 អារម្មណាប្បច្ចយា នោអវិកតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 វិកតប្បច្ចយា ។ នោអវិកតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 នអារម្មណាប្បច្ចយា . . . នអធិបតិប្បច្ចយា ។ បេ ។
 នោអតិប្បច្ចយា នោនតិប្បច្ចយា . . . វិកតប្បច្ចយា ។

តិកញ្ច បដ្ឋានវំ ទុក្កត្ថមំ

ទុក្កតិកញ្ចេវ តិកទុក្កញ្ច

តិកតិកញ្ចេវ ទុក្កទុក្កញ្ច

ធម្ម បច្ចដិយានុលោមម្មំ នយា សុកម្មិកា^(១) ។

បណ្ណត្តិកេ និដ្ឋិតោ^(២) ។

១ ម. តិសទ្ធា ទិស្សតិ ។ ២ ម. និដ្ឋិតោ ឆ ទិស្សតិ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ខទ្ទេស

[៥៥] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 នការម្មណប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ
 អវិតតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះនោអវិតតប្បច្ច័យ និរិហេតុប្បច្ច័យ
 ក៏មាន ។ ព្រោះនោអវិតតប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះ
 នោអវិតតប្បច្ច័យ និរិហេតុប្បច្ច័យ ។ ព្រោះនោអវិតតប្បច្ច័យ នហេតុ-
 ប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ នោអវិតតប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ និរិហេតុ-
 ប្បច្ច័យ ។ ព្រោះនោអវិតតប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណ-
 ប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះនោអត្ថិប្បច្ច័យ
 នោនត្ថិប្បច្ច័យ . . . និរិហេតុប្បច្ច័យ ។

ន័យទាំង ៦ គឺ តិកប្បដ្ឋានដ៏ប្រសើរ ១

ទុកប្បដ្ឋានដ៏ខុស ១ ទុកតិកប្បដ្ឋាន ១

តិកទុកប្បដ្ឋាន ១ តិកតិកប្បដ្ឋាន ១

ទុកទុកប្បដ្ឋាន ១ ជាន័យដ៏ជ្រៅ ក្នុងបច្ចុន័យានុលោម ។

ចប់ បណ្ណត្តិកៈ ។

អភិធម្មបំណែក អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[៥៦] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលេ
ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ
ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ
ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុ-
សលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៥៦] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ^(១) គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសល-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 កុសលក្ខន្ធាំឡាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
 កុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
 អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាំឡាយ ។
 អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១

១ កុសលហេតុ ។ អដ្ឋកថា ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធេ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធេ បដិច្ច
 វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធោ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ
 មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ
 ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តា រូបំ ឧចារាវរូបំ ។
 កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កុសលេ ខន្ធេ ច
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុស-
 លញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាហៈ និទ្ទេស

ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុប្បត្តិ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុ-
 ជ្ជានុប្បត្តិ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុប្បត្តិ
 អាស្រ័យវិបាកាព្យាកត នឹងកិរិយាព្យាកតក្នុង ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុ-
 ប្បត្តិ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុប្បត្តិ អាស្រ័យខន្ធ ២
 ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អា-
 ស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ
 វត្ថុ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ចិត្តសមុជ្ជានុប្ប-
 កដត្តារូប ១ បាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបចាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ អា-
 ស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុប្ប អាស្រ័យកុសលក្នុងចាំងឡាយផង មហាក្ខត្រូបចាំង-
 ឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធ ច មហា-
ក្ខតេ ក បដិច្ច ចិត្តសម្មជានំ រូបំ ។

[៥៧] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណាប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ
ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ ។ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណាប្បច្ចយា
អកុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ តយោ
ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណាប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយា-
ព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ តយោ
ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ
បដិសន្ធិត្តលោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ទ្វេ
ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធ ។

[៥៨] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
អធិបតិប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
អកុសលក្ខន្ធាន្តរាជ្ជកាយ មហាក្ខតរូបចាស់ឡាយផង ។

(៥៧) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុ-
សលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
អកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណ-
ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកត និងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១
ខន្ធ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
វិបាក.ព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣
ខន្ធ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធាន្តរាជ្ជកាយ អាស្រ័យវត្ថុ ។

(៥៨) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវាស្ស វិទ្ធក្រមោ

តាយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្រេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្រេ ខន្ធោ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ អធិបតិប្បច្ចយា
 កុសលំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តាយោ ខន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ្ច រូបំ តាយោ ខន្ធិ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធិ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្រេ ខន្ធិ បដិច្ច ទ្រេ ខន្ធិ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ
 ខន្ធិ បដិច្ច តាយោ ខន្ធិ តាយោ ខន្ធិ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធិ ទ្រេ ខន្ធិ បដិច្ច ទ្រេ ខន្ធិ ។ អកុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា
 អកុសលេ ខន្ធិ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុ-
 សលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ អធិបតិប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធិ
 បដិច្ច តាយោ ខន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តាយោ
 ខន្ធិ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ទ្រេ ខន្ធិ បដិច្ច ទ្រេ ខន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌
អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មដ្ឋាន-
នរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន័ឡាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌
ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
៣ ក្តី ចិត្តសម្មដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តស-
ម្មដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្មដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១
អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
អកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មដ្ឋានរូប
អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាន័ឡាយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី
អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
ក្តី ចិត្តសម្មដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសម្មដ្ឋាន-
រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្មដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អធិបតិប្បច្ចយា វិទាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
 រូបំ តយោ ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ
 មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧទានារូបំ ។
 កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធធ្ធេ ច
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុ-
 សលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធធ្ធេ
 ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៩] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អនន្តរវ្យច្ចយា សមនន្តរវ្យច្ចយា កុសលំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។ អនន្តរិបិ សម-
 នន្តរិបិ អារម្មណាវ្យច្ចយសទិសំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិ-
 ប្បវ័យ គឺ ខន្ធ ព ក្តី ចិត្តសមុជានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកត-
 កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ព
 ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខតរូប ព អាស្រ័យ
 មហាក្ខតរូប ១ មហាក្ខតរូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ព មហាក្ខតរូប ២
 អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ២ ចិត្តសមុជានរូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត-
 រូបទាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បវ័យ គឺ ចិត្តសមុជានរូប អាស្រ័យ
 កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហាក្ខតរូបទាំងឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌
 អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិប-
 តិប្បវ័យ គឺ ចិត្តសមុជានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហា-
 ក្ខតរូបទាំងឡាយផង ។

(៥៧) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អនន្តរប្បវ័យ និងសមនន្តរប្បវ័យ គឺ ខន្ធ ព អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ។
 អនន្តរប្បវ័យក្តី សមនន្តរប្បវ័យក្តី ប្រហែលគ្នានឹងការម្សុណប្បវ័យ
 ដែរ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវាស្ស ឆិទ្ទេសោ

[៦០] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធនោ ទ្វេ
 ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធនា ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា កុសលេ
 ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ចិត្តសម្មដានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ សហជា-
 តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធនោ ចិត្ត-
 សម្មដានត្ថា រូបំ តយោ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធនោ ចិត្ត-
 សម្មដានត្ថា រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធនោ ចិត្តសម្មដា-
 នត្ថា រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធនោ តយោ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធនោ ទ្វេ ខន្ធធ្ធ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធនា ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធធ្ធ
 បដិច្ច ចិត្តសម្មដានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ
 សហជាតប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធនោ ចិត្តសម្មដានត្ថា រូបំ តយោ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិរៈ និទ្ទេស

[៦០] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលកុន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសល-
កុន្ធាងឡាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
អាស្រ័យកុសលកុន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣
ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យ
អកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
អកុសលកុន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជា-
តប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលកុន្ធាងឡាយ ។
អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
អកុសលកុន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បដ្ឋយា
 វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចា-
 កាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ កដត្តា
 ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ កដត្តា
 ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កដត្តា ច
 រូបំ ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធោ ឯកំ ម-
 ហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 កដត្តា រូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ឧបាទារូបំ អាហារសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្មជានុប្បត្តិ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
អព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្ត-
សម្មជានុប្បត្តិ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតករិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្ត-
សម្មជានុប្បត្តិ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្មជានុប្បត្តិ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ
វត្ថុ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យ
មហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ចិត្តសម្មជានុ-
ប្ប កដត្តារូប ឧបាទារូប ពាហិរូប អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបចាំងឡាយ
មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យ
មហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ឧបាទារូប
អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបចាំងឡាយ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១
ដែលមានអាហារជាសម្មជានុ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ៣

កុសលគ្គិរោ បដិច្ចវិរស្ស និទ្ទេសោ

ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហា-
 ក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ឧបាទារូបំ ឧត្តសមុដ្ឋានំ
 ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា តយោ
 មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ មហាក្កតេ
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ឧបាទារូបំ
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហា-
 ក្កតា តយោ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ
 មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច
 កដត្តា រូបំ ឧបាទារូបំ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្ប-
 ច្ចយា កុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជា-
 តប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៦០) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
 ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

មហាក្ខត្រូប២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប២ ឧបាទរូប អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប២
 រូបទាំងឡាយ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ ដែលមានរដូវ
 ជាសមុជ្ជាន មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២
 អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ឧបាទរូប អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបទាំងឡាយ មហាក្ខត្រូប ៣
 អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មហាក្ខត្រូប ១
 អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២
 កងត្តារូប ឧបាទរូប អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបទាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌
 អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋយ
 គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហាក្ខត្រូបទាំងឡាយផង ។
 អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋយ
 គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហាក្ខត្រូបទាំងឡាយផង ។

(៦១) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អតាមពារប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ អាស្រ័យ
 ខន្ធភ ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អកុសលោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយោ
 អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 តយោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយោ វិចារកាព្យាកតំ
 កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 តយោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កុលោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា វត្ថុ ច តយោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធា វត្ថុ ច ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុ
 ច ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា ។
 ពាហិរំ ។ អាហារវសធម្មដ្ឋានំ ។ ទុតុសធម្មដ្ឋានំ ។
 អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហា-
 ក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ
 មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះអញមញ្ញាប្បជ្ឈិយ គឺ ខន្ធ ពា ស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១

ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ពា ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌

អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអញមញ្ញាប្បជ្ឈិយ គឺ ខន្ធ ពា

អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ពា ខន្ធ ២

អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ពាក្យី វត្ថុក្យី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈ

នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក្យី វត្ថុក្យី អាស្រ័យខន្ធ ពា ខន្ធ ២ ក្យី វត្ថុក្យី អាស្រ័យ

ខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាន័ឡាយ ខន្ធាន័ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហា-

ក្ខត្រូប ពា អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូ-

ប ពា មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ។ ពាហិរូប អាហារ-

សមុជ្ឈនរូប ។ ឧតុសមុជ្ឈនរូប ។ មហាក្ខត្រូប ពា អាស្រ័យមហាក្ខត្រូ-

ប ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ពា

មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិវស្ស ឆិទ្ទេសោ

[២២] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ និស្សយប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ ប-
ដិច្ច ។ និស្សយប្បច្ចយំ សហជាតប្បច្ចយសទិសំ ។

[២៣] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ។
ឧបនិស្សយប្បច្ចយំ អារម្មណាប្បច្ចយសទិសំ ។

[២៤] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុំ បុរេជាតប្បច្ចយា ។
អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
បុរេជាតប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ
បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុំ បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អព្យាក-
តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជា-
តប្បច្ចយា វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯ-
កោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុំ បុរេ-
ជាតប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវរៈ និទ្ទេស

(៦២) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
និស្សយប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ និស្សយប្បច្ច័យ ប្រវែហល
គ្មានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

(៦៣) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ប្រវែហលគ្មានឹងអារម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

(៦៤) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
បុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ អាស្រ័យ
ខន្ធភ ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល (ខន្ធធាងឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុ-
សលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យ
អកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល
(ខន្ធធាងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ) ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជា-
តប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតភិរិយាព្យាក-
តក្ខន្ធទ ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល (ខន្ធធាង
ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ) ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បជ្ឈានំ

[៦៥] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចយា កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[៦៦] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ កម្មប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តីណិ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច តីណិ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ កម្មប្បច្ចយា វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បដិសន្ធិក្ខណោ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដានំ រូបំ កដន្តារូបំ ឧបាទារូបំ អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច កដន្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បវដ្តាន

(៦៥) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសល-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 អកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
 អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវន-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៦៦) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 កម្មប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ។ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 អកុសលធម៌ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ (ខន្ធាវ័នឡាយ) អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយា-
 ព្យាកតក្ខន្ធ ១ មហាក្ខតរូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ១ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ចិត្តសមុជានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហា-
 ក្ខតរូបចាំងឡាយ មហាក្ខតរូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ១ របស់ពួក
 អសញ្ញាសត្វ កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតរូបចាំងឡាយ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិស្ស និទ្ទេសោ

កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យា-
 កតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 កម្មប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច
 បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។

(៦៧) អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិចារកប្បច្ចយា វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ
 ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិ-
 សង្កេត្តយោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធ
 ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា តយោ
 មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ មហាក្កតេ
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ
 រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន្ត-
 ឡាយផង មហាក្ខតរូបទាំងឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
 អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ
 គឺ ចិត្តសម្មជានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាន្តទាំងឡាយផង មហាក្ខតរូប
 ទាំងឡាយផង ។

(៦៧) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យា-
 ភតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
 សម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកា-
 ព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣
 ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
 ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខតរូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ១
 មហាក្ខតរូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ៣ មហាក្ខតរូប ២ អាស្រ័យមហា-
 ក្ខតរូប ២ ចិត្តសម្មជានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហា-
 ក្ខតរូបទាំងឡាយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៨) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តីណី ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តីណី ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាក-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចយា វិទាកាព្យាកតំ
 កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បដិសន្ធិក្ខណោ
 ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខ-
 តេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដន្តារូបំ ឧទានារូបំ
 អាហារសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ឧទានារូបំ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចយា អកុ-
 សលេ ខន្ធល ច មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៩) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តីណី ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច តីណី ។ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច ។ បេ ។ អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយំ កម្មប្បច្ចយសទិសំ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

(៦៨) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អាហារប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ អកុសលធម៌
 អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា
 អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ គឺ (ខន្ធតាំងឡាយ) អាស្រ័យវិបាកា-
 ព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ មហាកូតរូប ពា អាស្រ័យមហាកូតរូប ១ កង
 ខណៈវិនិច្ឆ័យសន្តិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហា-
 កូតរូបតាំងឡាយ (មហាកូតរូបតាំងឡាយ) អាស្រ័យមហាកូតរូប ១
 ដែលមានអាហារជាសមុដ្ឋាន ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតរូបតាំង-
 ឡាយ ។ (អព្យាកតធម៌) អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ។
 អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទ
 តាំងឡាយផង មហាកូតរូបតាំងឡាយផង ។

(៦៩) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ ខន្ធ ពា អាស្រ័យ
 អកុសលធម៌ ។ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ។ បេ ។ អាស្រ័យមហាកូតរូប ១
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងកម្មប្បច្ច័យ
 ដែរ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិវឌ្ឍនីយោ

(៧០) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ លាណប្បច្ចយា . . . មគ្គប្បច្ចយា ។ លាណ-
ប្បច្ចយម្បិ មគ្គប្បច្ចយម្បិ ហេតុប្បច្ចយសទិសំ ។

(៧១) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ សម្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច ។ សម្បយុត្តប្បច្ចយំ អាវច្ឆណាប្បច្ចយសទិសំ ។

(៧២) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ទ្វេ
ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។
កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ
រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ វិប្ប-
យុត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ
ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្ប-
ច្ចយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

(៧០) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ឈានប្បច្ច័យ... ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ ។ ឈានប្បច្ច័យក្តី មគ្គប្បច្ច័យក្តី
ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យដែរ ។

(៧១) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ
ប្រហែលគ្នានឹងការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

(៧២) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ អាស្រ័យ
ខន្ធភ ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល (ខន្ធាន័ឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុស-
លក្ខន្ធាន័ឡាយ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ) ខន្ធាន័ឡាយ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
កុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ក្តី ចិត្តស-
មុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
ខន្ធភ ខន្ធល ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធល ខន្ធាន័ឡាយ
(អាស្រ័យ) វត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
(អាស្រ័យ) ខន្ធាន័ឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិក្សុដ្ឋានំ

អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា តយោ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្ធ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អកុសលំ
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 ខន្ធធ្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
 សលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុ-
 ដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធធ្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 វិហាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធធ្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ (ខន្ធាងឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 អកុសលក្ខន្ធាងឡាយ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ) ខន្ធាងឡាយ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌
 ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ខន្ធាងឡាយ (អាស្រ័យ) វត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ) ខន្ធាងឡាយ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកត-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អា-
 ស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធាងឡាយ (អាស្រ័យ) វត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ) ខន្ធាងឡាយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ

កុសលគ្គិរោ បដិច្ចវិរស្ស និទ្ទេសោ

បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កដត្តា-
 រូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុំ វត្ថុំ បដិច្ច
 ខន្ធោ ខន្ធោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា វត្ថុ ខន្ធោ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា
 តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្ត-
 សម្មជ្ជានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កុ-
 សលេ ខន្ធោ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្មជ្ជានំ
 រូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អកុសលញ្ច អព្យា-
 កតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អកុសលេ ខន្ធោ ច មហាក្ខតេ ច
 បដិច្ច ចិត្តសម្មជ្ជានំ រូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ កដខណៈនៃ
 បដិសន្និ ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តា-
 រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធាន័ឡាយ (អាស្រ័យ) វត្ថុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កដត្តារូប (អាស្រ័យ) ខន្ធាន័ឡាយ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាន័ឡាយ ខន្ធាន័-
 ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ខន្ធាន័ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ (អាស្រ័យ) ខន្ធាន័ឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មហាកូតរូប ៣ អាស្រ័យមហាកូតរូប ១ មហាកូតរូប ១
 អាស្រ័យមហាកូតរូប ៣ មហាកូតរូប ២ អាស្រ័យមហាកូតរូប ២ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតរូប ៣ ខន្ធាន័ឡាយ
 (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ) ខន្ធាន័ឡាយ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន័ឡាយផង មហាកូតរូប ៣ ខន្ធាន័ឡាយ
 ផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ) ខន្ធាន័ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 អកុសលក្ខន្ធាន័ឡាយផង មហាកូតរូប ៣ ខន្ធាន័ឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យ) ខន្ធាន័ឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

(៧៣) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ អត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ។ សន្និទ្ធីតំ ។ អត្តប្បច្ចយំ សហជា-
តប្បច្ចយសទិសំ ។

(៧៤) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ នត្តប្បច្ចយា ... វិភតប្បច្ចយា ។ នត្តប្ប-
ច្ចយម្យំ វិភតប្បច្ចយម្យំ អារម្មណាប្បច្ចយសទិសំ ។

(៧៥) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ អវិភតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ។ អវិភតប្បច្ចយំ សហជាតប្បច្ចយ-
សទិសំ ។

ឥមេ តេវីសតិ បច្ចយា សន្យាយន្តេន វិន្ទារេតញ្ចា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

(៧៣) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

អត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

អត្ថិប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

(៧៤) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នត្ថិប្បច្ច័យ គឺ... ព្រោះវិតតប្បច្ច័យ ។ នត្ថិប្បច្ច័យក៏ វិតតប្បច្ច័យក៏

ប្រហែលគ្នានឹងការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

(៧៥) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

អវិតតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ អវិតតប្បច្ច័យ ប្រ-

ហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

បច្ច័យ ២៣ នេះ បុគ្គលអតស្វាធម្យាយ គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

(៧២) ហេតុយា នវ អារម្មណេ ភីណិ អនិប-

តិយា នវ អនន្តរេ ភីណិ សមនន្តរេ ភីណិ សហ-

ជាតេ នវ អញ្ញាមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ នវ ឧប្បនិស្ស-

យេ ភីណិ ចុរជាតេ ភីណិ អាសេវនេ ភីណិ កកម្ម

នវ វិទាតេ ឯកំ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ

នវ មត្តេ នវ សម្មយុត្តេ ភីណិ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា

នវ នត្តិយា ភីណិ វិគតេ ភីណិ អវិគតេ នវ ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ និទ្ទេស

[៧៦] វារៈ ៧^(១) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងការមូលប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៧^(១) ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងអនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុង
 សមនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងសហជាតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងអនាមញ្ញ
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៣^(២) ក្នុងបុរេជាតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងការសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១)
 ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ១^(៣) ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៧^(១) ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុង
 មគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងវិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងនតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២)
 ក្នុងវិតតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងអវិតតិប្បដ្ឋយ ។

១ វារៈនៃការស្សនិងឆ្លើយ មាន ៩ គឺ កុសលកើតឡើង មួយអន្លើដោយកុសល ១
 អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយកុសលធម៌ ១ កុសលនិងអព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើ
 ដោយកុសល ១ អកុសលកើតឡើង មួយអន្លើដោយកុសល ១ អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើ
 ដោយអកុសល ១ អកុសលនិងអព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយអកុសល ១ អព្យាករៈកើត
 ឡើង មួយអន្លើដោយអព្យាករៈ ១ អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយកុសលនិងអព្យាក-
 រៈ ១ អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយអកុសលនិងអព្យាករៈ ១ ។

២ គឺកុសលកើតឡើង មួយអន្លើដោយកុសល ១ អកុសលកើតឡើង មួយអន្លើ
 ដោយអកុសល ១ អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយអព្យាករៈ ១ ។

៣ អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយអព្យាករៈតែម្យ៉ាង ។ អន្លើថា ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៧] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ភីណិ . . .

អធិបតីយា នវ អនន្តរេ ភីណិ សមនន្តរេ ភីណិ
 សហជាតេ នវ អញ្ញាមញ្ញា ភីណិ និស្សយេ នវ
 ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ អាសេវនេ
 ភីណិ កម្មេ នវ វិហារេ ឯកំ អាហារេ នវ វេទ្ធិយេ
 នវ ឈានេ នវ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ ភីណិ វិប្ប-
 យុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា ភីណិ វិគតេ ភីណិ
 អវិគតេ នវ ។

[៧៨] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា អធិប-

តិយា ភីណិ . . . អនន្តរេ ភីណិ សមនន្តរេ ភីណិ
 សហជាតេ ភីណិ អញ្ញាមញ្ញា ភីណិ និស្សយេ ភីណិ
 ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ អាសេវនេ ភីណិ
 កម្មេ ភីណិ វិហារេ ឯកំ អាហារេ ភីណិ វេទ្ធិយេ
 ភីណិ ឈានេ ភីណិ មក្កេ ភីណិ សម្បយុត្តេ ភីណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៧៧) ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ...

ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម-
 នន្តវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអពាមពា-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងការសេវន-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 អតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

(៧៨) ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ និងអា-

រម្មណប្បច្ច័យ ... ក្នុងអនន្តវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តវប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ នត្តិយា តីណិ វិគតេ
តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(៧៧) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្ប-
ដ្ឋយា ... អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា សហជា-
តប្បដ្ឋយា អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា ឧប្ប-
និស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា
កត្តេ តីណិ ... អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ
ណារេ តីណិ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្ប-
យុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ នត្តិយា តីណិ វិគតេ
តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(៨០) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ បេ ។
អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រិ-
យប្បដ្ឋយា ណានប្បដ្ឋយា មក្កប្បដ្ឋយា សម្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្តិប្បដ្ឋយា នត្តិប្បដ្ឋយា
វិគតប្បដ្ឋយា អវិគតេ តីណិ ។

(៨១) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ បេ ។
បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចាកប្បដ្ឋយា អា-
ហារេ ឯកំ ... ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ណារេ ឯកំ

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្តិ-
ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិត្តប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ។

(៧៩) ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ...

ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះអនន្តរប្បដ្ឋយ សមនន្តរប្បដ្ឋយ ស-
ហោតប្បដ្ឋយ អតាមតាប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ
បុរេជាតប្បដ្ឋយ និងអាសវនប្បដ្ឋយ ... ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ
៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុង
មគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្តិប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងវិត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

(៨០) ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ក្នុងអវិត្ត-
ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះអាសវនប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ អាហារ-

ប្បដ្ឋយ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ឈានប្បដ្ឋយ មគ្គប្បដ្ឋយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ អត្តប្បដ្ឋយ នត្តិប្បដ្ឋយ និងវិត្តប្បដ្ឋយ ។

(៨១) ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ក្នុង

អាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ និងវិបាក-
ប្បដ្ឋយ... ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកញ្ញដ្ឋានំ

មក្កេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា
ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិភតេ ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

[៨២] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ បេ ។
បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិនាកប្បដ្ឋយា អាហា-
រប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មក្កប្បដ្ឋយា
សម្មយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្បដ្ឋយា នត្ថិ-
ប្បដ្ឋយា វិភតប្បដ្ឋយា អវិភតេ ឯកំ ។

ហេតុម្ហលកកណាណា(១) និដ្ឋិតា ។

អារម្មណេ វិភតេន សព្វត្ថំ តីណិយេវ(២) ។

[៨៣] អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុយា តីណិ ...
អធិបតិយា តីណិ ។ បេ ។ អវិភតេ តីណិ ។ អធិប-
តិប្បដ្ឋយា ហេតុយា នវ ... អារម្មណេ តីណិ ។ បេ ។
អវិភតេ នវ ។ អនន្តរាប្បដ្ឋយា សមនន្តរាប្បដ្ឋយា ហេ-
តុយា តីណិ ។ បេ ។ អវិភតេ តីណិ ។ សហជា-
តប្បដ្ឋយា ហេតុយា នវ ។ បេ ។ អញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយា
ហេតុយា តីណិ ។ និស្សយប្បដ្ឋយា ហេតុយា នវ ។

១ ម. គណនាហេតុម្ហលកា ។ ២ ម. តីណេវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៨២] ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ និង ការម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ក្នុង
អវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាក-
ប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ នត្ថប្បច្ច័យ និងវិត-
តប្បច្ច័យ ។

ចប់ ហេតុមូលកគណនា ។

បុគ្គលអកតាំងនៅ ក្នុងការម្មណ៍ (គប្បីដឹង) នូវបញ្ញា ៣ ក្នុងបទ
ទាំងអស់ ។

[៨៣] វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។
វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុង
ការម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ៧ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៣ ក្នុង
ហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ និងសមនន្តរប្បច្ច័យ ។ បេ ។
វារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះ
សហជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះ
អពាមពាប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវាស្ស ឆិទ្កេសោ

ឧបនិស្សយេ ប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។ បុរេជា-
តប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។

[៨៤] អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ . . .

អាម្មណោ តីណិ អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ
សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ
និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ
កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ វេទ្ឋិយេ តីណិ ឈានេ
តីណិ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ
តីណិ អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា តីណិ វិកតេ តីណិ
អវិកតេ តីណិ ។ អាសេវនម្ហូលកេ វិចាកំ នត្ថិ ។
កម្មប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។

[៨៥] វិចាកប្បច្ចយា ហេតុយា ឯកំ . . . អាម្ម-

ណោ ឯកំ អធិបតិយា ឯកំ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ
ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ និស្សយេ
ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរេជាតេ ឯកំ កម្មេ
ឯកំ អាហារេ ឯកំ វេទ្ឋិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។ វារៈ ៣ ក្នុង
ហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ ។

(៨៤) វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះភាសេវនប្បដ្ឋយ . . .

វារៈ ៣ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
អនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ
វារៈ ៣ ក្នុងអតាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងន្រ្ទិយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយតប្បដ្ឋយ
វារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនត្ថិ-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ ។ វិបាក-
ប្បដ្ឋយ មិនមានក្នុងភាសេវនមូលកៈទេ ។ វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ
ព្រោះកម្មប្បដ្ឋយ ។

(៨៥) វារៈ ១ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១

ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ
វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុង
អតាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយ-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ១
ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងន្រ្ទិយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ

វិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

មក្កេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ
 អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិភតេ ឯកំ អវិភតេ
 ឯកំ ។ វិចារកម្មលកេ អាសេវំ នត្តិ ។ អាហា.
 រវ្យច្ឆយា ហេតុយា នវ ។ វេទ្រិយវ្យច្ឆយា ហេតុយា
 នវ ។ យានវ្យច្ឆយា ហេតុយា នវ ។ មក្កវ្យច្ឆយា
 ហេតុយា នវ ។ សម្មយុត្តវ្យច្ឆយា ហេតុយា តីណិ ។
 វិប្បយុត្តវ្យច្ឆយា ហេតុយា នវ ។ អត្តិវ្យច្ឆយា
 ហេតុយា នវ ។ នត្តិវ្យច្ឆយា ហេតុយា តីណិ ។
 វិភតវ្យច្ឆយា ហេតុយា តីណិ ។

[៨៦] អវិភតវ្យច្ឆយា ហេតុយា នវ . . . អាវម្មលោ
 តីណិ អធិបតិយា នវ នត្តិយា តីណិ . . . អវិភតេ
 តីណិ ។

ឯកេកំ បច្ចយំ ម្យលំ^(១) កាត្យន សជ្ឈិយមក្កេន^(២)
 កលោតញាតិ ។

អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

[៨៧] អក្កសលំ ធម្មំ បដិច្ច អក្កសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុវ្យច្ឆយា វិចិកិច្ចាសហាភតេ
 ឧទ្ធិច្ឆសហាភតេ ខន្ធេ បដិច្ច វិចិកិច្ចាសហាភតោ

១ ម. ម្យលកំ ។ ២ ឧ. ម. សជ្ឈិយន្តេន ។

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច័យ វារៈ ១ ក្នុងនតិប្បច័យ វារៈ ១
 ក្នុងវិតតប្បច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច័យ ។ អាសេវនប្បច័យ មិន
 មានក្នុងវិបាកមូលកៈទេ ។ វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច័យ ព្រោះអាហារ-
 ប្បច័យ ។ វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច័យ ។ វារៈ ៧
 ក្នុងហេតុប្បច័យ ព្រោះឈានប្បច័យ ។ វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច័យ
 ព្រោះមគ្គប្បច័យ ។ វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បច័យ ។
 វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច័យ ។ វារៈ ៧ ក្នុងហេតុ-
 ប្បច័យ ព្រោះអតិប្បច័យ ។ វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច័យ ព្រោះនតិ-
 ប្បច័យ ។ វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច័យ ព្រោះវិតតប្បច័យ ។

[៨៦] វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច័យ ព្រោះអវិតតប្បច័យ ... វារៈ ៣
 ក្នុងការមូលប្បច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនតិ-
 ប្បច័យ ... វារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បច័យ ។

បណិតតប្បវិធី នូវបច័យមួយ ។ ឲ្យជាមូល ហើយរាប់តាមបែបផែន
 នៃការស្វាធារ ។

បឋមអនុលោម ។

[៨៧] អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បច័យ^(១) គឺ មោហៈ ច្រឡំដោយវិចិត្រា ច្រឡំដោយទុច្ចតៈ

១ គឺ កើតឡើង ដោយបច័យនិទេ ក្រៅអំពីហេតុប្បច័យ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិវាស្ស ឆិទ្កេសោ

ឧទ្ធច្ចុសហគតោ មោហោ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេ-
 តុកំ វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធធ្វ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធធ្វ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា
 ច រូបំ ខន្ធធ្វ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហា-
 ភ្នំតំ បដិច្ច តយោ មហាភ្នំតា តយោ មហាភ្នំតេ បដិច្ច
 ឯកំ មហាភ្នំតំ ទ្វេ មហាភ្នំតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាភ្នំតា
 មហាភ្នំតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ
 ឧចារាជារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុស-
 មុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាភ្នំតំ បដិច្ច
 តយោ មហាភ្នំតា តយោ មហាភ្នំតេ បដិច្ច ឯកំ
 មហាភ្នំតំ ទ្វេ មហាភ្នំតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាភ្នំតា
 មហាភ្នំតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧចារាជារូបំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រច្នា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្នា ។

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសម្មជានុបក្តី អាស្រ័យអហេតុកវិបាកាព្យា-
 កតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធទ ក្តី ចិត្តសម្មជានុបក្តី អាស្រ័យខន្ធភ
 ខន្ធល ក្តី ចិត្តសម្មជានុបក្តី អាស្រ័យខន្ធល ខន្ធភ ក្តី កដត្តារូបក្តី
 អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ កដខណៈនៃអហេតុកប្បជ័សន្និ ខន្ធទ
 ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធល ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធល វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ខន្ធតាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ
 មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហា-
 ក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសម្មជានុប កដត្តា-
 រូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតតាំងឡាយ ពាហិរូប ... អា-
 ហារសម្មជានុប ... ឧត្តសម្មជានុប ... មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ
 មហាក្ខតរូប ១ របស់អសញ្ញាសត្វតាំងឡាយ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ កដត្តារូប ឧបា-
 ទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតតាំងឡាយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(៨៨) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន អារម្មណាប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ
 បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន អារម្មណាប្បច្ចយា
 អកុសលេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន-
 អារម្មណាប្បច្ចយា វិចារកាព្យាកតេ កិរិយាព្យាកតេ
 ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចា-
 រកាព្យាកតេ ខន្ធ បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធ បដិច្ច
 វត្ថុ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ
 មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ
 រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសម្មដ្ឋា-
 នំ . . . ឧតុសម្មដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា
 មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ កុសលញ្ច
 អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៨៨) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធានំឡាយ ។
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណា
ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធានំឡាយ ។ អព្យា-
កតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណា-
ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ
ចានំឡាយ កដត្តារូប អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធានំឡាយ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធានំឡាយ មហាក្ខត ៣ អា-
ស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២
អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
មហាក្ខតចានំឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ឈានរូប . . . ឧត្ត-
សមុជ្ឈានរូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួក
អសញ្ញាសត្វ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យ
មហាក្ខត ២ កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតចានំឡាយ ។
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវាស្ស ឥទ្ធិសោ

នអាម្មណាប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ
បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យាក-
កញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអា-
រម្មណាប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ
ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។

(៨៧) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា កុសលេ
ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ នអធិ-
បតិប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ
ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អកុ-
សលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធេ
បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ធិខេស

ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន្ត-
 ឡាយផង មហាក្ខត្តាណ្តំឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាន្តឡាយផង មហាក្ខត្តរូបចាំ-
 ឡាយផង ។

[៨៧] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
 អធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធភ
 ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន្ត-
 ឡាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 កុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធល
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធល ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យ
 អកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យ
 អកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ។

អភិធម្មកិដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន-
អធិបតិប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យា-
កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នអធិបតិប្បច្ចយា អកុសលំ
ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
ន្ទេ ខន្ធេ បដិច្ច ន្ទេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អព្យា-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអ-
ធិបតិប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ
ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ន្ទេ
ខន្ធេ បដិច្ច ន្ទេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ
ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ន្ទេ ខន្ធេ បដិច្ច ន្ទេ ខន្ធា
កដត្តា ច រូបំ ខន្ធេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា
ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហា-
ក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ន្ទេ មហាក្ខតេ បដិច្ច
ន្ទេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិប-

តិប្បច័យ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធានំឡាយ ។

អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះនអធិបតិប្បច័យ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យអកុស-

លក្ខន្ធទ ខន្ធទក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធលក្តី ចិត្ត-

សម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច័យ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី

អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធទក្តី ចិត្តសម្មជានរូប

ក្តី អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធលក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធល

ខន្ធភក្តី កដតារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ កដខណៈវៃន

បដិសន្ធិ ខន្ធទក្តី កដតារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធលក្តី កដតា-

រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធល វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធានំឡាយ ខន្ធានំឡាយ

អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យ

មហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសម្មជានរូប

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិវាស្ស ឆិទ្ទេសោ

កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា
 មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ កុស-
 លញ្ញា អព្យាកតញ្ញា ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ទេ ច មហា-
 ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលញ្ញា
 អព្យាកតញ្ញា ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នអធិបតិប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ទេ ច មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧០] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ នអនន្តរវ្យច្ចយោ . . . នសមនន្តរវ្យច្ចយោ កុស-
 លេ ខន្ទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នអនន្តរវ្យច្ចយម្យ
 នសមនន្តរវ្យច្ចយម្យ ណារម្មណាវ្យច្ចយសទិសំ ។

[៧១] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអញ្ញាមញ្ញាវ្យច្ចយោ កុសលេ ខន្ទេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអញ្ញាមញ្ញាវ្យច្ចយោ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

កងត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប... អា-
ហារសមុដ្ឋានរូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ
មហាក្ខត ១ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងឡាយ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហា-
ក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ កងត្តារូប ឧបាទារូប អា-
ស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង
អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទាំង-
ឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

[៧០] អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអនន្តរប្បច្ច័យ ... ព្រោះនសមនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អា-
ស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ នអនន្តរប្បច្ច័យក្តី នសមនន្តរប្បច្ច័យក្តី
ប្រហែលគ្នានឹងនការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

[៧១] អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
អញ្ញាញប្បច្ច័យ គឺចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ អព្យា-
កតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអញ្ញាញប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

អកុសលេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា វិចាកាព្យាកតេ តិវិយាព្យាកតេ
 ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុលោ វិចា-
 កាព្យាកតេ ខន្ធេ បដិច្ច កដត្តារូបំ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ ពាហិរេ
 មហាក្ខតេ បដិច្ច ឧចានារូបំ អាហារសមុដ្ឋានេ មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ឧចានារូបំ ឧតុសមុដ្ឋានេ មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ឧចានារូបំ អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ ។ កុសលេវា អព្យាកតេវា ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា
 កុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ អកុសលេវា អព្យាកតេវា ធម្មំ បដិច្ច អព្យាក-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា អកុសលេ
 ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៧២) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា កុសលេ ខន្ធេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយំ នអារម្ម-
 ណាប្បដ្ឋយសនិសំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

គឺ ចិត្តសម្មជាន់រូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាំនឿយ ។ អព្យាកតធម៌
 អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអព្យាមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
 សម្មជាន់រូប អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាំនឿយ កដត្តា-
 រូប អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធាំនឿយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចិត្ត-
 សម្មជាន់រូប កដត្តារូប ទុបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្តាំនឿយ ឧបា-
 ទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្តាំនឿយ ជាខាងក្រៅ ឧបាទារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខត្តាំនឿយ ដែលមានអាហារជាសម្មជាន់ ទុបាទារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខត្តាំនឿយ ដែលមានរដូវជាសម្មជាន់ កដត្តារូប ឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាក្ខត្តាំនឿយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ អព្យាកតធម៌
 អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអព្យា-
 មញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មជាន់រូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាំនឿយផង មហា-
 ក្ខត្តាំនឿយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យា-
 កតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអព្យាមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មជាន់រូប
 អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាំនឿយផង មហាក្ខត្តាំនឿយផង ។

[៧២] អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នទបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មជាន់រូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាំនឿយ ។
 នទបនិស្សយប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងនការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិរស្ស និទ្ទេសោ

(៧៣) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នប្បវេជាតប្បច្ចយា អរូបេ កុសលំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ កុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នប្បវេជាតប្បច្ច-
 យា កុសលេ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នប្បវេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
 ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នប្បវេជាតប្បច្ចយា អកុ-
 សលេ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នប្បវេជាត-
 ប្បច្ចយា អរូបេ វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ វិចារកាព្យាកតេ
 កិរិយាព្យាកតេ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិ-
 សន្និក្ខុណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

(៧៣) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ កងអរូបភព ខន្ធទ

អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ

កុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប

អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន្តិណ្ណយ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យអកុស-

លក្ខន្ធទ កងអរូបភព ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធល អាស្រ័យ

ខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាន្តិណ្ណយ ។

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាត-

ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ កង

អរូបភព ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ចិត្តស-

មុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន្តិណ្ណយ ខន្ធភ ភិ

កងត្ថារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធទ ភិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

កកដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ
 កកដត្តា ច រូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធ
 ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា តយោ
 មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ មហាក្កតេ
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ
 រូបំ កកដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសម្មដ្ឋា-
 នំ . . . ឧត្តសម្មដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា តយោ មហាក្កតេ
 បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ
 មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច កកដត្តារូបំ ឧទាទា-
 រូបំ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នប្បវេជាតប្បច្ចយា កុសលេ
 ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។
 អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នប្បវេជាតប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធ
 ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧៤] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នប្បវេជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២
 វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ខន្ធតាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាកូត ៣
 អាស្រ័យមហាកូត ១ មហាកូត ១ អាស្រ័យមហាកូត ៣ មហាកូត ២
 អាស្រ័យមហាកូត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
 មហាកូតតាំងឡាយ ពាហិរូប... អាហារសមុដ្ឋានរូប... ឧត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប... មហាកូត ៣ អាស្រ័យមហាកូត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មហា-
 កូត ១ អាស្រ័យមហាកូត ៣ មហាកូត ២ អាស្រ័យមហាកូត ២ កដត្តា-
 រូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតតាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
 កុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្នុងខន្ធតាំងឡាយផង មហាកូត
 តាំងឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
 ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យអកុសលក្នុងខន្ធតាំងឡាយផង មហាកូតតាំងឡាយផង ។

(៧៤) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នបច្ចុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យកុសលក្នុង ១ ។ បេ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវស្ស ឆិទ្កេសោ

(៧៥) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នអាសេវនប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច ។ នបច្ឆាជាតប្បច្ចយម្បិ នអាសេវនប្បច្ចយម្បិ
នអធិបតិប្បច្ចយសទិសំ ។

(៧៦) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ បដិច្ច កុស-
លា ចេតនា ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធ
បដិច្ច អកុសលា ចេតនា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា កិរិយាព្យា-
កតេ ខន្ធ បដិច្ច កិរិយាព្យាកតា ចេតនា ពាហិរំ . . .
អាហារសម្មជ្ជានំ . . . ឧតុសម្មជ្ជានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច
ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហា-
ក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ឧទានារូបំ ។

(៧៧) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
តីណិ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា ។ តីណិ ។

កុសលធម៌: បដិច្ចវិវា: និទ្ទេស

(៧៥) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ នបច្ចាជាតប្បច្ច័យក្តី
នអាសេវនប្បច្ច័យក្តី ប្រវេហលត្ថានឹងនអធិបតិប្បច្ច័យវៃវរ ។

(៧៦) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។
អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ
គឺ អកុសលចេតនា អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌
អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ កិរិយាព្យា-
កតចេតនា អាស្រ័យកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ ពាហិរូប ... អាហា-
រសមុជ្ជានរូប ... មហាកូត ៣ អាស្រ័យមហាកូត ១ ដែលមានរដូវជា
សមុជ្ជាន មហាកូត ១ អាស្រ័យមហាកូត ៣ មហាកូត ២ អាស្រ័យ
មហាកូត ២ ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតទាំងឡាយ ។

(៧៧) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ អកុសលធម៌ អា-
ស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។ មានវិវះ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នវិចាកប្បច្ចយា កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ឧទានារូបំ ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...
 ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តា-
 រូបំ ឧទានារូបំ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចាកប្បច្ចយា
 កុសលេ ខន្ធោ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចាកប្បច្ចយា អកុ-
 លេ ខន្ធោ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៧៨) អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអាហារប្បច្ចយា ពាហិរំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ...
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហា-
 ក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧទានារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាក-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក៏ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក៏ អាស្រ័យកិរិយាព្យាកតក្នុង ១
 ខន្ធ ១ ក៏ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក៏ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នរូបក៏ អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ។ បេ ។
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប ...
 អាហារសមុដ្ឋានរូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហា-
 ក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតទាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យា-
 កតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យកុសលក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។ អព្យាកត-
 ធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្នុងទាំងឡាយផង
 មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(៧៨) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... មហាក្ខត ៣
 អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កដត្តារូប ឧបា-
 ទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

កុសលគ្គិព បដិច្ចវិស្ស និទ្ទេសោ

(៧៧) អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នសន្តិយប្បច្ចយា ពាហិរំ . . . អាហារស-
មុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ
មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឧបាទារូបំ
អសញ្ញាសន្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច រូបជីវិតិន្ត្រិយំ ។

(៧០០) អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នណានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហ-
កតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធធ្វេ
បដិច្ច ឯកោ ខន្ធធ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ពា-
ហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញា-
សន្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា
។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច កតតន្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

(៧០១) អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នមគ្គប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចាកាព្យា-
កតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធធ្វេ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិត្តុណោ វិចាកាព្យា-
កតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា កតតន្តា ប រូបំ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាៈ និទ្ទេស

[៧៧] អព្យាកតធមិ អាស្រ័យអព្យាកតធមិ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនង្គ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប ... អាហារសមុជានរូប ...
 មហាកូត ៣ អាស្រ័យមហាកូត ១ ដែលមានរដូវជាសមុជាន ។ បេ ។
 ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតទាំងឡាយ រូបដីវិភិទ្ធិយ អាស្រ័យមហា-
 កូតទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

[១០០] អព្យាកតធមិ អាស្រ័យអព្យាកតធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ
 ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ពាហិរូប ... អា-
 ហារសមុជានរូប ... ឧតុសមុជានរូប ... មហាកូត ៣ អាស្រ័យ
 មហាកូត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កង្ការូប ឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាកូតទាំងឡាយ ។

[១០១] អព្យាកតធមិ អាស្រ័យអព្យាកតធមិ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក៏ ចិត្តសមុជានរូបក៏ អាស្រ័យអហេតុក-
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក៏ ចិត្តសមុជានរូបក៏ អា-
 ស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្តសមុជានរូបក៏ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក៏
 កង្ការូបក៏ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុង១ណៈវនអហេតុកប្បដិសន្ធិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធេ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធោ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្ខតំ មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តា-
 រូបំ ទុច្ឆាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ទុត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ទុច្ឆាទារូបំ ។

[១០២] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នសម្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នអារម្មណាប្បច្ចយសទិសំ ។

[១០៣] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ
 អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ខន្ធាន្តរាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហា-
 ក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ
 រូប ... អាហារសមុដ្ឋានរូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... មហាក្ខត ៣
 អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កដត្តារូប ឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ ។

(១០២) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 និរិយាយត្រូវច្រើន គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ។
 (និរិយាយត្រូវច្រើន) ប្រហែលគ្នានឹងនិរិយាយណាច្រើនដែរ ។

(១០៣) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 និរិយាយត្រូវច្រើន គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ១
 អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុស-
 លធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិរិយាយត្រូវច្រើន គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុ-
 សលក្ខន្ធាន្តរាយ ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

កុសលត្តិកេ បដិព្វារស្ស និទ្ទេសោ

អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ វិចារកាព្យាកតំ កិរិយា-
 ព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធធ្វេ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ពាហិរំ...
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា
 ។ បេ ។ មហាក្កតេ បដិច្ច កដន្តារូបំ ឧទានារូបំ ។

(១០៤) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោនត្ថប្បច្ចយា . . . នោវិគតប្បច្ចយា កុស-
 លេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នអារម្មណាប្ប-
 ច្ចយសទិសំ ។

(១០៥) នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ បញ្ច
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧបទិស្សយេ បញ្ច នបុរេដាតេ
 សត្ត នបច្ឆាដាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
 នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នស្រ្តិយេ ឯកំ នណា-
 លេ ឯកំ នបក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ
 តីណិ នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវរៈ និទ្ទេស

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុង
អរូបភព ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ពាហិរ-
រូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧត្តសមុដ្ឋានរូប . . . មហាក្ខត ៣
អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កដត្តារូប ឧបា-
ទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

(១០៤) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នោនតិប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនោវិតតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ (នោវិតតប្បច្ច័យ) ប្រវេហលគ្នានឹងនិការម្ម-
ណប្បច្ច័យដែរ ។

(១០៥) វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិការម្មណប្ប-
ច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរូបប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនសមននរូបប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនពាមពាបប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧
ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនន្រ្ទិយ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោ-
នតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

[១០៦] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ ឯកំ . . .
 នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ
 នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរោជាតេ
 ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ
 នវិហារេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ នសង្ក្រឹយេ ឯកំ
 នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នសម្មយុត្តេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១០៧] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណាប្បដ្ឋយា
 នអធិបតិយា ឯកំ . . . នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ
 ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុ-
 រោជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ
 នកម្មេ ឯកំ នវិហារេ ឯកំ នអាហារេ ឯកំ
 នសង្ក្រឹយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ ន-
 សម្មយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា ឯកំ
 នោវិគតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បជ្ជាន

[១០៦] វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ...
 វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សៈ
 យប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្រ្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១០៧] វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ នអា-
 រម្មណប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សៈ
 យប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្រ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោ-
 វិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

[១០៨] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា
 នអធិបតិប្បដ្ឋយា . . . នអនន្តរេប្បដ្ឋយា នសមនន្ត-
 រេប្បដ្ឋយា នអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា នឧបនិស្សយេប្បដ្ឋយា
 នបុរេជាតេប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេប្បដ្ឋយា នអាសេវនេប្ប-
 ដ្ឋយា នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចារកេប្បដ្ឋយា នអាហារេប្ប-
 ដ្ឋយា នឥន្ទ្រិយេប្បដ្ឋយា នឈានេប្បដ្ឋយា នមត្តេប្បដ្ឋ-
 យា នសម្បយុត្តេប្បដ្ឋយា នវិប្បយុត្តេប្បដ្ឋយា នោនត្តិ-
 ប្បដ្ឋយា . . . នោវិគតេ ឯកំ ។

នហេតុមូលកំ និដ្ឋិតំ ។

[១០៩] នអារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ . . .
 នអធិបតិយា បញ្ច នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញាមញ្ញ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ
 បញ្ច នបច្ឆាជាតេ បញ្ច នអាសេវនេ បញ្ច នកម្មេ
 ឯកំ នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ
 នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច ន-
 វិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១១០] នអារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
 អធិបតិប្បដ្ឋយា នអនន្តរេ ឯកំ . . . នោនត្តិយា ឯកំ
 នោវិគតេ ឯកំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១០៨] ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ នការមណ្ឌប្បដ្ឋយ និងនអធិប-
តិប្បដ្ឋយ . . . ព្រោះនអនន្តរប្បដ្ឋយ នសមនន្តរប្បដ្ឋយ នអញ្ញញ្ញ
ប្បដ្ឋយ នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ នបុរេជាតប្បដ្ឋយ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ
នអាសេវនប្បដ្ឋយ នកម្មប្បដ្ឋយ នវិបាកប្បដ្ឋយ នអាហារប្បដ្ឋយ
នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ នឈានប្បដ្ឋយ នមគ្គប្បដ្ឋយ នសម្បយុតប្បដ្ឋយ
នវិប្បយុតប្បដ្ឋយ និងនោនតិប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ នហេតុមូលកៈ ។

[១០៩] វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ . . .
វារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងន-
សមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញញ្ញប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្ស-
យប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ
វារៈ ៥ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនវិ-
បាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ
វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្ប-
យុតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុតប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ
វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

[១១០] វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ ព្រោះនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ
នហេតុប្បដ្ឋយ និងនអធិបតិប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ វារៈ ១
ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវគ្គំ

[១១១] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .

នអារម្មណោ បញ្ច នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ
សត្តំ នបន្ទាជាតេ នវ នអាសវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នស្រ្ទិយេ ឯកំ ន-
យានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្ប-
យុត្តេ តីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១១២] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-

អារម្មណោ ឯកំ . . . នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ
នអញ្ញាមញ្ញោ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ
ទ្វេ នបន្ទាជាតេ ទ្វេ នអាសវនេ ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ
នវិចារកេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ នស្រ្ទិយេ ឯកំ
នយានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១១១] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ...

វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្ស្រ-
 យប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនភាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្រ័យប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[១១២] វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ និង

នហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្ស្រយប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 នអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនភាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្រ័យប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នោវិត្តប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិវស្ស និទ្ទេសោ

(១១៣) នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
អារម្មណាប្បច្ចយា នអនន្តរេ ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) . . .
នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

(១១៤) នអនន្តរប្បច្ចយា . . . នសមនន្តរប្បច្ចយា
. . . នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយា . . . នឧបទិស្សយប្បច្ចយា . . . ។
នអារម្មណាប្បច្ចយសទិសំ ។

(១១៥) នចុរជាតប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអារម្មណោ បញ្ច នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញ បញ្ច នឧបទិស្សយេ
បញ្ច នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសេវនេ សត្ត នកក្កេ
តីណិ នវិទាតេ សត្ត នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ
បញ្ច ន វិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ
បញ្ច ។

(១១៦) នចុរជាតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
នអារម្មណោ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ទ្វេ នអ-
នន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញ ឯកំ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ និទ្ទេស

[១១៣] វារៈ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ន-
ហេតុប្បច្ច័យ នឹងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) . . .
វារៈ១ ក្នុងនវិប្បយត្ថប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១១៤] ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនសមនន្តរប្បច្ច័យ . . .
ព្រោះនអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ។ ប្រវហល
គ្មាននឹងនការមណ្ឌប្បច្ច័យដែរ ។

[១១៥] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ . . .
វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងន-
អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧
ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នយានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយត្ថប្បច្ច័យ
វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
នោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១១៦] វារៈ១ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ នឹង
នហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនន្ត-
រប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នឌុបនិស្សយេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ
ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ
នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្ថិយា
ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១១៧] នបុរេជាតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
អារម្មណាប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ឯកំ . . . នអនន្តរេ
ឯកំ [សព្វត្ថ ឯកំ] នោនត្ថិយា ឯកំ នោវិគតេ
ឯកំ ។

[១១៨] នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា . . . នអាសេវនប្ប-
ដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . . នអារម្មណោ បញ្ច នអ-
ធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច ន-
អញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឌុបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ
សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ
នអាហារេ ឯកំ នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ
នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ
នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១១៩] នអាសេវនប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
អារម្មណោ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ ឯកំ

អរិយធម៌ដ៏ក្រៃ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ: ១ ក្នុងនទុបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ: ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ: ២ ក្នុង
នអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ: ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ:
១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនភ្ន័យប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនឈាន-
ប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ: ២ ក្នុង
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១១៧) វារៈ: ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ នហេ-
តុប្បច្ច័យ និន័នការម្មណប្បច្ច័យ ... វារៈ: ១ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ (វារៈ: ១ ក្នុង
ប្បច្ច័យទាំងអស់) វារៈ: ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១១៨) ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ... វារៈ: ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ
ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ ... វារៈ: ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ: ៧ ក្នុង
នអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនសមនន្តប្ប-
ច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ: ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ: ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ: ៣ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ: ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
វារៈ: ១ ក្នុងនភ្ន័យប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងន-
បគ្គប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ: ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ: ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១១៩) វារៈ: ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ និន័
នហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ: ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញា ឯកំ នឧបនិស្សយេ
ឯកំ នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នកក្ខេ ឯកំ
នវិចារកេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ នស្រ្តិយេ ឯកំ ន-
លារេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ ន-
វិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

(១២០) នអាសេវនប្បច្ឆយា នហេតុប្បច្ឆយា ន-
អារម្មណប្បច្ឆយា នអធិបតិយា ឯកំ . . . នសមន្តរេ
ឯកំ (សព្វត្ត ឯកំ) . . . នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ
ឯកំ ។

(១២១) នកក្ខប្បច្ឆយា នហេតុយា ឯកំ . . .
នអារម្មណា ឯកំ នអធិបតិយា តិណិ នសមន្តរេ ឯកំ
នសមន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញា ឯកំ នឧបនិស្សយេ
ឯកំ នបុរេជាតេ តិណិ នបច្ឆាជាតេ តិណិ នអាសេ-
វនេ តិណិ នវិចារកេ តិណិ នអាហារេ ឯកំ នស្រ្តិ-
យេ ឯកំ នលារេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តិណិ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ
ឯកំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ឱទ្ទេស

វារៈ១ ក្នុងនសមននប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ចាជា-
 តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 នអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

(១២០) វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ
 នហេតុប្បច្ច័យ និន័នការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនអនននរ-
 (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) . . . វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

(១២១) វារៈ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ . . . វារៈ១
 ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនននរ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមននប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣
 ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិ-
 បាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[១២២] នកម្មប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណោ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ឯកំ [សត្វត្ត ឯកំ]
នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១២៣] នវិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអារម្មណោ បញ្ច នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបទិស្សយេ
បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសេវនេ
នវ នកម្មេ ភីណិ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ
នណាមេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្ប-
យុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១២៤] នវិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណោ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ ឯកំ
នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញោ ឯកំ នឧបទិស្សយេ
ឯកំ នបុរេជានេ ទ្វេ នបច្ឆាជានេ ទ្វេ នអាសេវនេ
ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ
នណាមេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ

អភិធម្មចំណីក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១២២] វារៈ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ (វារៈ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) វារៈ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១២៣] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ... វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអពាមពាញញីប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១២៤] វារៈ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអពាមពាញញីប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្បយត្ថប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិក បដិច្ចវិរស្ស និទ្ទេសោ

នវិប្បយុត្តោ ទ្វេ គោនត្តិយា ឯកំ គោវិគតោ ឯកំ ។

(១២៥) នវិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ)
... គោនត្តិយា ឯកំ គោវិគតោ ឯកំ ។

(១២៦) នអាហារប្បដ្ឋយា ... នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា
... នណានប្បដ្ឋយា ... នមក្កប្បដ្ឋយា នហេតុយា
ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) ... គោនត្តិយា ឯកំ គោ-
វិគតោ ឯកំ ។

(១២៧) នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ ...
នអាម្មណោ បញ្ច ។ នអាម្មណាប្បដ្ឋយសទិសំ ។
... គោវិគតោ បញ្ច ។

(១២៨) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ...
នអាម្មណោ ឯកំ នអធិបតិយា តីណិ នអនន្តរ
ឯកំ នសមនន្តរ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញ ឯកំ នឧប-
និស្សយេ ឯកំ នបុរោជាតេ តីណិ នបន្តាដាតេ តីណិ
នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ
នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នណានេ ឯកំ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ និទ្ទេស

វារៈ ២ ក្នុងនវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុង
នោវិតតប្បដ្ឋយ ។

(១២៥) វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះនវិបាកប្បដ្ឋយ ន-
ហេតុប្បដ្ឋយ និងនការម្មណប្បដ្ឋយ (វារៈ ១ ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់) ...
វារៈ ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

(១២៦) ព្រោះនអាហារប្បដ្ឋយ ... ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ...
ព្រោះនឈានប្បដ្ឋយ ... វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនមគ្គប្បដ្ឋយ
(វារៈ ១ ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់) ... វារៈ ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ ១
ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

(១២៧) វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ ...
វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ ។ (នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ) ប្រវិហលគ្នា
និងនការម្មណប្បដ្ឋយវែង ។ ... វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

(១២៨) វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ ...
វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុង
នអនន្តរវប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរវប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពា-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនការសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនអា-
ហារប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ ឆោនត្តិយា ឯកំ
ឆោវិគតេ ឯកំ ។

[១២៧] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
អារម្មណេ ឯកំ ... នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ ឯកំ
នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញា ឯកំ នឧបនិស្សយេ
ឯកំ នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ
ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ
នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្ប-
យុត្តេ ឯកំ ឆោនត្តិយា ឯកំ ឆោវិគតេ ឯកំ ។

[១៣០] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
នអារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ឯកំ ... នអ-
នន្តរេ ឯកំ [សព្វត្ត ឯកំ] ឆោនត្តិយា ឯកំ ឆោ-
វិគតេ ឯកំ ។

[១៣១] ឆោនត្តិប្បដ្ឋយា ឆោវិគតប្បដ្ឋយា
នហេតុយា ឯកំ ... នអារម្មណេ បញ្ច នអធិប-
តិយា បញ្ច នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជា-
តេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ បញ្ច នអាសេវនេ បញ្ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងនមគប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុង
នោនតិប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បជ័យ ។

[១២៧] វារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បជ័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បជ័យ
នហេតុប្បជ័យ... វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តប្បជ័យ
វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនអតាមតាប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុង
នឧបនិស្សយប្បជ័យ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បជ័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជា-
តប្បជ័យ វារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បជ័យ វារៈ ២
ក្នុងនវិបាកប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនភ្នំនិយ-
ប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុង
នសម្បយុត្តប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បជ័យ ។

[១៣០] វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បជ័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បជ័យ
នហេតុប្បជ័យ និងនអារម្មណប្បជ័យ... វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តប្បជ័យ
(វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បជ័យ វារៈ ១ ក្នុង
នោវិតតប្បជ័យ ។

[១៣១] វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បជ័យ ព្រោះនោនតិប្បជ័យ និងនោ-
វិតតប្បជ័យ... វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បជ័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បជ័យ
វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តប្បជ័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បជ័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នអតាមតាប្បជ័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បជ័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជា-
តប្បជ័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បជ័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអាសេវនប្បជ័យ

កុសលក្ខិណេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

នកក្ខេ ឯកំ នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ ន-
ស្រ្តិយេ ឯកំ នណារេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នសម្ម-
យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា បញ្ច ។

[១៣២] នោវិគតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
អារម្មណេ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ឯកំ [សព្វត្ត
ឯកំ] . . . នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា ឯកំ ។

បច្ចដិយំ និដ្ឋិតំ ។

[១៣៣] ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ បញ្ច . . .
នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជានេ
សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសេវនេ នវ នកក្ខេ តីណិ
នវិចារកេ នវ នសម្មយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ
នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៣៤] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិ-
បតិយា តីណិ . . . នបុរេជានេ តីណិ នបច្ឆាជានេ
តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកក្ខេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ និទ្ទេស

វារៈ: ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនអាហារ-
ប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ: ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ ។

[១៣២] វារៈ: ១ ក្នុងនអាម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនោវិគតប្បច្ច័យ
និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ: ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ (វារៈ: ១ ក្នុងបច្ច័យទាំង-
អស់) ... វារៈ: ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ: ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ ។
ចប់ បច្ច័យ ។

[១៣៣] វារៈ: ៥ ក្នុងនអាម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ...
វារៈ: ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុង
នសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនទុបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ វារៈ: ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ: ៧ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ
វារៈ: ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ: ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ: ៧ ក្នុង
នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ: ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ: ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

[១៣៤] វារៈ: ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អា-
ម្មណប្បច្ច័យ ... វារៈ: ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ: ៣ ក្នុងនបច្ចុ-
ប្បន្នជាតប្បច្ច័យ វារៈ: ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ: ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ: ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ: ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បវដ្តានំ

[១៣៥] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា អធិ-
បតិប្បដ្ឋយា នបុរេជាតេ ភីណិ . . . នបច្ឆាជាតេ
ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិទាតេ
ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

[១៣៦] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា អធិ-
បតិប្បដ្ឋយា អនន្តរាប្បដ្ឋយា សមនន្តរាប្បដ្ឋយា សហ-
ជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញមញ្ញាប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ
ភីណិ . . . នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិទា-
តេ ភីណិ ។

[១៣៧] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា បុរេជា-
តប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ភីណិ . . .
នកម្មេ ភីណិ នវិទាតេ ភីណិ ។

[១៣៨] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហា-
រាប្បដ្ឋយា ភ័ន្ត្រិយប្បដ្ឋយា លាទប្បដ្ឋយា មក្កប្ប-
ដ្ឋយា សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្ប-
ដ្ឋយា នត្ថិប្បដ្ឋយា វិភតប្បដ្ឋយា អវិភតប្បដ្ឋយា
នបច្ឆាជាតេ ភីណិ . . . នវិទាតេ ភីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៣៥] វារៈ ព ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ការម្មណប្បដ្ឋយ និងសធិបតិប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ
 វារៈ ព ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុង
 នវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦] វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ការម្មណប្បដ្ឋយ សធិបតិប្បដ្ឋយ អនន្តប្បដ្ឋយ សមនន្តប្បដ្ឋយ សហ-
 ជាតប្បដ្ឋយ អញ្ញាញប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ និង
 បុរេជាតប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ព ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុង
 នកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ ។

[១៣៧] វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ការម្មណប្បដ្ឋយ បុរេជាតប្បដ្ឋយ និងអាសេវនប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ព ក្នុង
 នកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ ។

[១៣៨] វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ការម្មណប្បដ្ឋយ បុរេជាតប្បដ្ឋយ អាសេវនប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ អាហា-
 រ្យប្បដ្ឋយ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ លានប្បដ្ឋយ មត្តប្បដ្ឋយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ អត្តិប្បដ្ឋយ នតិប្បដ្ឋយ វិត្តប្បដ្ឋយ និងអវិត្តប្បដ្ឋយ
 . . . វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

(១៣៧) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា នបច្ឆា-
ជាតេ ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

(១៤០) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា អាហារ-
ប្បដ្ឋយា វិញ្ញ័យប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មក្កប្បដ្ឋយា
សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្តិប្បដ្ឋយា នត្តិ-
ប្បដ្ឋយា វិភតប្បដ្ឋយា អវិភតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ
ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

(១៤១) អារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
តីណិ ។

(១៤២) អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
ធិបតិយា តីណិ . . . នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ អារម្មណម្ហូលកំ យថា
ហេតុម្ហូលកំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១៣៧] វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណាប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនសាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៤០] វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណាប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ត្រៃវិជ្ជាប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ នត្តិប្បច្ច័យ វិតតប្បច្ច័យ និងអវិតតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនសាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៤១] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនសាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៤២] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនសាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

ហេតុមូលកៈ យ៉ាងណា ការម្មណាមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យ តិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៤៣] អធិបតិប្បដ្ឋយា ន អារម្មណោ បញ្ច ...

ន អនន្តរេ បញ្ច ន សមនន្តរេ បញ្ច ន អញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច
ន ឧបនិស្សយេ បញ្ច ន បុរេជានេ សត្ត ន បច្ឆាជានេ
ន អានិសេវនេ ន កក្កេ ភីណិ នវិទានេ ន
ន សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តយា
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៤៤] អធិបតិប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-

ណប្បដ្ឋយា ន បុរេជានេ ភីណិ ... ន បច្ឆាជានេ ភីណិ
ន អានិសេវនេ ភីណិ ន កក្កេ ភីណិ នវិទានេ ភីណិ
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ អនន្តរាប្បដ្ឋយា សមនន្តរាប្បដ្ឋយា
យថា អារម្មណាប្បដ្ឋយា វិវិដានេ វិគតេ ។

[១៤៥] សហជានប្បដ្ឋយា ន ហេតុយា ន្ទេ ...

ន អារម្មណោ បញ្ច ន អធិបតិយា ន អនន្តរេ បញ្ច
ន សមនន្តរេ បញ្ច ន អញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច ន ឧបនិស្សយេ
បញ្ច ន បុរេជានេ សត្ត ន បច្ឆាជានេ ន អានិសេវនេ
ន កក្កេ ភីណិ នវិទានេ ន អាយា វិវិដានេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(១៤៣) វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(១៤៤) វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ និងនការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយត្ថប្បច្ច័យ ។ ការម្មណប្បច្ច័យ យ៉ាងណា អនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

(១៤៥) វារៈ ២ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិរស្ស អិទ្ធិសោ

នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នស-
ម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច
នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៤៦] សហជាតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណោ បញ្ច . . . នអនិបតិយា នវ នអនន្តេ បញ្ច
នសមនន្តេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសេ-
វនេ នវ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវ នសម្ប-
យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច
នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៤៧] សហជាតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អា-
រម្មណាប្បដ្ឋយា នអនិបតិយា ភីណិ . . . នបុរេជានេ
ភីណិ នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ ន-
កម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។
យថា ហេតុម្ហលកំ ។

[១៤៨] អញ្ញាបញ្ញប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអារម្មណោ ឯកំ នអនិបតិយា ភីណិ នអនន្តេ
ឯកំ នសមនន្តេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ

កុសលគ្គិកៈ បដិច្ចវិវាៈ និទ្ទេស

វារៈ ១ ក្នុងនីត្រ័យប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១៤៦) វារៈ ៥ ក្នុងនិការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យនិងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនិអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិបាតប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១៤៧) វារៈ ៣ ក្នុងនិអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យហេតុប្បច្ច័យ និងការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនិបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិបាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ដូចជាៈហត្ថមូលកៈដែរ ។

(១៤៨) វារៈ ២ ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

អភិធម្មចំណី អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នប្បវេជ្ជានេ ភីណិ នបច្ឆាជ្ជានេ ភីណិ នអាសេវនេ
ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នអាហារេ
ឯកំ នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា
ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១៤៧] អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណា ឯកំ នអធិបតិយា ភីណិ នអនន្តរេ ឯកំ
នសមនន្តរេ ឯកំ នឧបទិស្សយេ ឯកំ នប្បវេជ្ជានេ
ភីណិ នបច្ឆាជ្ជានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ
ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
ភីណិ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១៤៨] អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អា-
រម្មណាប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ភីណិ ... នប្បវេជ្ជានេ
ភីណិ នបច្ឆាជ្ជានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ
ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ យថា
ហេតុម្ហលកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
 ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនត្រ័យប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
 ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
 ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋាយ ។

(១៤៧) វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋាយ ព្រោះអពាមពាប្បដ្ឋាយ និង
 ហេតុប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
 ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងន-
 អាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
 ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋាយ ។

(១៤៨) វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ព្រោះអពាមពាប្បដ្ឋាយ ហេ-
 តុប្បដ្ឋាយ និងការម្មណប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
 ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋាយ ។ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

[១៥១] និស្សយប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអារម្មណោ បញ្ច ។ និស្សយប្បច្ចយា . . . យថា
 សហជាតម្វលកំ ។ ឧបនិស្សយប្បច្ចយា . . . យថា
 អារម្មណាម្វលកំ ។

[១៥២] បុរេជាតប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា ភីណិ . . . នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នអា-
 សេវនេ ភីណិ នកក្កេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ
 នណានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ។

[១៥៣] បុរេជាតប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិ-
 បតិយា ភីណិ . . . នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នអាសេវនេ
 ភីណិ នកក្កេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ ។ យថា
 ហេតុម្វលកំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

[១៥៤] អាសេវនប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នកក្កេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នមក្កេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១៥១] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនិស្សយប្បដ្ឋយ . . .

វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ ។ ព្រោះនិស្សយប្បដ្ឋយ . . . ដូចសហ-
ជាតមូលកៈដែរ ។ ព្រោះឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ . . . ដូចការម្មណមូលកៈ
ដែរ ។

[១៥២] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ . . .

វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ . . . វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ . . .
វារៈ៣ ក្នុងនភាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
នវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ ។

[១៥៣] វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ និង

ហេតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនភា-
សេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ ។
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៥៤] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះភាសេវនប្បដ្ឋយ . . .

វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(១៥៥) អាសេវនប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
ធិបតិយា ភីណិ . . . នប្បវេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ
ភីណិ ។ យថា ហេតុម្ហលកំ ។

(១៥៦) កម្មប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ បញ្ច
នសមនន្តវេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នប្បវេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវ-
នេ នវ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នត្រ័យេ
ឯកំ នណេនេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តយា បញ្ច នោវិ-
តតេ បញ្ច ។

(១៥៧) កម្មប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ
បញ្ច . . . នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ បញ្ច នសម-
នន្តវេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច
នប្បវេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ

កុសលត្តិកេ បដិវ្ហាស្ស និទ្ទេសោ

នវិចារកេ នវ នសម្មយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ
នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៥៨] កម្មប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណ-
ប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា តីណិ . . . នចុរេជានេ តីណិ
នបញ្ញាជានេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា ហេតុមូលកំ ។

[១៥៩] វិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ . . .
នអារម្មណេ ឯកំ នអធិបតិយា ឯកំ នអនន្តរេ ឯកំ
នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ
ឯកំ នចុរេជានេ ឯកំ នបញ្ញាជានេ ឯកំ នអាសេ-
វនេ ឯកំ នណានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្ម-
យុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា ឯកំ
នោវិគតេ ឯកំ ។

[១៦០] វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
ណេ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ឯកំ នអនន្តរេ ឯកំ
នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្ស-
យេ ឯកំ នចុរេជានេ ឯកំ នបញ្ញាជានេ ឯកំ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាៈ និទ្ទេស

វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងន-
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១៥៨) វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ ហេតុ-
ប្បច្ច័យ និវិការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនបច្ចាជាតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបា-
កប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

(១៥៩) វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ១ ក្នុងនការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពា-
ញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនទាបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនបច្ចាជាតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១៦០) វារៈ ១ ក្នុងនការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ ហេតុ-
ប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនអធិ តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពាញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនទាបនិ-
ស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបច្ចាជាតិប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នអាសេវនេ ឯកំ នសម្មយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
ឯកំ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១៦១] វិចាកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អាម្ម-
ណាប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ឯកំ . . . នបុរេជាតេ ឯកំ
នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
ឯកំ ។

[១៦២] វិចាកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អាម្ម-
ណាប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា នបុរេជាតេ ឯកំ . . .
នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
ឯកំ ។

[១៦៣] វិចាកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អាម្ម-
ណាប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្ត-
រប្បដ្ឋយា សហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្ស័-
យប្បដ្ឋយា ឧបនិស្ស័យប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា
កម្មប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា វេទ្រិយប្បដ្ឋយា លោ-
នប្បដ្ឋយា មគ្គប្បដ្ឋយា សម្មយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្ប-
ដ្ឋយា អត្តិប្បដ្ឋយា នត្តិប្បដ្ឋយា វិគតប្បដ្ឋយា អវិគ-
តប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងនិកាយសាវ័នប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិកាយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនិកាយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិកាយនត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិកាយវិគ-
តប្បច្ច័យ ។

[១៦១] វារៈ ១ ក្នុងនិកាយអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ ហេតុ-
ប្បច្ច័យ និងការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិកាយបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនិកាយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិកាយសាវ័នប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិកាយវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៦២] វារៈ ១ ក្នុងនិកាយបុរេជាតប្បច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ ហេតុ-
ប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ និងអធិបតិប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិកាយបច្ឆាជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិកាយសាវ័នប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិកាយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៦៣] វារៈ ១ ក្នុងនិកាយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ អនន្តរ្យប្បច្ច័យ សមនន្ត-
រ្យប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អពាមពាប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ ទប-
និស្សយប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
អតិប្បច្ច័យ នត្តប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១
ក្នុងនិកាយសាវ័នប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិហេ បដិវិវឌ្ឍនី ធីតោ

[១៦២] អាហារប្បដ្ឋយោ ធមោតុយោ ទ្វេ . . .

នអាម្មណោ បញ្ច នអធិបតិយោ នវ នអនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរោជិតេ សត្តំ នបច្ឆាជិតេ នវ នអាសេវ-
នេ នវ នកម្មេ ភីណិ នវិហិតេ នវ នវ្រ្មិយេ ឯកំ
នយានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច ន-
វិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនតិយោ បញ្ច នោវិតតេ បញ្ច ។

[១៦៣] អាហារប្បដ្ឋយោ ហេតុប្បដ្ឋយោ នអាម្មណោ

បញ្ច . . . នអធិបតិយោ នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសម-
នន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច
នបុរោជិតេ សត្តំ នបច្ឆាជិតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ ភីណិ នវិហិតេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនតិយោ បញ្ច នោវិតតេ បញ្ច ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១៦៤] វារៈ ២ ក្នុងនេហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោ-
 នត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[១៦៥] វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ និង
 ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នោវិត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៦៦] អាហារប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណ៍ប្បច្ចយា នអធិបតិយា ភីណិ . . . នបុរេវាតេ ភីណិ នបច្ឆាវាតេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

យថា ហេតុមូលកំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

[១៦៧] ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . . នអារម្មណោ បញ្ច នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេវាតេ សត្ត នបច្ឆាវាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៦៨] ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ បញ្ច . . . នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេវាតេ សត្ត នបច្ឆាវាតេ នវ នអាសេវនេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៦៦] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ នឹងអារម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បឲ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៦៧] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នអនន្តរិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពា-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្ប-
ច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអា-
ហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមត្តប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៦៨] វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
នឹងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នអនន្តរិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពា-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវាស្ស វិទ្យោសោ

នេកម្មេ ភីណិ នវីនាគេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច ន-
វិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៦៧] ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-
ណាប្បដ្ឋយា នេអធិបតិយា ភីណិ . . . នប្បវេដានេ
ភីណិ នបច្ឆាដានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នេកម្មេ
ភីណិ នវីនាគេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ យថា
ហេតុម្បលកំ ឯវំ វិត្តានេតតំ ។

[១៧០] ណានប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអារម្មណោ បញ្ច នេអធិបតិយា នវ នេអនន្តេ បញ្ច
នេសមនន្តេ បញ្ច នេអញមញ្ញេ បញ្ច នេឧបនិស្សយេ
បញ្ច នប្បវេដានេ សត្ត នបច្ឆាដានេ នវ នអាសេវនេ
នវ នេកម្មេ ភីណិ នវីនាគេ នវ នេមត្តេ ឯកំ
នេសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តយា
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៧១] ណានប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
ណោ បញ្ច . . . នេអធិបតិយា នវ នេអនន្តេ បញ្ច

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ធិដ្ឋេស

វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[១៦៧] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ហេ-
តុប្បច្ច័យ និងការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ
៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៧០] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអញ-
មញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[១៧១] វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ និង
ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ

អភិធម្មបំណែ អនុណោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសេវនេ
នវ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៧២] ណានប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណា-
ប្បច្ចយា នអធិបតិយា ភីណិ . . . នបុរេជានេ ភីណិ
នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ
ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ យថា
ហេតុម្ហលកំ វរំ វិត្តារេតត្ថំ ។

[១៧៣] មត្តប្បច្ចយា នហេតុយា ឯកំ . . .
នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសេវនេ
នវ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចា-
 ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[១៧២] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ ហេតុ-
 ប្បច្ច័យ និងការម្សុណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្ម-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
 បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៧៣] វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៥ ក្នុងនការម្សុណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នោវិត្តប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិរាស្ស ឥន្ទេសោ

[១៧៤] មគ្គប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ
 បញ្ច . . . នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសម-
 នន្តរេ បញ្ច នអញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច
 នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសេវនេ នវ
 នកកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច ន-
 វិប្បយុត្តេ តីណិ នោនតិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៧៥] មគ្គប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណា-
 ប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា តីណិ . . . នបុរេជានេ តីណិ
 នបច្ឆាជានេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកកម្មេ តីណិ
 នវិចារកេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា ហេតុ-
 ប្បលកំ វិវិត្តារេតតំ ។

[១៧៦] សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជានេ តីណិ នបច្ឆាជានេ
 តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកកម្មេ តីណិ នវិចារកេ
 តីណិ នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
 តីណិ ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១៧៤] វារៈ ៥ ក្នុងនិការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ និង
 ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនិកម្មបិដកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិកម្មនិទ្ទេសប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនិសមនិទ្ទេសប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិកម្មព្រាហ្មប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 និទ្ទេសនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិបុរេជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិបច្ចា-
 ជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិកាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនិវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 និវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិទោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិទោវិគតប្បច្ច័យ ។

[១៧៥] វារៈ ៧ ក្នុងនិកម្មបិដកប្បច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ ហេតុ-
 ប្បច្ច័យ និងនិការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនិបុរេជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងនិបច្ចាជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិកាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិកម្ម-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
 បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈវិដរ ។

[១៧៦] វារៈ ២ ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៧ ក្នុងនិកម្មបិដកប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិបុរេជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 និបច្ចាជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិកាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិកម្ម-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៧៧] សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
 ធិបតិយា ភីណិ . . . នប្បវេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិទាតេ
 ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ យថា ហេតុម្ហលកំ ។

[១៧៨] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអារម្មណោ បញ្ច នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ បញ្ច
 នសមនន្តវេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
 បញ្ច នប្បវេជាតេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ
 នវ នកម្មេ ភីណិ នវិទាតេ នវ នណរណេ ឯកំ
 នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច លោនត្ថយា បញ្ច
 លោវិតតេ បញ្ច ។

[១៧៩] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
 រម្មណោ បញ្ច . . . នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ បញ្ច
 នសមនន្តវេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
 បញ្ច នប្បវេជាតេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ
 នវ នកម្មេ ភីណិ នវិទាតេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
 លោនត្ថយា បញ្ច លោវិតតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៧៧] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ និង ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ចាជាត- ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ដូចហេតុមូលកៈវែង ។

[១៧៨] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពា- ញ ញ ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង នោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៧៩] វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរ- ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពាញប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង នបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង នោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវាស្ស ធិទ្ទេសោ

[១៨០] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិយា តីណិ . . . នប្បវេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកក្ខេត្តតីណិ នវិចារកេ តីណិ ។

[១៨១] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណិ . . . នអាសេវនេ តីណិ នកក្ខេត្តតីណិ នវិចារកេ តីណិ ។

[១៨២] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា សហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា ប្បវេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណិ . . . នអាសេវនេ តីណិ នកក្ខេត្តតីណិ នវិចារកេ តីណិ ។

[១៨៣] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ប្បវេជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា កក្ខេប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា អវិភតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណិ . . . នវិចារកេ តីណិ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១៨០] វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដិច្ច
 ហេតុប្បដិច្ច និងការមណ្ឌប្បដិច្ច . . . វារៈ ១ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច
 វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច វារៈ ព្យ
 ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច ។

[១៨១] វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដិច្ច
 ហេតុប្បដិច្ច ការមណ្ឌប្បដិច្ច និងនិរុត្តិកប្បដិច្ច . . . វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិក
 ប្បដិច្ច វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច ។

[១៨២] វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដិច្ច
 ហេតុប្បដិច្ច ការមណ្ឌប្បដិច្ច អនិរុត្តិកប្បដិច្ច អនន្តប្បដិច្ច សមនន្ត-
 ប្បដិច្ច សហវេទប្បដិច្ច អនាមនាប្បដិច្ច និស្សយប្បដិច្ច ឧបនិស្ស-
 យប្បដិច្ច និងបុរេវេទប្បដិច្ច . . . វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច វារៈ ព្យ
 ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច ។

[១៨៣] វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដិច្ច
 ហេតុប្បដិច្ច បុរេវេទប្បដិច្ច អនិរុត្តិកប្បដិច្ច កម្មប្បដិច្ច អាហារ-
 ប្បដិច្ច និងអវិគតប្បដិច្ច . . . វារៈ ព្យ ក្នុងនិរុត្តិកប្បដិច្ច ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[១៨៤] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជា-
តេ ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

[១៨៥] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា បុរេជា-
តប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋ-
យា អវិភតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . នអាសេ-
វនេ ឯកំ ។

[១៨៦] អត្ថិប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . . នអា-
រម្មណោ បញ្ច នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេ-
វនេ នវ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ
ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្ថិយា
បញ្ច នោវិភតេ បញ្ច ។

[១៨៧] អត្ថិប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
ណោ បញ្ច . . . នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញ បញ្ច នឧបនិស្ស-
យេ បញ្ច នបុរេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[១៨៤] វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ១ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ ។

[១៨៥] វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ
និងអវិតតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ ។

[១៨៦] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអត្ថិប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៥
ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៨៧] វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះអត្ថិប្បច្ច័យ និងហេតុប្ប-
ច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

នអាសេវនេ នវំ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវំ
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៨៨] អត្តិប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណាប្ប-
ច្ចយា នអធិបតិយា ភីណិ . . . នបុរេជានេ ភីណិ
នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ
ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ យថា
ហេតុមូលកំ ឃំ វិត្តារេតតំ ។

[១៨៩] នត្តិប្បច្ចយា . . . វិកតប្បច្ចយា នហេតុ-
យា ទ្វេ . . . នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជានេ ភីណិ
នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភី-
ណិ នវិចារកេ ភីណិ នយារនេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ យថា អារម្មណាមូលកំ ឃំ
វិត្តារេតតំ ។

[១៩០] អវិកតប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអារម្មណា បញ្ច នអធិបតិយា នវំ នអនន្តរេ
បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧប-
និស្សយេ បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវំ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នេអាសេវនេ នវំ នកកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវំ
នអាហារេ ឯកំ នស្រ្មិយេ ឯកំ នណេនេ ឯកំ
នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ
នោនត្តិយា បញ្ច នោវិកតេ បញ្ច ។

[១៧១] អវិកតប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នេអាម្ម-
ណោ បញ្ច . . . នេអធិបតិយា នវំ នេអនន្តេរេ បញ្ច
នេសមនន្តេរេ បញ្ច នេអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នេឧបនិស្សយេ
បញ្ច នេបុរេជានេ សត្ត នេបច្ឆាជានេ នវំ នេអាសេវនេ
នវំ នកកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវំ នេសម្បយុត្តេ បញ្ច
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិកតេ
បញ្ច ។ យថា ហេតុម្មលកំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

អនុលោមបញ្ចនិយតណាតា និដ្ឋិតា ។

[១៧២] នេហេតុប្បច្ចយា អាម្មណោ ទ្វេ . . .
អនន្តេរេ ទ្វេ សមនន្តេរេ ទ្វេ សហជានេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ
ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជានេ ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៧ ក្នុងនិរោធិវិញ្ញាណប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុង
និវាហប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនិរោធិវិញ្ញាណប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋាយ
វារៈ ១ ក្នុងនិរោធិវិញ្ញាណប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុង
និវាហប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងនិវិជ្ជាប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុង
និរោធិវិញ្ញាណប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនិវាហប្បដ្ឋាយ ។

(១៧១) វារៈ ៥ ក្នុងនិរោធិវិញ្ញាណប្បដ្ឋាយ ព្រោះនិវាហប្បដ្ឋាយ និង
និវាហប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនិរោធិវិញ្ញាណប្បដ្ឋាយ
វារៈ ៥ ក្នុងនិវាហប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុង
និវាហប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងនិវិជ្ជាប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងនិវាហប្បដ្ឋាយ
វារៈ ៧ ក្នុងនិរោធិវិញ្ញាណប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧
ក្នុងនិវាហប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនិវាហប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុង
និវាហប្បដ្ឋាយ ។ បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។
ចប់ អនុលោមបច្ចុដ្ឋាយគណនា ។

(១៧២) វារៈ ២ ក្នុងនិរោធិវិញ្ញាណប្បដ្ឋាយ ព្រោះនិវាហប្បដ្ឋាយ . . .
វារៈ ២ ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនិវាហប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុង
និវាហប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុង
និវាហប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនិវិជ្ជាប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនិវាហប្បដ្ឋាយ
វារៈ ២ ក្នុងនិវាហប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនិវាហប្បដ្ឋាយ ។

កុសលគ្រិកោ បដិច្ចវិវរស្ស ធិទ្ទេសោ

អាសវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ វិចារេក ឯតំ អាហារេ ទ្វេ
ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មត្តេ ឯតំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ
វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ ឯត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ
អវិគតេ ទ្វេ ។

[១៧៣] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា
សហជាតេ ឯតំ ... អញ្ញាមញ្ញា ឯតំ និស្សយេ
ឯតំ កម្មេ ឯតំ វិចារេក ឯតំ អាហារេ ឯតំ
ឥន្ទ្រិយេ ឯតំ ឈានេ ឯតំ វិប្បយុត្តេ ឯតំ
អត្ថិយា ឯតំ អវិគតេ ឯតំ ។

[១៧៤] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា ន-
អធិបតិប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា
នអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯតំ ... និស្សយេ
ឯតំ កម្មេ ឯតំ វិចារេក ឯតំ អាហារេ ឯតំ
ឥន្ទ្រិយេ ឯតំ ឈានេ ឯតំ វិប្បយុត្តេ ឯតំ អត្ថិយា
ឯតំ អវិគតេ ឯតំ (សព្វត្ថ ឯតំ) ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

វារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបា-
 កប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ២
 ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 នត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

(១៧៣) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនរហត្ថប្បច្ច័យ
 នឹងនការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 អវិតតប្បច្ច័យ ។

(១៧៤) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនរហត្ថប្បច្ច័យ
 នការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តប្បច្ច័យ នសមនន្តប្បច្ច័យ
 នឹងនអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ .. វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[១៧៥] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា ន-
 អធិបតិប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា
 នអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា នបុរេជា-
 តប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្បដ្ឋយា ។
 យាវាសេវនា សត្វំ សទិសំ ។ នកក្ខេ កណ៌តេ បញ្ច
 បញ្ញា ហោន្តិ ។ . . . នកក្ខប្បដ្ឋយា សហជាតេ
 ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ អត្ថិយា
 ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[១៧៦] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា ន-
 អធិបតិប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា
 នអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា នបុរេជា-
 តប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្បដ្ឋយា
 នកក្ខប្បដ្ឋយា នវិទាកប្បដ្ឋយា នអាហារប្បដ្ឋយា
 សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
 អវិគតេ ឯកំ ។

[១៧៧] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា ន-
 អធិបតិប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៧៥] ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ នអារម្មណប្បដ្ឋាយ នអធិបតិ-
 ប្បដ្ឋាយ នអនន្តរប្បដ្ឋាយ នសមនន្តរប្បដ្ឋាយ នអតាមពាប្បដ្ឋាយ ន-
 ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ នបុរេជាតប្បដ្ឋាយ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ និងនអាសវន-
 ប្បដ្ឋាយ ។ បច្ច័យទាំងអស់ ដកបដល់អាសវនប្បដ្ឋាយ សុទ្ធតែដូច ។
 គ្នា ។ កងនកម្មប្បដ្ឋាយ ដែលលោករាប់ហើយ មានបញ្ហា ៥ យ៉ាង ។
 . . . វារៈ ១ កងសហជាតប្បដ្ឋាយ ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ ១
 កងនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ កងអាហារប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ កងអត្ថិប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ១ កងអវិគតប្បដ្ឋាយ ។

[១៧៦] វារៈ ១ កងសហជាតប្បដ្ឋាយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ
 នអារម្មណប្បដ្ឋាយ នអធិបតិប្បដ្ឋាយ នអនន្តរប្បដ្ឋាយ នសមនន្តរប្បដ្ឋាយ
 នអតាមពាប្បដ្ឋាយ នឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ នបុរេជាតប្បដ្ឋាយ នបច្ឆា-
 ជាតប្បដ្ឋាយ នអាសវនប្បដ្ឋាយ នកម្មប្បដ្ឋាយ នវិបាកប្បដ្ឋាយ និង
 នអាហារប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ ១ កងនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ កងអត្ថិប្ប-
 ដ្ឋាយ វារៈ ១ កងអវិគតប្បដ្ឋាយ ។

[១៧៧] វារៈ ១ កងសហជាតប្បដ្ឋាយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ
 នអារម្មណប្បដ្ឋាយ នអធិបតិប្បដ្ឋាយ នអនន្តរប្បដ្ឋាយ នសមនន្តរប្បដ្ឋាយ

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

នអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា នបុរេជា-
តប្បដ្ឋយា នបន្ទាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្បដ្ឋយា
នកម្មប្បដ្ឋយា នវិទាកប្បដ្ឋយា នអាហារប្បដ្ឋយា
នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា នឈានប្បដ្ឋយា នមគ្គប្បដ្ឋយា ន-
សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នោនតិប្បដ្ឋយា
នោវិគតប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ
ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[១៧៨] នអារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុយា បញ្ច . . .
អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញ ឯកំ
និស្សយេ បញ្ច កម្មេ បញ្ច វិទាកេ ឯកំ អាហារេ
បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ បញ្ច មគ្គេ បញ្ច
វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

[១៧៩] នអារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
សហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
កម្មេ ឯកំ វិទាកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។ យថា នហេតុម្ហលកំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ និទ្ទេស

នព្វតាមពាក្យច្រើន នឧបនិស្សយច្បាប់ច្រើន នបុរេជាតច្បាប់ច្រើន នបច្ឆាជាត-
ច្បាប់ច្រើន នអាសវនច្បាប់ច្រើន នកម្មច្បាប់ច្រើន នវិបាកច្បាប់ច្រើន នអាហារ-
ច្បាប់ច្រើន នឥន្ទ្រិយច្បាប់ច្រើន នឈានច្បាប់ច្រើន នមគ្គច្បាប់ច្រើន នសម្បយុត្ត-
ច្បាប់ច្រើន នវិប្បយុត្តច្បាប់ច្រើន នោនត្តច្បាប់ច្រើន និន្ទានោវិត្តច្បាប់ច្រើន . . .

វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយច្បាប់ច្រើន វារៈ ១ ក្នុងមគ្គច្បាប់ច្រើន វារៈ ១ ក្នុងអវិ-
ត្តច្បាប់ច្រើន ។

[១៧៨] វារៈ ៥ ក្នុងនេហត្តច្បាប់ច្រើន ព្រោះនព្វតាមពាក្យច្រើន . . .

វារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិច្បាប់ច្រើន វារៈ ៥ ក្នុងសហជាតច្បាប់ច្រើន វារៈ ១ ក្នុង
នព្វតាមពាក្យច្រើន វារៈ ៥ ក្នុងនិស្សយច្បាប់ច្រើន វារៈ ៥ ក្នុងកម្មច្បាប់ច្រើន
វារៈ ១ ក្នុងវិបាកច្បាប់ច្រើន វារៈ ៥ ក្នុងអាហារច្បាប់ច្រើន វារៈ ៥ ក្នុង
ឥន្ទ្រិយច្បាប់ច្រើន វារៈ ៥ ក្នុងឈានច្បាប់ច្រើន វារៈ ៥ ក្នុងមគ្គច្បាប់ច្រើន
វារៈ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តច្បាប់ច្រើន វារៈ ៥ ក្នុងអត្តច្បាប់ច្រើន វារៈ ៥ ក្នុងអ-
វិត្តច្បាប់ច្រើន ។

[១៧៩] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតច្បាប់ច្រើន ព្រោះនព្វតាមពាក្យច្រើន

និងនេហត្តច្បាប់ច្រើន វារៈ ១ ក្នុងនព្វតាមពាក្យច្រើន វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយច្បាប់ច្រើន
វារៈ ១ ក្នុងកម្មច្បាប់ច្រើន វារៈ ១ ក្នុងវិបាកច្បាប់ច្រើន វារៈ ១ ក្នុងអាហារ-
ច្បាប់ច្រើន វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយច្បាប់ច្រើន វារៈ ១ ក្នុងឈានច្បាប់ច្រើន វារៈ ១
ក្នុងវិប្បយុត្តច្បាប់ច្រើន វារៈ ១ ក្នុងអត្តច្បាប់ច្រើន វារៈ ១ ក្នុងអវិត្តច្បាប់ច្រើន ។
ដូចនេហត្តមូលកៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[២០០] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ... អា-
 រម្មណោ តីណិ អនន្តរេ តីណិ សមមន្តរេ តីណិ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ នវ
 វិបាកេ ឯកំ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ នវ
 មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ
 នត្តិយា តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ នវ ។

[២០១] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា អា-
 រម្មណោ ទ្វេ ... អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហ-
 ជាតេ ទ្វេ អញ្ញាមញ្ញា ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ
 ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ វិបាកេ
 ឯកំ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មក្កេ
 ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២០០) វារៈ ៧ ក្នុងនេហត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះនេអធិបតិប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៣ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអពា-
 មញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២០១) វារៈ ២ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនេអធិបតិប្បច្ច័យ និង
 នេហត្ថប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអពាមពាមប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 បុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវាស្ស ឆិទ្កេសោ

នត្តិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

[២០២] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
នអារម្មណប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញាមញ្ញា
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិទាកេ ឯកំ
អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ
ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខីតំ ។

[២០៣] នអនន្តរប្បច្ចយា . . . នសមនន្តរប្បច្ច-
យា . . . នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយា . . . នឧបនិស្សយប្បច្ចយា
ហេតុយា បញ្ច . . . អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ
បញ្ច អញ្ញាមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ បញ្ច កក្កេ បញ្ច
វិទាកេ ឯកំ អាហារេ បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ
បញ្ច មត្តេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា បញ្ច
អវិគតេ បញ្ច ។

[២០៤] នឧបនិស្សយប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញាមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ ឆិទ្ទេស

វារៈ ២ កងនិគតិប្បច្ច័យ វារៈ ២ កងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ២ កងអវិគត-
ប្បច្ច័យ ។

(២០២) វារៈ ១ កងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ
នហេតុប្បច្ច័យ និងនការមូណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ កងអពាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ ១ កងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១
កងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងវិប្បយុតប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងអតិប្បច្ច័យ
វារៈ ១ កងអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២០៣) ព្រោះនអនន្តប្បច្ច័យ . . . នសមនន្តប្បច្ច័យ . . .
នអពាមពាប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៥ កងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៥ កងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កងសហជាតប្បច្ច័យ
វារៈ ១ កងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៥
កងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កងមគ្គប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ កងវិប្បយុតប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កងអ-
វិគតប្បច្ច័យ ។

(២០៤) វារៈ ១ កងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និង
នហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ កងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងនិស្សយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

កម្មេ ឯកំ វិបាកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ វេទ្ឋិយេ
ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។ សង្កឹតំ ។

[២០៥] ធម្មរេជាតប្បច្ចយា ហេតុយា សត្ត . . .

អាម្មណោ ភីណិ អធិបតិយា សត្ត អនន្តរេ ភីណិ
សមនន្តរេ ភីណិ សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ
និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្សយេ ភីណិ អាសេវនេ ភីណិ
កម្មេ សត្ត វិបាកេ ឯកំ អាហារេ សត្ត វេទ្ឋិយេ
សត្ត ឈានេ សត្ត មត្តេ សត្ត សម្បយុត្តេ ភីណិ
វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា សត្ត នត្តិយា ភីណិ វិគតេ
ភីណិ អវិគតេ សត្ត ។

[២០៦] ធម្មរេជាតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា

អាម្មណោ ទ្វេ . . . អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជា-
តេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមនិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

[២០៥] វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងការមូណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមត្តប្បច្ច័យ វារៈ
៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
អត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[២០៦] វារៈ ២ ក្នុងការមូណប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ
និងនហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសម-
នន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអពាមពា-
ប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មគ្គេ ឯកំ សម្បយុត្តេ
ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ទ្វេ ទត្តិយា ទ្វេ វិគតេ
ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

[២០៧] នប្បវេជិតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
អាម្ពណាប្បច្ចយា សហជានេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញ
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ
អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្ប-
យុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សម្ពិទ្ធី ។

[២០៨] នបច្ចុជិតប្បច្ចយោ ហេតុយា នវ . . .
អាម្ពណា ភីណិ អធិបតិយា នវ អនន្តរេ ភីណិ
សមនន្តរេ ភីណិ សហជានេ នវ អញ្ញមញ្ញ ភីណិ
និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ ភីណិ ប្បវេជានេ ភីណិ
អាសេវនេ ភីណិ កម្មេ នវ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ នវ
ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ នវ មគ្គេ នវ សម្បយុត្តេ ភីណិ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

វារៈ ១ ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ២
ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
នត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២០៧) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ
នហេតុប្បច្ច័យ និងនការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២០៨) វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
អនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
ការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
ឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ

អភិធម្មបំណែក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា តីណី វិគតេ
តីណី អវិគតេ នវ ។

[២០៧] នបច្ឆាដាតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
អារម្មណេ ទ្វេ . . . អនន្តេវ ទ្វេ សមនន្តេវ ទ្វេ
សហដាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញា ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧប-
និស្សយេ ទ្វេ បុរេដាតេ ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ កក្កេ
ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ
ណានេ ទ្វេ មក្កេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ
ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ នត្តិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ
ទ្វេ ។

[២០០] នបច្ឆាដាតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
នអារម្មណាប្បច្ចយា សហដាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញា
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ
អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ណានេ ឯកំ វិប្ប-
យុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៧ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុង
នត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

[២០៧] វារៈ ២ ក្នុងការមណ្ឌប្បដ្ឋយ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ
និងនហេតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ២ ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងសមនន្ត-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ
វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុង
បុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងការសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ
វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុង
ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងមត្តប្បដ្ឋយ
វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុង
អត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ ២
ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

[២១០] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ
នហេតុប្បដ្ឋយ និងនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងវិបា-
កប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ១
ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិវាស្ស ឆិទ្ទេសោ

(២០០) ន អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុយា នេ
 ... អារម្មណេ តីណិ អនិបតិយា នេ អនន្តេរ
 តីណិ សមនន្តេរ តីណិ សហជាតេ នេ អញ្ញមញ្ញោ
 តីណិ និស្សយេ នេ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ
 តីណិ កក្ខេ នេ វិចារតេ ឯកំ អាហារេ ន-
 ឥន្ទ្រិយេ នេ ឈានេ នេ មក្កេ នេ សម្បយុត្តេ
 តីណិ វិប្បយុត្តេ នេ អត្តិយា នេ នត្តិយា តីណិ
 វិគតេ តីណិ អវិគតេ នេ ។

(២០២) ន អាសេវនប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 អារម្មណេ ទ្វេ ... អនន្តេរ ទ្វេ សមនន្តេរ ទ្វេ
 សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧប-
 និស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ កក្ខេ ទ្វេ វិចារតេ
 ឯកំ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ
 មក្កេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

(២១១) វារៈ៧ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនិសាសវនប្បដ្ឋយ . . .
 វារៈ៣ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
 អនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងសហជាតប្ប-
 ដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៣
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងកម្ម-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ៧
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ
 វារៈ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុង
 អតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋយ វារៈ៧
 ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ ។

(២១២) វារៈ២ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះនិសាសវនប្បដ្ឋយ និង
 នហេតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ២ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ
 វារៈ២ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុង
 និស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងបុរេជាត-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងអាហា-
 រប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១
 ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អត្តិយា ទ្វេ នត្តិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

(២១៣) នអាសេវនប្បដ្ឋយា ធមោតុប្បដ្ឋយោ
 នអាម្មណាប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញាមញ្ញា
 ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារេត ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ណារេ ឯកំ វិប្ប-
 យុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
 សង្ខតំ ។

(២១៤) នកម្មប្បដ្ឋយោ ហេតុយា តីណិ ... អា-
 រម្មណោ តីណិ អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ ស-
 មនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ
 និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរជាតេ
 តីណិ អាសេវនេ តីណិ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ
 តីណិ ណារេ តីណិ មត្តេ តីណិ សម្បយុត្តេ
 តីណិ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ នត្តិយា
 តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

អវិជ្ជាបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ២ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ
វារៈ ២ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[២១៣] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ
និស្សយប្បច្ច័យ និងនិស្សយប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងស្រ្តីប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[២១៤] វារៈ ៣ ក្នុងហតប្បច្ច័យ ព្រោះនិកម្មប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
អនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសហជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
អាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងស្រ្តី-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអតិ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
អវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិរោ បដិច្ចវិរស្ស និទ្ទេសោ

[២០៥] នកម្មប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-
 ណោ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
 សហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
 ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ វស្ស័យេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្ប-
 យុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា
 ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[២០៦] នកម្មប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
 រម្មណាប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ
 និស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិ-
 គតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២០៧] នវិចាកប្បដ្ឋយា ហេតុយា នវ . . .
 អារម្មណោ ភីណិ អធិបតិយា នវ អនន្តរេ ភីណិ
 សមនន្តរេ ភីណិ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ
 និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ
 អាសេវនេ ភីណិ កម្មេ នវ អាហារេ នវ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

(២១៥) វារៈ ១ ក្នុងការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ និង
 នហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្ត-
 រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតាមតាប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 បុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២១៦) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ នហេ-
 តុប្បច្ច័យ និងនការម្មណ៍ប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២១៧) វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៣ ក្នុងការម្មណ៍ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ
 ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 ការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ស្រ្តីយេ នវ ឈានេ នវ មក្កេ នវ សម្មយុត្តេ ភីណិ
វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា ភីណិ វិភតេ
ភីណិ អវិភតេ នវ ។

(២០៨) នវិទាកប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា អា-
រម្មណោ ទ្វេ... អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហ-
ជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ
ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ អាសវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ អាហារេ
ទ្វេ ស្រ្តីយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មក្កេ ឯកំ សម្មយុត្តេ
ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ នត្តិយា ទ្វេ វិភតេ
ទ្វេ អវិភតេ ទ្វេ ។

(២០៩) នវិទាកប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
អាម្មណប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ... អញ្ញមញ្ញ
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
ស្រ្តីយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា
ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។ សង្កឹតំ ។

អភិធម្មចំណី អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងមគ្គ-
ប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ៧ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ
វារៈ៧ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[២១៤] វារៈ២ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ និង
នហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ២ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសមនន្តរ-
ប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអពាមពាមប្បច្ច័យ វារៈ២
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ២
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ២
ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[២១៥] វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ
នហេតុប្បច្ច័យ និងនការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងអពាមពាមប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាហា-
រប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

កុសលត្តិកោ បដិច្ចវិវេស្សនិទ្ទេសោ

[២២០] នអាហារប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ...

អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២២១] នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ...

អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២២២] ននរោនប្បដ្ឋយា អាម្ពុណោ ឯកំ ...

អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរាជាតេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២២៣] នមត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា អាម្ពុណោ ឯកំ ...

អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[២២០] វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ ...

វារៈ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងន័ត្រ័យប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[២២១] វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនតន្ត្រ័យប្បច្ច័យ ...

វារៈ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[២២២] វារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ ...

វារៈ១ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងស-
ហជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងន័ត្រ័យប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងសម្បយតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិប្បយត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
វិតតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[២២៣] វារៈ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ និងន-

ហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ១ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ

អភិធម្មចំណីកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
 ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ
 កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ
 ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ
 អវិគតេ ឯកំ ។

[២២៤] នមគ្គប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
 រម្មណប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញេ
 ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្ប-
 យុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
 សង្ខតំ ។

[២២៥] នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា បញ្ច . . .
 អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ
 និស្សយេ បញ្ច កម្មេ បញ្ច វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ បញ្ច មត្តេ បញ្ច
 វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអពាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 វិតតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[២២២] វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ នហេ-
 តុប្បច្ច័យ និន័នការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងអពាមញ្ញប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាក-
 ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[២២៥] វារៈ៥ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 អពាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវស្ស ធិទ្ទេសោ

(២២៦) នស ម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
 សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ និស្សយេ
 ឯកំ កក្ខេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
 ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា
 ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សន្និទ្ធីតំ ។

(២២៧) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា តីណិ
 . . . អារម្មណេ តីណិ អនិច្ចតិយា តីណិ អនន្តរេ
 តីណិ សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញា-
 មញ្ញា តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ
 អាសេវនេ តីណិ កក្ខេ តីណិ វិចារកេ ឯកំ អា-
 ហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ មត្ត
 តីណិ សម្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ នត្តិយា
 តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(២២៨) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា អា-
 រម្មណេ ទ្វេ . . . អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជា-
 តេ ទ្វេ អញ្ញាមញ្ញា ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

(២២៦) វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនិសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 ព្រោះនិហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងអតាមពាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកមប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអវិគត-
 ប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២២៧) វារៈ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៣ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុង
 អនន្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងសហជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងអតាមពាប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងការសវនប្បច្ច័យ វារៈ៣
 ក្នុងកមប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុង
 មគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ៣
 ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២២៨) វារៈ២ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 ព្រោះនិហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ២ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសម-
 នន្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអតាមពា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាសេវនេ ឯកំ កក្កេ ទ្វេ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ
ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មគ្គេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ អត្តិយា
ទ្វេ នត្តិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

(២២៧) នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
នអារម្មណប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញ
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
សម្ព័ន្តំ ។

(២៣០) នោនត្តិប្បច្ចយា . . . នោវិគតប្បច្ចយា
ហេតុយា បញ្ច . . . អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ
បញ្ច អញ្ញមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ បញ្ច កក្កេ បញ្ច
វិហាកេ ឯកំ អាហារេ បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ
បញ្ច មគ្គេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា បញ្ច អវិ-
គតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអាហារ-
ប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
វារៈ២ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអវិត-
តប្បច្ច័យ ។

(២២៧) វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ
ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ ... វារៈ១ ក្នុងអញ្ញាមពា-
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២៣០) ព្រោះនានត្ថិប្បច្ច័យ ... វារៈ៥ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ
ព្រោះនោវិតតប្បច្ច័យ ... វារៈ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងស-
ហជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអញ្ញាមពាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអាហារ-
ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ
៥ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិរោ បដិច្ចវិវឌ្ឍនិ ឱទ្ធិសោ

[២៣១] លោកិកតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា សហ-
ជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ វេទ្ធិយេ
ឯកំ យានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

[២៣២] លោកិកតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណាប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា នអនន្តរាប្បដ្ឋយា
នសមនន្តរាប្បដ្ឋយា នអញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយា សហជាតេ
ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ
អាហារេ ឯកំ វេទ្ធិយេ ឯកំ យានេ ឯកំ វិប្ប-
យុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[២៣៣] លោកិកតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ។
សម្ព័ន្ធី ។ នកម្មប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . .
និស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ វិគតេ
ឯកំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

(២៣១) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនៅវិតតប្បច្ច័យ
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអនាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគ-
 តប្បច្ច័យ ។

(២៣២) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនៅវិតតប្បច្ច័យ
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ
 ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ ព្រោះនសមនន្តរប្បច្ច័យ ព្រោះនអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ
 . . . វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 វិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២៣៣) ព្រោះនៅវិតតប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី
 បំប្រួញ ។ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

[២៣៤] លោកិកតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ។
សង្ខតំ ។ នកម្មប្បដ្ឋយា នវិទាកប្បដ្ឋយា នអាហារ-
ប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ អត្ថិ-
យា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[២៣៥] លោកិកតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ។
សង្ខតំ ។ នកម្មប្បដ្ឋយា នវិទាកប្បដ្ឋយា នអាហារ-
ប្បដ្ឋយា នសង្ខ្រយប្បដ្ឋយា នលាណប្បដ្ឋយា នមគ្គ-
ប្បដ្ឋយា នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នោ-
នត្ថិប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ
អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

បច្ចុទ្ទយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។
បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោ^(១)

[២៣៦] កុសលំ ធម្មំ សហជាតោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
សហជាតា តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធសហជាតោ
ឯកោ ខន្ធលោ ខន្ធសហជាតា ខន្ធខន្ធា ។

១ ម. សហជាតវារោ ន និស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្រិកប្បដ្ឋាន

[២៣៤] ព្រោះនោវិតតប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី
បំប្រញា ។ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[២៣៥] ព្រោះនោវិតតប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី
បំប្រញា ។ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ព្រោះ
នឈានប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ព្រោះនសម្បយត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះន-
វិប្បយត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះនោនតិប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជ្ជាតិវារៈ

[២៣៦] កុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងកុសលធម៌ វិមន៍កើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ កើតជាមួយនឹងកុសលក្ខន្ធ ១
ខន្ធ ១ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ២ ។

កុសលគ្គិកេ សហជានិហេ

កុសលំ ធម្មំ សហជាតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធេ សហជាតំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ សហជាតោ កុស-
 លោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
 កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ សហជាតា តយោ ខន្ធា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ រូបំ តយោ ខន្ធេ សហជាតោ ឯកោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ សហជាតា ទ្វេ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។

[២៣៧] អកុសលំ ធម្មំ សហជាតោ អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ
 ខន្ធំ សហជាតា តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធេ សហ-
 ជាតោ ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ សហជាតា ទ្វេ
 ខន្ធា ។ អកុសលំ ធម្មំ សហជាតោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធេ
 សហជាតំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ
 សហជាតោ អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
 សហជាតា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ

កុសលត្ថិកៈ សហជាតវារៈ

អព្យាកតធម៌ កើតជាមួយនឹងកុសលធម៌ រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុ-

ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមដានរូប កើតជាមួយនឹងកុសលក្ខន្ធារិយ ។

កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី កើតជាមួយនឹងកុសលធម៌ រមែងកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី កើតជាមួយនឹង

កុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី កើតជាមួយនឹងខន្ធភ ខន្ធល

ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី កើតជាមួយនឹងខន្ធល ។

[២៣៧] អកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងអកុសលធម៌ រមែងកើត

ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ កើតជាមួយនឹងអកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធទ

កើតជាមួយនឹងខន្ធភ ខន្ធល កើតជាមួយនឹងខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌

កើតជាមួយនឹងអកុសលធម៌ រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-

សមដានរូប កើតជាមួយនឹងអកុសលក្ខន្ធារិយ ។ អកុសលធម៌ក្តី

អព្យាកតធម៌ក្តី កើតជាមួយនឹងអកុសលធម៌ រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុ-

ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី កើតជាមួយនឹងអកុសលក្ខន្ធ ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

តយោ ខន្ធ សហជាតោ ឯកោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ សហជាតា ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តស-
មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

(២៣៨) អព្យាកតំ ធម្មំ សហជាតោ អព្យាក-
តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកាព្យាកតំ
ករិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ សហជាតា តយោ ខន្ធ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធ សហជាតោ ឯកោ
ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ សហជាតា ទ្វេ
ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកា-
ព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ សហជាតា តយោ ខន្ធ កដត្តា
ច រូបំ តយោ ខន្ធ សហជាតោ ឯកោ ខន្ធ កដត្តា
ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ សហជាតា ទ្វេ ខន្ធ កដត្តា ច
រូបំ ខន្ធ សហជាតំ វត្ថុ វត្ថុ សហជាតា ខន្ធ ឯកំ
មហាក្ខតំ សហជាតា តយោ មហាក្ខតា តយោ ម-
ហាក្ខតេ សហជាតំ ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ
សហជាតា ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ សហជាតំ
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ១ ក៏ ចិត្តសមដានរូបក៏ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្ត-
សមដានរូបក៏ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ២ ។

[២៣៨] អព្យាកតធម៌ កើតជាមួយនឹងអព្យាកតធម៌ រមែងកើត

ឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្មយ គឺ ខន្ធ ៣ ក៏ ចិត្តសមដានរូបក៏ កើតជាមួយ

នឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតកូន ១ ខន្ធ ១ ក៏ ចិត្តសមដានរូបក៏ កើត

ជាមួយនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្តសមដានរូបក៏ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ២

ខន្ធ ៣ ក៏ កដតារូបក៏ កើតជាមួយនឹងវិបាកាព្យាកតកូន ១ កងខណៈ

នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក៏ កដតារូបក៏ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក៏

កដតារូបក៏ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ២ វត្ថុ កើតជាមួយនឹងខន្ធាន័ឡាយ

ខន្ធាន័ឡាយ កើតជាមួយនឹងវត្ថុ មហាកូត ៣ កើតជាមួយនឹងមហា-

កូត ១ មហាកូត ១ កើតជាមួយនឹងមហាកូត ៣ មហាកូត ២ កើតជា

មួយនឹងមហាកូត ២ ចិត្តសមដានរូប កដតារូប ទុបាទារូប កើតជា

មួយនឹងមហាកូត ៣ ។

កុសលគ្គិរោ សហជាតវារោ

[២៣៧] កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ សហ-
 ជាតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 កុសលេ ខន្ធិ ច មហាក្កតេ ច សហជាតំ ចិត្ត-
 សម្មជ្ឈានំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 សហជាតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា អកុសលេ ខន្ធិ ច មហាក្កតេ ច សហជាតំ
 ចិត្តសម្មជ្ឈានំ រូបំ ។

យថា បដិច្ចវារេ ឃីវំ វិត្តារេតតំ ។

[២៤០] ហេតុយា នវំ អារម្មណេ ភីណិ . . .
 អធិបតិយា នវំ អនន្តរេ ភីណិ សមនន្តរេ ភីណិ
 សហជាតេ នវំ អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ នវំ
 ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ អាសេវនេ
 ភីណិ កម្មេ នវំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ នវំ
 ត្រ្រិយេ នវំ ឈានេ នវំ មត្តេ នវំ សម្បយុត្តេ
 ភីណិ វិប្បយុត្តេ នវំ អតិយា នវំ នតិយា ភីណិ
 វិគតេ ភីណិ អវិគតេ នវំ ។

អនុលោមំ វិជ្ជិតំ ។

យថា បដិច្ចវារកណាថា ឃីវំ កណោតតំ ។

កុសលគ្គិកៈ សហជានវារៈ

(២៣៧) អព្យាកតធម៌ កើតជាមួយនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
ធម៌ផង រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប កើត
ជាមួយនឹងកុសលក្ខន្ធាំនឿយផង មហាក្ខត្តាំនឿយផង ។ អព្យា-
កតធម៌ កើតជាមួយនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង រមែងកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប កើតជាមួយនឹងអកុស-
លក្ខន្ធាំនឿយផង មហាក្ខត្តាំនឿយផង ។

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ ។

(២៤០) វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍-
ប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ
វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
អតាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយ-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអារសវនប្បដ្ឋយ
វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារ-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ៧
ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
វិតតប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ អនុលោម ។

បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ ក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(២៤០) អកុសលំ ធម្មំ សហជាតោ អកុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា វិចីកិញ្ញាស-
ហាភតេ ឧទ្ធច្ចុសហាភតេ ខន្ធ សហជាតោ វិចីកិញ្ញា-
សហាភតោ ឧទ្ធច្ចុសហាភតោ មោហោ ។

(២៤២) អព្យាកតំ ធម្មំ សហជាតោ អព្យាក-
តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ វិចា-
កាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ សហជាតា
តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធ សហ-
ជាតោ ឯកោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ន្ទេ ខន្ធ
សហជាតា ន្ទេ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អហេតុ-
កប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ ស-
ហជាតា តយោ ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធ
សហជាតោ ឯកោ ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ន្ទេ ខន្ធ
សហជាតា ន្ទេ ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធ សហជា-
តំ វត្ថុ វត្ថុ សហជាតា ខន្ធ ឯកំ មហាក្កតំ សហ-
ជាតា តយោ មហាក្កតា តយោ មហាក្កតេ សហជាតំ
ឯកំ មហាក្កតំ ន្ទេ មហាក្កតេ សហជាតា ន្ទេ មហា-
ក្កតា មហាក្កតេ សហជាតំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ក-
ដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បវដ្តាន

[២២១] អកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងអកុសលធម៌ វែមន៍កើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ ដែលប្រឡំដោយវិចិក្ខុ ប្រឡំ
 ដោយឧទ្ធច្ចៈ កើតជាមួយនឹងឧទ្ធចាំន៍ឡាយ ដែលប្រឡំដោយវិចិក្ខុ
 ប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[២២២] អព្យាកតធម៌ កើតជាមួយនឹងអព្យាកតធម៌ វែមន៍កើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភក្ខី ចិត្តសម្មជានុបក្ខី កើតជាមួយ
 នឹងអហេតុកិប្បាភាព្យាកតកិរិយា ព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធទ ក្ខី ចិត្តសម្មជានុបក្ខី
 កើតជាមួយនឹងខន្ធភ ខន្ធល ក្ខី ចិត្តសម្មជានុបក្ខី កើតជាមួយនឹងខន្ធល
 ខន្ធភ ក្ខី កដត្តារូបក្ខី កើតជាមួយនឹងវិប្បាភាព្យាកតក្ខន្ធទ ក្ខន្ធទណៈ
 នៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធទ ក្ខី កដត្តារូបក្ខី កើតជាមួយនឹងខន្ធភ
 ខន្ធល ក្ខី កដត្តារូបក្ខី កើតជាមួយនឹងខន្ធល វត្ថុ កើតជាមួយនឹងខន្ធទ
 ទាំងឡាយ ខន្ធទាំងឡាយ កើតជាមួយនឹងវត្ថុ មហាកូត ៣ កើតជាមួយ
 នឹងមហាកូត ១ មហាកូត ១ កើតជាមួយនឹងមហាកូត ៣ មហាកូត ២
 កើតជាមួយនឹងមហាកូត ២ ចិត្តសម្មជានុប កដត្តារូប ឧបាទារូប កើត
 ជាមួយនឹងមហាកូតទាំងឡាយ ពាហិរូប ... អាហារសម្មជានុប ...

កុសលគ្រិក សហជំនុំ

ឧត្តមសម្មាសម្ពុទ្ធិនំ . . . អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
សហជាតា តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ
សហជាតំ កកដន្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

យថា បដិច្ចវារេ ឯវំ វិគ្គារេតតំ ។

[២២៣] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណេ បញ្ច . . .
នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច
នបុរេជាតេ សន្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នអានេវនេ
នវ នកម្មេ ភីណិ នវិចារេ នវ នអហារេ ឯកំ
នស្រ្តិយេ ឯកំ នយានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ ន-
សម្មយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

បច្ចុដិយំ និដ្ឋិតំ ។

[២២៤] ហេតុច្បច្ចយា នអារម្មណេ បញ្ច . . .
នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច

កុសលភ្នំកៈ សហគាតវារៈ

ឧតុសមុជានុរូប . . . មហាក្ខត្យ ៣ កើតជាមួយនឹងមហាក្ខត្យ ១ របស់
ពួកអសពាសត្វ ។ បេ ។ កដត្តារូប ឧបាទារូប កើតជាមួយនឹង
មហាក្ខត្យទាំងឡាយ ។

បណ្ឌិត គប្បីឱ្យស្តារ ដូចជាបដិច្ចវារៈដែរ ។

(២២៣) វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្ប-
ដ្ឋយ . . . វារៈ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ
វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងនអតាមញ្ញប្បដ្ឋយ វារៈ៥
ក្នុងនទបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ១
ក្នុងនតន្ត្រីយប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ
វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៥
ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បដ្ឋយ ។

ចប់ បច្ចុនីយៈ ។

(២២៤) វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ
៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងនសមន-
ន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងនអតាមញ្ញប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងនទបនិស្សយប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមម្ពិកប្បដ្ឋានំ

នបុរេជាតេ សត្តំ នបន្ទាជាតេ នវំ នអាសេវនេ នវំ
នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច ន-
វិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

អនុលោមបច្ចុទ្ទិយំ និដ្ឋិតំ ។

(២២៥) នហេតុប្បដ្ឋយា អាម្មណោ ទ្វេ . . . អ-
នន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញ
ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ
អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
ទ្វេ វេទ្ធិយេ ទ្វេ ណានេ ទ្វេ មក្កេ ឯកំ សម្ប-
យុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ នត្តិយា ទ្វេ
វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

បច្ចុទ្ទិយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

សហជាតវារោ និដ្ឋិតោ ។

បដិច្ចត្តំ នាម សហជាតត្តំ
សហជាតត្តំ នាម បដិច្ចត្តំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បវដ្តាន

វារៈ:៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ:៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ:៧
ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ:៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ:៧ ក្នុងនវិបាក-
ប្បដ្ឋយ វារៈ:៥ ក្នុងនសម្បយុតប្បដ្ឋយ វារៈ:៧ ក្នុងនវិប្បយុតប្បដ្ឋយ
វារៈ:៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ:៥ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចនីយៈ ។

[២៤៥] វារៈ:២ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ...

វារៈ:២ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុង
សហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងនិស្សយ-
ប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងទបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ
វារៈ:២ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ:១ ក្នុងវិបាក-
ប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងស្រន្ទិយប្បដ្ឋយ វារៈ:២
ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ:១ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងសម្បយុតប្បដ្ឋយ
វារៈ:២ ក្នុងវិប្បយុតប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងនត្ថិ-
ប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ:២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ សហជាតវារៈ ។

អត្ថរបស់សហជាតវារៈ ឈ្មោះថា អត្ថរបស់បដិច្ចវារៈ
អត្ថរបស់បដិច្ចវារៈ ឈ្មោះថា អត្ថរបស់សហជាតវារៈ ។

បច្ចុយវិណ័(១)

[២៤៦] កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុយា
តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធធ្ធ បច្ចុយា ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធធ្ធ បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា ។ កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា កុសលេ
ខន្ធធ្ធ បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចុយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុយា តយោ
ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធធ្ធ បច្ចុយា ឯកោ
ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្ធ បច្ចុយា ទ្វេ
ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

[២៤៧] អកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
បច្ចុយា តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធធ្ធ បច្ចុយា ឯកោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្ធ បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា ។ អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា

១ ម. បច្ចុយវិណ័ ៨ ទិស្សតិ ។

បឋមវិវាទៈ

(២២៦) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ពឹង

ផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែក

នឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមដានរូប

ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាងឡាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី

ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣

ក៏ ចិត្តសមដានរូបក៏ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក៏ ចិត្តសមដាន

រូបក៏ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្តសមដានរូបក៏ ពឹងផ្អែកនឹង

ខន្ធ ២ ។

(២២៧) អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើត

ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធ ១

ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។ អព្យាក

តធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវត្តនំ

អកុសលេ ខន្ធេ បច្ចយា ចិត្តសម្មជានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ច អព្យាករោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធេ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មជានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធេ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសម្មជានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសម្មជានញ្ច រូបំ ។

(២៤៨) អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាករោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មជានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធេ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសម្មជានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសម្មជានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិត្តុលោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធេ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ខន្ធេ បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធា ឯកំ បហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ បហាក្ខតា តយោ បហាក្ខតេ បច្ចយា ឯកំ បហាក្ខតំ ទ្វេ បហាក្ខតេ បច្ចយា ទ្វេ បហាក្ខតា

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

គី បិត្តសមដានរបក្ខី ពឹងផែកនឹងអកុសលក្នុងទាំងឡាយ ។ អកុសលធម៌

ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី បិត្តសមដានរបក្ខី ពឹងផែកនឹងអកុស-

លក្នុង ១ ខន្ធ ១ ក្តី បិត្តសមដានរបក្ខី ពឹងផែកនឹង ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី

បិត្តសមដានរបក្ខី ពឹងផែកនឹង ខន្ធ ២ ។

(២២៨) អព្យាកតធម៌ ពឹងផែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី បិត្តសមដានរបក្ខី ពឹងផែកនឹងវិបុ-

កាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្នុង ១ ខន្ធ ១ ក្តី បិត្តសមដានរបក្ខី ពឹងផែក

នឹង ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី បិត្តសមដានរបក្ខី ពឹងផែកនឹង ខន្ធ ១ ខន្ធ ៣

ក្តី កដតារបក្ខី ពឹងផែកនឹងវិបុកាព្យាកតក្នុង ២ កងខណៈនៃបដិ-

សន្តិ ខន្ធ ១ ក្តី កដតារបក្ខី ពឹងផែកនឹង ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដតារប

ក្តី ពឹងផែកនឹង ខន្ធ ២ វត្ថុ ពឹងផែកនឹង ខន្ធ ទាំងឡាយ ខន្ធ ទាំងឡាយ

ពឹងផែកនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផែកនឹងមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១

ពឹងផែកនឹងមហាក្ខត ៣ មហាក្ខតរូប ២ ពឹងផែកនឹងមហាក្ខតរូប ២

កុសលត្តិកេ បច្ចយវារោ

មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ
 ឧបាទារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចារកាព្យាកតា កិរិយាព្យា-
 កតា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា
 ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អកុសលា ខន្ធ ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា
 ខន្ធ មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អកុសលា
 ខន្ធ មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៤៧) កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយោ
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ
 ឯតំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធឯ តយោ ខន្ធឯ
 ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ឯកោ ខន្ធឯ ទ្វេ ខន្ធឯ ច វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធឯ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បច្ចយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយោ

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

ចិត្តសមុដានរូប កដតារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូតទាំងឡាយ
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែក
 នឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ កុសលក្ខន្ធាន័-
 ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ អកុសលក្ខន្ធាន័ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹង
 វត្ថុ ។ កុសលធម៌ក៏ អព្យាកតធម៌ក៏ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ កុសលក្ខន្ធាន័ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹង
 វត្ថុ ចិត្តសមុដានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូតទាំងឡាយ ។ អកុសលធម៌
 ក៏ អព្យាកតធម៌ក៏ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ អកុសលក្ខន្ធាន័ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដាន-
 រូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូតទាំងឡាយ ។

[២២៧] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុស-
 លក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុស-
 លធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកយុទ្ធគិដ

កុសលេ ខន្ធ ច មហាក្រតេ ច បច្ចយា ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ ។

កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុស-
លោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
កុសលំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធឯ
តយោ ខន្ធឯ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ឯកោ ខន្ធឯ ទ្វេ
ខន្ធឯ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធឯ កុសលេ ខន្ធឯ ច
មហាក្រតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៥០) អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
អកុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ
ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធឯ តយោ ខន្ធឯ ច
វត្ថុញ្ច បច្ចយា ឯកោ ខន្ធឯ ទ្វេ ខន្ធឯ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា
ទ្វេ ខន្ធឯ ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលេ
ខន្ធឯ ច មហាក្រតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ
ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បវដ្តាន

គឺ ចិត្តសមុប្បាទរូប ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាំណឡាយផង មហាក្សត្រ
 ចាំណឡាយផង ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌
 ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ
 ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ្រង់ វត្ថុផង ខន្ធទ្រង់ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធភ ផង
 វត្ថុផង ខន្ធទ្រង់ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ្រង់ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុប្បាទរូប ពឹង
 ផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាំណឡាយផង មហាក្សត្រចាំណឡាយផង ។

[២៥០] អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ ពឹងផ្អែកនឹងអកុ-
 សលក្ខន្ធទ្រង់ វត្ថុផង ខន្ធទ្រង់ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធភ ផង វត្ថុផង ខន្ធទ្រង់
 ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ្រង់ ផង វត្ថុផង ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុ-
 សលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 គឺ ចិត្តសមុប្បាទរូប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធាំណឡាយផង មហាក្សត្រ
 ចាំណឡាយផង ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹង
 អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

កុសលត្តិកេ បច្ចយវិហេ

អកុសលំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច វត្តញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធិ
តយោ ខន្ធិ ច វត្តញ្ច បច្ចយា ឯកោ ខន្ធិ ទន្ធិ
ខន្ធិ ច វត្តញ្ច បច្ចយា ទន្ធិ ខន្ធិ អកុសលេ ខន្ធិ
ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៥០) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ច-
យា តយោ ខន្ធិ តយោ ខន្ធិ បច្ចយា ឯកោ
ខន្ធិ ទន្ធិ ខន្ធិ បច្ចយា ទន្ធិ ខន្ធិ ។

(២៥២) អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធិ
បច្ចយា តយោ ខន្ធិ តយោ ខន្ធិ បច្ចយា ឯកោ
ខន្ធិ ទន្ធិ ខន្ធិ បច្ចយា ទន្ធិ ខន្ធិ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា
វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា
តយោ ខន្ធិ តយោ ខន្ធិ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធិ ទន្ធិ
ខន្ធិ បច្ចយា ទន្ធិ ខន្ធិ បដិសន្ធិត្តលោ វិចារកាព្យា-
កតំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា តយោ ខន្ធិ តយោ ខន្ធិ
បច្ចយា ឯកោ ខន្ធិ ទន្ធិ ខន្ធិ បច្ចយា ទន្ធិ ខន្ធិ
វត្តំ បច្ចយា ខន្ធិ ចក្កាយតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

គី ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹង
ខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមដាន
រូប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(២៥១) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គី ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្នុង ១ ខន្ធ ១ ពឹង
ផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(២៥២) អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គី ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្នុង ១ ខន្ធ ១
ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹង
ផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គី ខន្ធ ៣
ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្នុង ១ ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣
ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្នុង ១ កង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២
ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

សោតាយតនំ បច្ចុយា សោតវិញ្ញាណំ យា នាយតនំ
បច្ចុយា យានវិញ្ញាណំ ជីវ្ហាយតនំ បច្ចុយា ជីវ្ហវិញ្ញាណំ
កាយាយតនំ បច្ចុយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចុយា
វិចារកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ ។

(២៥៣) អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចុយា កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា កុ-
សលា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចុយា អកុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា
អកុសលា ខន្ធ ។

(២៥៤) កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចុយា កុ-
សលំ ឯកំ ខន្ធន្ត វត្ថុញ្ច បច្ចុយា តយោ ខន្ធ
។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធច ប វត្ថុញ្ច បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធ ។

(២៥៥) អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចុ-
យា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចុយា
អកុសលំ ឯកំ ខន្ធន្ត វត្ថុញ្ច បច្ចុយា តយោ
ខន្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធច ប វត្ថុញ្ច បច្ចុយា ទ្វេ
ខន្ធ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

សោតវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងសោតាយតនៈ ឃានវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹង
 ឃានាយតនៈ ជីវវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងជីវាយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន្តទាយ ពឹង
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[២៥៣] កុសលធម៌ . ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
 អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ-
 ប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[២៥៤] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធស ពឹងផ្អែកនឹង
 កុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធល ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធល ផង
 វត្ថុផង ។

[២៥៥] អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
 ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធស ពឹងផ្អែក
 នឹងអកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធល ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធល ផង
 វត្ថុផង ។

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវិវេ

[២៥៦] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 ភីណិ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ច-
 យា ភីណិ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាក-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វិទាកាព្យាកត-
 តំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ
 មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧទា-
 នារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា វិទាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា
 ខន្ធា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធា ។
 យថា ហេតុប្បច្ចយំ ឯវំ វិន្ទារេតតំ ។

[២៥៧] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អនន្តរប្បច្ចយា . . . សមនន្តរប្បច្ចយា . . . ។
 យថា អារម្មណប្បច្ចយំ ឯវំ វិន្ទារេតតំ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

(២៥៦) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ អកុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធភ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យា-
 កតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ក្តី ចិត្តស-
 មដានុបក្កំ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ មហាក្កត ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្កត ១ ចិត្តសមដានុប ទបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្កត
 ទាំងឡាយ វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
 កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ
 គឺ កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ
 ដូចជាហេតុប្បច្ច័យដែរ ។

(២៥៧) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ . . . ព្រោះសមនន្តរប្បច្ច័យ . . . ។ បណ្ឌិត គប្បី
 ឲ្យពិស្តារ ដូចជាអារម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៥៨] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តីណី ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា តីណី ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហ-
 ជាតប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា ពាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញសត្តានំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បច្ចយា
 កដន្តារូបំ ឧចានារូបំ ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយ-
 វិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកាព្យាកតោ កិរិយាព្យា-
 កតោ ខន្ធា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុស-
 លា ខន្ធា ។ យថា ហេតុប្បច្ចយំ ឯវំ វិន្តារេតត្ថំ ។

[២៥៩] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា ឯកំ ។ អកុសលំ ធម្មំ
 បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២៥៨) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។ ខន្ធ
 ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី បិតុសមុជានុ-
 រូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ពាហិរូប ពឹងផ្អែក
 នឹងមហាកូត ១ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . អាហារសមុជានុរូប . . .
 ទុក្ខសមុជានុរូប . . . ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូត ១ របស់ពួកអសញ្ញត្ត ។ លេ ។
 កដតារូប ទបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូតទាំងឡាយ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ លេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយយានៈ
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋាយ គឺ
 កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូច
 ជាហេតុប្បដ្ឋាយដែរ ។

(២៥៩) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអព្យាកតប្បដ្ឋាយ គឺ (ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធ ១ ។ អកុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអព្យាកតប្បដ្ឋាយ

កុសលគ្គិព បច្ចយវិព

ឯកំ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ
 កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កុណោ
 វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា វត្ថុ
 ច ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុ ច ខន្ធេ
 បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា
 តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ ទ្វេ មហាក្ខតេ បច្ចយា
 ទ្វេ មហាក្ខតា ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ច-
 យា តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ ទ្វេ មហាក្ខតេ បច្ចយា
 ទ្វេ មហាក្ខតា ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ
 ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ
 បច្ចយា វិចាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធា ។
 យថា អារម្មណប្បច្ចយំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

គឺ (ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធ ១ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក៏ វត្ថុក៏ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដសន្និ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក៏ វត្ថុក៏ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន័ឡាយ ខន្ធាន័ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ។ បេ ។ មហាក្ខត ២ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ២ ពាហិរូប ... អាហារសមុជ្ជានរូប ... ឧតុសមុជ្ជានរូប ... មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ មហាក្ខត ២ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ២ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយយតនៈ វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន័ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធាន័ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បណិត គប្បឱ្យពិស្តារ ដូចជាអារម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[២៦០] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ និស្សយប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
តយោ ខន្ធោ ។ យថា សហជាតប្បច្ចយំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

[២៦១] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
បច្ចយា ។ អារម្មណាប្បច្ចយសទិសំ ។

[២៦២] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
តយោ ខន្ធោ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុ
បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បច្ចយា អកុសលំ
ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធោ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ
បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុ បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ
ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្ប-
ច្ចយា វិទាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ច-
យា តយោ ខន្ធោ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ
វត្ថុ បុរេជាតប្បច្ចយា ចក្កាយតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ
។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ
បច្ចយា វិទាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធោ វត្ថុ

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៦០] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។ បណ្ឌិត
គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

[២៦១] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ (ខន្ធ ៣) ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។
(ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ) ប្រហែលគ្នានឹងអារម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

[២៦២] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។
ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើត
ឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសល-
ក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក)
នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹង
ផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតករិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែក
នឹងខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ចក្កវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ កាយ-
វិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយយតនៈ វិបាកាព្យាកតករិយាព្យាកតក្ខន្ធចាំង-
ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង

កុសលត្តិកេ បច្ចយវារោ

បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បដ្ឋយា វត្ថុំ បច្ចយា កុស-
 លា ខន្ធ វត្ថុំ បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
 បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បដ្ឋយា
 វត្ថុំ បច្ចយា អកុសលា ខន្ធ វត្ថុំ បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។
 កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ-
 ញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ
 ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុំ បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។
 អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ
 ខន្ធញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ
 ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុំ បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។

[២៦៣] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ ប-
 ច្ចយា ។ បេ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បដ្ឋយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា ។ បេ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ច-
 យា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បដ្ឋយា

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងសព្វាកតធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ កុសលខ្លួនទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ
 (ខ្លួនទាំងឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះបុរេជា-
 តប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងសព្វាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ អកុសលខ្លួនទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (ខ្លួន
 ទាំងឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។
 កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង សព្វាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខ្លួន៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលខ្លួន១ផង វត្ថុផង
 ។ បេ ។ ខ្លួន២ ពឹងផ្អែកនឹងខ្លួន២ ផង វត្ថុផង (ខ្លួនទាំងឡាយ ពឹង
 ផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌
 ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង សព្វាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខ្លួន៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលខ្លួន១ផង វត្ថុផង ។ បេ ។
 ខ្លួន២ ពឹងផ្អែកនឹងខ្លួន២ ផង វត្ថុផង (ខ្លួនទាំងឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹង
 វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[២៦៣] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលខ្លួន ១ ។ បេ ។ អ-
 កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេ-
 វនប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលខ្លួន ១ ។ បេ ។ សព្វាកត-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងសព្វាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ

អភិធម្មប្រដិកេ អនុលោមញ្ញកប្បដ្ឋានំ

កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធិំ បច្ចុយា តយោ ខន្ធា
 តយោ ខន្ធា បច្ចុយា ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បច្ចុ-
 យា ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុំ បច្ចុយា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចុយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អាសេវនប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា កុសលា ខន្ធា ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចុយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អាសេវនប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា អកុសលា ខន្ធា ។
 កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា ។ បេ ។
 អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បច្ចុយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធាញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។

[២៦៤] កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចុយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធិំ បច្ចុយា
 តីណិ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចុយា តីណិ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចុយា
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចុយា វិចារកា-
 ព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធិំ បច្ចុយា ។ បេ ។
 បដិសន្ធិក្ខណោ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចុយា ។ បេ ។
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចុយា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣
 ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹង
 វត្ថុ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុស-
 លធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ
 គឺ អកុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ពឹងផ្អែកនឹងកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ។ បេ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។

(២៦២) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។ អកុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ (ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធ ១) ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យា-
 កតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យា-
 កតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ កងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ។ បេ ។ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។

កុសលគ្គិរោ បច្ចយវារោ

មហាក្សត្រេ បច្ចយា កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ចក្ខាយ-
 តនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ
 បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកាព្យាក-
 តា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ច-
 យា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចយា វត្ថុំ
 បច្ចយា កុសលា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ច-
 យា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចយា វត្ថុំ
 បច្ចយា អកុសលា ខន្ធ ។ កុសលេវ អព្យាក-
 តញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ កម្មប្បច្ចយា ។ បេ ។ អកុសលេវ
 អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ច អព្យា-
 កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ កម្មប្បច្ចយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ បច្ចយា ។ បេ ។ អកុសលេ
 ខន្ធើ ច មហាក្សត្រេ ច បច្ចយា ចិត្តសម្មជ្ជានំ រូបំ ។

(២៦៥) អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិចាកប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធើ បច្ចយា ។ បេ ។ បដិសន្ធិក្ខណោ ឯកំ មហាក្សត្រំ
 បច្ចយា ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញា-
 ណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

កង្ការូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូតទាំងឡាយ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយយានៈ
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ
 កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹង
 អព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធទាំង-
 ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹង
 កុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ ។ បេ ។
 អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
 ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសល-
 ក្ខន្ធទាំង វត្ថុផង ។ បេ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធ
 ទាំងឡាយផង មហាកូតទាំងឡាយផង ។

[២៦៥] អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូត១ កង្ការូប១ណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយយានៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកាព្យាកតា ខន្ធា ។

[២៦៦] កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អាហារប្បច្ចុយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុយា
តីណិ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា តីណិ ។ អព្យា-
កតំ ធម្មំ បច្ចុយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អា-
ហារប្បច្ចុយា ។ បេ ។ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ អា-
ហារសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ
បច្ចុយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចុ-
យា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកាព្យាកតា
កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា ។ បរិបុណ្ណំ ។

[២៦៧] កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចុយា ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តានំ
ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចុយា ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ បច្ចុ-
យា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចុយា
កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកាព្យាកតា កិរិយា-
ព្យាកតា ខន្ធា ឥន្ទ្រិយប្បច្ចុយា ។ យថា កម្មប្ប-
ច្ចុយា ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធាំឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[២៦៦] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ ខន្ធភ

ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ។ បេ ។ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ

។ បេ ។ អាហារសម្បជន្តរូប មហាកូត១ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ពឹង

ផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយយានៈ

វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាំឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បរិបូណ៌ ។

[២៦៧] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូត១ របស់ពួកអសញ្ញា

សត្វ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយ

វិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយយានៈ វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាំ

ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ ដូចជាកម្មប្បច្ច័យដែរ ។

កុសលភ្នំកេ បច្ចយវារោ

(២៦៨) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា ។ ឈានប្បច្ច-
យាមិ មគ្គប្បច្ចយាមិ ។ យថា ហេតុប្បច្ចយា វេរិវិត្តា-
រេតតំ ។

(២៦៧) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ សម្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អាម្ពណាប្បច្ចយ-
សទិសំ ។

(២៧០) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលំ វិកំ ខន្ធំ បច្ចយា
តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វត្តំ
វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធេ
បច្ចយា ចិត្តសម្មដានំ រូបំ ខន្ធេ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។
កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ច អព្យាកតោ ច
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលំ វិកំ ខន្ធំ
បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មដានេត្ត រូបំ ។ បេ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

(២៦៨) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះឈានប្បច្ច័យ នឹងមគ្គប្បច្ច័យ ។ ព្រោះឈានប្បច្ច័យផង ព្រោះ
មគ្គប្បច្ច័យផង ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាហេតុប្បច្ច័យដែរ ។

(២៦៩) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ (សម្បយុត្តប្បច្ច័យ) ប្រហែលគ្នានឹងការម្ម-
ណប្បច្ច័យដែរ ។

(២៧០) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលកូន១ ។ បេ ។
ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធាងឡាយពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ ព្រោះ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងកុស-
លកូន១ ពឹងឡាយ (ចិត្តសម្បជានរូប) ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាងឡាយ (ទើប
កើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌
ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្បជានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងកុសលកូន ១ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ទ្វេ ខន្ធ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ
 ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អកុ-
 សលំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ
 ខន្ធ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អ-
 កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អកុសលេ ខន្ធ បច្ចយា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អកុសលំ ធម្មំ
 បច្ចយា អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយា-
 ព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹង ខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ (ពឹងផ្អែក)
 នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសម្មជានរូប (ពឹងផ្អែក)
 នឹងខន្ធចាំងឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អកុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលកន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹង ខន្ធ ២
 (ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
 អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលកន្ធចាំងឡាយ (ចិត្តស-
 ម្មជានរូប ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធចាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី
 ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលកន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី ពឹង
 ផ្អែកនឹង ខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសម្មជានរូប (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធចាំងឡាយ (ទើបកើត
 ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកត-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្មជាន-
 រូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតកន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក្តី

កុសលគ្គិព បច្ចយវិព

ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិហាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបំ ។ បេ ។ ទេ ខន្ធ បច្ចយា ទេ
 ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 កដត្តា រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ខន្ធ បច្ចយា
 វត្ថុំ វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 វត្ថុំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា
 ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ កដ-
 ត្តារូបំ ឧទានារូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ចក្ខាយ-
 តនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ
 បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា វិហាកាព្យាកតា
 កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធាងឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក) នឹង
 ខន្ធាងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធភក្តី កដត្តា-
 រូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ កដខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។
 ខន្ធលក្តី កដត្តារូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធាងឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹង
 វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កដត្តារូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាង-
 ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធ
 ចាំងឡាយ ខន្ធាងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ខន្ធាងឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹង
 វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធាងឡាយ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត១ ។ បេ ។
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំងឡាយ
 (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធាង-
 ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចកវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក
 នឹងចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយយតនៈ
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (ខន្ធាង-
 ឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធ វត្ថុំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
 អកុសលា ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធ
 មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វត្ថុំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ច
 អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វត្ថុំ
 បច្ចយា អកុសលា ខន្ធ មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ កុសលញ្ច អព្យាក-
 តញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធឯញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ឯកោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ កុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (កុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ អកុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (អកុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ កុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្តាវ័នឡាយ ខន្ធាវ័នឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធាវ័នឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ អកុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកពឹងមហាក្ខត្តាវ័នឡាយ ខន្ធាវ័នឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធាវ័នឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង

កុសលគ្គិព បច្ចយវិព

វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ កុសលញ អព្យាកតញ
 ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា កុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធេ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ កុស-
 លញ អព្យាកតញ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ច
 អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កុ-
 សលំ ឯកំ ខន្ធឯញ វត្ថុញ បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 តយោ ខន្ធេ ច វត្ថុញ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធេ ច វត្ថុញ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា កុសលេ ខន្ធេ
 ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា
 វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធេ វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយា ។ អកុសលញ អព្យាកតញ ធម្មំ បច្ច-
 យា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 អកុសលំ ឯកំ ខន្ធឯញ វត្ថុញ បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ ច វត្ថុញ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អកុសលញ អព្យាកតញ ធម្មំ
 បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យា អកុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធេ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។

កុសលត្ថិកៈ បច្ចុយវាវៈ

(ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
 អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាំណ-
 ឡាយផង មហាក្ខតាំងឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធ
 ទាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ កុសលធម៌ក្តី
 អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ខន្ធ
 ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាំណឡាយផង មហាក្ខតាំង-
 ឡាយផង ខន្ធាំណឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធាំណឡាយ (ទើបកើត
 ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២
 ផង វត្ថុផង (ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹង
 អកុសលក្ខន្ធាំណឡាយផង មហាក្ខតាំងឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធាំណឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មប្រដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អកុសលញ អព្យាកតញ ធម្មំ បច្ចយា អកុស-
 លោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្តញ បច្ចយា តយោ
 ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធល ច វត្តញ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា
 អកុសលេ ខន្ធល ច មហាក្រតេ ច បច្ចយា ចិត្តស-
 ម្មដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា វត្តំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ
 រូបំ ខន្ធល វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

[២៧០] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ អត្ថប្បច្ចយា ។ បេ ។ អត្ថប្បច្ចយា សហ-
 ជាតប្បច្ចយសទិសំ កាកតំ ។ នត្ថប្បច្ចយា វិក-
 តប្បច្ចយោ អាម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។ អវិកតប្បច្ចយា
 សហជាតប្បច្ចយសទិសំ ។

[២៧២] ហេតុយា សត្តាស អាម្មណោ សត្ត
 អធិបតិយា សត្តាស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត
 សហជាតេ សត្តាស អញ្ញញ្ញេ សត្ត និស្សយេ សត្ត-
 រស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត អាសេវនេ
 សត្ត កម្មេ សត្តាស វិនាកេ ឯកំ អាហារេ សត្តាស
 ភ្នំន្តិយេ សត្តាស ឈានេ សត្តាស មគ្គេ សត្តាស

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បវិណ្ណ

អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
 ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ៣ ពឹងផ្អែក
 នឹងអកុសលខ្លួន១ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ២ ផង
 វត្ថុផង ចិត្តសមុជានុប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលខ្លួនទាំងឡាយផង មហា-
 កូតទាំងឡាយផង ខន្ធទាំងឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង)
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុជានុប (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធទាំងឡាយ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

[២៧១] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអត្តិប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ អត្តិប្បដ្ឋយ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យប្រហែលគ្នា
 នឹងសហជាតប្បដ្ឋយដែរ ។ នត្តិប្បដ្ឋយ វិតតប្បដ្ឋយ ប្រហែលគ្នានឹង
 អារម្មណប្បដ្ឋយ ។ អវិតតប្បដ្ឋយ ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បដ្ឋយ ។

[២៧២] វារៈ១៧ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
 វារៈ១៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងសម-
 នន្តប្បដ្ឋយ វារៈ១៧ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងអពាមពាប្ប-
 ដ្ឋយ វារៈ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ
 ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ១៧ ក្នុងកម្មប្ប-
 ដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ១៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ១៧
 ក្នុងន្រ្ទិយប្បដ្ឋយ វារៈ១៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ

កុសលគ្គិរោ បច្ចយវិហា

សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តរស អត្តិយា
សត្តរស នត្តិយា សត្ត វិកតេ សត្ត អវិកតេ
សត្តរស ។

(២៧៣) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ សត្ត . . .
អធិបតិយោ សត្តរស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត
សហជាតេ សត្តរស ។ បេ ។ អវិកតេ សត្តរស ។

(២៧៤) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិប-
តិយោ សត្ត (សត្វត្ត សត្ត) . . . វិចារតេ ឯតំ អវិ-
កតេ សត្ត ។

(២៧៥) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិប-
តិប្បដ្ឋយា អនន្តរេប្បដ្ឋយា សមនន្តរេប្បដ្ឋយា សហជា-
តប្បដ្ឋយា អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា ឧប-
និស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា
កក្ខេ សត្ត . . . អាហារេ សត្ត អវិកតេ សត្ត ។

(២៧៦) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា កក្ខេប្បដ្ឋយា អាហា-
រេប្បដ្ឋយា វិកតប្បដ្ឋយា អវិកតេ សត្ត ។

កុសលន្តិកៈ ច្បាប់វារៈ

វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧
ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ
១៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

[២៧៣] វារៈ ៧ ក្នុងការម្ពណ្ណប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ...
វារៈ ១៧ ក្នុងអធិបត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុង
សមនន្តប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ វារៈ ១៧
ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

[២៧៤] វារៈ ៧ ក្នុងអធិបត្ថប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ និង
ការម្ពណ្ណប្បដ្ឋយ (វារៈ ៧ ក្នុងប្បដ្ឋយទាំងអស់) ... វារៈ ១ ក្នុង
វិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

[២៧៥] វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្ព-
ណ្ណប្បដ្ឋយ អធិបត្ថប្បដ្ឋយ អនន្តប្បដ្ឋយ សមនន្តប្បដ្ឋយ សហជា-
តប្បដ្ឋយ អពាមពាប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ ទបនិស្សយប្បដ្ឋយ បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយ និងការសេវនប្បដ្ឋយ ... វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ៧
ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

[២៧៦] វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ កា-
រម្ពណ្ណប្បដ្ឋយ បុរេជាតប្បដ្ឋយ ការសេវនប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ អាហារ-
ប្បដ្ឋយ និងវិគតប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

(២៧៧) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិនាកប្បដ្ឋយា អាហារេ
ឯកំ . . . អវិកតេ ឯកំ ។

(២៧៨) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិនាកប្បដ្ឋយា អាហារ-
ប្បដ្ឋយា វិកតប្បដ្ឋយា អវិកតេ ឯកំ ។

ហេតុមូលកំ ។

(២៧៩) អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្តំ . . .
អធិបតិយា សត្តំ ។ បេ ។ អារម្មណមូលកំ យថា
ហេតុមូលកំ ឃំ វិត្តារេតតំ ។

(២៨០) អធិបតិប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្តរស ។
អនន្តរេប្បដ្ឋយា . . . សមនន្តរេប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្តំ ។
សហជាតប្បដ្ឋយា . . . អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយ-
ប្បដ្ឋយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា . . .
អាសេវនប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្តំ . . . អារម្ម-
ណោ សត្តំ អធិបតិយា សត្តំ អនន្តរេ សត្តំ សម-
នន្តរេ សត្តំ សហជាតេ សត្តំ អញ្ញាមញ្ញេ សត្តំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២៧៧] វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អារម្មណប្បច្ច័យ បុរេជានប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អារម្មណប្បច្ច័យ បុរេជានប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ និងវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ ហេតុមូលកៈ ។

[២៧៩] វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ពារម្មណមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បី ឲ្យនិស្សាវ ដូចជាហេតុមូលកៈដែរ ។

[២៨០] វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះសមនន្តរប្បច្ច័យ ។ ព្រោះសហជានប្បច្ច័យ . . . អញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ និងស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និងបុរេជានប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះកាសេវនប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវិញ

និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្សយេ សត្ត ចុរេជាតេ សត្ត
 កក្កេ សត្ត អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ សត្ត ឈានេ សត្ត
 មក្កេ សត្ត សម្មយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្ត អត្តិយា
 សត្ត នត្តិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគតេ សត្ត ។

[២៨០] កក្កប្បដ្ឋយា . . . វិចាកប្បដ្ឋយា ហេតុ-
 យា ឯកំ . . . អាម្មណោ ឯកំ អនិបតិយា ឯកំ
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
 អត្តាមត្តោ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
 ចុរេជាតេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ ឈានេ ឯកំ មក្កេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ
 វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិគតេ
 ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[២៨២] អាហារប្បដ្ឋយា . . . ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា
 ឈានប្បដ្ឋយា មក្កប្បដ្ឋយា សម្មយុត្តប្បដ្ឋយា
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្តិប្បដ្ឋយា នត្តិប្បដ្ឋយា

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 បុរេជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ
 ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 អត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២៨១) ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះ
 វិបាកប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងសហជានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជានប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ
 ១ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២៨២) ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ . . . ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្ប-
 ច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ នត្ថិប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិភត្តប្បដ្ឋយា . . . អវិភត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្ត-
រស . . . អារម្មណោ សត្ត វិភតេ សត្ត ។

បច្ចយវាវេ អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

(២៨៧) អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា វិចីកិញ្ញាសហគតេ
ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ បច្ចយា វិចីកិញ្ញាសហគតោ
ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុ-
កំ វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធេ បច្ច-
យា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ បេ ។
ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធេ
បច្ចយា តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ
ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ខន្ធេ បច្ច-
យា វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា
តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បច្ចយា
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

នឹងវិតតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១៧ កងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអវិតតប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៧ កងការមណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ កងវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ អនុលោម ក្នុងបច្ច័យវារៈ ។

[២៤៣] អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ រើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខុតា ច្រឡំដោយ
 ឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន្តទាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខុតា ច្រឡំដោយ
 ឧទ្ធច្ចៈ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ រើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កិ ពឹងផ្អែកនឹងអហេតុកវិ-
 បាកាព្យាកតកវិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធលក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កិ
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធលក្កិ ខន្ធភក្កិ កដតារូបក្កិ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១
 កងខណៈនៃអហេតុកប្បជិសន្តិ ។ បេ ។ ខន្ធលក្កិ កដតារូបក្កិ ពឹង
 ផ្អែកនឹងខន្ធលក្កិ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន្តទាយ ខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ មហាក្ខត ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ។ បេ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 កដតារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត . . .

កុសលគ្គិពេ បច្ចយវារេ

អាហារសម្មជានំ . . . ឧតុសម្មជានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។
 មហាក្ខតេ បច្ចយា កេដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ចក្កាយ-
 តំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ
 បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា អហេតុកវិ-
 បាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ ។ អព្យាក-
 តំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចីកិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចុស-
 ហគតោ មោហោ ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច
 ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុ-
 ប្បច្ចយា វិចីកិញ្ញាសហគតេ ឧទ្ធច្ចុសហគតេ ខន្ធ
 ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា វិចីកិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចុសហគ-
 តោ មោហោ ។

(២៨២) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ បច្ចយា
 ចិត្តសម្មជានំ រូបំ ។

យថា បដិច្ចវារេ នអារម្មណប្បច្ចយា ឯវំ វិត្តា-
 រេតតំ ។

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារៈ

អាហារសមដានរូប . . ទតសមដានរូប . . . មហាក្ខត្ត ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 មហាក្ខត្ត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្ត ។ បេ ។ កដតារូប ទប្រាទារូប ពឹង
 ផ្អែកនឹងមហាក្ខត្តទាំងឡាយ ចក្រវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុកាយតនៈ ។ បេ ។
 កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ អហេតុកិប្បាកាព្យាកតកិរិយា-
 ព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹង
 អព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែល
 ប្រឡំដោយវិចិកិតា ប្រឡំដោយទុច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុសលធម៌
 ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលប្រឡំដោយវិចិកិតា ប្រឡំដោយទុច្ចៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រឡំដោយវិចិកិតា ប្រឡំដោយទុច្ចៈ
 ផង វត្ថុផង ។

(២៨២) អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមដានរូប ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជានការម្មណប្បច្ច័យ កង
 បដិចារៈផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[២៨៥] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា
 តីណិ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា តីណិ ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ អព្យាក-
 តំ បរិបុណ្ណំ កាតត្វំ ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...
 ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសព្វាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ច-
 យា ។ បេ ។ ចក្កាយតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ ។ បេ ។
 កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា
 វិហាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា ។ អព្យាក-
 តំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិប-
 តិប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធា ។ បេ ។ យថា
 អនុលោមេ សហជាតប្បច្ចយំ ឯវំ កណោតត្វំ ។

[២៨៦] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអនន្តរវ្បច្ចយា ... នសមនន្តរវ្បច្ច-
 យា អព្វាមន្តាវ្បច្ចយា នឧបនិស្សយវ្បច្ចយា នបុ-
 រេជាតប្បច្ចយា ... ។ យថា បដិច្ចវារេ ឯវំ វិត្តារេតត្វំ ។

[២៨៧] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នបក្កាជាតប្បច្ចយា ... នអាសេវនប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បជ្ឈាន

(២៨៥) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ្ន ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ ខន្ធភ្ន
 ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ។ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ កងខណៈនៃបដិ-
 សន្និ ។ បេ ។ បណ្ឌិត គប្បីសំដែងអព្យាកតធម៌ ឲ្យបរិបូណ៌ ពាហិរ-
 រូប . . . អាហារសមុជានរូប . . . ទតសមុជានរូប . . . (មហាក្ខត ៣)
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត១ របស់ពួកអសព្វាសត្ត ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
 ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយ-
 យតនៈ វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
 កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បេ ។ បណ្ឌិត
 គប្បីរាប់ ដូចជាសហជាតប្បច្ច័យ កងអនុលោមដែរ ។

(២៨៦) អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនសមនន្តរប្បច្ច័យ នអពាមព្វាប្បច្ច័យ
 នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នឹងនបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . ។ បណ្ឌិត គប្បីសំ-
 ដែងឲ្យពិស្តារ ដូចជាកងបដិច្ចវារៈដែរ ។

(២៨៧) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ

កុសលភ្នំកេ បច្ចយវាហ

ចក្ខុយននំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ នបច្ឆាជា-
តប្បច្ចយម្បិ នអាសេវនប្បច្ចយម្បិ បរិបុណ្ណំ សត្តរស ។
យថា អនុលោមេ សហជាតប្បច្ចយំ ឯវំ វិន្ទាវេតតំ ។

(២៨៨) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ
បច្ចយា កុសលា ចេតនា ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា អកុស-
លេ ខន្ធ បច្ចយា អកុសលា ចេតនា ។ អព្យា-
កតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
នកម្មប្បច្ចយា កិរិយាព្យាកតេ ខន្ធ បច្ចយា កិរិ-
យាព្យាកតា ចេតនា ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ
ឧតុសមុដ្ឋានំ ... ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា ។ បេ ។
មហាក្ខតេ បច្ចយា ឧបាទារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា កិរិ-
យាព្យាកតា ចេតនា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ច-
យា កុសលា ចេតនា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ច-
យា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា វត្ថុំ
បច្ចយា អកុសលា ចេតនា ។ កុសលញ្ច អព្យា-
កតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយក្ខី
 នអាសវនប្បដ្ឋយក្ខី បណ្ឌិត គប្បីសំដែងឲ្យបរិបូណ៌ សុទ្ធតែមានវេរៈ
 ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារ ដូចជាសហជាតប្បដ្ឋយ ក្នុង
 អនុលោមវេរ ។

(២៨៨) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ កុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាំណឡាយ ។
 អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ
 គឺ អកុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធាំណឡាយ ។ អព្យាកត-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ
 កិរិយាព្យាកតចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាំណឡាយ ពាហិរ-
 បូ . . . អាហារសម្បជានុប . . . ទុក្ខសម្បជានុប . . . (មហាក្ខត ៣)
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ។ បេ ។ ទុបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១-
 ឡាយ កិរិយាព្យាកតចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែក
 នឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ កុសលចេតនា
 ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ អកុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
 កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមញ្ញកប្បដ្ឋានំ

នកម្មប្បដ្ឋយា កុសលេ ខន្ធ ច វត្ថុញ បច្ចយា
កុសលា ចេតនា ។ អកុសលញ អព្យាកតញ
ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្ប-
ដ្ឋយា អកុសលេ ខន្ធ ច វត្ថុញ បច្ចយា អកុស-
លា ចេតនា ។

[២៨៧] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា
តិណិ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា តិណិ ។ អព្យា-
កតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នវិចារកប្បដ្ឋយា កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា
តយោ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ
ខន្ធ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ រូបំ ឯកំ
មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។
មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ
ពាហិរំ . . . អាហារសម្មដ្ឋានំ . . . ឧតុសម្មដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ
មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បច្ចយា កដត្តារូបំ
ឧបាទារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ ។
អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង វត្ថុ
ផង ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អកុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹង
អកុសលក្ខន្ធាវិជ្ជាជន្ម វត្ថុផង ។

(២៨៧) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ ខន្ធភ
ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កិ ពឹង
ផ្អែកនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ។ បេ ។ ខន្ធលក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កិ ពឹង
ផ្អែកនឹងខន្ធល មហាក្កត ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្កតទ ។ បេ ។ ចិត្តស-
មុដ្ឋានរូប និងឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្កតាវិជ្ជាជន្ម ពាហិរូប...
អាហារសមុដ្ឋានរូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... មហាក្កត ពឹងផ្អែក
នឹងមហាក្កតទ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ បេ ។ កដ្ឋានរូប និងឧបាទា-
រូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្កតាវិជ្ជាជន្ម កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាវិជ្ជាជន្ម ពឹង
ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង

កុសលត្តិកេ បក្ខយវិហារ

នវិចារកប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធា ។
វិចារកំ វេបេត្វា សព្វត្ថ វិត្តារេតត្ថំ ។

[២៧០] អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា . . . នស្រ្តិយប្បច្ច-
យា . . . នឈានប្បច្ចយា ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុ-
វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញា-
ណំ នឈានេ ឥមំ វាណាករណំ ។ . . . នមគ្គប្បច្ចយា
ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយា-
យតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា អហោ-
តុកវិចារកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា នមគ្គ
ឥមំ វាណាករណំ ។ អវសេសំ យថា បដិច្ចវារេ បច្ច-
ន័យំ វិវំ វិត្តារេតត្ថំ ។ នសម្បយុត្តប្បច្ចយា នវិប្ប-
យុត្តប្បច្ចយា វោនត្ថិប្បច្ចយា ។ កុសលំ ធម្មំ បច្ច-
យា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វោវិកតប្បច្ចយា
កុសលេ ខន្ធេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ យថា
បដិច្ចវារេ វិវំ វិត្តារេតត្ថំ ។

[២៧១] នហេតុយា ចត្តារិ នអាម្មណោ បព្ា

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធាំឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
បណ្ឌិត គប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួងចុះ រៀរលែងតែវិបាក-
កប្បច្ច័យចេញ ។

[២៧០] អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនត្រ្រៃយប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនឈា-
នប្បច្ច័យ ចក្កវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ
ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយានៈ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗ គ្នានេះ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ ។
. . . ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ចក្កវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។
កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយានៈ អហេតុកិបាកាព្យាកតកិរិយា-
ព្យាកតក្ខន្ធាំឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗ គ្នានេះ ក្នុងមគ្គ-
ប្បច្ច័យ ។ ពាក្យដ៏សេសសល់ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាបច្ច័យៈ
ក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ ។ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ និង
នោនតិប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនោវិត្តប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានុប ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាំឡាយ-
ឡាយ ។ បណ្ឌិត គប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារ ដូចជាក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៧១] វារៈ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នអធិបតីយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
 បញ្ច នអពាមពោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេ-
 ជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្តរស នអាសេវនេ សត្ត-
 រស នកម្មេ សត្ត នវិទាតេ សត្តរស នអាហារេ
 ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ន-
 សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ លោនត្ថិយា បញ្ច
 លោកិកតេ បញ្ច ។

[២៧២] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ ឯកំ . . .

នអធិបតីយា ចត្តារិ នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ
 នអពាមពោ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ
 ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ចត្តារិ នអាសេវនេ ចត្តារិ នកម្មេ
 ឯកំ នវិទាតេ ចត្តារិ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ លោនត្ថិយា ឯកំ លោកិកតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បវដ្តាន

វារៈ ១៧) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧) ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧) ក្នុងន-
 បច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧) ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧) ក្នុងនកម្ម-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១៧) ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ
 ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

[២៧២] វារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ...

វារៈ ៤ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ចាជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២
 ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោ-
 នតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវាពេ

[២៧៣] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា ន-
 អធិបតិយា ឯកំ . . . នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ
 [សព្វត្ថ ឯកំ] ទោនត្តិយា ឯកំ ទោវិគតេ ឯកំ ។

[២៧៤] នអារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ . . .
 នអធិបតិយា បញ្ច នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ
 បញ្ច នបន្ទាជាតេ បញ្ច នអាសេវនេ បញ្ច នកម្មេ
 ឯកំ នវិទាតេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ នស្រ្តិយេ ឯកំ
 នយានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
 នវិញ្ញយុត្តេ ឯកំ ទោនត្តិយា បញ្ច ទោវិគតេ បញ្ច ។

[២៧៥] នអារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
 អធិបតិយា ឯកំ . . . ទោវិគតេ ឯកំ ។

[២៧៦] នអធិបតិប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ . . .

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

[២៧៣] វារៈ ១ កង្កនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ និង
 នការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ កង្កនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនសម-
 នន្តរាប្បច្ច័យ (វារៈ ១ កង្កនបច្ច័យទាំងអស់) វារៈ ១ កង្កននោនតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ កង្កននោវិតតប្បច្ច័យ ។

[២៧៤] វារៈ ១ កង្កនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៥ កង្កនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្កនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្ក
 នសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្កនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្កនឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្កនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្កនបច្ចាជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្កនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 កង្កនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនសាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្ក
 នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្កននោនតិ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្កននោវិតតប្បច្ច័យ ។

[២៧៥] វារៈ ១ កង្កនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ
 និងនហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ កង្កននោវិតតប្បច្ច័យ ។

[២៧៦] វារៈ ៤ កង្កនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

នអាម្ពុណោ បញ្ច នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ
 សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្តរស នអាសេវនេ សត្តរស
 នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្តរស នអាហារេ ឯកំ
 នន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ន-
 សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ ពោនត្ថិយា
 បញ្ច ពោវិគតេ បញ្ច ។

(២៧៧) នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
 អាម្ពុណោ ឯកំ ... នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ
 ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញោ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេ-
 ជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ចត្តារិ នអាសេវនេ ចត្តារិ
 នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ចត្តារិ នអាហារេ ឯកំ
 នន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ន-
 សម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ពោនត្ថិយា ឯកំ
 ពោវិគតេ ឯកំ ។

(២៧៨) នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអា-
 រម្មណាប្បច្ចយា នអនន្តរេ ឯកំ [សត្វត្ត ឯកំ] ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជា-
 តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នតន្ត្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(២៧៧) វារៈ ១ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ
 និននហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងន
 សមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(២៧៨) វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ
 នហេតុប្បច្ច័យ និននការមណ្ឌប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង) ។

កុសលវគ្គិកេ បច្ចយវាហ

នអនន្តរេប្បច្ចយា នសមនន្តរេប្បច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញា-
ប្បច្ចយា នឧបទិស្សយេប្បច្ចយា នអារម្មណេប្បច្ចយ-
សទិសំ ។

[២៧៧] នបុរេជាតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ...
នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតីយា សត្ត នអនន្តរេ
បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧប-
ទិស្សយេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសេវនេ
សត្ត នកក្កេ ភីណិ នវិចារកេ សត្ត នអាហារេ
ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នយានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តយា
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[៣០០] នបុរេជាតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
អារម្មណេ ឯកំ ... នអធិបតីយា ទ្វេ នអនន្តរេ ឯកំ
នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញា ឯកំ នឧបទិស្សយេ
ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ នកក្កេ ឯកំ
នវិចារកេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

ព្រោះនអនន្តរាប្បច្ច័យ នសមនន្តរាប្បច្ច័យ នអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ នីង
នឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ ប្រវេហលត្ថានីងនិការម្មណាប្បច្ច័យដែរ ។

[២៧៧] វារៈ ២ ក្នុងនេហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ ...

វារៈ ៥ ក្នុងនិការម្មណាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងន-
អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចា-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[៣០០] វារៈ ១ ក្នុងនិការម្មណាប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ

និងនេហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញា
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ
វារៈ ២ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុហោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ គោនត្តិយា ឯកំ គោវិគតេ ឯកំ ។
នបុរេជាតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋ-
យា នអធិបតិយា ឯកំ (សត្វត្ត ឯកំ) . . . គោ-
វិគតេ ឯកំ ។

[៣០១] នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា . . . នអាសេវនប្ប-
ដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ . . . នអារម្មណេ បញ្ច នអ-
ធិបតិយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ
សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្តរស នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ
សត្តរស នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ
ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ
តិណិ គោនត្តិយា បញ្ច គោវិគតេ បញ្ច ។

[៣០២] នអាសេវនប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
នអារម្មណេ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ចត្តារិ នអ-
នន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោ-
នតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ និងនអារម្មណប្បច្ច័យ
(វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងស្រុង) . . . វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(៣០១) ព្រោះនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងនហេតុ-
ប្បច្ច័យ ព្រោះនអារសេវនប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ចាជា-
តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្រ្ទិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈាន-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត-
តប្បច្ច័យ ។

(៣០២) វារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនអារសេវនប្បច្ច័យ
និងនហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្ត-
រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិរោ បច្ចយវាវោ

នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ
 ចត្តារិ នកកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ចត្តារិ នអាហារេ
 ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ
 នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ លោនត្ថិយា ឯកំ
 លោវិគតេ ឯកំ ។ នអាសេវនប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ច-
 យា នអារម្មណប្បច្ចយា នអធិបតិយា ឯកំ (សព្វត្ថ
 ឯកំ) ... លោវិគតេ ឯកំ ។

(៣០៣) នកកម្មប្បច្ចយា នហេតុយា ឯកំ ...
 នអារម្មណេ ឯកំ នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ ឯកំ
 នសមនន្តរេ ឯកំ នអញមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ
 ឯកំ នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសេ-
 វនេ សត្ត នវិចារកេ សត្ត នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិ-
 យេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្ប-
 យុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ លោនត្ថិយា ឯកំ
 លោវិគតេ ឯកំ ។ នកកម្មប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 នអារម្មណេ ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) លោវិគតេ ឯកំ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវាៈ

វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ច័យ វារៈ ៤
 ក្នុងនបច្ចាជានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនភ័ន្តិយប្បច្ច័យ វារៈ
 ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនអាសេវ-
 នប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ និន្ននការម្មណប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យ
 ទាំងពួង) . . . វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(៣០៣) វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនភ័ន្តិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោ-
 នត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្ប-
 ច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ និន្ននហេតុប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំង
 ពួង) វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(៣០៤) នវិចារកប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ ...

នអារម្មណោ បញ្ច នអធិបតិយា សត្តរស នអនន្តរេ
បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧប-
និស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្ត-
រស នអាសេវនេ សត្តរស នកម្មេ សត្ត នអាហារេ
ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ លោនតិយា
បញ្ច លោវិគតេ បញ្ច ។

(៣០៥) នវិចារកប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអា-

រម្មណោ ឯកំ ... នអធិបតិយា ចត្តារិ នអនន្តរេ
ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញោ ឯកំ នឧប-
និស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ចត្តារិ
នអាសេវនេ ចត្តារិ នកម្មេ ឯកំ នអាហារេ ឯកំ
នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ន-
សម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ លោនតិយា ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

(៣០៤) វារៈ៤ ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ . . .

វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអញ
មញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្ប-
ច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនចចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
វារៈ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
ននត្រ័យប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

(៣០៥) វារៈ១ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ និង

នេហតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ៤ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនន្ត-
រាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអញមញ្ញាប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ២
ក្នុងនចចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងននត្រ័យប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវិហេ

នោវិគតេ ឯកំ ។ នវិចាកប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
នការម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ឯកំ (សព្វត្ថ
ឯកំ) ... នោវិគតេ ឯកំ ។

[៣០៦] នអាហារប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ
(សព្វត្ថ ឯកំ) ... នោវិគតេ ឯកំ ។ នឥន្ទ្រិយ-
ប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) ។
នយានប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) ។
នមគ្គប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) ។
នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នការម្មណប្បដ្ឋយសទិសំ ។

[៣០៧] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នការម្មណ ឯកំ នអធិបតិយា ភិណិ នអនន្តរេ
ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញ ឯកំ នឧប-
ទិស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ ភិណិ នបច្ឆាជាតេ
ភិណិ នអាសេវនេ ភិណិ នកម្មេ ភិណិ នវិចាកេ
ភិណិ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នយានេ
ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា
ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ និងនអារម្មណប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យ
ទាំងពួង) . . . វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(៣០៦) វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ
(វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង) . . . វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។
វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យ
ទាំងពួង) ។ វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ (វារៈ ១
ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង) ។ វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ
(វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង) ។ ប្រវៃហលគ្នានឹងនអារម្មណប្បច្ច័យ
ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យវែង ។

(៣០៧) វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអញ្ញ
មត្តាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតិ
ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ចាជាតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអា
ហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
ទោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវត្តនំ

(៣០៨) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
 នអារម្មណោ ឯកំ ... នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ
 ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញា ឯកំ នឧប-
 និស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ
 នអាសេវនេ ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នអា-
 ហារេ ឯកំ នស្រ្ទិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ
 នមគ្គេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា ឯកំ
 នោវិកតេ ឯកំ ។ នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋ-
 យា នអារម្មណាប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ឯកំ (សព្វត្ត
 ឯកំ) នោនត្តិប្បដ្ឋយា នោវិកតប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
 ណាប្បដ្ឋយេសទិសំ ។

បច្ចយវិចេ បច្ចនិយំ និដ្ឋិតំ ។

(៣០៩) ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណោ បញ្ច ...
 នអធិបតិយា សត្តរាស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
 បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេ-
 ជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសេវនេ សត្តរាស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៣០៨) វារៈ ១ កង្កនិការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 និវននហត្ថប្បច្ច័យ ... វារៈ ២ កង្កនិអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនិអនន្ត-
 រវ្យច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនិសមនន្តរវ្យច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនិអតាមពាប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ កង្កនិឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ កង្កនិបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២
 កង្កនិបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ កង្កនិអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្ក
 និកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ កង្កនិវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនិអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ កង្កនិឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនិឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្ក
 និមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនិសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនិទោតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ កង្កនិទោវិគតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ១ កង្កនិអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ នហត្ថប្បច្ច័យ និវននិការម្មណប្បច្ច័យ (វារៈ ១ កង្កនិបច្ច័យ
 ទាំងពួង) ព្រោះនោតិប្បច្ច័យ និវននិទោវិគតប្បច្ច័យ ប្រវេហលត្ថានីន
 និការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

ចប់ បច្ចុដ្ឋាយៈ ក្នុងបច្ចុដ្ឋាយវារៈ ។

(៣០៩) វារៈ ៥ កង្កនិការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនហត្ថប្ប-
 ច្ច័យ ... វារៈ ១៧ កង្កនិអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង្កនិអនន្តរវ្យច្ច័យ
 វារៈ ៥ កង្កនិសមនន្តរវ្យច្ច័យ វារៈ ៥ កង្កនិអតាមពាប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ កង្កនិឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ កង្កនិបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ កង្កនិបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ កង្កនិអាសេវនប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវិហ

នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ សត្តរាស នសម្បយុត្តេ បញ្ច
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច លោកិកតេ បញ្ច ។

[៣០០] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា នអនិ-
បតិយា សត្តំ ... នបុរេជានេ ភីណិ នបច្ឆាជានេ
សត្តំ នអាសេវនេ សត្តំ នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ
សត្តំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

[៣០១] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អនិប-
តិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា សហ-
ជានប្បដ្ឋយា អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជានប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជានេ
សត្តំ ... នអាសេវនេ សត្តំ នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ
សត្តំ ។

[៣០២] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជានប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជានេ សត្តំ...
នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ សត្តំ ។

[៣០៣] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជានប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហារ-
ប្បដ្ឋយា វេទ្ឋិយប្បដ្ឋយា លាទប្បដ្ឋយា មត្តប្បដ្ឋយា

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោ-
នតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣១០] វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ និង
ការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងន-
បច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣១១] វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
ការម្មណប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ អនន្តប្បច្ច័យ សមនន្តប្បច្ច័យ
សហជាតប្បច្ច័យ អត្រាមញ្ញប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
និងបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣១២] វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
ការម្មណប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ និងការសេវនប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧
ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣១៣] វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ ការសេវនប្បច្ច័យ កម្ម-
ប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្បដ្ឋយា នត្ថិ-
ប្បដ្ឋយា វិកតប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ
សត្តំ . . . នវិចារកេ សត្តំ ។

[៣០៤] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា បុរេជា-
តប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ
ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

[៣០៥] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា អាហារ-
ប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ អវិកតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ
. . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

[៣០៦] អារម្មណាប្បដ្ឋយា នហេតុយាចត្តារិ . . .
នអធិបតិយា សត្តំ នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
សត្តំ នអាសេវនេ សត្តំ នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ សត្តំ
នណានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

[៣០៧] អារម្មណាប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
ធិបតិយា សត្តំ . . . នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
សត្តំ នអាសេវនេ សត្តំ នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ
សត្តំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា ហេតុម្ហលកំ ឃុំ
កណោតត្ថំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តប្បច្ច័យ នត្តប្បច្ច័យ វិត្តប្បច្ច័យ
និងអវិត្តប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣១៤) វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
អារម្មណប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ១ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ ។

(៣១៥) ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អារម្មណប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ
កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ និងអាហារប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆា-
ជាតប្បច្ច័យ ព្រោះអវិត្តប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ ។

(៣១៦) វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្ប-
ច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៣១៧) វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ
និងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្ម-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាហេតុមូលកៈដែរ ។

កុសលគ្គិព បច្ចយវាព

[៣០៨] អធិបតិប្បច្ចយា ន អារម្មណោ បញ្ច . . .
 ន អនន្តរេ បញ្ច ន សមនន្តរេ បញ្ច ន អញ្ញមញ្ញោ បញ្ច
 ន ឧបនិស្សយេ បញ្ច ន បុរេជានេ សត្ត ន បច្ឆាជានេ
 សត្តរស ន អាសេវនេ សត្តរស ន កម្មេ សត្ត នវិចារ-
 កេ សត្តរស ន សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ
 រោ នត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។ អធិបតិប្បច្ចយា
 ហេតុប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។ អនន្តរច្បច្ចយា ហេតុប្ប-
 ច្ចយា សមនន្តរច្បច្ចយា យថា អារម្មណាមូលកំ ឃី
 វិត្តារតតំ ។

[៣០៩] សហជានប្បច្ចយា ន ហេតុយា ចត្តារិ . . .
 ន អារម្មណោ បញ្ច ន អធិបតិប្បច្ចយា សត្តរស ន អនន្ត-
 រេ បញ្ច ន សមនន្តរេ បញ្ច ន អញ្ញមញ្ញោ បញ្ច ន ឧប-
 និស្សយេ បញ្ច ន បុរេជានេ សត្ត ន បច្ឆាជានេ សត្ត-
 រស ន អាសេវនេ សត្តរស ន កម្មេ សត្ត នវិចារកេ
 សត្តរស ន អាហារេ ឯកំ ន វដ្ឋិយេ ឯកំ ន ឈានេ
 ឯកំ ន មត្តេ ឯកំ ន សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ
 ភីណិ រោ នត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារ

[៣១៨] វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៥ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
 នអញ្ញាញប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេ-
 ជាតប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអាសេវ-
 នប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោ-
 នតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ នឹង
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ព្រោះអនន្តប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ
 នឹងសមនន្តប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ ដូចជាអារម្មណមូលកៈដែរ ។

[៣១៩] វារៈ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥
 ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអញ្ញាញ
 ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៧
 ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

(៣២០) សហជានប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអា-
 រម្មណោ បញ្ច ។ សង្ខតំ ។ នវិចារកេ សត្តាស ន-
 សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច
 នោវិគតេ បញ្ច ។ សហជានប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា
 អារម្មណប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។

(៣២១) អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ . . .
 នអារម្មណោ ឯកំ នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ ឯកំ
 នសមនន្តរេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជានេ
 ភីណិ នបច្ឆាជានេ សត្ត នអាសេវនេ សត្ត នកក្ខេ
 សត្ត នវិចារកេ សត្ត នអាហារេ ឯកំ នវេទ្ធិយេ ឯកំ
 នយានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្ប-
 យុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

(៣២២) អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអារម្ម-
 ណោ ឯកំ . . . នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ ឯកំ ន-
 សមនន្តរេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជានេ ភីណិ
 នបច្ឆាជានេ សត្ត នអាសេវនេ សត្ត នកក្ខេ សត្ត

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

(៣២០) វរៈ៥ ក្នុងនិការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ
និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ វរៈ១៧ ក្នុងនិបាតប្បច្ច័យ
វរៈ៥ ក្នុងនិសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វរៈ៣ ក្នុងនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វរៈ៥
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ វរៈ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។ ព្រោះសហជាត-
ប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ និងនិការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

(៣២១) វរៈ៤ ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ ...
វរៈ១ ក្នុងនិការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ វរៈ៧ ក្នុងនិអធិបតិប្បច្ច័យ វរៈ១
ក្នុងនិអនន្តប្បច្ច័យ វរៈ១ ក្នុងនិសមនន្តប្បច្ច័យ វរៈ១ ក្នុងនិឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ វរៈ៣ ក្នុងនិបុរេជាតប្បច្ច័យ វរៈ៧ ក្នុងនិបច្ចា-
ជាតប្បច្ច័យ វរៈ៧ ក្នុងនិអាសេវនប្បច្ច័យ វរៈ៧ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ
វរៈ៧ ក្នុងនិបាតប្បច្ច័យ វរៈ១ ក្នុងនិអាហារប្បច្ច័យ វរៈ១ ក្នុង
និស្រ្ទិយប្បច្ច័យ វរៈ១ ក្នុងនិឈានប្បច្ច័យ វរៈ១ ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ
វរៈ១ ក្នុងនិសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វរៈ៣ ក្នុងនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វរៈ១
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ វរៈ១ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(៣២២) វរៈ១ ក្នុងនិការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ
និងហេតុប្បច្ច័យ . . . វរៈ ៧ ក្នុងនិអធិបតិប្បច្ច័យ វរៈ ១ ក្នុង
និអនន្តប្បច្ច័យ វរៈ ១ ក្នុងនិសមនន្តប្បច្ច័យ វរៈ ១ ក្នុងនិឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងនិបុរេជាតប្បច្ច័យ វរៈ ៧ ក្នុងនិបច្ចា-
ជាតប្បច្ច័យ វរៈ ៧ ក្នុងនិអាសេវនប្បច្ច័យ វរៈ ៧ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវិកេ

នវិចារកេ សត្តំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ
យោនត្ថយា ឯកំ យោវិកតេ ឯកំ ។ អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា
ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា សត្តំ ។
សទ្ធិត្ថំ ។

(៣២៣) និស្សយប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ ។
និស្សយប្បដ្ឋយា យថា សហជានប្បដ្ឋយា ។ ឧប -
និស្សយប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ ។ ឧបនិស្ស-
យប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយសទិសំ ។

(៣២៤) បុរេជានប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ ...
នអធិបតិយា សត្តំ នបច្ឆាជានេ សត្តំ នអាសេវនេ
សត្តំ នកក្ខេ សត្តំ នវិចារកេ សត្តំ នឈានេ ឯកំ
នមក្កេ ឯកំ ។ បេ ។ បុរេជានប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
។ បេ ។

(៣២៥) អាសេវនប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ ...
នអធិបតិយា សត្តំ នបុរេជានេ ភីណិ នបច្ឆាជានេ
សត្តំ នកក្ខេ សត្តំ នវិចារកេ សត្តំ នមក្កេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិគ-
តប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ និងការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[៣២៣] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ ។
និស្សយប្បច្ច័យ ដូចជាសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។ វារៈ ៤ ក្នុងនហេ-
តុប្បច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ប្រវែហាល
គ្នានឹងការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

[៣២៤] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ...
វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ ។ បេ ។
ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។

[៣២៥] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះការសេវនប្បច្ច័យ ...
វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៣២៦) អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិ-
បតិយា សត្ត . . . នប្បវេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ សត្ត
នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្ត នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

(៣២៧) អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា អា-
រម្មណាប្បច្ចយា នអធិបតិយា សត្ត ។ សង្ខតំ ។ អា-
សេវនប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា ។ បេ ។ ប្បវេជាតប្បច្ច-
យា កម្មប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។ . . .
អវិកតប្បច្ចយា នបច្ឆាជាតេ សត្ត . . . នវិចារកេ
សត្ត ។ បេ ។

(៣២៨) កម្មប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ . . .
នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតិយា សត្តរស នអនន្តវេ
បញ្ច នសមនន្តវេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧប-
និស្សយេ បញ្ច នប្បវេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ
សត្តរស នអាសេវនេ សត្តរស នវិចារកេ សត្តរស
នអាហារេ ឯកំ នត្រ័យេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ
នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ
នោនតិយា បញ្ច ចោវិកតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៣២៦) វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៣២៧) វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ និងការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះអាសេវ-
នប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ
និងអាហារប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជា-
តប្បច្ច័យ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។ បេ ។

(៣២៨) វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនអននិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមននិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពា-
មព្វប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវន-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកេ បច្ចយវិកេ

(៣២៧) កម្មប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
ណោ បញ្ច ។ សង្ខត្តំ ។ . . . វិចារកេ សត្តរស
នសម្មយុត្តេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ តំណី លោនត្តិយា
បញ្ច លោវិកតេ បញ្ច ។ សង្ខត្តំ ។

(៣៣០) វិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ . . .
នអារម្មណោ ឯកំ នអធិបតិយា ឯកំ នអនន្តរ
ឯកំ នសមនន្តរ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញា ឯកំ នឧប-
និស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ឯកំ
នអាសេវនេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នសម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ លោនត្តិយា
ឯកំ លោវិកតេ ឯកំ ។

(៣៣១) វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
ណោ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ឯកំ នអនន្តរ ឯកំ
នសមនន្តរ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញា ឯកំ នឧបនិស្ស-
យេ ឯកំ នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ឯកំ
នអាសេវនេ ឯកំ នសម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ
ឯកំ លោនត្តិយា ឯកំ លោវិកតេ ឯកំ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

[៣២៧] វារៈ៥ ក្នុងនិការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ និង
ហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ . . . វារៈ១៧ ក្នុងនិបាតប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងនិសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

[៣៣០] វារៈ១ ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិបាតប្បច្ច័យ . . .
វារៈ១ ក្នុងនិការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
និអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិអពាមពា-
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិបុរេជាតប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនិបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
និឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិមគប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នោវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៣១] វារៈ១ ក្នុងនិការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនិបាតប្បច្ច័យ និង
ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងនិអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិអនន្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិអពាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនិឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងនិបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៣២] វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អាម្ម-
 ណាប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ ... បុរេជាតប្បដ្ឋយា ន-
 បច្ឆាជាតេ ឯកំ ... នអាសេវនេ ឯកំ ។ បេ ។
 វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ បុរេជា-
 តប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។
 ... អវិភតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ ... នអា-
 សេវនេ ឯកំ ។ បេ ។

[៣៣៣] អាហារប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ ...
 នអាម្មណោ បញ្ច នអធិបតិយា សត្តរស នអនន្តរេ
 បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧប-
 និស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្ត-
 រស នអាសេវនេ សត្តរស នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ
 សត្តរស នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នយានេ ឯកំ នមក្កេ
 ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោ-
 នត្ថិយា បញ្ច នោវិភតេ បញ្ច ។

[៣៣៤] អាហារប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
 ម្មណោ បញ្ច ។ សង្ខតំ ។ ... នវិចារកេ សត្តរស

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៣៣២] ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ និង អារម្មណប្បច្ច័យ ។
 សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជា-
 តប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនសាសវនប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះវិបាក-
 ប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ
 កម្មប្បច្ច័យ និងអាហារប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . វារៈ ១
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនសា-
 សវនប្បច្ច័យ ។ បេ ។

[៣៣៣] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអញ-
 មញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនសាសវនប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នគន្ធិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនាវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៣៤] វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ និង
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវិព

នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ លោនត្តិយា
បញ្ច លោវិកតេ បញ្ច ។ សង្ខីតំ ។

[៣៣៥] ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយោ នហេតុយា ចត្តាវិ ...
នអារម្មណោ បញ្ច ។ បេ ។ នវិចារេក សត្តរស នអា-
ហារេ ឯកំ នយានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្ប-
យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ លោនត្តិយា បញ្ច
លោវិកតេ បញ្ច ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយោ ហេតុប្បច្ចយោ ។
សង្ខីតំ ។

[៣៣៦] យានប្បច្ចយោ នហេតុយា ចត្តាវិ ...
នអារម្មណោ បញ្ច ។ បេ ។ ... នវិចារេក សត្តរស
នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ
លោនត្តិយា បញ្ច លោវិកតេ បញ្ច ។ យានប្បច្ចយោ
ហេតុប្បច្ចយោ ។ សង្ខីតំ ។

[៣៣៧] មត្តប្បច្ចយោ នហេតុយា តីណិ ...
នអារម្មណោ បញ្ច នវិចារេក សត្តរស នសម្បយុត្តេ
បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ លោនត្តិយា បញ្ច លោវិកតេ
បញ្ច ។ មត្តប្បច្ចយោ ហេតុប្បច្ចយោ នអារម្មណោ
បញ្ច ។ សង្ខីតំ ។ សម្បយុត្តប្បច្ចយោ អារម្មណាប្ប-
ច្ចយសនិសំ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[៣៣៥] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។
ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[៣៣៦] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ . . . វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ
៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោ-
វិត្តប្បច្ច័យ ។ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[៣៣៧] វារៈ ៣ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោ-
នត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ
ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ សម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៣៨) វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុដ្ឋយា ចត្តារិ . . .
 នការម្មណោ បញ្ច នអធិបតិយា សត្តរស នអនន្តរ
 បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧប-
 និស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ សត្ត-
 រស នអាសេវនេ សត្តរស នកក្ខេ ភស្ត នវិចារកេ
 សត្តរស នឈានេ ឯកំ នម ក្ក ឯកំ នសម្បយុត្ត
 បញ្ច នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

(៣៣៩) វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុដ្ឋយា នអា-
 រម្មណោ បញ្ច . . . នអធិបតិយា សត្តរស នអនន្តរ
 បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្ស-
 យេ បញ្ច នបុរេជាតេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ សត្តរស
 នអាសេវនេ សត្តរស នកក្ខេ ភស្ត នវិចារកេ
 សត្តរស នសម្បយុត្ត បញ្ច នោនត្តិយា បញ្ច
 នោវិគតេ បញ្ច ។

(៣៤០) វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុដ្ឋយា ការម្ម-
 ណាប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា សត្ត . . . នបុរេជាតេ ឯកំ
 នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសេវនេ សត្ត នកក្ខេ ភស្ត
 នវិចារកេ សត្ត ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៣៨] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ...

វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បដ្ឋាយ វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥
ក្នុងនអនន្តរាប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនអពា-
មពាប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតិ-
ប្បដ្ឋាយ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ
វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងន-
ឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ
វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋាយ ។

[៣៣៩] វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បដ្ឋាយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ

និងហេតុប្បដ្ឋាយ ... វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្ត-
រាប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បដ្ឋាយ
វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១៧
ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងន-
កម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ
វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋាយ ។

[៣៤០] វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ

ហេតុប្បដ្ឋាយ និងការមណ្ឌប្បដ្ឋាយ ... វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតិប្បដ្ឋាយ
វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧
ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ ។

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវារោ

[៣៤១] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា ធម្មច្ឆាជាតេ សត្ត . . . ធម្មាសេវនេ សត្តំ ធកម្មេ សត្តំ ធលីទាតេ សត្តំ ។

[៣៤២] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា ធម្មច្ឆាជាតេ សត្ត . . . ធកម្មេ សត្តំ ធលីទាតេ សត្តំ ។

[៣៤៣] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា អវិភត្តប្បដ្ឋយា ធម្មច្ឆាជាតេ សត្ត . . . ធលីទាតេ សត្តំ ។

[៣៤៤] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណាប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិទាកប្បដ្ឋយា ធម្មច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . ធម្មាសេវនេ ឯកំ ។

[៣៤៥] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិទាកប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា អវិភត្តប្បដ្ឋយា ធម្មច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . ធម្មាសេវនេ ឯកំ ។ បេ ។

កុសលត្តិកៈ ចូលរវាងៈ

[៣៤១] វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ និងអធិបតិប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុង
នអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៤២] វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ និងអា-
សវនប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៤៣] ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។
វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះអាសវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ អា-
ហារប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៤៤] ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ និងការម្មណប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រួញ ។ . . . វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ ។

[៣៤៥] ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។
វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាក-
ប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនអាសវន-
ប្បច្ច័យ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៤៦] អត្ថិប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយ សទិសំ ។
នត្ថិប្បច្ចយា វិគតប្បច្ចយា អារម្មណាប្បច្ចយ សទិសំ ។
អវិគតប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយ សទិសំ ។

បច្ចយវាវេ អនុលោមបច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[៣៤៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ចត្តារិ ...
អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហជាតេ ចត្តារិ
អញ្ញាមញ្ញេ ចត្តារិ និស្សយេ ចត្តារិ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ
បុរេជាតេ ចត្តារិ អាសេវនេ ចត្តារិ កម្មេ ចត្តារិ
វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ
ចត្តារិ មគ្គេ តីណិ សម្បយុត្តេ ចត្តារិ វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ
អត្ថិយា ចត្តារិ នត្ថិយា ចត្តារិ វិគតេ ចត្តារិ អវិគតេ
ចត្តារិ ។

[៣៤៨] នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណាប្បច្ចយា
សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៤៦) ព្រោះអត្ថិប្បច្ច័យ ប្រវៃហលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យ ។
ព្រោះនត្ថិប្បច្ច័យ និងវិតតប្បច្ច័យ ប្រវៃហលគ្នានឹងអារម្មណប្បច្ច័យ ។
ព្រោះអវិតតប្បច្ច័យ ប្រវៃហលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចដ័យៈ ក្នុងបច្ចយវារៈ ។

(៣៤៧) វារៈ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ...
វារៈ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុង
សហជាតប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអតោមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុង
អាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
វារៈ៤ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុង
ឈានប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងមត្តប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងនត្ថិ-
ប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

(៣៤៨) វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ និង
នអារម្មណប្បច្ច័យ ... វារៈ១ ក្នុងអតោមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិស្ស-
យប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
អាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិព បច្ចយវារោ

[៣៤៧] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា នអ-
 ធិបតីប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា
 នអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ
 ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិនាកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិ-
 យេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
 អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៤៨] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា នអ-
 ធិបតីប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា
 នអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា នឧបនិស្សយេប្បដ្ឋយា នបុរេជា-
 តប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្បដ្ឋយា
 នកម្មប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៤៩] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា
 នកម្មប្បដ្ឋយា នវិនាកប្បដ្ឋយា នអាហារប្បដ្ឋយា
 សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
 វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៥០] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា
 នកម្មប្បដ្ឋយា នវិនាកប្បដ្ឋយា នអាហារប្បដ្ឋយា
 នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . នោវិគតប្បដ្ឋយា

កុសលត្តិកៈ បក្ខយវារៈ

[៣៤៧] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ន-
 ការម្មណប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ
 និងនកោមពាប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្ម-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៤៨] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ
 នការម្មណប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ
 នកោមពាប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាត-
 ប្បច្ច័យ នអាសេវនប្បច្ច័យ និងនកម្មប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៤៩] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ន-
 ការម្មណប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ និងនអាហារប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៥០] ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ នការម្មណប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ
 នវិបាកប្បច្ច័យ នអាហារប្បច្ច័យ និងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។
 . . . វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៥៣] ន អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុយា បញ្ច . . .
អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញ ឯកំ
និស្សយេ បញ្ច កក្កេ បញ្ច វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ បញ្ច មក្កេ បញ្ច វិប្ប-
យុត្តេ បញ្ច អត្តិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

[៣៥៤] ន អារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
កក្កេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។ សុទ្ធិតំ ។

[៣៥៥] ន អធិបតិប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្តរស . . .
អារម្មណ សត្ត អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត ស-
ហជាតេ សត្តរស អញ្ញមញ្ញ សត្ត និស្សយេ សត្តរស
ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរជាតេ សត្ត អាសេវនេ សត្ត

អភិធម្មចិនិត អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគ-
តប្បច្ច័យ ។

(៣៥៣) វារៈ ៥ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ ...

វារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
អពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(៣៥៤) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ

និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
អាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគ-
តប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

(៣៥៥) វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ...

វារៈ ៧ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
សមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអពា-
មពាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងការសវនប្បច្ច័យ

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ១៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអាហារ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ
 ១៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៥៦] វារៈ ៤ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនេអធិបតិប្បច្ច័យ និង
 នហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ៤ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតិ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងការសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៤
 ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។
 វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេអធិបតិប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ និង
 នការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ ... វារៈ ១ ក្នុងនវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៥៧] ព្រោះនេអនន្តប្បច្ច័យ នសមនន្តប្បច្ច័យ នអតាមតា-
 ប្បច្ច័យ និងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ប្រវេហលក្កានីននការម្មណប្បច្ច័យវែង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវឌ្ឍនំ

[៣៥៨] ធម្មេវជាតប្បត្តយា ហេតុយា សត្ត...
 អាម្ពុណោ ភីណិ អធិបតិយា សត្ត អនន្តេរ ភីណិ
 សមនន្តេរ ភីណិ សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញ ភីណិ
 និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្សយេ ភីណិ អាសេវេន ភីណិ
 កម្មេ សត្ត វិទាកេ ឯកំ អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ
 សត្ត យានេ សត្ត មក្កេ សត្ត សម្មយុត្តេ ភីណិ
 វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា សត្ត នត្តិយា ភីណិ វិគតេ
 ភីណិ អវិគតេ សត្ត ។

[៣៥៩] ធម្មេវជាតប្បត្តយា ធម្មេវជាតប្បត្តយា
 អាម្ពុណោ ទ្វេ ... អនន្តេរ ទ្វេ សមនន្តេរ ទ្វេ
 សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧប-
 និស្សយេ ទ្វេ អាសេវេន ឯកំ កម្មេ ទ្វេ វិទាកេ
 ឯកំ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ យានេ ទ្វេ មក្កេ
 ឯកំ សម្មយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា
 ទ្វេ នត្តិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៥៨) វារៈ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ ...

វារៈ៣ ក្នុងការម្មណាប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុង
អនន្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
វារៈ៣ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងស្រ្តី-
យប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៣
ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអត្ថិប្ប-
ច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុង
អវិតតប្បច្ច័យ ។

(៣៥៩) វារៈ២ ក្នុងការម្មណាប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ

និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ២ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសម-
នន្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
វារៈ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងស្រ្តីយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុង
ឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុង
នតិប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(៣៦០) វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ...

វារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(៣៦១) វារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ

និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ

អរិយធម៌បំណង អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឈានេ ចត្តារិ មក្កេ ភីណិ សម្បយុត្តេ ចត្តារិ
 វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ អត្ថិយា ចត្តារិ នត្ថិយា ចត្តារិ
 វិកតេ ចត្តារិ អវិកតេ ចត្តារិ ។ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា
 នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ។
 សន្និទ្ធី ។ . . . អវិកតេ ឯកំ ។

[៣៦២] នអាសេវនប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្តរស . . .

អារម្មណេ សត្ត អធិបតិយា សត្តរស អនន្តរេ សត្ត
 សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ សត្តរស អពាមពោ
 ឃ្មសត្ត និស្សយេ សត្តរស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេ-
 ជាតេ សត្ត កក្កេ សត្តរស វិចារតេ ឯកំ អាហារេ
 សត្តរស ឥន្ទ្រិយេ សត្តរស ឈានេ សត្តរស មក្កេ
 សត្តរស សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តរស
 អត្ថិយា សត្តរស នត្ថិយា សត្ត វិកតេ សត្ត អវិ-
 កតេ សត្តរស ។

[៣៦៣] នអាសេវនប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា អា-

រម្មណេ ចត្តារិ . . . អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៤
 ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។
 វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហេតុ-
 ប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . វារៈ ១
 ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៦២) វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនការសេវនប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 អនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុង
 មគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ១៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិត្តប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៦៣) វារៈ ៤ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនការសេវនប្បច្ច័យ និង
 នេហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៤ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិហេ បច្ចយវាហេ

សហជាតេ ចត្តារិ អញ្ញាមញ្ញេ ចត្តារិ និស្សយេ ចត្តារិ
 ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ចត្តារិ កក្កេ ចត្តារិ
 វិហាកេ ឯកំ អាហារេ ចត្តារិ វេទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ
 ចត្តារិ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ ចត្តារិ វិច្ឆយុត្តេ
 ចត្តារិ អត្តិយា ចត្តារិ នត្តិយា ចត្តារិ វិគតេ ចត្តារិ
 អវិគតេ ចត្តារិ ។ នអាសេវនច្បដ្ឋយា នហេតុច្បដ្ឋយា
 នអារម្មណច្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ។ សម្ពិទ្ធី ។ ...
 អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៦៤] នកម្មច្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្ត ...

អារម្មណេ សត្ត អនិបតិយោ សត្ត អនន្តរេ សត្ត
 សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ សត្ត អញ្ញាមញ្ញេ សត្ត
 និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត
 អាសេវនេ សត្ត អាហារេ សត្ត វេទ្រិយេ សត្ត
 ឈានេ សត្ត មក្កេ សត្ត សម្បយុត្តេ សត្ត វិច្ឆ-
 យុត្តេ សត្ត អត្តិយា សត្ត នត្តិយា សត្ត វិគតេ
 សត្ត អវិគតេ សត្ត ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអពាមពាបប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុង
និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងបុរេជា-
តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៤
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៤
ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ១ ក្នុងសហជាត-
ប្បច្ច័យ ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ និងនិស្សយប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីប្រែប្រួល ។ . . . វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៦៤] វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិកម្មប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
អនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងអពាមពាបប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាសេវន-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៧
ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនតិ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៦៥] នកម្មប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-
 ណោ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ ស-
 ហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
 ឧបនិស្សយេ ឯកំ ចុរជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ វត្ថុយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្ម-
 យុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា
 ឯកំ វិនតេ ឯកំ អវិនតេ ឯកំ ។

[៣៦៦] នកម្មប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
 រម្មណាប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ
 និស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិ-
 តតេ ឯកំ ។ សទ្ធិតំ ។

[៣៦៧] នវិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុយា សន្តរស . . .
 អារម្មណោ សត្ត អធិបតិយា សន្តរស អនន្តរេ សត្ត
 សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ សន្តរស អញ្ញាមញ្ញា
 សត្ត និស្សយេ សន្តរស ឧបនិស្សយេ សត្ត ចុរជាតេ
 សត្ត អាសេវនេ សត្ត កម្មេ សន្តរស អាហារេ
 សន្តរស វត្ថុយេ សន្តរស ឈានេ សន្តរស

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៦៥] វារៈ ១ ក្នុងការម្សុណប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ និង
 នហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុតប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៣៦៦] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ នហេ-
 តុប្បច្ច័យ និងនការម្សុណប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៦៧] វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ...
 វារៈ ៧ ក្នុងការម្សុណប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជា-
 តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអាហា-
 រប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ

កុសលត្តិកេ បច្ចយវិហេ

មក្កេ សត្តរស សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តរស
អត្តិយា សត្តរស នត្តិយា សត្ត វិភតេ សត្ត អវិភ-
តេ សត្តរស ។

(៣៦៨) នវិហាកប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា អា-
រម្មណោ ចត្តារិ . . . អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ
សហជានេ ចត្តារិ អញ្ញមញ្ញេ ចត្តារិ និស្សយេ ចត្តារិ
ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជានេ ចត្តារិ អាសេវនេ
ចត្តារិ កក្កេ ចត្តារិ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ
ចត្តារិ ឈានេ ចត្តារិ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ ចត្តារិ
វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ អត្តិយា ចត្តារិ នត្តិយា ចត្តារិ
វិភតេ ចត្តារិ អវិភតេ ចត្តារិ ។

(៣៦៩) នវិហាកប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអា-
រម្មណាប្បច្ចយា សហជានេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញេ
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា
ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។ សង្កតំ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ១៧ ក្នុងមត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៦៨] វារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ និង
នហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៤
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអារសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៤
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងមត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៤
ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៦៩] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ
នហេតុប្បច្ច័យ និងនអារម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហា-
រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៧០] នអាហារច្បង្គយា សហជាតេ ឯកំ . . .

អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សម្ព័ន្តំ ។

[៣៧១] នឥន្ទ្រិយច្បង្គយា សហជាតេ ឯកំ . . .

អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ អា-
ហារេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សម្ព័ន្តំ ។

[៣៧២] នឈានច្បង្គយា អាម្មលោ ឯកំ . . .

អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
បុរជាតេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ
ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៧៣] នឈានច្បង្គយា នហេតុច្បង្គយា នអា-

រម្មណ្ឌច្បង្គយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៧០] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៧១] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៧២] វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងស-
ហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
វិតតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៣៧៣] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ

នហេតុប្បច្ច័យ និន័នអារម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ

កុសលត្តិកេ បច្ចយវិពេ

និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៧៤] នមគ្គុប្បច្ចយា អាម្មណោ ឯកំ ...
អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
បុរេជាតេ ឯកំ អាសវនេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិទាកេ
ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ
សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៧៥] នមគ្គុប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអាម្ម-
ណាប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ
និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិទាកេ ឯកំ អាហារេ
ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ
អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្កតំ ។

កុសលត្ថិកៈ ច្បាប់វារៈ

វារៈ៖ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងអាហារ-
ប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុង
អវិតតប្បច្ច័យ ។

(៣៧៤) វារៈ៖ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ . . .

វារៈ៖ ១ ក្នុងអនន្តិប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងសមនន្តិប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងសហ-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងអពាមពាបប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងពារសេ-
វនប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុង
អាហារប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
វារៈ៖ ១ ក្នុងសម្បយុតប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងវិប្បយុតប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុង
អត្តិប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងនិស្តិប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១
ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

(៣៧៥) វារៈ៖ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ន-

ហេតុប្បច្ច័យ និងនិស្សយប្បច្ច័យ . . . វារៈ៖ ១ ក្នុងអពាមពាបប្បច្ច័យ
វារៈ៖ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១
ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងវិប្បយុតប្បច្ច័យ វារៈ៖ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ
វារៈ៖ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

[៣៧៦] នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា បញ្ច . . .
 អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ បញ្ច អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ
 និស្សយេ បញ្ច កក្កេ បញ្ច វិទាតេ ឯកំ អាហារេ
 បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ បញ្ច មក្កេ បញ្ច
 វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។
 នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា សហជាតេ
 ឯកំ ។ សង្កិតំ ។ . . . អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៧៧] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា តីណិ . . .
 អាម្ពុណោ តីណិ អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ
 សអនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ
 និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ អាសេវនេ
 តីណិ កក្កេ តីណិ វិទាតេ ឯកំ អាហារេ តីណិ
 ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ មក្កេ តីណិ សម្ប-
 យុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ នត្តិយា តីណិ
 វិគតេ តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៧៦) វារៈ៥ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ . . .

វារៈ៥ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុង
អពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ
វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងឥន្ទ្រិ-
យប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុង
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។
វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេ-
តុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីប្រញ ។ . . . វារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

(៣៧៧) វារៈ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ . . .

វារៈ៣ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
អនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងសហជាតប្ប-
ដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៣
ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអាសវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ៣
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ
វារៈ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
នតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

កុសលគ្គិហេ បច្ចយវាវេ

[៣៧៨] ធម៌ប្បយុត្តប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 អាម្ពុណោ ទ្វេ ... អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ
 សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ
 ឧបនិស្សយេ ទ្វេ អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ ទ្វេ អា-
 ហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មត្តេ ឯកំ
 សម្បយុត្ត ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ នត្តិយា ទ្វេ វិភតេ ទ្វេ
 អវិភតេ ទ្វេ ។

[៣៧៩] ធម៌ប្បយុត្តប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអា-
 ម្ពុណាប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញមញ្ញោ
 ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
 ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។
 សង្ខតំ ។ នោនត្តិប្បច្ចយា នោវិភតប្បច្ចយា អាម្ពុ-
 ណាប្បច្ចយសទិសំ ។

បច្ចយវាវេ បច្ចនីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។
 បច្ចយវាវេ និដ្ឋិតោ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

[៣៧៨] វារៈ ២ ក្នុងការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសមនន្ត-
រប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអតាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ២
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាសេ-
វនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមត្តប្បច្ច័យ វារៈ
២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ
វារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៧៩] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
នហេតុប្បច្ច័យ និងនការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអតាមញ្ញប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហា-
រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
អវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះនោនត្តិប្បច្ច័យ និងនោវិគ-
តប្បច្ច័យ ប្រវេហលត្តានឹងការម្មណ៍ប្បច្ច័យដែរ ។

ចប់ បច្ចុនីយានុលោម ក្នុងបច្ចយវារៈ ។

ចប់ បច្ចយវារៈ ។

និស្សយវិវា(១)

[៣៨០] កុសលំ ធម្មំ និស្សាយ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
និស្សាយ តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធន្ធំ និស្សាយ ឯ-
កោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ធំ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធា ។ កុសលំ
ធម្មំ និស្សាយ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធន្ធំ និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ និស្សាយ កុសលោ ច អព្យា-
កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ
ឯកំ ខន្ធំ និស្សាយ តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
រូបំ តយោ ខន្ធន្ធំ និស្សាយ ឯកោ ខន្ធា ចិត្តស-
មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធន្ធំ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធា
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

[៣៨១] អកុសលំ ធម្មំ និស្សាយ អកុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ
ឯកំ ខន្ធំ និស្សាយ តយោ ខន្ធា ។ បេ ។
ទ្វេ ខន្ធន្ធំ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធា ។ អកុសលំ
ធម្មំ និស្សាយ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

១ ម. និស្សយវិវាតិ ន ទិស្សតិ ។

និស្សយវិវរៈ

(៣៨០) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធភ

ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើប

កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ

ទាំងឡាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើប

កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អា-

ស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធល

ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធល ។

(៣៨១) អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទ ។ បេ ។ ខន្ធល

អាស្រ័យខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

កុសលគ្គិរោ និស្សយវារោ

ហេតុប្បដ្ឋយា អកុសលេ ខន្ធ និស្សាយ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ និស្សាយ អកុសលោ
 ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 អកុសលំ ឯកំ ខន្ធ និស្សាយ តយោ ខន្ធ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។

(៣៨២) អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សាយ អព្យាកតោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិចារកាព្យាកតំ តិ-
 រិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ និស្សាយ តយោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ តយោ ខន្ធ និស្សាយ ឯកោ
 ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ និស្សាយ
 ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ និស្សាយ តយោ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធ និស្សាយ ឯកោ
 ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបំ ខន្ធ និស្សាយ វត្ថុ វត្ថុ និស្សាយ
 ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ និស្សាយ តយោ មហាក្ខតា
 តយោ មហាក្ខតេ និស្សាយ ឯកំ មហាក្ខតំ
 ទ្វេ មហាក្ខតេ និស្សាយ ទ្វេ មហាក្ខតា

កុសលត្តិកៈ និស្សយវារៈ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាំន៍-
 ឡាយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អា-
 ស្រ័យខន្ធ ២ ។

(១៨២) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកត-
 កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ
 វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាំន៍-
 ឡាយ ខន្ធាំន៍ឡាយអាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១
 មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២

អភិធម្មបំណែ អនុលោមតិកយុទ្ធគំ

មហាក្សត្រ និស្សាយ ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ កដន្តារូបំ
 ឧបាទារូបំ វត្ថុំ និស្សាយ វិចារកាព្យាកតា កិរិយា-
 ព្យាកតា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សាយ កុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ និស្សាយ
 កុសលា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សាយ អកុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ និស្សាយ
 អកុសលា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សាយ
 កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា វត្ថុំ និស្សាយ កុសលា ខន្ធ មហាក្សត្រ
 និស្សាយ ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សា-
 យ អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ និស្សាយ អកុសលា ខន្ធ មហា-
 ក្សត្រ និស្សាយ ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។

[៣៨៣] កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ និស្សាយ
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ
 ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច និស្សាយ តយោ ខន្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ ខទ្វេ
 ច វត្ថុញ្ច និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធ ។ កុសលញ្ច អព្យាក-
 តញ្ច ធម្មំ និស្សាយ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតទូទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ។ កុសលធម៌
 អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ កុសលទូទាំង
 ទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ អកុសលទូទាំងឡាយ អាស្រ័យ
 វត្ថុ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ កុសលទូទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យា-
 កតធម៌ក្តី អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 គឺ អកុសលទូទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[៣៨៣] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលទូទាំង ១
 ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។
 អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង

កុសលត្តិកេ និស្សយវិហារ

ហេតុប្បដ្ឋយា កុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច
និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលេ អព្យាក-
តេ ធម្មំ និស្សាយ កុសលោ ច អព្យាកតោ ច
ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធា វត្តេ
និស្សាយ តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធា ច
វត្តេ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធា កុសលេ ខន្ធា ច មហា-
ក្ខតេ ច និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលេ អព្យាក-
តេ ធម្មំ និស្សាយ អកុសលោ ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធា វត្តេ
និស្សាយ តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តេ
និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធា ។ អកុសលេ អព្យាកតេ
ធម្មំ និស្សាយ អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា អកុសលេ ខន្ធា ច មហាក្ខតេ ច និស្សាយ
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលេ អព្យាកតេ ធម្មំ
និស្សាយ អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធា វត្តេ
និស្សាយ តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តេ
និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធា អកុសលេ ខន្ធា ច មហាក្ខតេ
ច និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

កុសលត្តិកៈ និស្សយវារៈ

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាំណឡាយផង
មហាក្ខត្តាំណឡាយផង ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
កុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាំណឡាយផង
មហាក្ខត្តាំណឡាយផង ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យា-
កតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
អកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង
វត្ថុផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុស-
លក្ខន្ធាំណឡាយផង មហាក្ខត្តាំណឡាយផង ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យា-
កតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ
ចំណឡាយផង មហាក្ខត្តាំណឡាយផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៣៨៤) ហេតុយា សត្តរស អារម្មណោ សត្ត អ-
 ធិបតិយា សត្តរស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត
 សហជាតេ សត្តរស អញ្ញមញ្ញេ សត្ត និស្សាយ
 សត្តរស ឧបនិស្សាយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត អាសេ-
 រិទេ សត្ត កក្កេ សត្តរស វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 សត្តរស ភ្ន្រិយេ សត្តរស ឈានេ សត្តរស មក្កេ
 សត្តរស សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តរស
 អតិយា សត្តរស នតិយា សត្ត វិកតេ សត្ត អវិកតេ
 សត្តរស ។

និស្សយវិជ អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

(៣៨៥) អកុសលំ ធម្មំ និស្សាយ អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា វិចិក្កត្តាសហកតេ
 ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ធេ និស្សាយ វិចិក្កត្តាសហកតោ
 ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សា-
 យ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អ-
 ហេតុកំ វិចារកាព្យាកតំ កវិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ
 និស្សាយ តយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋានេ រូបំ តយោ
 ខន្ធេ និស្សាយ ឯកោ ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋានេ រូបំ

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៣៨២) វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអតាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងហារប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ អនុលោម ក្នុងនិស្សយវារៈ ។

(៣៨៥) អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យឧទ្ធតាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្កិ ចិត្តសមដានុបក្កិ អាស្រ័យអហេតុកិប្បាកា- ព្យាកតកិរិយាព្យាកតខុន្ធនុ ខន្ធនុ កិ ចិត្តសមដានុបក្កិ អាស្រ័យខន្ធភ

កុសលគ្គិកោ និស្សយវិហារ

ទ្វេ ខន្ទេ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 អហេតុកម្មជិសន្តិក្កុលោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ទំ
 និស្សាយ តយោ ខន្ទា កដត្តា ច រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ
 ខន្ទេ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ទា កដត្តា ច រូបំ ខន្ទេ និស្សាយ
 វត្តំ វត្តំ និស្សាយ ខន្ទា ឯកំ មហាក្ខតំ និស្សាយ
 តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ និស្សាយ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧទានារូបំ ពាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ និស្សាយ តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។
 មហាក្ខតេ និស្សាយ កដត្តារូបំ ឧទានារូបំ ចក្កាយ-
 តនំ និស្សាយ ចក្កវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ
 និស្សាយ កាយវិញ្ញាណំ វត្តំ និស្សាយ អហេតុកា
 វិចារកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ទា ។ អព្យាកតំ
 ធម្មំ និស្សាយ អត្តសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុ-
 ប្បប្បយា វត្តំ និស្សាយ វិចិត្តិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចស-
 ហគតោ មោហោ ។

កុសលត្តិកៈ និស្សយវិរៈ

ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី

អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ កងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ បេ ។

ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ

ខន្ធាន្តរាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត៣ អាស្រ័យមហាក្ខត១ ។ បេ ។

ចិត្តសម្មជានរូប កដត្តារូប នឹងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត៣ អាស្រ័យ

ពាហិរូប . . . ពហារសម្មជានរូប . . . ឧត្តសម្មជានរូប . . . មហា-

ក្ខត៣ អាស្រ័យមហាក្ខត១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កដត្តារូប

នឹងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត៣ អាស្រ័យចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុ-

យតនៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ អាស្រ័យកាយយតនៈ អហេតុកវិបាក-

កាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន្តរាយ អាស្រ័យវត្ថុ ។ អកុសលធម៌

អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ

ដែលប្រឡងដោយវិចកិច្ចា ប្រឡងដោយទទួលៈ អាស្រ័យវត្ថុ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវត្តនំ

(៣៨៦) អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ និស្សាយ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចីកិញ្ា-
សហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ ច វត្តញ្ច និស្សាយ
វិចីកិញ្ាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

(៣៨៧) នហេតុយា ចត្តារិ នអារម្មណោ បញ្ច
នអធិបតិយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
បញ្ច នអញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេ-
ជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្តរស នអាសវនេ សត្ត-
រស នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្តរស នអាហារេ ឯកំ
នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្ម-
យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនតិយា បញ្ច នោ-
វិតតេ បញ្ច ។

និស្សយវាស្ស បច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

(៣៨៨) ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ បញ្ច . . .
នអធិបតិយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
បញ្ច នអញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

[៣៨៦] អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំ
ដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យខន្ធាំណ៍ឡាយ ដែលច្រឡំ
ដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង វត្ថុផង ។

[៣៨៧] វារៈ ៤ ក្នុងនរហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនការម្ម-
ណប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ
វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ ៥
ក្នុងនទបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុង
នបច្ចាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ
វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងននាតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងននាវិត្តប្បដ្ឋយ ។

ចប់ និស្សយវារៈ បច្ចុនីយៈ ។

[៣៨៨] វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ ... វារៈ
១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនសម-
នន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនទបនិស្សយប្បដ្ឋយ

កុសលគ្គិកេ និស្សយវិវា

នប្បវេជានេ សត្ត នបញ្ញាជានេ សត្តរស នអាសេវនេ
 សត្តរស នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្តរស នសម្ម-
 យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ យោនត្តិយា បញ្ច
 យោវិគតេ បញ្ច ។

និស្សយវិវស្ស អនុលោមបក្ខសីយំ និដ្ឋិតំ ។

(៣៨៧) នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ចត្តារិ ...

អនន្តវេ ចត្តារិ សមនន្តវេ ចត្តារិ សហជានេ ចត្តារិ
 អញ្ញមញ្ញេ ចត្តារិ និស្សយេ ចត្តារិ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ
 ប្បវេជានេ ចត្តារិ អាសេវនេ ចត្តារិ កម្មេ ចត្តារិ
 វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ចត្តារិ វេទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ
 ចត្តារិ មត្តេ ភីណិ សម្មយុត្តេ ចត្តារិ វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ
 អត្តិយា ចត្តារិ នត្តិយា ចត្តារិ វិគតេ ចត្តារិ អវិគតេ
 ចត្តារិ ។

និស្សយវិវេ (១) បក្ខសីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ (២) ។

១ ម. និស្សយវិវស្ស ។ ២ ម. និដ្ឋិតត្តិ នត្តិ ។

កុសលត្តិកៈ និស្សយវារៈ

វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧
 ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបា-
 កប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ និស្សយវារៈ អនុលោមបច្ចុដ្ឋិយៈ ។

(៣៨៧) វារៈ ៤ ក្នុងអាម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនហតុប្បច្ច័យ ...

វារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុង
 សហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៤ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបា-
 កប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៤
 ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនត្ថប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ បច្ចុដ្ឋិយានុលោម ក្នុងនិស្សយវារៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ
 បច្ចុយត្តំ នាម និស្សយត្តំ
 និស្សយត្តំ នាម បច្ចុយត្តំ ។
 និស្សយវារោ និដ្ឋិតោ ។

សំសង្ការោ^(១)

(៣៧០) កុសលំ ធម្មំ សំសង្កោ កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្កា
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សំសង្កោ ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
 ខន្ធោ សំសង្កា ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ សំសង្កោ
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធំ សំសង្កា តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សំសង្កោ
 ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ សំសង្កា ទ្វេ ខន្ធោ ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ សំសង្កោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធំ សំសង្កា តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សំសង្កោ
 ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ សំសង្កា ទ្វេ ខន្ធោ បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្កា
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សំសង្កោ ឯកោ ខន្ធោ
 ទ្វេ ខន្ធោ សំសង្កា ទ្វេ ខន្ធោ ។

១ ម. សំសង្ការោ ៥ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

អត្ថ របស់និស្សយវារៈ ឈ្មោះថា អត្ថ របស់បច្ចុយវារៈ

អត្ថ របស់បច្ចុយវារៈ ឈ្មោះថា អត្ថ របស់និស្សយវារៈដែរ ។

ចប់ និស្សយវារៈ ។

សំលៀកវារៈ

(៣៧០) កុសលធម៌ ប្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ៣ ប្រឡំនឹងកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ ប្រឡំនឹងខន្ធទ

ខន្ធល ប្រឡំនឹងខន្ធល ។ អកុសលធម៌ ប្រឡំនឹងអកុសលធម៌ ទើប

កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទ ប្រឡំនឹងអកុសលក្ខន្ធទ

ខន្ធទ ប្រឡំនឹងខន្ធទ ខន្ធល ប្រឡំនឹងខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌

ប្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទ

ប្រឡំនឹងវិបាកាព្យាកតករិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធទ ប្រឡំនឹងខន្ធទ ខន្ធល

ប្រឡំនឹងខន្ធល ខន្ធទ ប្រឡំនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ កងខណៈនៃ

បដិសន្ធិ ខន្ធទ ប្រឡំនឹងខន្ធទ ខន្ធល ប្រឡំនឹងខន្ធល ។

កុសលត្តិកេ សំសដ្ឋវិហេ

[៣៧០] កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណាប្បច្ចយា . . . អធិបតិប្បច្ច-
 យា . . . អធិបតិ បដិសន្ធិក្ខណោ នត្តិ ។ អនន្ត-
 រប្បច្ចយា សមនន្តរប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយា អញ្ញ-
 បញ្ញប្បច្ចយា ជិស្សយប្បច្ចយោ ឧបជិស្សយប្បច្ចយា
 សញ្ញានិ បទានិ ហេតុម្បលកកសទិសានិ ។

[៣៧២] កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ បុរេជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
 សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធសំសដ្ឋោ
 ឯកោ ខន្ធា ខន្ធសំសដ្ឋា ខន្ធា វត្តំ
 បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អកុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ បុរេជាតប្បច្ចយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធសំ
 សដ្ឋោ ឯកោ ខន្ធា ខន្ធសំសដ្ឋា ខន្ធា វត្តំ
 វត្តំ បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អព្យាកកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ បុរេជាតប្បច្ចយា

កុសលគ្លីកៈ សំសន្តិវារៈ

[៣៧១] កុសលធម៌ ប្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ... អធិបតិប្បច្ច័យ ... អធិបតិប្បច្ច័យ មិនមាន ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិទេ ។ បទទាំងអស់ ប្រហែលគ្នានឹងហេតុមូលកៈ ព្រោះ
 អនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អពាមពាប្បច្ច័យ
 និស្សយប្បច្ច័យ និងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៧២] កុសលធម៌ ប្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ប្រឡំនឹងកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ ប្រឡំនឹង
 ខន្ធភ ខន្ធល ប្រឡំនឹងខន្ធល (ខន្ធាវន្តឡាយ) ប្រឡំនឹងវត្ថុ (ទើប
 កើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ប្រឡំនឹងអកុស-
 លធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ប្រឡំនឹង
 អកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ ប្រឡំនឹងខន្ធភ ខន្ធល ប្រឡំនឹងខន្ធល (ខន្ធា-
 វន្តឡាយ) ប្រឡំនឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។
 អព្យាកតធម៌ ប្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ

អភិធម្មប្រដំពេ អនុលោមត្តិវប្បដ្ឋានំ

វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា
តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សំសដ្ឋា ឯកោ ខន្ធោ
ន្ធោ ខន្ធោ សំសដ្ឋា ន្ធោ ខន្ធោ វត្ថុំ បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។

[៣៧៣] កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋា ។ បេ ។
អកុសលំ ធម្មំ ។ បេ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋា
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បដ្ឋយា
កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា ។ បេ ។

[៣៧៤] កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋា កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ កត្តប្បដ្ឋយា ។ អកុសលំ ធម្មំ
សំសដ្ឋា ។ បេ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋា ។ បេ ។
អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
វិចារកប្បដ្ឋយា វិចារកាព្យាកតំ ។ បេ ។

[៣៧៥] កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋា កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាហារប្បដ្ឋយា . . . វេទ្ធិយប្បដ្ឋយា
លានប្បដ្ឋយា មក្កប្បដ្ឋយា សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា វេទានិ
បទានិ ហេតុប្បដ្ឋយសទិសានិ ។

អភិធម្មចំណីក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

គឺ ខន្ធ ៣ ប្រឡំនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ប្រឡំនឹង
ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ប្រឡំនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធតាំងឡាយ) ប្រឡំនឹងវត្ថុ (ទើប
កើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ ។

(៣៧៣) ប្រឡំនឹងកុសលធម៌ ។ បេ ។ នឹងអកុសលធម៌
។ បេ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អាសេវនប្បដ្ឋយ គឺ (ខន្ធ ៣) ប្រឡំនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។

(៣៧៤) កុសលធម៌ ប្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
កម្មប្បដ្ឋយ ។ ប្រឡំនឹងអកុសលធម៌ ។ បេ ។ ប្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌
។ បេ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិបាកប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកាព្យាកតៈ ។ បេ ។

(៣៧៥) កុសលធម៌ ប្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អាហារប្បដ្ឋយ . . . វត្ថុប្បដ្ឋយ ឈានប្បដ្ឋយ មគ្គប្បដ្ឋយ និង
សម្បយុត្តប្បដ្ឋយ បទាំងនេះ ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បដ្ឋយដែរ ។

កុសលគ្គិរោ សំសង្ការោ

[៣៧៦] កុសលំ ធម្មំ សំសង្ការោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយោ កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
 សំសង្ការោ តយោ ខន្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ សំសង្ការោ
 ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយោ ។ អកុសលំ ធម្មំ
 ។ បេ ។ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយោ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
 ។ បេ ។ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយោ ។

[៣៧៧] កុសលំ ធម្មំ សំសង្ការោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អត្ថប្បច្ចយោ ... ធនត្ថប្បច្ចយោ ...
 វិភត្តប្បច្ចយោ ... អវិភត្តប្បច្ចយោ ... ហេតុប្បច្ចយ-
 សទិសំ ។

[៣៧៨] ហេតុយា តីណិ អាម្មណោ តីណិ
 អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ
 តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ
 តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អា-
 សេវនេ តីណិ កម្មេ តីណិ វិនាកេ ឯកំ អាហារេ
 តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ លានេ តីណិ មត្តេ
 តីណិ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ តីណិ

កុសលត្តិកៈ សំសុទ្ធិវារៈ

(៣៧៦) កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ ច្រឡំនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ បេ ។ ខន្ធល
 ច្រឡំនឹងខន្ធល (ខន្ធចាំងឡាយ) ច្រឡំនឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ នឹងអកុសលធម៌ ។ បេ ។ (ខន្ធចាំងឡាយ) ច្រឡំ
 នឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ នឹងអព្យាកតធម៌ ។ បេ ។
 (ខន្ធចាំងឡាយ) ច្រឡំនឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(៣៧៧) កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអត្ថប្បដ្ឋយ . . . នត្ថប្បដ្ឋយ . . . វិតតប្បដ្ឋយ . . . វេវិតត-
 ប្បដ្ឋយ . . . ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បដ្ឋយដែរ ។

(៣៧៨) វារៈ ព ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអាវម្មណប្បដ្ឋយ
 វារៈ ព ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអនន្តវប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុង
 សមនន្តវប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងសហជានប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអពាមពា-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ
 វារៈ ព ក្នុងបុរេជានប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុង
 កម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ខ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ
 វារៈ ព ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុង
 មគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ

អរិយធម៌បីដំណាក់ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អត្តិយា តីណិ នត្តិយា តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ
តីណិ ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ តីណិ ។ ហេតុ-
ម្យលកំ វិត្តារេតតំ ។

[៣៧៧] អាសេវនប្បដ្ឋយា ហេតុយា តីណិ ...

អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ
សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ
និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ ចុរេជាតេ តីណិ
កក្កេ តីណិ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ណារេ
តីណិ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ
តីណិ អត្តិយា តីណិ នត្តិយា តីណិ វិគតេ តីណិ
អវិគតេ តីណិ ។

[២០០] វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុយា ឯកំ ... អារម្ម-

ណេ ឯកំ អធិបតិយា ឯកំ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ
ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ និស្សយេ
ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ ចុរេជាតេ ឯកំ កក្កេ
ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ណារេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ព ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ
វារៈ ព ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ព ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បឲ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[៣៩៩] វារៈ ព ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះការសេវនប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ព ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុង
អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងសហជា-
តប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ព ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ព
ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
វារៈ ព ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ
វារៈ ព ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុង
អវិតតប្បច្ច័យ ។

[៤០០] វារៈ ១ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១

ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្ប-
ច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
អាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិរោ សំសង្ការោ

មក្កោ ឯកំ សម្បយុត្តោ ឯកំ វិប្បយុត្តោ ឯកំ អត្តិយា
ឯកំ ធន្តិយា ឯកំ វិភតោ ឯកំ អវិភតោ ឯកំ ។

សំសង្ការោ អនុលោមំ និទ្ទិកំ ។

[២០០] អកុសលំ ធម្មំ សំសង្ការោ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចីកិត្តាសហគតោ
ឧទ្ធច្ចសហគតោ ខន្ធ សំសង្ការោ វិចីកិត្តាសហគតោ
ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ អព្យាក្កនំ ធម្មំ សំ-
សង្ការោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា
អហេតុកំ វិចារកាព្យាក្កនំ កិរិយាព្យាក្កនំ ឯកំ ខន្ធ
សំសង្ការោ តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ សំសង្ការោ ឯកោ
ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធ សំសង្ការោ ទ្វេ ខន្ធ អហេតុកប្បដិ-
សន្ធិក្កុលោ វិចារកាព្យាក្កនំ ឯកំ ខន្ធ សំសង្ការោ
តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ សំសង្ការោ ឯកោ ខន្ធោ
ទ្វេ ខន្ធ សំសង្ការោ ទ្វេ ខន្ធ ។

[២០២] កុសលំ ធម្មំ សំសង្ការោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា . . . នបុរោជិតប្បច្ចយា
អារុប្បោ កុសលំ ឯកំ ខន្ធ សំសង្ការោ តយោ ខន្ធ
។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ សំសង្ការោ ទ្វេ ខន្ធ ។

កុសលត្តិកៈ សំសធិវារៈ

វារៈ ១ កងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង
វិតតប្បច្ច័យ វារៈ ១ កងអវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ អនុលោម ក្នុងសំសធិវារៈ ។

(៤០១) អកុសលធម៌ ប្រឡំនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ប្រឡំដោយវិចិកិត្តា ប្រឡំដោយទុច្ចតៈ
ប្រឡំនឹងខន្ធាន្តទាយ ដែលប្រឡំដោយវិចិកិត្តា ប្រឡំដោយទុច្ចតៈ ។
អព្យាកតធម៌ ប្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធភ ប្រឡំនឹងអហេតុកិប្បាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធទ
ប្រឡំនឹងខន្ធភ ខន្ធល ប្រឡំនឹងខន្ធល ខន្ធភ ប្រឡំនឹងវិប្បាកាព្យា-
កតក្ខន្ធទ កងខណៈវិនិសេហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធទ ប្រឡំនឹងខន្ធភ
ខន្ធល ប្រឡំនឹងខន្ធល ។

(៤០២) កុសលធម៌ ប្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអធិបតិប្បច្ច័យ ... ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ប្រឡំនឹង
កុសលក្ខន្ធទ កងអរូបភព ។ បេ ។ ខន្ធល ប្រឡំនឹងខន្ធល ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

(៤០៣) អកុសលំ ធម្មំ ។ បេ ។ អព្យាកតំ
ធម្មំ ។ បេ ។ កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នបច្ឆាជាតប្បច្ឆយា ... តីណិ ... ។ ...
នអាសេវនប្បច្ឆយា ... តីណិ ។

(៤០៤) កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ឆយា កុសលេ ខន្ធ
សំសដ្ឋោ កុសលា បេតនា ។ អកុសលំ ធម្មំ
សំសដ្ឋោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ឆយា
អកុសលេ ខន្ធ សំសដ្ឋោ អកុសលា បេតនា ។
អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ នកម្មប្បច្ឆយា កិរិយាព្យាកតេ ខន្ធ សំសដ្ឋោ
កិរិយាព្យាកតា បេតនា ។

៤០៥) កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ។ បេ ។ អកុ-
សលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ។ បេ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ សំ-
សដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកប្បច្ឆយោ
កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ សំសដ្ឋោ តយោ ខន្ធ ។
សំសដ្ឋារេ បច្ឆនិយវិកដ្ឋេ នកម្មេ ប នវិចារកេ ប
បដិសន្ធិ នត្តិ អវិសេសេស្យ សព្វត្ថ អត្តិ ។

អភិធម្មបិដក- អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤០៣] នឹងអកុសលធម៌ ។ បេ ។ នឹងអព្យាកតធម៌ ។ បេ ។

កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបច្ឆាជាតប្ប-
ច្ច័យ . . . វារៈ ៣ . . . ។ . . . ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ។

[៤០៤] កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា ច្រឡំនឹងកុសលក្ខន្ធាំណឡាយ ។ អកុ-
សលធម៌ ច្រឡំនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ
កុសលចេតនា ច្រឡំនឹងអកុសលក្ខន្ធាំណឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ ច្រឡំ
នឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ កិរិយាព្យាកត-
ចេតនា ច្រឡំនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាំណឡាយ ។

[៤០៥] ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ។ បេ ។ ច្រឡំនឹងអកុសលធម៌
។ បេ ។ អព្យាកតធម៌ ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ច្រឡំនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ។ បដិសន្ធិ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ នឹងក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មិនមាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នវិភង្គ ត្រង់
សំសដ្ឋវារៈទេ មានវត្ថុក្នុងបច្ចុប្បន្នវិភង្គ ដ៏សេសសល់ ។

កុសលត្តិកេ សំសដ្ឋានិ

(២០៦) អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នយានប្បប្បយា បញ្ចវិញ្ញាណសហ-
កតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ
ខន្ធេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។

(២០៧) អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នមគ្គប្បប្បយា អហេតុកំ វិចារកាព្យា-
កតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ
ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា អហេ-
តុកប្បដិសន្ធិត្ថុណោ ។

(២០៨) កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បប្បយា អារុប្បេ កុសលំ
ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ សំ-
សដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។ អកុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អកុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បប្បយា អារុប្បេ អកុ-
សលំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។
ទ្វេ ខន្ធេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
សំសដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្ត-
ប្បប្បយា អារុប្បេ វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យា-
កតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។

កុសលត្តិកៈ សំសង្ការៈ

(៤០៦) អព្យាកតធម៌ ប្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនឈានប្បប្បយ គឺ ខន្ធ៣ ប្រឡំនឹងខន្ធ១ ដែលប្រឡំនឹងបញ្ច-
វិញ្ញាណ ។ បេ ។ ខន្ធ២ ប្រឡំនឹងខន្ធ២ ។

(៤០៧) អព្យាកតធម៌ ប្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនមគ្គប្បប្បយ ខន្ធ៣ ប្រឡំនឹងអហេតុកវិបាកាព្យាកតកវិយាព្យាក-
តក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ២ ប្រឡំនឹងខន្ធ២ ក្នុងខណៈនៃអហេតុ-
កប្បដិសន្ធិ ។

(៤០៨) កុសលធម៌ ប្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិប្បយុត្តប្បប្បយ គឺ ខន្ធ៣ ប្រឡំនឹងកុសលក្ខន្ធ១ ក្នុងអរូបភព ។ បេ ។
ខន្ធ២ ប្រឡំនឹងខន្ធ២ ។ អកុសលធម៌ ប្រឡំនឹងអកុសលធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បប្បយ គឺ ខន្ធ៣ ប្រឡំនឹងអកុសលក្ខន្ធ១
ក្នុងអរូបភព ។ បេ ។ ខន្ធ២ ប្រឡំនឹងខន្ធ២ ។ អព្យាកតធម៌
ប្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បប្បយ គឺ ខន្ធ
៣ ប្រឡំនឹងវិបាកាព្យាកតកវិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូបភព ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមញ្ញកប្បដ្ឋានំ

ទ្វេ ទទ្វេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ទទ្វា ។ នវិប្បយុត្តេ
បដិសន្ធិ នត្ថិ ។

(២០៧) នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា តីណិ
នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ
តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិទាតេ តីណិ នលាទេ
ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

(២០៨) នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ទ្វេ ...
នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ
នកម្មេ ឯកំ នវិទាតេ ទ្វេ នលាទេ ឯកំ នមក្កេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

(២០៩) នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា
នបុរេជាតេ ទ្វេ ... នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ
ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិទាតេ ទ្វេ នលាទេ ឯកំ
នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

(២១០) នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា នបុ-
រេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ ... នអាសេវនេ ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

ខន្ធ២ ប្រឡំនឹងខន្ធ២ ។ បដិសន្ធិ មិនមាន ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយទេ ។

[២០៧] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ
វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣
ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ៣
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

[២១០] វារៈ២ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ...
វារៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុង
នអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងន-
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

[២១១] វារៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ និង
នអធិបតិប្បដ្ឋយ ... វារៈ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងន-
អាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងនវិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋយ ។

[២១២] វារៈ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ
នអធិបតិប្បដ្ឋយ និងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ ... វារៈ២ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ

កុសលត្តិកេ សំសុដ្ឋិវេ

នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

(៤០៣) នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា នបុ-
រេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្ប-
ដ្ឋយា នកម្មេ ឯកំ ... នវិចារកេ ទ្វេ នមក្កេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

(៤០៤) នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា នបុ-
រេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្ប-
ដ្ឋយា នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចារកេ ឯកំ ... នមក្កេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។

(៤០៥) នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា
នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចារកប្បដ្ឋយា នមក្កប្បដ្ឋយា
នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។

(៤០៦) នអធិបតិប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នបុរេវាតេ តីណិ នបច្ឆាវាតេ តីណិ នអាសេវនេ
តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នឈានេ
ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

កុសលត្តិកៈ សំសង្ការៈ

វារៈ ១ កង្កនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ កង្កនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនឈា-
នប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ កង្កនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤១៣] វារៈ ១ កង្កនកម្មប្បច្ច័យ ព្រោះនរោត្តប្បច្ច័យ នអ-
ធិបតិប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ និងនអាសេវនប្បច្ច័យ
... វារៈ ២ កង្កនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ កង្ក-
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤១៤] វារៈ ១ កង្កនវិបាកប្បច្ច័យ ព្រោះនរោត្តប្បច្ច័យ នអ-
ធិបតិប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ នអាសេវនប្បច្ច័យ
និងនកម្មប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ កង្កនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ ។

[៤១៥] វារៈ ១ កង្កនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះនរោត្តប្បច្ច័យ នអ-
ធិបតិប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ និងនមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៤១៦] វារៈ ២ កង្កនរោត្តប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ...
វារៈ ៣ កង្កនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ កង្កនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣
កង្កនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ កង្កនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ កង្កនវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ កង្កនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣
កង្កនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អរិយធម៌ខ្មែរ អនុលោមផ្អែកប្បដ្ឋាន

[២០៧] នអធិបតីប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នបុ-
រេវាតេ ទ្វេ ... នបច្ឆាវាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ
នករេប្បេ ឯកំ នវិហាកេ ទ្វេ នយានេ ឯកំ នមត្តេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

[២០៨] នបុរេវាតប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នអធិបតីយា ភីណិ នបច្ឆាវាតេ ភីណិ នអាសេវនេ
ភីណិ នករេប្បេ ភីណិ នវិហាកេ ភីណិ នមត្តេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

[២០៩] នបុរេវាតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
ធិបតីយា ទ្វេ ... នបច្ឆាវាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ
នករេប្បេ ឯកំ នវិហាកេ ទ្វេ នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
ទ្វេ ។ សម្ព័ន្តំ ។

[២១០] នបច្ឆាវាតប្បដ្ឋយា ... នអាសេវនប្បដ្ឋ-
យា នហេតុយា ទ្វេ ... នអធិបតីយា ភីណិ នបុរេ-
វាតេ ភីណិ នបច្ឆាវាតេ ភីណិ នករេប្បេ ភីណិ
នវិហាកេ ភីណិ នយានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

អភិធម្មចិដិក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

(២១៧) វារៈ ២ កងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ
និងនហេតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ២ កងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ២ កង
នអាសវនប្បដ្ឋយ វារៈ ១ កងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ២ កងនវិបាក-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ១ កងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ កងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ២
កងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(២១៨) វារៈ ២ កងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ . . .
វារៈ ៣ កងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
កងនអាសវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កងនវិបាក-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ១ កងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(២១៩) វារៈ ២ កងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ និង
នហេតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ២ កងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ២ កងនអាស-
វនប្បដ្ឋយ វារៈ ១ កងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ២ កងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១
កងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ២ កងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២២០) ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ២ កងនហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ព្រោះនអាសវនប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ៣ កងនអធិបតិប្បដ្ឋយ
វារៈ ៣ កងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
កងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ កងនឈានប្បដ្ឋយ
វារៈ ១ កងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

កុសលគ្គិរោ សំសដ្ឋិរោ

[២២១] នអាសេវនប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
នអធិបតិយា ទ្វេ . . . នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ
ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ
នមន្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។

[២២២] នកម្មប្បច្ចយា នហេតុយា ឯកំ . . .
នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នមន្តេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

[២២៣] នកម្មប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអធិ-
បតិយា ឯកំ . . . នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ឯកំ
នអាសេវនេ ឯកំ នវិចារកេ ឯកំ នមន្តេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២២៤] នវិចារកប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នមន្តេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

កុសលត្តិកៈ សំសធិវារៈ

[៤២១] វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ នឹង
 នហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជា
 តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។

[៤២២] វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិ-
 បាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤២៣] វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ នឹងន-
 ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៤២៤] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្ម-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២២៥] នវិទាភវ្យច្ចយា នហេតុវ្យច្ចយា នអធិ-
បតិវ្យច្ចយា នបុរេជាតវ្យច្ចយា នបច្ឆាជាតវ្យច្ចយា
នអាសវនេវ្យច្ចយា នកក្ខេ ឯកំ ... នមក្កេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

[២២៦] នយានវ្យច្ចយា នហេតុយា ឯកំ ន-
អធិបតិយា ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសវនេ
ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ។

[២២៧] នយានវ្យច្ចយា នហេតុវ្យច្ចយា នអ-
ធិបតិវ្យច្ចយា នបច្ឆាជាតវ្យច្ចយា នអាសវនេវ្យច្ចយា
នមក្កេ ឯកំ ។

[២២៨] នមក្កវ្យច្ចយា នហេតុយា ឯកំ ...
នអធិបតិយា ឯកំ នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ
ឯកំ នអាសវនេ ឯកំ នកក្ខេ ឯកំ នវិទាភេ ឯកំ
នយានេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។ សន្និវត្តំ ។

[២២៩] នវិប្បយុត្តវ្យច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
តីណិ នអាសវនេ តីណិ នកក្ខេ តីណិ នវិទាភេ
តីណិ នមក្កេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៤២៥) វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ ព្រោះនវិបាកប្បដ្ឋាយ ន-
ហេតុប្បដ្ឋាយ នអធិបតិប្បដ្ឋាយ នបុរេជាតប្បដ្ឋាយ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ
និងនកាសេវនប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុង
នវិប្បយតប្បដ្ឋាយ ។

(៤២៦) វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនកាសេ-
វនប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ ។

(៤២៧) វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ ព្រោះនឈានប្បដ្ឋាយ នហេ-
តុប្បដ្ឋាយ នអធិបតិប្បដ្ឋាយ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ និងនកាសេវនប្បដ្ឋាយ ។

(៤២៨) វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះនមគ្គប្បដ្ឋាយ . . .
វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនកាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនកម្ម-
ប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
ក្នុងនវិប្បយតប្បដ្ឋាយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៤២៩) វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះនវិប្បយតប្បដ្ឋាយ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនកាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្ម-
ប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ ។

កុសលគ្គិញ សំសង្ការិញ

(២៣០) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
អធិបតិយា ទ្វេ . . . នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ
ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ
នមក្ខេ ឯកំ ។

(២៣១) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
ធិបតិប្បដ្ឋយា នបុរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា
នអាសេវនប្បដ្ឋយា នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចារកប្បដ្ឋយា
នមក្ខេ ឯកំ ។

បច្ឆនីយំ និដ្ឋិតំ ។

(២៣២) ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ភីណិ . . .
នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នអាសេវនេ
ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្ត
ភីណិ ។

(២៣៣) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា នអ-
ធិបតិយា ភីណិ . . . នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

កុសលត្តិកៈ សំសង្ខារៈ

[៤៣០] វារៈ ២ ក្នុងនអធិបត្សប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆា-
 ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៤៣១] វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ន-
 ហេតុប្បច្ច័យ នអធិបត្សប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 នអាសេវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ និងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

ចប់ បច្ចុនីយៈ ។

[៤៣២] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបត្សប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ...
 វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤៣៣] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបត្សប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ និង
 អារម្មណប្បច្ច័យ ... វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆា-
 ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៣៤) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អនិប-
តិប្បដ្ឋយា នប្បរេជាតេ តីណិ . . . នបច្ឆាជាតេ តីណិ
នអាសេវនេ តីណិ នកក្ខេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ
នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

(២៣៥) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អនិ-
បតិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា ស-
ហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា ប្បរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ
តីណិ . . . នអាសេវនេ តីណិ នកក្ខេ តីណិ
នវិចារកេ តីណិ ។

(២៣៦) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
សង្ខតំ ។ . . . ប្បរេជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា
នបច្ឆាជាតេ តីណិ . . . នកក្ខេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ ។

(៣៣៧) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
សង្ខតំ ។ . . . ប្បរេជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា
កក្ខប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិ-
តតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណិ . . . នវិចារកេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៤៣៤) វារៈ ព ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆា-
ជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ
វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(៤៣៥) វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ អនន្តរប្បដ្ឋយ សមនន្តរប្បដ្ឋយ សហ-
ជាតប្បដ្ឋយ អញ្ញាញប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ ទបនិស្សយប្បដ្ឋយ
និងបុរេជាតប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ព ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុង
នកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ ។

(៤៣៦) ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ និងការម្មណប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តី
បំប្រញ ។ . . . វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ
និងអាសេវនប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ព ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនវិបា-
កប្បដ្ឋយ ។

(៤៣៧) ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ និងការម្មណប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តី
បំប្រញ ។ . . . ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ អាសេវនប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ
និងអាហារប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជា-
តប្បដ្ឋយ ព្រោះអវិគតប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ ។

កុសលគ្រិកោ សំសន្តិវិកោ

(២៣៨) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចា-
កប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

(២៣៩) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចា-
កប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិគ-
តប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

(២៤០) អារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចាកេ
ភីណិ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
ភីណិ ។ អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិប-
តិយា ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

(២៤១) អធិបតិប្បដ្ឋយា នបុរេជាតេ ភីណិ . . .
នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ
នវិចាកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ អធិបតិប្បដ្ឋយា
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . អនន្តប្បដ្ឋយា
សមនន្តប្បដ្ឋយា សហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា

កុសលត្តិកៈ សំសង្ការៈ

[៤៣៨] ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ និងការម្មណប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តី
បំប្រញ ។ . . . វារៈ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ
កម្មប្បដ្ឋយ និងវិបាកប្បដ្ឋយ . . . វារៈ១ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ ។

[៤៣៩] ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ និងការម្មណប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តី
បំប្រញ ។ . . . ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ វិបាកប្បដ្ឋយ និង
អាហារប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ១ ក្នុងនបច្ឆាជាត-
ប្បដ្ឋយ ព្រោះអវិតតប្បដ្ឋយ . . . វារៈ១ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ ។

[៤៤០] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ . . .
វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១
ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ ។ វារៈ៣ ក្នុងនអធិប-
តិប្បដ្ឋយ ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ ហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៤៤១] វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ . . .
វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
នកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ ។
ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ និងហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . ព្រោះ
អនន្តប្បដ្ឋយ សមនន្តប្បដ្ឋយ សហជាតប្បដ្ឋយ អពាមពាប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

និស្សយេ ប្បច្ចយា ឧបនិស្សយេ ប្បច្ចយា ។ យថា អារម្មណម្ធុលកំ ឯវំ វិត្តាវេតតំ ។

[២២២] បុរេជាតប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . . នអធិបតិយា ភីណិ នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នយានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ ។

[២២៣] បុរេជាតប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ភីណិ . . . នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ ។ សុទ្ធិត្តំ ។

[២២៤] អាសេវនប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . . នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

[២២៥] អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ភីណិ . . . នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ សុទ្ធិត្តំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បវដ្តន

និស្សយប្បច្ច័យ និងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូច
អារម្មណមូលកៈវិជរ ។

(២២២) វារៈ២ ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ...

វារៈ៣ ក្នុងនិរតិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងនិបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនិសាសវនប្បច្ច័យ វារៈ៦ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ៨ ក្នុងនិយានប្បច្ច័យ វារៈ៩ ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ ។

(២២៣) វារៈ៣ ក្នុងនិរតិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ

និហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ៤ ក្នុងនិបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
និសាសវនប្បច្ច័យ វារៈ៦ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិវិបាក-
ប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

(២២៤) វារៈ២ ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិសាសវនប្បច្ច័យ ...

វារៈ៣ ក្នុងនិរតិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងនិបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនិសាសវនប្បច្ច័យ វារៈ៦ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ៨ ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៩ ក្នុងនិវិបាកប្បច្ច័យ ។

(២២៥) វារៈ៣ ក្នុងនិរតិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនិសាសវនប្បច្ច័យ

និហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ៤ ក្នុងនិបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនិសាសវនប្បច្ច័យ វារៈ៦ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ៨ ក្នុងនិវិបាកប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

កុសលត្ថិកេ សំសង្ការិកេ

(២២២) កម្មប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ... នអ-
 ធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ ភីណិ
 នអាសេវនេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នឈានេ ឯកំ
 នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ កម្មប្បដ្ឋយា
 ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ភីណិ ។ សង្ខីតំ ។

(២២៧) វិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ ...
 នអធិបតិយា ឯកំ នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ
 ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។ វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 នអធិបតិយា ឯកំ ។ សង្ខីតំ ។

(២២៨) អាហារប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ...
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
 ភីណិ ។ អាហារប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា
 ភីណិ ។ សង្ខីតំ ។

កុសលត្តិកៈ សំសធិវារៈ

[៤៤៦] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះកម្មប្បដ្ឋយ . . .
 វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
 នវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះ
 កម្មប្បដ្ឋយ នឹងហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៤៤៧] វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋយ . . .
 វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងន-
 ឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
 វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋយ នឹងហេតុប្បដ្ឋយ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។

[៤៤៨] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះអាហារប្បដ្ឋយ . . .
 វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
 នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្ម-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១
 ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិ-
 បតិប្បដ្ឋយ ព្រោះអាហារប្បដ្ឋយ នឹងហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២២៧] ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ •នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
 ភីណិ ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា
 ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

[២២៨] ឈានប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . . នអ-
 ធិបតិយា ភីណិ . . . នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ ឈានប្ប-
 ច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

[២២៩] មក្កប្បច្ចយា នហេតុយា ឯកំ . . .
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ មក្កប្បច្ចយា ហេតុប្ប-
 ច្ចយា នអធិបតិយា ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

[៤៤៧] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ...

វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិប-
តិប្បដ្ឋយ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ និង ហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[៤៥០] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះឈានប្បដ្ឋយ ...

វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ... វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងន-
កម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះឈាន-
ប្បដ្ឋយ និងហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[៤៥១] វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះមគ្គប្បដ្ឋយ ...

វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
នកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះមគ្គប្បដ្ឋយ និងហេតុប្បដ្ឋយ ។
សេចក្តីបំប្រែញ ។

កុសលត្តិកេ សំសង្ការិកេ

[២៤២] សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្ត
 ភីណិ ។ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិប-
 តិយា ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

[២៤៣] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ។

[២៤៤] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិ-
 បតិយា ភីណិ . . . នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ ។

[២៤៥] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អាវច្ឆ-
 ណាប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ភីណិ . . . នបុរេជាតេ ឯកំ

កុសលត្តិកៈ សំសង្ការៈ

[៤៥២] វារៈ ២ កង្កនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ . . .
 វារៈ ៣ កង្កនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្កនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
 កង្កនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្កនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្ក
 នកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្កនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ កង្កនឈានប្បដ្ឋយ
 វារៈ ១ កង្កនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្កនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ វារៈ ៣
 កង្កនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ និន្ទហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តី
 បំប្រញ ។

[៤៥៣] វារៈ ២ កង្កនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ . . .
 វារៈ ៣ កង្កនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ១ កង្កនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
 កង្កនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្កនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្ក
 នកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្កនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ កង្កនឈានប្បដ្ឋយ
 វារៈ ១ កង្កនមគ្គប្បដ្ឋយ ។

[៤៥៤] វារៈ ៣ កង្កនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 និន្ទហេតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ កង្កនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្កនបច្ឆា-
 ជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្កនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ កង្កនកម្មប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៣ កង្កនវិបាកប្បដ្ឋយ ។

[៤៥៥] វារៈ ៣ កង្កនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 ហេតុប្បដ្ឋយ និន្ទការម្មណប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ កង្កនបុរេជាតប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នអាសវនេ ភីណិ នកម្មេ
 ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ ។ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា អាម្មណាប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . បុរេជា-
 តប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ភីណិ . . . នអាសវនេ ភីណិ
 នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ ។ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា
 អាសវនប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។
 សង្ខតំ ។ . . . អវិភតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ភីណិ
 . . . នវិចារកេ ភីណិ ។ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្ប-
 ដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្ប-
 ដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។
 . . . អវិភតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . នអា-
 សវនេ ឯកំ ។

(២៥៦) អត្តប្បដ្ឋយា នត្តប្បដ្ឋយា វិភតប្បដ្ឋយា
 អវិភតប្បដ្ឋយា ។ យថា^(១) អាម្មណាម្មលកំ ឯវិ
 វិភតតត្ថំ ។

អនុលោមបច្ចុដ្ឋយំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. យថា ន អាម្មណាម្មលកំ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ព ក្នុងនបបទជាតប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ព
ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ និងការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . វារៈ ព
ក្នុងនបបទជាតប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ព ក្នុងនអា-
សេវនប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។
ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ព្រោះ
បុរេជាតប្បច្ច័យ អាសេវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងអាហារប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . វារៈ ព ក្នុងនបបទជាតប្បច្ច័យ ព្រោះអវិ-
គតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ
កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ និងអាហារប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . .
វារៈ ខ ក្នុងនបបទជាតប្បច្ច័យ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ខ ក្នុង
នអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(២៤៦) ព្រោះអត្ថប្បច្ច័យ នត្ថប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ និងអវិគ-
តប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចការម្មណមូលកៈដែរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចន័យ ។

កុសលគ្គិរោ សំសន្តិរិពំ

[២៥៧] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ទ្វេ . . .
 អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញ
 ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ
 អាសវានេ ទ្វេ កក្កេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ទ្វេ
 ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មក្កេ ឯកំ សឡយុត្តេ ទ្វេ
 វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ នត្តិយា ទ្វេ វិកតេ ទ្វេ
 អវិកតេ ទ្វេ ។

[២៥៨] នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា
 អារម្មណេ ទ្វេ ។ សន្តិភំ ។ . . . អវិកតេ ទ្វេ

[សព្វត្ថ ទ្វេ] ។

[២៥៩] នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា
 នបុរេជាតប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ទ្វេ . . . អនន្តរេ ទ្វេ
 សមនន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញ ទ្វេ
 និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ អាសវានេ ឯកំ
 កក្កេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ

កុសលត្ថិកៈ សំសន្និការៈ

(៤៥៧) វារៈ ២ ក្នុងការម្សុណប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ...

វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងការសវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(៤៥៨) វារៈ ២ ក្នុងការម្សុណប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ និងនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ ... វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ (វារៈ ២ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) ។

(៤៥៩) វារៈ ២ ក្នុងការម្សុណប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ និងនបុរេជាតប្បច្ច័យ ... វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងការសវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បជ្ជាខំ

ឈានេ ទ្វេ មគ្គេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ
ឯកំ អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

[២៦០] នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា នបុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្បដ្ឋយា
នកម្មប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ
សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ
និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
វត្ថុនិស្សយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ
អត្ថិយា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ
ឯកំ [សព្វត្ថេ ឯកំ] ។

[២៦១] នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា នបុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្បដ្ឋយា
នកម្មប្បដ្ឋយា នវិទាកប្បដ្ឋយា នមគ្គប្បដ្ឋយា នវិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ
សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ
និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បវដ្តាន

វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ២
ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

(២៦០) វារៈ ១ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ន-
ធិបតិប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ នការសវនប្បច្ច័យ
និងនកម្មប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្ត-
រាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពារាប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហា-
រាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុង
បច្ច័យទាំងអស់) ។

(២៦១) វារៈ ១ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ នអ-
ធិបតិប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ នការសវនប្បច្ច័យ
នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ នមគ្គប្បច្ច័យ និងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
សហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពារាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារាប្បច្ច័យ

កុសលត្តិកេ សំសង្ការិកោ

ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិ-
យា ឯកំ នត្តិយោ ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
នវិចារកំ នមក្កំ នវិប្បយុត្តំ នកម្មប្បប្បយុសទិសំ ។

(២៦២) នអធិបតិប្បប្បយោ ហេតុយា តីណិ . . .
អារម្មណោ តីណិ ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ តីណិ ។
នអធិបតិប្បប្បយោ នហេតុប្បប្បយោ អារម្មណោ ទ្វេ ។
សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ ទ្វេ ។ ន^(១)អធិបតិម្បលកំ
នហេតុម្បិ វិគតេន នហេតុម្បលកសទិសំ កាតព្វំ ។

(២៦៣) នបុរេជាតប្បប្បយោ ហេតុយា តីណិ . . .
អារម្មណោ តីណិ ។ សង្ខតំ ។ . . . អាសេវនេ តីណិ
កម្មេ តីណិ វិចារកេ ឯកំ ។ សព្វានិ បទានិ វិត្តា-
រេតព្វានិ ។ ឥមាទិ អលិក្ខិតេសុ បទេសុ តីណិ
បញ្ញា ។ នបុរេជាតម្បលកេ នហេតុយា វិគតេន
អាសេវនេ ច មក្កេ ច ឯកោ បញ្ញា កាតព្វោ ។
អវសេសានិ នហេតុប្បប្បយុសទិសានិ ។ នបញ្ញា-
ជាតប្បប្បយោ បរិបុណ្ណំ នអធិបតិប្បប្បយុសទិសំ ។

១ ឱ ន-សព្វោ ន ទិស្សតិ ។

កុសលត្តិកៈ សំសង្ហារៈ

វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។ និប្កាមប្បច្ច័យ នមគ្គ-
ប្បច្ច័យ និវ្យាយុត្តប្បច្ច័យ ប្រវេហលគ្នានឹងនកម្មប្បច្ច័យដែរ ។

(២៦២) វារៈ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ...

វារៈ៣ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ... វារៈ៣ ក្នុង
អវិត្តប្បច្ច័យ ។ វារៈ២ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ
នឹងនហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ... វារៈ២ ក្នុងអវិត-
តប្បច្ច័យ ។ នអធិបតិមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យប្រវេហលគ្នានឹងនហេ-
តុមូលកៈ តាមវារៈ ដែលតាំងនៅ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យដែរ ។

(២៦៣) វារៈ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ ...

វារៈ៣ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ... វារៈ៣ ក្នុង
អាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ ។
បទទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។ បញ្ហាទាំង ៣ នេះ មាន
ក្នុងបទទាំងឡាយ ដែលលោកមិនបានសរសេរទុកហើយ ។ ប្រស្នា ១
ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ និងក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ តាមវារៈ ដែល
តាំងនៅ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងនបុរេជាតមូលកៈផងចុះ ។ ប្រស្នាក្រៅ
ពីនេះ ប្រវេហលគ្នានឹងនហេតុប្បច្ច័យដែរ ។ នបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ពេញ
គ្រប់គ្រាន់ ប្រវេហលគ្នានឹងនអធិបតិប្បច្ច័យដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២២៤) នកម្មប្បដ្ឋយា ហេតុយា តីណិ . . .
 អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ
 សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អព្វាមព្វា តីណិ
 និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ ចុរជាតេ តីណិ
 អាសេវនេ តីណិ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ
 ឈានេ តីណិ មត្តេ តីណិ សម្មយុត្តេ តីណិ វិប្ប-
 យុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ នត្តិយា តីណិ វិគតេ
 តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(២២៥) នកម្មប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-
 ណេ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
 សហជាតេ ឯកំ អព្វាមព្វា ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
 ឧបនិស្សយេ ឯកំ ចុរជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្ម-
 យុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា
 ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៤៦៤] វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋាយ ... វារៈ
 ៣ ក្នុងការម្សុណប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងអ-
 នន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ៣ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុង
 ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងការសេវន-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
 ក្នុងឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងអតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុង
 នតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋាយ ។

[៤៦៥] វារៈ ១ ក្នុងការម្សុណប្បដ្ឋាយ ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋាយ និង
 នហេតុប្បដ្ឋាយ ... វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្ប-
 ដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
 ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជា-
 តប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងការសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
 ក្នុងនតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋាយ ។

កុសលត្តិកេ សំសធិវាហ

[២២៦] នកកម្មប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអធិ-
 បតិប្បច្ចយា នបុរេជាតប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ . . .
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
 អញ្ញាមញ្ញោ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្ប-
 យុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ
 អវិគតេ ឯកំ ។ អវសេសានិ បទានិ ឯតេន ឧចា-
 យេន វិត្តារេតញ្ញានិ ។ សទ្ធិតំ ។

[២២៧] នវិចាកប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។
 សទ្ធិតំ ។ បរិបុណ្ណំ ។ . . . អវិគតេ តីណិ ។ នវិចា-
 កប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិប្បច្ចយា នបុ-
 រេជាតប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ . . . អនន្តរេ ទ្វេ សម-
 នន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញាមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ
 ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ ទ្វេ
 អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មត្តេ ឯកំ
 សម្បយុត្តេ ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ នត្តិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ

កុសលត្តិកៈ សំសង្ការៈ

(៤៦៦) វារៈ ១ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ
 នហេតុប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ និងនបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុង
 អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងអតាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងអត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ បទទាំងឡាយដ៏សេស បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ
 ដោយឧបាយ ន្ត្រៈចុះ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។

(៤៦៧) វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។
 សេចក្តីបំប្រុង ។ ពាក្យគ្រប់គ្រាន់ ។ . . . វារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ
 នអធិបតិប្បច្ច័យ និងនបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 អតាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងការសវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២
 ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឈា-
 នប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ
 ២ ក្នុងអត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ

អរិយធម៌ជំនាន់ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អរិកតេ ទ្វេ ។ ធរិតាកម្មលកំ ឥមំ ធានាករណំ ។
អរិសសានិ យថា ធមោតុម្មលកំ(១) ។

[២៦៨] ធលានធម្មត្ថយា អារម្មណេ ឯកំ . . .
អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
ចុរេជាតេ ឯកំ កក្ខេ ឯកំ វិចារតេ ឯកំ អាហារេ
ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ
អត្ថិយា ឯកំ ធន្ថិយា ឯកំ វិកតេ ឯកំ អរិកតេ
ឯកំ ។

[២៦៩] ធលានធម្មត្ថយា ធមោតុប្បត្ថយា ធមតិ-
បតិប្បត្ថយា ធមច្ឆាជាតប្បត្ថយា ធមាសេវធម្មត្ថយា
ធមត្តប្បត្ថយា អារម្មណេ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ
សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ
និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ ចុរេជាតេ ឯកំ
កក្ខេ ឯកំ វិចារតេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
ធន្ថិយា ឯកំ វិកតេ ឯកំ អរិកតេ ឯកំ ។

១ ឧ. ន-សព្វោ ធម្មិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ នវិបាកមូលកៈនេះ មានការធ្វើឲ្យផ្សេង ។
គ្នា ។ (បទទាំងឡាយ) ដ៏សេស ដូចជានហេតុមូលកៈដែរ ។

[២៦៨] វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[២៦៩] វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ

នអធិបតិប្បច្ច័យ នបច្ចាជាតប្បច្ច័យ នសារសវនប្បច្ច័យ និន្ទនមគ្គប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិពេ សំសង្កិវិពេ

[២៧០] ធម្មត្ថប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ឯកំ . . .
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
 អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
 បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារ-
 កេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ វេទ្ធិយេ ឯកំ ឈានេ
 ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
 នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[២៧១] ធម្មត្ថប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិប-
 តិប្បដ្ឋយា នបុរេជាតប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ឯកំ . . .
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
 អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
 កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ វេទ្ធិយេ
 ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ
 អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ
 ឯកំ ។ ធម្មត្ថប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ។ សម្ពិទ្ធី ។

កុសលត្ថិកៈ សំសង្ការៈ

[៤៧០] វារៈ ១ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ...

វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៤៧១] វារៈ ១ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ និងនបុរេជាតប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ និងនហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(២៧២) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា ភីណិ . . .

អាម្មណោ ភីណិ អធិបតិយា ភីណិ អនន្តរេ ភីណិ
 សមនន្តរេ ភីណិ សហជាតេ ភីណិ អញ្ញាមញ្ញា ភីណិ
 និស្សយេ ភីណិ ឧបនិស្សយេ ភីណិ អាសវនេ ភីណិ
 កម្មេ ភីណិ វិចារកេ ភីណិ អាហារេ ភីណិ ឥន្ទ្រិ-
 យេ ភីណិ ឈានេ ភីណិ មក្កេ ភីណិ សម្បយុត្តេ
 ភីណិ អត្ថិយា ភីណិ នត្ថិយា ភីណិ វិគតេ ភីណិ
 អវិគតេ ភីណិ ។

(២៧៣) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា

អាម្មណោ ទ្វេ . . . អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហ-
 ជាតេ ទ្វេ អញ្ញាមញ្ញា ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្ស-
 យេ ទ្វេ អាសវនេ ឯកំ កម្មេ ទ្វេ អាហារេ ទ្វេ
 ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មក្កេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ
 អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២៧២) វរៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ...

វរៈ ៣ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វរៈ ៣
 ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងសហជាតិ-
 ប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
 វរៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ វរៈ ៣
 ក្នុងកមប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 វរៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុង
 មគ្គប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ
 វរៈ ៣ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងវិភតប្បច្ច័យ វរៈ ៣ ក្នុងអវិភ-
 តប្បច្ច័យ ។

(២៧៣) វរៈ ២ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វរៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងសមនន្ត-
 រប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងសហជាតិប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ
 វរៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វរៈ ១
 ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងកមប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 វរៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វរៈ ១ ក្នុង
 មគ្គប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វរៈ ២
 ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងវិភតប្បច្ច័យ វរៈ ២ ក្នុងអវិភតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកេ សម្មយុត្តវិពា

[២៧២] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
 ធិបតិប្បដ្ឋយា នបុរេជាកប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាកប្បដ្ឋយា
 នអាសេវនប្បដ្ឋយម្វលកម្មំ នហេតុម្វលកសទិសំ ។
 នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចារកប្បដ្ឋយា នមគ្គប្បដ្ឋយា ឥមានិ
 តិណិ ម្វលានិ ឯកសទិសានិ ។ . . . អារម្មណេ
 ឯកំ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ
 ឯកំ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ
 ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ
 សម្មយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ ទត្តិយា ឯកំ វិគតេ
 ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

បច្ចុនីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។
 សំសម្ពិវាពេ និដ្ឋិតោ ។

សម្មយុត្តវិពា^(១)

[២៧៥] កុសលំ ធម្មំ សម្មយុត្តោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
 សម្មយុត្តា តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធសម្មយុត្តោ
 ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធសម្មយុត្តា ទ្វេ ខន្ធា ។

១ ម. សម្មយុត្តវិពាទិ ន ទិស្សតិ ។

កុសលត្តិកៈ សម្បយុត្តិវារៈ

(៤៧៤) ព្រោះនវិប្បយុត្តិប្បដ្ឋយ នហេតុប្បដ្ឋយ នអធិបតិប្បដ្ឋយ
 នបុរេជាតប្បដ្ឋយ និងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ នអាសវនប្បដ្ឋយមូលកៈ ប្រ-
 វៃហលគ្នានឹងនហេតុមូលកៈដែរ ។ ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ នវិបាកប្បដ្ឋយ
 និងនមគ្គប្បដ្ឋយ មូលទាំង ៣ នេះ ប្រវៃហល ៗ គ្នាតែបែបមួយ ។ . . .
 វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងស-
 មនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ
 វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឱបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុង
 អាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ
 វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តិប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនតិ-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ បច្ឆនិយានុលោម ។
 ចប់ សំសង្ការៈ ។

សម្បយុត្តិវារៈ

(៤៧៥) កុសលធម៌ ប្រកបនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រកបនឹងកុសលខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ប្រកបនឹង
 ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ប្រកបនឹងខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកញ្ញវគ្គំ

[២៧៦] អកុសលំ ធម្មំ សម្បយុត្តោ អកុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ
ខន្ធំ សម្បយុត្តោ តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធន្ធ សម្បយុ-
ត្តោ ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ធ សម្បយុត្តោ ទ្វេ ខន្ធា ។

[២៧៧] អព្យាកតំ ធម្មំ សម្បយុត្តោ អព្យាក-
តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិទាកាព្យាកតំ
កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សម្បយុត្តោ តយោ ខន្ធា
តយោ ខន្ធន្ធ សម្បយុត្តោ ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ធ
សម្បយុត្តោ ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិកុលោ វិទាកាព្យាកតំ
ឯកំ ខន្ធំ សម្បយុត្តោ តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធន្ធ
សម្បយុត្តោ ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ធ សម្បយុត្តោ ទ្វេ
ខន្ធា ។ សន្ធិតំ ។

[២៧៨] ហេតុយា ភីណិ អាម្ពុលោ ភីណិ អ-
ធិបតិយា ភីណិ អនន្តរេ ភីណិ សមនន្តរេ ភីណិ
សហជាតេ ភីណិ អញ្ញាមញ្ញា ភីណិ និស្សយេ ភីណិ
ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ អាសេវនេ
ភីណិ កម្មេ ភីណិ វិទាកេ ឯកំ អាហារេ ភីណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បវដ្តាន

(៤៧៦) អកុសលធម៌ ប្រកបនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ ប្រកបនឹងអកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ ប្រកប
នឹងខន្ធភ ខន្ធល ប្រកបនឹងខន្ធល ។

(៤៧៧) អព្យាកតធម៌ ប្រកបនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ ប្រកបនឹងវិបាកាព្យាកតករិយាព្យាក-
តក្ខន្ធទ ខន្ធទ ប្រកបនឹងខន្ធភ ខន្ធល ប្រកបនឹងខន្ធល ខន្ធភ
ប្រកបនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធទ ប្រកបនឹង
ខន្ធភ ខន្ធល ប្រកបនឹងខន្ធល ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

(៤៧៨) វារៈ ព ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងការម្មណៈ-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ព
ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអញ-
មញ្ញប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ
វារៈ ព ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ព
ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ

កុសលត្តិកេ សម្មយុត្តិកេ

ស្រ្តីយេ ភីណិ ឈានេ ភីណិ មគ្គេ ភីណិ សម្មយុត្តេ
ភីណិ វិប្បយុត្តេ ភីណិ អន្តយា ភីណិ ធន្តយា
ភីណិ វិគតេ ភីណិ អវិគតេ ភីណិ ។

អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

[២៧៧] អក្កសលំ ធម្មំ សម្មយុត្តោ អក្កសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចីក៏ញ្ញាសហគតេ
ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធសម្មយុត្តោ វិចីក៏ញ្ញាសហគតោ
ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

[២៨០] អព្យាកតំ ធម្មំ សម្មយុត្តោ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចីកា-
ព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធសម្មយុត្តោ តយោ
ខន្ធតយោ ខន្ធសម្មយុត្តោ ឯកោ ខន្ធទ្វេ
ខន្ធសម្មយុត្តោ ទ្វេ ខន្ធអហេតុកប្បដិសន្ធិក្កុលោ
វិចីកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធសម្មយុត្តោ តយោ ខន្ធត-
យោ ខន្ធសម្មយុត្តោ ឯកោ ខន្ធទ្វេ ទ្វេ ខន្ធស-
ម្មយុត្តោ ទ្វេ ខន្ធា ។ សន្និទ្ធីតំ ។

[២៨១] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា ភីណិ

កុសលត្តិកៈ សម្បយុត្តវារៈ

វារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 មគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងវិតត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ អនុលោម ។

(២៧៧) អកុសលធម៌ ប្រកបនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយ
 ឧទ្ធច្ចៈ ប្រកបនឹងឧទ្ធចាំនឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយ
 ឧទ្ធច្ចៈ ។

(២៨០) អព្យាកតធម៌ ប្រកបនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ប្រកបនឹងអហេតុកវិបាកាព្យាកតកិរិយា-
 ព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធទ ប្រកបនឹងខន្ធភ ខន្ធល ប្រកបនឹងខន្ធល ខន្ធភ
 ប្រកបនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធទ
 ប្រកបនឹងខន្ធភ ខន្ធល ប្រកបនឹងខន្ធល ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

(២៨១) វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នប្បវេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ
តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នយានេ ឯកំ
នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

បច្ចុដ្ឋិយំ និដ្ឋិតំ ។

[២៨២] ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា តីណិ ...

នប្បវេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ
តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ
តីណិ ។

អនុលោមបច្ចុដ្ឋិយំ និដ្ឋិតំ ។

[២៨៣] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ទ្វេ ... អ-

នន្តវេ ទ្វេ សមនន្តវេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញ
ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ ប្បវេជាតេ ទ្វេ
អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ទ្វេ
ន្រ្ទិយេ ទ្វេ យានេ ឯកំ មក្កេ ឯកំ សប្បយុត្តេ ទ្វេ

អភិធម្មចំណីក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាក-
ប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
ក្នុងនវិប្បយុតប្បដ្ឋាយ ។

ចប់ បច្ចុនីយៈ ។

[៤៨២] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ...

វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាក-
ប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុតប្បដ្ឋាយ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចុនីយៈ ។

[៤៨៣] វារៈ ២ ក្នុងនអាមណប្បដ្ឋាយ ព្រោះនេហតប្បដ្ឋាយ ...

វារៈ ២ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុង
សហជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនកញ្ញញ្ញប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយ-
ប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ
វារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនវិបាក-
ប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនត្រ្រិយប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនសម្បយុតប្បដ្ឋាយ

កុសលគ្គិរោ បញ្ញាវិរោ

វិប្បយុត្តោ ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ ធន្តិយា ទ្វេ វិភតេ ទ្វេ
អវិភតេ ទ្វេ ។

បច្ចុន័យានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

សម្បយុត្តវិរោ និដ្ឋិតោ ។

សំសដ្ឋន្តំ នាម សម្បយុត្តន្តំ

សម្បយុត្តន្តំ នាម សំសដ្ឋន្តំ ។

បញ្ញាវិរោ^(១)

[២៨២] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កុសលា ហេតុ^(២)សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ កុសលោ
ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
កុសលា ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូនានំ ហេតុប្បដ្ឋ-
យេន បច្ចយោ ។ កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច
អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
កុសលា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូនានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

១ ម. បញ្ញាវិរោតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. កុសលោ ហេតុ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

វារៈ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនតិ-
ប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ បច្ចុដិយានុលោម ។

ចប់ សម្បយុត្តិកៈ ។

អត្ថ របស់សម្បយុត្តសព្ទ ដែលប្រែថា ប្រកប ដូចគ្នានឹងអត្ថ
របស់សំសដ្ឋសព្ទ ដែលប្រែថា ច្រឡំ ទាំងអត្ថរបស់សំសដ្ឋសព្ទ
ដែលប្រែថា ច្រឡំ ក៏ដូចគ្នានឹងសម្បយុត្តសព្ទ ដែលប្រែថា
ប្រកបដែរ ។

បញ្ញាវារៈ

(២៨២) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ពួកកុសលហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។
កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសល-
ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសល-
ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ពួកកុសលហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បវដ្តានំ

(២៨៥) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អកុសលា ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
 អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេ-
 តុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អកុសលា ហេតុ ចិត្តស-
 ម្មដ្ឋានានំ រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ អកុ-
 សលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច អព្យាកតស្ស ច
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អកុសលា ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋានានព្វ រូចានំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(២៨៦) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វិចារកាព្យាកតា
 ករិយាព្យាកតា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសម្មដ្ឋានានព្វ រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកាព្យាកតា ហេតុ សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តិម

(២៨៥) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយហេតុ-

ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយ

ហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយហេតុ-

ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយ

ហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យាកត-

ធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួក

សម្បយុត្តកក្កន និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៨៦) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយហេតុ-

ប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតហេតុ (ក្ដី) ពួកកិរិយាព្យាកតហេតុ (ក្ដី) ជា

បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុ-

ប្បច្ច័យ ពួកវិបាកាព្យាកតហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន និង

ពួកកដតារូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវិហា

[២៨៧] តុសលោ នឃ្លោ តុសលស្ស នឃ្លស្ស
 អាវុណាឃ្លុយេន បច្ចុយោ នាធំ ធាត្វា សីលំ សមា-
 ធម៌ត្វា ធុចោសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចុវេត្តតិ បុព្វេ
 សុចិណ្ណានិ បច្ចុវេត្តតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា នរោធំ បច្ចុ-
 វេត្តតិ សេត្វា តោត្រកំ បច្ចុវេត្តតិ វេនាធំ បច្ចុវេ-
 ត្តតិ សេត្វា បត្តា វុដ្ឋហិត្វា បត្តំ បច្ចុវេត្តតិ សេត្វា
 វា បុថុជ្ជនា វា តុសលំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្ត-
 តោ វិបស្សន្តិ ចេតោបរិយញ្ញានោ ន តុសលចិត្តស-
 មន្តិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ អាតាសានញ្ញាយតនតុសលំ
 វិញ្ញា នាញ្ញាយតនតុសលស្ស អាវុណាឃ្លុយេន
 បច្ចុយោ អាតិញ្ញាយតនតុសលំ លេសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយតនតុសលស្ស អាវុណាឃ្លុយេន បច្ចុយោ
 តុសលា ខន្ធា វេទ្ធិវិជញ្ញានាស្ស ចេតោបរិយញ្ញា-
 នាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញា នាស្ស យថាតតប្រ-
 តញ្ញា នាស្ស អនាតតសញ្ញា នាស្ស អាវុណាឃ្លុយេ-
 យេន បច្ចុហោ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៤៨៧) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយការម្មណ-
 ប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យបាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ហើយពិចារណា
 កុសលនោះ ពិចារណាពួកកុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាល
 មុន ចេញចាកលាង ហើយពិចារណាលាង ពួកសេក្ខបុគ្គល ពិចារ-
 ណាគោត្រភូញាណ ពិចារណារោទានៈ (សេចក្តីផ្សេងៗ) ពួកសេក្ខ-
 បុគ្គល ចេញចាកមគ្គ ហើយពិចារណាមគ្គ ពួកសេក្ខបុគ្គលក៏ ពួកបុ-
 ថជនក៏ ឃើញច្បាស់ នូវកុសល ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
 ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀងដោយកុសលចិត្ត ដោយចេតោបរិ-
 យញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ញាយត-
 នកុសល ដោយការម្មណប្បច្ច័យ អាកាសញ្ញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ
 នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសល ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ពួកកុស-
 លក្ខន្ត ជាបច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិធាញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វនិវេសា-
 និស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបគញ្ញាណ និងវេទានតំសញ្ញាណ ដោយ
 ការម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៨៨) កុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នានំ ទត្វា សីលំ សហា-
 ធម៌ត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ អស្សាទេតិ អភិ-
 នន្ទតិ តំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចីកិច្ចា
 ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វ-
 សុចីណ្ណានិ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារត្ត រាគោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចីកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ យាថា វុដ្ឋហិត្វា យានំ
 អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ វិចីកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ យានេ
 បរិហីនេ វិប្បដិសារិស្ស ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៨៩) កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អហា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា
 មត្តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វ សុចីណ្ណានិ បច្ចវេក្ខតិ កុសលំ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ ចេតោបរិ-
 យញ្ញាលោន កុសលចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្តំ ជាណតិ
 សេក្ខា វា បុដ្ឋជ្ជនា វា កុសលំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បវដ្តាន

(៤៨៨) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ហើយត្រេកអរ រីករាយ នឹងកុសលនោះ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធកុសលនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រិចារ កើតឡើង ទុដ្ឋច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គលនោះ) ត្រេកអរ រីករាយ នឹងពួកកុសល ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធអំពើនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រិចារ កើតឡើង ទុដ្ឋច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គលនោះ) ចេញចាកឈាន ហើយត្រេកអរ រីករាយ នឹងឈាន រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធកុសលនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រិចារ កើតឡើង ទុដ្ឋច្ចៈ កើតឡើង កាលដែលឈាន សាបសូន្យហើយ ទោមនស្ស របស់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្តាយ ក្រោយ ក៏កើតឡើង ។

(៤៨៩) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរហន្ត ចេញចាកមគ្គ ហើយពិចារណាមគ្គ ពិចារណាពួកកុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ នូវកុសល ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយកុសលចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកសេដ្ឋកុសលគឺ ពួកបឋជនគឺ ឃើញច្បាស់ នូវកុសល ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវិជ្ជា

អនត្តរាតា វិបស្សន្តិ កុសលេ ជិវុទ្ធេ វិចារកោ តនា-
 រម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ កុសលំ អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ
 អារត្ត វាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិញ្ចា ឧប្បជ្ជតិ
 ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អកុសលេ ជិវុទ្ធេ
 វិចារកោ តនារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ អាកាសានញ្ញាយត-
 នកុសលំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនវិចារកស្ស ច កិរិយស្ស
 ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាកិញ្ញញ្ញាយតន-
 កុសលំ ទេវេសញ្ញាសញ្ញាយតនវិចារកស្ស ច កិរិ-
 យស្ស ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលា
 ខត្តា ទេវតាបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញា-
 ណស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧០] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ រាតំ អស្សាទេតិ
 អភិទន្ធតិ តំ អារត្ត វាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 វិចិត្តិញ្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ អារត្ត
 វាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិញ្ចា ឧប្បជ្ជតិ

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

មិនមែនខ្លួន កាលដែលកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង
 ព្រោះមានកម្មនោះជាអារម្មណ៍ (បុគ្គល) គ្រេកអរ រីករាយ នឹងកុសល
 រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាណ្ឌិតកុសលនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិក្ខុ
 កើតឡើង ទុទ្ធចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលអកុសល
 រលត់ហើយ វិបាក កើតឡើង ព្រោះមានកម្មនោះជាអារម្មណ៍ អាត្មា
 សានញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញាយតនវិបាក នឹងភិរិយា
 ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ អាកិញ្ញញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញា
 នាសញ្ញាយតនវិបាក នឹងភិរិយា ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ពួកកុសលកុន
 ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វនិវាសានុស្ស
 តិញ្ញាណ យថាភម្មបគញ្ញាណ នឹងអនាគតសញ្ញាណ ដោយអារម្ម
 ណប្បច្ច័យ ។

(៤៧០) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអារម្មណ៍
 ប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) គ្រេកអរ រីករាយ នឹងរាគៈ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាណ្ឌិតនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិក្ខុ កើតឡើង ទុទ្ធចៈ កើតឡើង
 ទោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គលនោះ) គ្រេកអរ រីករាយ នឹងទិដ្ឋិ (នោះ)
 រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាណ្ឌិតនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិក្ខុ កើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បវត្តនំ

ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តំ អារត្ត
 វិចិត្តា ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ អារត្ត ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តា ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទោមនស្សំ អារត្ត ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 វិចិត្តា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៧១) អកុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេក្ខា បហំនក្កិលេ-
 សេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខមិតក្កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វ
 សមុទាចិណ្ណោ កិលេសេ ជាទន្តិ សេក្ខា វា បុត្តជ្ជនា
 វា អកុសលំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
 ចេតោបរិយញ្ញាណោន អកុសលចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្ត
 ជាទន្តិ អកុសលា ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វ-
 និវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស
 អនាគតសញ្ញាណស្ស អាវជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២៧២) អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា បហំនក្កិលេសេ
 បច្ចវេក្ខតិ បុព្វ សមុទាចិណ្ណោ កិលេសេ ជាតាតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង វិចិក្ខុចា កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រារព្ធវិចិក្ខុចា ទិដ្ឋិ កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើត
 ឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធផ្ទឧទ្ធច្ចៈ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិ-
 ក្ខុចា កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
 ព្រោះប្រារព្ធទោមនស្ស ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិក្ខុចា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ
 កើតឡើង ។

(៤៧១) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយការម្ម-
 ណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គល ពិចារណាពួកកិលេស ដែលលះបង់បាន
 ហើយ ពិចារណាពួកកិលេស ដែលសន្តត្តសន្តិទានហើយ ដឹងពួកកិ-
 លេស ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ពួកសេក្ខបុគ្គលក៏ ពួក
 បច្ច័ជនក៏ ឃើញច្បាស់ នូវអកុសល ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែន
 ខ្លួន ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអកុសលចិត្ត ដោយ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកអកុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បញ្ជូនវេសានស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ និង
 អនាគតិសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

(៤៧២) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយការ-
 ម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរហន្ត ពិចារណាពួកកិលេស ដែលលះបង់
 បានហើយ ដឹងពួកកិលេស ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន

កុសលគ្រិក បញ្ញាវិហារ

អភ័យសំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ
 ចេតោបរិយញ្ញាណោ អភ័យសល ចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្ត
 ជាតានិ សេក្កា វា បុប្ផជ្ជនា វា អភ័យសំ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អភ័យសលេ ធិរុទ្ធេ វិចា-
 កោ ភទានម្មណតា ឧប្បជ្ជនិ អភ័យសលំ អស្សានេនិ
 អភិទន្ធនិ តំ អារហ្ម វាតោ ឧប្បជ្ជនិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជនិ
 វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជនិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជនិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជនិ
 អភ័យសលេ ធិរុទ្ធេ វិចាកោ ភទានម្មណតា ឧប្បជ្ជនិ
 អភ័យសលា ខត្តា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស វុត្តានិវា-
 សានិស្សនិញ្ញាណស្ស យថា កម្ពុបកញ្ញាណស្ស អ-
 នាគតិសញ្ញាណស្ស អារជ្ជនោយ អារម្មណប្បច្ចាយេន
 បច្ចយោ ។

[២៧១] អព្យាករតោ ធិប្បោ អព្យាករតស្ស ធិប្បស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា ដលំ បច្ចវេក្ខតិ
 និព្វានំ បច្ចវេក្ខតិ និព្វានំ ដលស្ស អារជ្ជនោយ
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា ចត្តំ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ សោតំ . . . យានំ ជីវ្ហិ
 កាយំ រូបេ សន្តេ កន្ធវេ វសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្តំ . . .

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឃើញច្បាស់ នូវអកុសល ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងនូវ
 ចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអកុសលចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ
 ពួកសេក្ខបគ្គលក៏ ពួកបថ័ជនក៏ ឃើញច្បាស់ នូវអកុសល ថាមិនទៀង
 ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន កាលដែលអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើត
 ឡើង ព្រោះមានអកុសលនោះជាអារម្មណ៍ (បុគ្គល) ត្រេកអរ រីករាយ
 នឹងអកុសល រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធអកុសលនោះ ទិដ្ឋិ កើត
 ឡើង វិចិត្តិយា កើតឡើង ទទួលៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
 កាលដែលអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះមានអកុ-
 សលនោះជាអារម្មណ៍ ពួកអកុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបគ្គញ្ញាណ និង
 អនាគត្តសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៤៧៣) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអារម្ម-
 ណប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរហន្ត ពិចារណាដល់ ពិចារណាព្រះនិព្វាន ព្រះ
 និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណានូវផល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រះ
 អរហន្ត ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
 សោតៈ . . . ឃានៈ ដិត្ត កាយ រូបទាំងឡាយ សំឡេងទាំង-
 ឡាយ ក្លិនទាំងឡាយ រសទាំងឡាយ ដោយដ្ឋានៈទាំងឡាយ វត្ថុ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិហាកាព្យកតេ កិរិយាព្យកតេ ខន្ធ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ ទិព្វេន ចក្កេន រូបំ
 បស្សនិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្និ សុណានិ
 ចេតោបរិយញ្ញាលោន វិហាកាព្យកតកិរិយាព្យក-
 តចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ដាណតិ អាតាសា នឃ្លាយតន-
 កិរិយំ វិញ្ញាណាឃ្លាយតនកិរិយស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អាកិញ្ញាឃ្លាយតនកិរិយំ នេវសញ្ញា-
 សញ្ញាយតនកិរិយស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សន្តាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស កន្ធាយតនំ
 យានវិញ្ញាណស្ស រសាយតនំ ដីត្តវិញ្ញាណស្ស ដោ-
 ដ្ឋញ្ញាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អព្យកតា ខន្ធ ឥន្ទ្រិធាញ្ញាណស្ស ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សនិញ្ញាណស្ស យ-
 ថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អារម្ម-
 នាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ឃើញច្បាស់ នូវពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ពុំសំឡេង ដោយ
 ទិព្វសោតធាតុ ជឿនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិបាកាព្យាកតកិរិ-
 យាព្យាកតចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនកិរិយា ជា
 បច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនកិរិយា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អាកិញ្ញាញ្ញាយ-
 តនកិរិយា ជាបច្ច័យ នៃទេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា ដោយអារម្ម-
 ណប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 សព្វាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ គន្ធាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 ឃានវិញ្ញាណ រសាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃជីវវិញ្ញាណ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតក្ខន្ធ ជា
 បច្ច័យ នៃការតិបារណ នូវឥទ្ធិវិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវា-
 សានុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិព បញ្ញាវិព

[២៧២] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្វា ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ តោត្រភុស្ស វេរោទស្ស
 មគ្គស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្វា វា
 បុត្តជ្ជនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
 សោតំ . . . យានំ ជីវិតំ កាយំ រូបេ សទ្ធេ កន្ធូ រសេ
 ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . . វិចាកាព្យាកតោ កិរិយាព្យាកតោ
 ខន្ធិ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ ធិព្វេន
 ចក្កុនា រូបំ បស្សន្តិ ធិព្វាយ សោតដាតុយា សម្ពុ
 សុណាន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាលោន វិចាកាព្យាកតកិរិ
 យាព្យាកតចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ វាទន្តិ អព្យាកតា
 ខន្ធិ ឥន្ទ្រិយញ្ញាលាស្ស ចេតោបរិយញ្ញាលាស្ស បុព្វេ
 ធិវាសានុស្សតិញ្ញាលាស្ស អនាគតំសញ្ញាលាស្ស អា
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧២] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ អស្សាទេតិ អភិ
 នន្តតិ តំ អារក្ខ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ធិជ្ជិ ឧប្បជ្ជតិ វិច
 កិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោបទស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 សោតំ . . . យានំ ជីវិតំ កាយំ រូបេ សទ្ធេ កន្ធូ

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

(២៧៤) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គល ពិចារណាផល ពិចារណាព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ វេទានៈ និងមគ្គ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួកបថជនក្តី ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ . . . យានៈ ជីវា កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . ឃើញច្បាស់ នូវពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ពួសំឡេង ដោយទិព្វសោត-ធាតុ ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិបាកាព្យាកតចិត្ត និងកិរិយាព្យាកតចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកអព្យាកតក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រវិធិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៧៥) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) គ្រេកអរ រីករាយ និងចក្ខុ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធចក្ខុនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិក្ខា កើតឡើង ទុទ្ធច្នៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គល) គ្រេកអរ រីករាយ និងសោតៈ . . . យានៈ ជីវា កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវគ្គំ

រសេ ដោដ្ឋត្វេ វត្ថុំ . . . វិចិត្រាត្យាកតេ តិរិយាត្យា-
កតេ ខន្ធេ អស្សាទេតិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត រកោ
ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្រា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ
ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៧៦) កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ សមា-
ទយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
បុព្វេ សុចិណ្ណានិ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋ-
ហិត្វា ឈានំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ សេក្ខា កោត្រកុំ
ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ វោទានំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
សេក្ខា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ។
សហជាតាធិបតិ កុសលាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ
ខត្វានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៧) កុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា
សីលំ សមាទយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ ករុំ កត្វា
អស្សាទេតិ អភិទន្ធនិ តំ ករុំ កត្វា រកោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ពួកវស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ ... ពួកវិបាកាព្យាគតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាគ-
តក្ខន្ធ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធវត្ថនោះ ខឹង កើតឡើង វិចិកិច្ចា
កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ។

[៤៧៦] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណា-
ធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសល
នោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើពួកកុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់
សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ចេញចាក
ឈាន ធ្វើឈាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល
ធ្វើគោត្រក្ខ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើវេទនាៈ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុង
ចិត្ត) ហើយពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល ចេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គ ឲ្យធ្ងន់
(ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ កុសលាធិ-
បតិធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៤៧៧] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន រក្សាសីល
ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយគ្រេកអរ
រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)

កុសលគ្គិញ បញ្ញាវិញ

ផ្ទៃ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ សុចំណានិ កុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ កុំ កត្វា រកោ ឧប្បជ្ជតិ ផ្ទៃ
 ឧប្បជ្ជតិ ណាណា វុដ្ឋហិត្វា ណាមំ កុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ កុំ កត្វា រកោ ឧប្បជ្ជតិ ផ្ទៃ
 ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៧៨) កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
 តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរហា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា
 មកំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ។ សហជាតាធិបតិ កុស-
 លាធិបតិ ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យា-
 កតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតាធិបតិ កុសលាធិបតិ សម្មយុត្តកោនំ ខត្វានំ
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៩) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ វាកំ កុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ កុំ កត្វា រកោ ឧប្បជ្ជតិ

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើពួកកុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុង
កាលមុន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយគ្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង
ព្រោះធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល) ចេញ
ចាកឈាន ធ្វើឈាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយគ្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
កើតឡើង ព្រោះធ្វើឈាននោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(២៧៨) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការម្ម-
ណាធិបតិ គឺ ព្រះអរហន្ត ចេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)
ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ កុសលាធិបតិធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
ជាតាធិបតិ គឺ កុសលាធិបតិធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និង
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៧៩) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការម្ម-
ណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ធ្វើរាគៈ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយគ្រេក-
អរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើរាគៈនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ កុំ កត្វា អស្សុទេតិ អភិទន្ធតិ
តំ កុំ កត្វា វាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហ-
ជាតាធិបតិ អកុសលាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥០០) អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ
អកុសលាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋាណានំ រូបានំ អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

(៥០១) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ អកុសលាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណានព្វា រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៥០២) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរហា ដលំ កុំ
កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្ឋាន

ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើទិដ្ឋិ ឲ្យធួន (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ
រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើទិដ្ឋិនោះ ឲ្យធួន (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ
កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អកុសលធិបតិធមិ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥០០] អកុសលធមិ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធមិ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អកុសលធិបតិធមិ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥០១] អកុសលធមិ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធមិ និងអព្យាកតធមិ
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អកុសលធិបតិធមិ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ ។

[៥០២] អព្យាកតធមិ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធមិ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។
អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះអរហន្ត ធ្វើដល់ ឲ្យធួន (ក្នុងចិត្ត) ហើយ
ពិចារណា ធ្វើព្រះនិព្វាន ឲ្យធួន (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវិហ

និព្វានំ ជលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សេហជាតាធិបតិ វិចារកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា
អធិបតិ សឡយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ
រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៣] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សេក្ខា
ដលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កុំ កត្វា
បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ តោត្រកុស្ស វោទានស្ស មក្ខស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៤] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ចក្កំ កុំ
កត្វា អស្សានេតិ អភិទន្ធនិ តំ កុំ កត្វា វគោ
ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ ... យានំ ជីវំ កាយំ
រូបេ សន្នេ កន្ធិ វសេ ជាដ្ឋព្វេ វត្ថុំ ... វិចារកាព្យាក-
តោ កិរិយាព្យាកតោ ខន្ធិ កុំ កត្វា អស្សានេតិ អភិ-
ទន្ធនិ តំ កុំ កត្វា វគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៥០៥] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរ្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា
ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កុសលានំ ខន្ធានំ

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិ-
បតិ គឺ វិបាកាព្យាកតាធិបតិក្កំ កិរិយាព្យាកតាធិបតិក្កំ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមដានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៥០៣) អព្យាកតធមិ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធមិ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គល ធ្វើផល ឲ្យធ្ងន់
(ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើព្រះនិព្វាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយ
ពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ស វេទានៈ និងមគ្គ
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៥០៤) អព្យាកតធមិ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធមិ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើចក្ខុ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុង
ចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើចក្ខុនោះ ឲ្យ
ធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល ធ្វើ) សោតៈ . . . យានៈ ជីវា
កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . ធ្វើ
នូវវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាងឡាយ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)
ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើវត្ថុនោះ ឲ្យធ្ងន់
(ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(៥០៥) កុសលធមិ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធមិ ដោយអនន្តរាប្ប-
ច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ក្រោយៗ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស
អនុលោមំ វោទានស្ស តោត្រកុ មក្កស្ស វោទានំ
មក្កស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៥០៦] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ កុសលំ វុដ្ឋានស្ស មត្តោ
ជលស្ស សេត្តានំ អនុលោមំ ជលសមាបត្តិយា និ-
រោទា វុដ្ឋហន្តស្ស លេសញ្ញាណសញ្ញាយតនកុសលំ
ជលសមាបត្តិយា អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៥០៧] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា
ខត្វា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អកុសលានំ ខត្វានំ អនន្ត-
រវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៥០៨] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ អកុសលំ វុដ្ឋា-
នស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៥០៩] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បុរិមា
បុរិមា វិទាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខត្វា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយអនន្តរឃ្ល័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រក្ខ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ ។

[៥០៦] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ គឺ កុសល^(១) (ជាបច្ច័យ) នៃវដ្តានៈ^(២) មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម របស់ពួកសេក្ខបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ^(៣) នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសល របស់បុគ្គល កាលចេញ ចាកនិរោធ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ^(៤) ដោយអនន្តរឃ្ល័យ ។

[៥០៧] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ក្រោយៗ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ ។

[៥០៨] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ គឺ អកុសល ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ ។

[៥០៩] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធកិ ពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធកិ មុន ។

១- បានដល់កុសល ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ ។ ២- បានដល់វិបាក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ ។ ៣- បានដល់ការសម្រេចសោតាបត្តិផល សកទាតាមិផល អនាតាមិផល ។ ៤- បានដល់ការសម្រេចអនាតាមិផល ។ អន្តរថា ។

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហារ

បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ វិចារកាព្យាកតានំ កិរិយាព្យាកតា-
នំ ខត្តានំ អនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ អាវជ្ជនា អាវជ្ជនាយ
កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស អហោតោ អនុលោមំ ផលសមាបត្តិ-
យា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនកិ-
រិយំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៥០០] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
អនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ អាវជ្ជនា កុសលានំ ខត្តានំ
អនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៥០១] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
អនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ អាវជ្ជនា អកុសលានំ
ខត្តានំ អនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៥០២] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា
ខត្តា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កុសលានំ ខត្តានំ សម-
នន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស
អនុលោមំ វេទានស្ស កោត្រកុ មត្តស្ស វេទានំ
មត្តស្ស សមនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ហាវរៈ

ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាភត្តក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាភត្តក្ខន្ធ ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តរឫប្បច្ច័យ ភវន្តៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអាវជ្ជនា កិរិយា (ជាបច្ច័យ)
 នៃវដ្តានៈ អនុលោម របស់ព្រះអរហន្ត (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ
 នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា របស់បុគ្គល កាលចេញ ចាកនិរោធិ
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរឫប្បច្ច័យ ។

[៥១០] អព្យាភតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអនន្តរ-
 រឫប្បច្ច័យ គឺ អាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយអនន្តរឫប្បច្ច័យ ។

[៥១១] អព្យាភតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអនន្ត-
 រឫប្បច្ច័យ គឺ អាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ដោយអនន្ត-
 រឫប្បច្ច័យ ។

[៥១២] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយសមនន្តរ-
 រឫប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ក្រោយ ។
 ដោយសមនន្តរឫប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុលោម
 (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ) នៃបគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ
 នៃបគ្គ ដោយសមនន្តរឫប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមភ្នំកប្បដ្ឋានំ

[៥០៣] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលំ វុដ្ឋានស្ស មត្តោ
ដលស្ស សេក្ខានំ អនុលោមំ ដលសមាបត្តិយា និ-
រោតា វុដ្ឋហន្តស្ស លេសញ្ញាណសញ្ញាយតនកុសលំ
ដលសមាបត្តិយា សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៤] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា
ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អកុសលានំ ខន្ធានំ សម-
នន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៥] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលំ វុដ្ឋានស្ស
សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៦] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិហារា-
ព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ
វិហារាព្យាកតានំ កិរិយាព្យាកតានំ ខន្ធានំ សម-
នន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ កវុដ្ឋំ អាវុដ្ឋនាយ កិរិយំ
វុដ្ឋានស្ស អាហារោ អនុលោមំ ដលសមាបត្តិយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

[៥១៣] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ កុសល (ជាបច្ច័យ) នៃវជ្ជានៈ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល
អនុលោម របស់ពួកសេក្ខបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នៅសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនកុសល របស់បុគ្គល កាលចេញ ចាកនិរោធ ជាបច្ច័យ
នៃផលសមាបត្តិ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥១៤] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុស-
លក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥១៥] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ អកុសល ជាបច្ច័យ នៃវជ្ជានៈ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥១៦] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធក៏ ពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធក៏ មុន ។ ជា
បច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយ
សមនន្តរប្បច្ច័យ កវឺនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអាវជ្ជនា កិរិយា (ជាបច្ច័យ)
នៃវជ្ជានៈ អនុលោម របស់ព្រះអរហន្ត (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

និរោធា វិជ្ជហត្ថស្ស លោសនាណាសនា យតនគិរិយំ
សមនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៧] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារដ្ឋនា កុសលានំ
ខន្ធានំ សមនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៨] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារដ្ឋនា កុសលានំ
ខន្ធានំ សមនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៩] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
សហជាតវប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ សហជាតវប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធាស្ស សហជាតវប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិនំ ខន្ធានំ សហជាតវប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥១០] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
សហជាតវប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ខន្ធា បិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ រូបានំ សហជាតវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា របស់បុគ្គល កាលចេញ ចាកនិរោធ
ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៥១៧) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ អាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ ។

(៥១៨) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ អាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយសមនន្ត-
រប្បច្ច័យ ។

(៥១៩) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធស ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ខន្ធស ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធល ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធល ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២០) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

[៥២១] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យា-
 កតស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 កុសលោ ឃកោ ខន្ធោ តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋា-
 នានញ្ច រូទានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តាយោ
 ខន្ធា ឃកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសម្មដ្ឋានានញ្ច រូទានំ ស-
 ហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានានញ្ច រូទានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥២២] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលោ ឃកោ ខន្ធោ
 តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តាយោ
 ខន្ធា ឃកស្ស ខន្ធស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥២៣] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលោ ខន្ធា ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានានំ រូទានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥២៤] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
 អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ អកុសលោ ឃកោ ខន្ធោ តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានានញ្ច រូទានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

[៥២១] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ ទាំងពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធភ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ និង
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធល ជាបច្ច័យ នៃខន្ធល
និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៥២២] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ខន្ធភ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធល
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធល ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៥២៣] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៥២៤] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និង
អព្យាកតធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធទ ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធភ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ

កុសលត្តិកេ បញ្ញាវិហារ

តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ។

(៤២៥) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតោ កិរិ-
យាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតោ ឯកោ
ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ សហជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស
កដត្តា ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា
ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ខន្ធា វត្ថុស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វត្ថុ ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ
តិល្លាន្នំ មហាក្ខតានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវិរៈ

ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ នឹងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាត-
តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ នឹងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៥) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ គឺ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទក្កី កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទក្កី ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ៣ នឹងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ នឹងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ នឹងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
នឹងពួកកដត្តារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
នឹងពួកកដត្តារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
នឹងពួកកដត្តារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយសហជាតប្ប-
ច្ច័យ មហាក្ខត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

តាយោ មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស សហ-
 ជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្ទំ
 មហាក្ខតានំ សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ មហាក្ខតា
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូតានំ កដត្តារូតានំ ឧទានារូតានំ
 សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ពាហិរំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 តិណ្ណាន្ទំ មហាក្ខតានំ សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ
 តាយោ មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស សហជាតប្ប-
 ដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្ទំ មហាក្ខតានំ
 សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ មហាក្ខតា ឧទានារូតានំ
 សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ អាហារសម្មដ្ឋានំ ឯកំ
 មហាក្ខតំ តិណ្ណាន្ទំ មហាក្ខតានំ សហជាតប្បដ្ឋាយេន
 បដ្ឋាយោ តាយោ មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស
 សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្ទំ
 មហាក្ខតានំ សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ មហា-
 ក្ខតា ឧទានារូតានំ សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ
 ឧត្តសម្មដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណាន្ទំ មហាក្ខតានំ
 សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ តាយោ មហាក្ខតា
 ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស សហជាតប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បជ្ជាន

មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហា-
 ក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកមហា-
 ក្ខត្ត ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកកដត្តារូប និងពួកឧបាទា-
 រូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ១ ជាខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃ
 មហាក្ខត្ត ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃ
 មហាក្ខត្ត ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃ
 មហាក្ខត្ត ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកមហាក្ខត្ត ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ១ ដែលជាអា-
 ហារសមុដ្ឋាន ជាបច្ច័យ នៃពួកមហាក្ខត្ត ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហា-
 ក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកមហាក្ខត្ត
 ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ១ ដែល
 ជាឧត្តសមុដ្ឋាន ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវិពេ

ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ មហាក្ខតា ឧទានារ្យានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណាន្នំ
 មហាក្ខតានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
 មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ សហ-
 ជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ មហាក្ខតា កេដន្តារ្យានំ
 ឧទានារ្យានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(៥២៦) កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 កុសលា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសម្មជ្ជានំ
 រ្យានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(៥២៧) អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 អកុសលា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសម្មជ្ជានំ
 រ្យានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(៥២៨) កុសលោ ធម្មា កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលោ ឯកោ
 ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

មហាក្សត្រ ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្សត្រ ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួក
 មហាក្សត្រ ជាបច្ច័យ នៃពួកទុប្បាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហា-
 ក្សត្រ ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្សត្រ ៣ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ មហាក្សត្រ ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្សត្រ ១ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ មហាក្សត្រ ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្សត្រ ២ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ ពួកមហាក្សត្រ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប និងពួកទុប្បាទារូប
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៦) កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
 ធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលកុន្ធក្តី ពួកមហាក្សត្តក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៧) អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
 ធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលកុន្ធក្តី ពួកមហាក្សត្តក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៨) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអនាមញ្ញាញ
 ប្បច្ច័យ គឺ កុសលកុន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអនាមញ្ញាញប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវគ្គំ

តយោ ខន្ធ ឯកស្ស ខន្ធស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ។

(២២៧) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលោ ឯកោ ខន្ធ
តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
ខន្ធ ឯកស្ស ខន្ធស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
ទ្វេ ខន្ធ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៣០) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចាកាព្យាកតោ កិរិ-
យាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធ តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញ-
ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ ខន្ធ ឯកស្ស ខន្ធស្ស អញ្ញ-
មញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញ-
មញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិកុលោ វិចាកាព្យា-
កតោ ឯកោ ខន្ធ តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញ-
មញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ ខន្ធ ឯកស្ស ខន្ធស្ស
វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធ
ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអនាមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ២ ដោយអនាមតាប្បច្ច័យ ។

[៥២៧] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអនា-

មតាប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអនាមតា-
ប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអនាមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអនាមតាប្បច្ច័យ ។

[៥២៨] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអនា-

មតាប្បច្ច័យ គឺ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្តី កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្តី ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ៣ ដោយអនាមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយ
អនាមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអនាមតាប្បច្ច័យ
កងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ និរ័វត្ត
ដោយអនាមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ និរ័វត្ត ដោយអនា-
មតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ និរ័វត្ត ដោយអនាមតាប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិរោ បញ្ចវារោ

ខន្ធា វត្ថុស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វត្ថុ ខន្ធានំ
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឯកំ មហាក្កតំ តិល្លាន្នំ
 មហាក្កតានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
 មហាក្កតា ឯកស្ស មហាក្កតស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ទ្វេ មហាក្កតា ទ្ធិន្នំ មហាក្កតានំ អញ្ញមញ្ញប្ប-
 ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ពាហិរំ . . . អាហារសម្មដ្ឋានំ . . .
 ទុក្ខសម្មដ្ឋានំ . . . អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ
 តិល្លាន្នំ មហាក្កតានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 តយោ មហាក្កតា ឯកស្ស មហាក្កតស្ស អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ មហាក្កតា ទ្ធិន្នំ មហាក្ក-
 តានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៣០] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 និស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលោ ឯកោ ខន្ធា
 តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ និស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
 ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធាស្ស និស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ និស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ

ពួកខន្ធ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ៣

ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយ

អតោមពាប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ ដោយអតោមពាប្ប

ច្ច័យ ពាហិរ . . . អាហារសមុជាន . . . ឧត្តសមុជាន . . . មហា-

ក្ខត្ត ១ របស់ពួកអសត្តាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ៣ ដោយអតោមពាប្ប

ច្ច័យ មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ

មហាក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

[២៣១] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយនិស្សយ-

ប្បច្ច័យ គឺ កុសលខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ

ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធល ជាបច្ច័យ

នៃខន្ធល ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(៥៣២) កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលា ខន្ធា ចិត្តស-
មុដ្ឋានានំ រូទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៣៣) កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ប
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កុសលោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធា
ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូទានំ និស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
មុដ្ឋានានញ្ច រូទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៣៤) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ឯកោ ខន្ធា
តិណ្ណានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ
ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៣៥) អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលា ខន្ធា^(១)
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

១ ឧ. អកុសលោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិវប្បដ្ឋាន

[៥៣២] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយនិស្ស្ស-
យប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយ
និស្ស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៣] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ នឹងអព្យាកត-
ធម៌ ដោយនិស្ស្សយប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយនិស្ស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ១ នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយនិស្ស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ២ នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយនិស្ស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៤] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
និស្ស្សយប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយនិស្ស្ស-
យប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយនិស្ស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយនិស្ស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៥] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយនិស្ស្ស-
យប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយ
និស្ស្សយប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិក បញ្ញាវារោ

[៥៣៦] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
 អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អកុសលោ ឯកោ ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធាស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥៣៧] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតោ កិរិយា-
 ព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានញ្ច រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ
 ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធាស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សទ្ធិត្តុលោ វិចាកាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធា តិល្លាន្នំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធាស្ស កដត្តា ច រូចានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

[៥៧៦] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យា-
 កតធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធស
 និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធស ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធទ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធល ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធល និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៧៧] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ គឺ វិបុកាព្យាកតក្ខន្ធទ ក្តី កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធស និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធស
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 ខន្ធល ជាបច្ច័យ នៃខន្ធល និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិបុកាព្យាកតក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធស
 និងពួកកដត្តារូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធស ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ
 និងពួកកដត្តារូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធល ជាបច្ច័យ នៃខន្ធល

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

កតត្ថានំ វត្ថុទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធ
 វត្ថុស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធានំ និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្កតំ តិល្លាន្នំ មហា-
 ក្កតានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ មហាក្កតា
 ឯកស្ស មហាក្កតស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ មហាក្កតា ទ្ធិន្នំ មហាក្កតានំ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ មហាក្កតា ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ញរូទានំ កតត្ថា-
 រូទានំ ឧទានារូទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . .
 អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ តិល្លាន្នំ មហាក្កតានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ មហាក្កតា
 ឯកស្ស មហាក្កតស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ មហាក្កតា ទ្ធិន្នំ មហាក្កតានំ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ មហាក្កតា កតត្ថារូទានំ ឧទានារូទានំ និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ គោតាយតនំ . . .
 យានាយតនំ . . . ជីវ្ហយតនំ . . . កាយាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

និងពួកកងតារូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ
 ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ មហាក្ខត១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ៣ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 មហាក្ខត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត១ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មហា-
 ក្ខត២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត២ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកមហាក្ខត
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកកងតារូប និងពួកឧបាទារូប ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ ពាហិរ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . .
 មហាក្ខត១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ៣ ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ មហាក្ខត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត១ ដោយនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ មហាក្ខត២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត២ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 ពួកមហាក្ខត ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារូប និងពួកឧបាទារូប ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ ចក្ខុយានៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ សោតាយានៈ . . . យានាយានៈ . . . ជ្រៀយានៈ
 . . . កាយាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហា

វត្ត វិហាកាព្យាកតានំ កិរិយាព្យាកតានំ ខន្ធានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៨] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ត កុសលានំ ខន្ធានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៩] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ត អកុសលានំ ខន្ធានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤០] កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ កុស-
លស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ
ឯកោ ខន្ធា ច វត្ត ច តិណ្ណាន្តំ ខន្ធានំ និស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ តាយោ ខន្ធា ច វត្ត ច ឯកស្ស
ខន្ធាស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ត
ច ទ្ធិន្តំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤១] កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កុសលា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៨] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៩] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ដោយនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។

[៥៤០] កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធទី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។

[៥៤១] កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៥៤២) អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 អកុសលស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អកុសលោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណានំ ខន្ធានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច
 ឯកស្ស ខន្ធាស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា
 ច វត្ថុ ច ទ្ធិនំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៣) អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អកុសលោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៤) កុសលោ ធម្មា កុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្យប-
 និស្សយោ ទានំ ទត្វា សីលំ សមាទយិត្វា ទោទាសថ-
 កម្មំ កត្វា ភំ កវំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ
 កវំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កវំ
 កត្វា បច្ចវេក្ខតិ សេក្ខា កោត្រភំ កវំ កត្វា បច្ច-
 វេក្ខន្តិ វេទានំ កវំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ សេក្ខា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥៤២] អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអកុសល-
ធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ អកុសលខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ៣ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៤៣] អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអព្យាក-
តធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលខន្ធក្តី ពួកមហាក្ខត្តក្តី
ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៤៤] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់ ការម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូប-
និស្ស័យ ។ ការម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន រក្សាសីល
ធ្វើទេវោសថកម្ម ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារ-
ណា ធ្វើពួកកុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ហើយ
ពិចារណា ចេញចាកឈាន ធ្វើឈាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយ
ពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល ធ្វើគោត្រក្ខ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចា-
រណា ធ្វើវេទានៈ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល

កុសលគ្គិហេ បញ្ញាវិហេ

មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ កុំ កត្វា បច្ឆវេក្កន្តិ ។ អនន្តរុប-
 និស្សយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិ-
 មានំ កុសលានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយប្បច្ឆយេន បច្ឆ-
 យោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោបំ វេទានស្ស
 តោត្រកុ មក្កស្ស វេទានំ មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ឆ-
 យេន បច្ឆយោ ។ បកត្តុបនិស្សយោ សុទ្ធំ ឧបនិ-
 ស្សាយ នានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកម្មំ
 ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ
 ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 សីលំ . . . សុតំ . . . ចានំ . . . បញ្ញា ឧបនិស្សាយ
 នានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកម្មំ
 ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ
 ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 សទ្ធា . . . សីលំ សុតំ ចាកោ . . . បញ្ញា សទ្ធាយ
 សីលស្ស សុតស្ស ចាកស្ស បញ្ញាយ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ បឋមស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ
 បឋមស្ស ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ចេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គ ឲ្យឆ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ។ អនន្ត-
 រូបនិស្ស័យ គឺ ពួកកុសលកុន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលកុន្ធ
 ក្រោយៗ ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ
 អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ គោត្រក្ខ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ វេ-
 ទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្តូបនិស្ស័យ
 គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម
 ធ្វើឈាន ឲ្យកើត ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើត ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើត ធ្វើអភិញ្ញា
 ឲ្យកើត ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើត សីល . . . សុតៈ . . . ចាតៈ . . .
 អាស្រ័យបញ្ញា ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ធ្វើឈាន
 ឲ្យកើត ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើត ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើត ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើត ធ្វើ
 សមាបត្តិ ឲ្យកើត សទ្ធា . . . សីល សុតៈ ចាតៈ . . . បញ្ញា ជា
 បច្ច័យ នៃសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញា ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ
 បរិកម្ម នៃបឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃបឋមជ្ឈាន ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

ទុតិយស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ ទុតិយស្ស ឈានស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តតិយស្ស ឈានស្ស
 បរិកម្មំ តតិយស្ស ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស
 ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាណាសា-
 នញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ អាណាសានញ្ញាយតនស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស
 បរិកម្មំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាតិញ្ញញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ អាតិញ្ញញ្ញា-
 យតនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយ-
 តនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមំ ឈានំ
 ទុតិយស្ស ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ១. ២. ១ ចតុត្ថំ ឈានំ អាណាសានញ្ញាយតនស្ស អា-
 ណាសានញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស វិញ្ញាណ-
 ញ្ញាយតនំ អាតិញ្ញញ្ញាយតនស្ស អាតិញ្ញញ្ញាយតនំ
 ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទិព្វស្ស ចក្កស្ស បរិកម្មំ ទិព្វស្ស ចក្កស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

បរិកម្ម នៃទុតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃទុតិយជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃតតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃតតិយជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃចតុត្ថជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃចតុត្ថជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃអាកិញ្ចញ្ចាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃអាកិញ្ចញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃនេវេសញ្ញាសញ្ញាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញាសញ្ញាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃទុតិយជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន អាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន វិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃអាកិញ្ចញ្ចាយតនជ្ឈាន អាកិញ្ចញ្ចាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃទិព្វចក្ខុ ជាបច្ច័យ នៃទិព្វចក្ខុ

កុសលគ្គិហេ បញ្ញាវិហេ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទិញាយ សោភណតុ-
 យា បរិកម្មំ ទិញាយ សោភណតុយា ឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ ឥន្ទ្រិ-
 យញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណស្ស បរិកម្មំ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស
 បរិកម្មំ យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អនាគតសញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ អនា-
 គតសញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទិព្វំ ចក្កំ ទិញាយ សោភណតុយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទិញា សោភណតុ ឥន្ទ្រិយញ្ញាណស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយញ្ញាណំ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចេតោបរិយញ្ញាណំ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃទិព្វសោតណត្ថ ជាបច្ច័យ នៃទិព្វ-

សោតណត្ថ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃឥទ្ធិវិធិញ្ញាណ ជា

បច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិធិញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃចេតោ-

បរិយញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិយញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

បរិកម្ម នៃបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃបុព្វេនិវាសានុស្ស-

តិញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃយថាកម្មបគញ្ញាណ ជា

បច្ច័យ នៃយថាកម្មបគញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃ

អនាគតំសញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតំសញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយ-

ប្បច្ច័យ ទិព្វចក្ខុ ជាបច្ច័យ នៃទិព្វសោតណត្ថ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

ទិព្វសោតណត្ថ ជាបច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិធិញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

ឥទ្ធិវិធិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិយញ្ញាណ ដោយឧបនិស្ស-

យប្បច្ច័យ ចេតោបរិយញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវត្តនំ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុត្រនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណំ យថាកម្មបកត្តា ណាស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ យថាកម្មបកត្តា ណំ អនាគតំសញ្ញា ណាស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បវេមស្ស មត្តស្ស
 បរិកម្មំ បវេមស្ស មត្តស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទុតិយស្ស មត្តស្ស បរិកម្មំ ទុតិយស្ស មត្ត-
 ស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តតិយស្ស មត្ត-
 ស្ស បរិកម្មំ តតិយស្ស មត្តស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចតុត្ថស្ស មត្តស្ស បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស មត្តស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បវេមោ មត្តោ ទុតិ-
 យស្ស មត្តស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទុតិយោ
 មត្តោ តតិយស្ស មត្តស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ តតិហោ មត្តោ ចតុត្ថស្ស មត្តស្ស ឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សេត្តោ មត្តំ ឧបនិស្សយ អនុប្បជ្ជំ
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេន្តិ ឧប្បជ្ជំ សមាបជ្ជន្តិ សម្ពាវេ
 អនិច្ចតោ ទុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ មត្តោ សេត្តានំ
 អត្ថប្បជិសម្ពិទាយ ធម្មប្បជិសម្ពិទាយ ជិវិត្តប្បជិ-
 សម្ពិទាយ វេទិកា ណាប្បជិសម្ពិទាយ វាណា វាណតោ-
 សល្លស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃយថា-
 កម្មបគតញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ យថាកម្មបគតញ្ញាណ ជាបច្ច័យ
 នៃអនាគតិសញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃបឋមមគ្គ ជា
 បច្ច័យ នៃបឋមមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃទុតិយមគ្គ ជា
 បច្ច័យ នៃទុតិយមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃតតិយមគ្គ
 ជាបច្ច័យ នៃតតិយមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃចតុតមគ្គ
 ជាបច្ច័យ នៃចតុតមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បឋមមគ្គ ជាបច្ច័យ
 នៃទុតិយមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ទុតិយមគ្គ ជាបច្ច័យ នៃតតិយ-
 មគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ តតិយមគ្គ ជាបច្ច័យ នៃចតុតមគ្គ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកសេក្ខបគុល អាស្រ័យមគ្គ ធ្វើសមាបត្តិ
 ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់សមាបត្តិ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ពិចារណាយេញច្បាស់ ឲ្យវាក្យសង្ខារ ថាមិនឡើង ជាទុក្ខ មិន
 មែនខ្លួន មគ្គ របស់ពួកសេក្ខបគុល ជាបច្ច័យ នៃអត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធ
 ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធ និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធ បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធ និងវាណាវាទ-
 កោសល្យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិរោ បញ្ញាវិហ

(៥៤៥) កុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ
 បកត្តូបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ ទានំ ទត្វា
 សីលំ សមាធយេត្វា ឧទោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតំ តំ កុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ សុចិណ្ណាទិ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ
 អភិទន្ធាតំ តំ កុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 យាទា វុដ្ឋហិត្វា យាទំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិ-
 ទន្ធាតំ តំ កុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។
 បកត្តូបនិស្សយោ សទ្ធិំ ឧបនិស្សយ មាទំ ជប្បេតិ
 ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ សីលំ . . . សុតំ . . . ចាកំ . . . បញ្ញា
 ឧបនិស្សយ មាទំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ សទ្ធា . . .
 សីលំ សុតំ ចាកោ . . . បញ្ញា រាគស្ស ទោសស្ស
 មោហស្ស ហានស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៦) កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្ត-
 រូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្ឌូបនិស្ស-
 យោ អរហា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៥៤៥) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។
 អារម្មណ្យបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម
 ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើត
 ឡើង ព្រោះធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង ធ្វើឯក
 កុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើកុសលនោះ
 ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល) ចេញចាកឈាន ធ្វើ
 ឈាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង
 ព្រោះធ្វើឈាននោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯបកត្ថ-
 បនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសព្វ ហើយដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ
 សីល . . . សុតៈ . . . ចាតៈ . . . អាស្រ័យបញ្ញា ហើយដំឡើងមានៈ
 ប្រកាន់ទិដ្ឋិ សព្វ . . . សីល សុតៈ ចាតៈ . . . បញ្ញា ជាបច្ច័យ
 នៃរាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៤៦) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ
 និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ អារម្មណ្យបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរហន្ត
 ចេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនុធូរ្យបដិស្សយោ កុសលំ វិជ្ជានស្ស មត្តោ ដលស្ស
 សេត្តានំ អនុលោមំ ដលសមាបត្តិយា និរោថា
 វិជ្ជហន្តស្ស នេវសញ្ញា នាសញ្ញាយតនកុសលំ ដល-
 សមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បកត្តបទិស្សយោ សទ្ធិំ ឧបទិស្សាយ អត្តានំ អតា-
 បេតិ បរិតាបេតិ បរិយដ្ឋិម្ភលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុកោតិ
 សីលំ ... សុតំ ... ចានំ ... បញ្ញំ ឧបទិស្សាយ
 អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ បរិយដ្ឋិម្ភលកំ ទុក្ខំ
 បច្ចនុកោតិ សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចារោ ...
 បញ្ញា កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 ដលសមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កុសលំ កម្មំ វិហាកស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អរហា មត្តំ ឧបទិស្សាយ អនុប្បដ្ឋំ កិរិ-
 យសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បដ្ឋំ សមាបដ្ឋតិ សន្តារ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ មត្តោ អរ-
 ហតោ អត្តប្បដិសម្ពិទាយ ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ និរុត្តិប្ប-
 ដិសម្ពិទាយ បដិកាលាប្បដិសម្ពិទាយ វាណា វានកោ-
 សល្លស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន ប្បច្ចយោ មត្តោ
 ដលសមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បវដ្តាន

អនុរូបនិស្ស័យ គឺ កុសល ជាបច្ច័យ នៃវិជ្ជានៈ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃ
 ផល អនុលោម របស់ពួកសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ
 នៃវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសល របស់បុគ្គល កាលចេញ ចាកនិរោធ
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្តប-
 និស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសព្វា ហើយធ្វើខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅ-
 សព្វ ទទួលទុក្ខ ដែលមានការស្វែងរកជាមូល សីល ... សុតៈ ...
 ចាតៈ ... អាស្រ័យបញ្ញា ហើយធ្វើខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ ទទួល
 ទុក្ខ ដែលមានការស្វែងរកជាមូល សព្វា ... សីល សុតៈ ចាតៈ ...
 បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ កុសលកម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាក ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ព្រះអរហន្ត អាស្រ័យមគ្គ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់
 កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ
 ឃើញច្បាស់ នូវពួកសង្ខារ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មគ្គ របស់
 ព្រះអរហន្ត ជាបច្ច័យ នៃអត្តប្បដិសម្ពិទា ធម្មប្បដិសម្ពិទា និវត្តិប្បដិ-
 សម្ពិទា បដិកាណប្បដិសម្ពិទា និងឋានាឋានកោសល្យ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវាហ

(៥៤៧) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ
 អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្យ-
 បនិស្សយោ វាតំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ
 កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ កុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ អនន្ត្របនិស្សយោ បរិមា បរិមា
 អកុសលា ខន្ធា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ អកុសលាធំ
 ខន្ធាធំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បកត្តប-
 និស្សយោ វាតំ ឧបនិស្សយ ចាលាំ ហនតិ អទិន្នំ អា-
 ទិយតិ មុសា កលាតិ បិសុណាំ កលាតិ ជុសំ កលាតិ
 សម្មំ បលបតិ សន្និ ភិទ្ធាតិ ទិល្វោបំ ហរតិ ឯកាតោ-
 វិកំ កកោតិ បរិបន្តេ តិដ្ឋតិ បរទារំ កច្ចតិ កាម-
 យាតំ កកោតិ ទិកមយាតំ កកោតិ ហាតំ ជីវិតា វោ-
 រោចេតិ បិទារំ ជីវិតា វោរោចេតិ អរហន្តំ ជីវិតា វោរោ-
 ចេតិ ទុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេតិ
 សង្ឃំ ភិទ្ធាតិ ទោសំ ឧបនិស្សយ ... ហោហំ ឧប-
 និស្សយ មាធំ ឧបនិស្សយ ទិដ្ឋិ ឧបនិស្សយ ...
 បត្តធំ ឧបនិស្សយ ចាលាំ ហនតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិទ្ធាតិ

កុសលគ្លីកៈ បញ្ចាវិរៈ

[៥៤៧] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ
 នឹងបកតូបនិស្ស័យ ។ ការម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) ធ្វើរាគៈ ឲ្យ
 ធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ
 រាគៈនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើទិដ្ឋិ ឲ្យធ្ងន់
 (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើទិដ្ឋិនោះ
 ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ អនន្តរូបនិស្ស័យ គឺ ពួកអកុ-
 សលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ក្រោយៗ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យរាគៈ
 ហើយសម្លាប់សត្វ យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ និយាយកុហក
 និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យអាក្រក់ និយាយពាក្យរោយរាយ កាត់
 ទី-ត លបឆក់ទ្រព្យគេ ប្លន់យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះ ១ ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យ
 គេក្បែរផ្ទះ លួចករិយាបុគ្គលដទៃ សម្លាប់អ្នកស្រុក សម្លាប់អ្នកនិគម
 ផ្តាច់បង្គំជីវិតមាតា ផ្តាច់បង្គំជីវិតបិតា ផ្តាច់បង្គំជីវិតព្រះអរហន្ត ធ្វើព្រះ
 លោហិត នៃព្រះតថាគត ឲ្យពុរពន័ ដោយទោសចិត្ត បំបែកសង្ឃ
 អាស្រ័យទោសៈ... អាស្រ័យមោហៈ អាស្រ័យមានៈ អាស្រ័យទិដ្ឋិ...
 អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយសម្លាប់សត្វ ។ បេ ។ បំបែកសង្ឃ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

វគ្គោ ... នោសោ មោហោ មាណោ ទិដ្ឋិ ... បត្តនា
វគ្គស្ស នោសស្ស មោហស្ស មាណស្ស ទិដ្ឋិយា
បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៨) ចាណាតិចារោ ចាណាតិចាតស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចាណាតិចារោ អទិន្នា-
នានស្ស ... កាមេសុ មិន្នាចារស្ស មុសាវាទស្ស
បិសុណាវាចាយ ជុសុវាចាយ សម្មប្បលាបស្ស
អភិជ្ឈាយ ព្យាចានស្ស ... មិន្នាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អទិន្នានានំ អទិន្នានានស្ស
កាមេសុ មិន្នាចារស្ស មុសាវាទស្ស ។ សុទ្ធិតំ ។
មិន្នាទិដ្ឋិយា ចាណាតិចាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ ចក្កំ ពន្ធិតតំ ។

(៥៤៩) កាមេសុ មិន្នាចារោ មុសាវាទោ បិសុណា-
វាចា ជុសុវាចា សម្មប្បលាចោ អភិជ្ឈា ព្យាចានោ ។
មិន្នាទិដ្ឋិ មិន្នាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ មិន្នាទិដ្ឋិ ចាណាតិចាតស្ស ... អទិន្នានានស្ស
កាមេសុ មិន្នាចារស្ស មុសាវាទស្ស បិសុណាវាចាយ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ភគៈ ... ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ

នៃភគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧប-

និស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៤៨) បុណ្ណាតិបុគ្គ ជាបច្ច័យ នៃបុណ្ណាតិបុគ្គ ដោយឧប-

និស្សយប្បច្ច័យ បុណ្ណាតិបុគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃអទិន្នាទានៈ ... កាមេ-

សុមិច្ឆាចារៈ មុសាវទៈ បិសុណាវតា ផុសុវតា សម្ពប្បលាបៈ អភិជ្ឈា

ព្យាបាទៈ ... ជាបច្ច័យ នៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អទិន្នាទាន (ជាបច្ច័យ) នៃអទិន្នាទានៈ កាមេសុមិច្ឆាចារៈ មុសាវទៈ ។

សេចក្តីបំប្រញ ។ (ជាបច្ច័យ នៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ) និងបុណ្ណាតិបុគ្គៈ ដោយ

ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បណិត គប្បីចងជាចក្កៈផងចុះ ។

(៥៤៩) កាមេសុមិច្ឆាចារៈ មុសាវទៈ បិសុណាវតា ផុសុ-

វតា សម្ពប្បលាបៈ អភិជ្ឈា ព្យាបាទៈ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃមិច្ឆា

ទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃបុណ្ណាតិបុគ្គ ...

ជាបច្ច័យ នៃអទិន្នាទានៈ កាមេសុមិច្ឆាចារៈ មុសាវទៈ បិសុណាវតា

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិប

ធម្មសភិតាយ សម្មប្បណាមស្ស អភិជ្ឈាយ ព្យាចារិស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥០] មាតុយាតកកម្មំ មាតុយាតកកម្មស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មិតុយាតកកម្មំ មិតុយាត-
កកម្មស្ស . . . អរហន្តយាតកកម្មស្ស រុហិរុប្បាទកកម្មស្ស
សង្ឃកេនកកម្មស្ស . . . និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មិតុយាតកកម្មំ មិតុយាត-
កកម្មស្ស . . . អរហន្តយាតកកម្មស្ស រុហិរុប្បាទកកម្មស្ស
សង្ឃកេនកកម្មស្ស និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា . . . មាតុយាត-
កកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរហន្ត-
យាតកកម្មំ . . . រុហិរុប្បាទកកម្មំ . . . សង្ឃកេនកកម្មំ . . .
និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ . . . និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ មាតុយាតកកម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មិតុយាតកកម្មស្ស . . .
អរហន្តយាតកកម្មស្ស . . . រុហិរុប្បាទកកម្មស្ស . . .
សង្ឃកេនកកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
ចក្កំ កាតតំ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ជរុសវតោ សម្មប្បលាបៈ អភិជ្ឈា ព្យាបាទៈ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។

(៥៥០) មាតុយាតកម្ម ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ បិតុយាតកម្ម (ជាបច្ច័យ) នៃបិតុយាតកម្ម . . . នៃ
អរហន្តយាតកម្ម រុហិរុប្បទេកម្ម និងសង្ឃភេទេកម្ម . . . ជាបច្ច័យ នៃ
និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បិតុយាតកម្ម (ជាបច្ច័យ)
នៃបិតុយាតកម្ម . . . នៃអរហន្តយាតកម្ម រុហិរុប្បទេកម្ម សង្ឃភេទេកម្ម
និងនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ . . . ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។ អរហន្តយាតកម្ម . . . រុហិរុប្បទេកម្ម . . . សង្ឃភេទ-
កម្ម . . . និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ . . . ជាបច្ច័យ នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នៃបិតុយាតកម្ម . . . អរហន្តយាតកម្ម . . .
រុហិរុប្បទេកម្ម . . . ជាបច្ច័យ នៃសង្ឃភេទេកម្ម ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើជាចក្កៈផលចុះ ។

អភិធម្មបដិពេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៥៥០) អកុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្តបនិស្សយោ
 រាគំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បទេតិ វិបស្សនំ
 ឧប្បទេតិ មក្កំ ឧប្បទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បទេតិ សមា-
 បត្តិ ឧប្បទេតិ ទោសំ . . . មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ . . .
 បត្តនំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បទេតិ វិបស្សនំ
 ឧប្បទេតិ មក្កំ ឧប្បទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បទេតិ សមា-
 បត្តិ ឧប្បទេតិ ។ រាគោ . . . ទោសោ មោហោ
 មាណោ ទិដ្ឋិ . . . បត្តនា សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស
 ចាកស្ស បញ្ញាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ចាលាំ ហន្ត្រា តស្ស បដិយាតត្ថាយ ទានំ ទេតិ សីលំ
 សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្ប-
 ទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បទេតិ មក្កំ ឧប្បទេតិ អភិញ្ញំ
 ឧប្បទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ ។ អទិន្នំ អាទិយត្វា
 . . . មុសា កណ៌ត្វា បិសុណំ កណ៌ត្វា ដរុសំ កណ៌ត្វា
 សម្មំ បលបិត្វា សន្ធិំ ធិន្តិត្វា ធិល្លោបំ ហរិត្វា
 ឯកាការិកំ ករិត្វា បរិបន្តេ វត្វា បរទារំ កន្ត្រា

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៥១] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្តបនិស្សយ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យរាគៈ ហើយ ឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ទោសៈ . . . មោហាៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . . អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ។ រាគៈ . . . ទោសៈ មោហាៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសុទ្ធិសីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ (បុគ្គល) សម្របសម្រួល ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ការយាត់ ទូរផលនៃកម្មនោះ ។ (បុគ្គល) យកទ្រព្យ ដែលគេមិន បានឲ្យ . . . និយាយកុហក និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យអាក្រក់ និយាយពាក្យរោយរាយ កាត់ទី-ត លបឆក់ទ្រព្យគេ ប្លន់យកទ្រព្យគេ ក្នុងផ្ទះខ្លះ ឈរចាំដណ្តើមយកទ្រព្យគេក្បែរផ្ទះ លួចកិរិយាអ្នកដទៃ

កុសលគ្គិរោ បញ្ញាវារោ

តាមហេតុ ករិត្តា ... និកមយាតំ ករិត្តា តស្ស បដិយា-
 តត្តាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកម្មំ
 ករោតិ យានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មគ្គំ
 ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ។
 មាតវំ ជីវិតា វេរោបេត្តា តស្ស បដិយាតត្តាយ ទានំ
 ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកម្មំ ករោតិ ។
 បីតវំ ជីវិតា វេរោបេត្តា ... អរហន្តំ ជីវិតា វេរោ-
 បេត្តា ... ទុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាតតស្ស លោហិតំ ឧប្បា-
 ទេត្តា ... សង្ឃំ ភិណ្ឌិត្តា តស្ស បដិយាតត្តាយ ទានំ
 ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកម្មំ ករោតិ ។

[៥៥២] អនុសយោ ធម្មោ អព្យាគតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្តបនិស្សយោ ។ អនន្តរូបនិស្សយោ អនុសលំ
 វុដ្ឋានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បកត្ត-
 បនិស្សយោ វាតំ ឧបនិស្សយ អត្តានំ អាតាបេតិ
 បរិតាបេតិ បរិយដ្ឋិម្ភលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុកោតិ ទោសំ ...
 មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ ... បត្តនំ ឧបនិស្សយ អត្តានំ អា-
 តាបេតិ បរិតាបេតិ បរិយដ្ឋិម្ភលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុកោតិ ។
 វាតោ ... ទោសោ មោហោ មាណោ ទិដ្ឋិ ...

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

សម្លាប់អ្នកស្រុក . . . សម្លាប់អ្នកនិគម ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើ
 ឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង
 ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើត
 ឡើង ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ការយាត់ នូវផលនៃកម្មនោះ ។ (បុគ្គល)
 ផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដល់ការយាត់ នូវផលនៃកម្មនោះ ។ (បុគ្គល) ផ្តាច់បង់ជីវិត
 បិតា . . . ផ្តាច់បង់ជីវិត ព្រះអរហន្ត . . . ធ្វើព្រះលោហិត របស់ព្រះ
 តថាគត ឲ្យពុរពងឡើង ដោយទោសចិត្ត . . . បំបែកសង្ឃ ហើយ
 ឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ការយាត់
 នូវផលនៃកម្មនោះ ។

[៥៥២] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថូបនិស្ស័យ ។
 អនន្តរូបនិស្ស័យ គឺ អកុសល ជាបច្ច័យ នៃវុជ្ជានៈ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្ថូបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យរាគៈ ហើយ
 ធ្វើខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ ទទួលទឹក ដែលមានការស្វែងរកជាមូល
 ទោសៈ . . . មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . . អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា
 ហើយធ្វើខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ ទទួលទឹក ដែលមានការ
 ស្វែងរកជាមូល ។ រាគៈ . . . ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បត្តនា កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អកុសលំ កម្មំ វិនាកស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៥៥៧) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ
 អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្យ-
 បនិស្សយោ អរហា ដលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 និព្វានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ និព្វានំ ដលស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនន្ត្របនិស្សយោ
 បុរិមា បុរិមា វិនាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា
 បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ វិនាកាព្យាកតានំ កិរិយាព្យាក-
 តានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កវន្តំ
 អារជ្ជនាយ កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស អរហតោ អនុលោមំ
 ដលសមាបត្តិយា និរោជា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញា-
 សញ្ញាយតនកិរិយំ ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ កាយិកំ
 សុខំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមា-
បត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អកុសលកម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាក
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៥៣) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យូបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និង
បកត្ថូបនិស្សយ ។ អារម្មណ្យូបនិស្សយ គឺ ព្រះអរហន្ត ធ្វើផល
ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើព្រះនិព្វាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)
ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ។ អនន្តរូបនិស្សយ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាក-
តក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ
ក្រោយ ។ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ករណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអារជ្ជនា
កិរិយា ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ អនុលោម របស់ព្រះអរហន្ត ជាបច្ច័យ
នៃផលសមាបត្តិ នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា របស់បុគ្គល កាល
ចេញ ចាកនិរោធន ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្ថូបនិស្សយ គឺ កាយិកសុខ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិរោ បញ្ញាវិហារ

កាយិកំ ធុត្តំ កាយិកស្ស ភ្នុខស្ស កាយិកស្ស
 ធុត្តស្ស ជលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧត្ត កាយិកស្ស ភ្នុខស្ស កាយិកស្ស
 ធុត្តស្ស ជលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កោដនំ កាយិកស្ស ភ្នុខស្ស កាយិកស្ស
 ធុត្តស្ស ជលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សេនាសនំ កាយិកស្ស ភ្នុខស្ស កាយិ-
 កស្ស ធុត្តស្ស ជលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ កាយិកំ ភ្នុខំ . . . កាយិកំ ធុត្តំ
 ឧត្ត កោដនំ . . . សេនាសនំ កាយិកស្ស ភ្នុខស្ស
 កាយិកស្ស ធុត្តស្ស ជលសមាបត្តិយា ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ជលសមាបត្តិ កាយិកស្ស
 ភ្នុខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា
 កាយិកំ ភ្នុខំ ឧបនិស្សយ អនុប្បន្នំ កិរិយសមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ ឧប្បន្នំ សមាបជ្ជតិ សម្មារ អនិច្ចតា
 ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ កាយិកំ ធុត្តំ . . .
 ឧត្តំ កោដនំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សយ អនុប្បន្នំ
 កិរិយសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បន្នំ សមាបជ្ជតិ សម្មារ
 អនិច្ចតា ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

កាយិកទុក្ខ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ រដូវ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ
 និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ភោជន ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ កាយិកសុខ . . . កាយិកទុក្ខ រដូវ ភោជន
 . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផល-
 សមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ផលសមាបត្តិ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយិកសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ព្រះអរហន្ត ពាស្រ័យកាយិក-
 សុខ ហើយធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូល
 កាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ ឃើញច្បាស់ នូវពួកសង្ខារ
 ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន កាយិកទុក្ខ . . . រដូវ ភោជន
 . . . ព្រះអរហន្ត ពាស្រ័យសេនាសនៈ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិន
 ទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ឃើញច្បាស់ នូវពួកសង្ខារ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

[៥៥៤] អព្យាករោតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្ឌូប-
 និស្សយោ សេត្វោ វេលំ កុំ កេត្វា បដ្ឋវេត្តន្តំ និព្វានំ
 កុំ កេត្វា បដ្ឋវេត្តន្តំ និព្វានំ កោត្រកុស្ស វេទានស្ស
 មត្តស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ អនន្តរូប-
 និស្សយោ អាវដ្ឋោ កុសលានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ បកត្តូបនិស្សយោ កាយិកំ
 សុខំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧចោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ
 ឧប្បាទេតិ មត្តំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ កាយិកំ ទុក្ខំ ... ទុតំ ... កោជនំ ...
 សេនាសនំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមា-
 ទិយតិ ឧចោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ
 វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ កាយិកំ សុខំ ... កាយិកំ
 ទុក្ខំ ទុតំ កោជនំ .. សេនាសនំ សន្ទាយ សីលស្ស
 សុតស្ស បាតស្ស បញ្ញាយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៥៥៤] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ណបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ អារម្មណ្ណបនិស្ស័យ គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គល ធ្វើផល ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើព្រន្តនិព្វាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ព្រន្តនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ វេទានៈ និងមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អនន្តបនិស្ស័យ គឺ អាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យកាយិកសុខ ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង កាយិកទុក្ខ . . . រដូវ . . . ភោជន . . . (បុគ្គល) អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង កាយិកសុខ . . . កាយិកទុក្ខ រដូវ ភោជន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសព្វា សីល សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកេ បញ្ញាវិញ

[២២២] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្យប-
 និស្សយោ ចត្តំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ
 តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 សោតំ ... យានំ ជីវ្ហំ កាយំ រូបេ សង្កេ កន្ទេ
 វសេ ដោដ្ឋព្វេ ... វត្ថុំ វិហាកាព្យាកតោ កិរិយាព្យា-
 កតោ ខន្ទេ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ
 កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ អនន្តរូបនិស្ស-
 យោ អារម្មណា អកុសលានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយប្ប-
 ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ កាយិកំ
 សុខំ ឧបនិស្សាយ មាណំ ហានតិ អធិន្នំ អាធិយតិ
 មុសា ភណាតិ បិសុណំ ភណាតិ ជុសំ ភណាតិ
 សម្មំ បលបតិ សន្ធិំ ធិន្តតិ ធិល្លាបំ ហារតិ ឯកាតា-
 វិកំ ករោតិ បរិបន្តេ តិជ្ជតិ បរទារំ កច្ចតិ តាមយាតំ
 ករោតិ ធិកមយាតំ ករោតិ មាតរំ ជីវិតា វោវោបេតិ
 បិតរំ ជីវិតា វោវោបេតិ អរហន្តំ ជីវិតា វោវោបេតិ
 ធុដ្ឋន បិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេតិ
 សឃ្មំ ភិន្តតិ កាយិកំ ធុត្តំ ... ធុត្តំ ... កោជនំ ...

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៥៥៥) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ណបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និង
បកត្យបនិស្ស័យ ។ អារម្មណ្ណបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) ធ្វើចក្ក ឲ្យធ្ងន់
(ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើចក្កនោះ
ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង សោតៈ . . . យានៈ ជំហ្គំ កាយ
ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ . . . វត្ថុ ធ្វើពួកវិបា-
កាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេក-
អរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)
ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ អនន្តបនិស្ស័យ គឺ អាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
អកុសលក្ខន្ធ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្យបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល)
អាស្រ័យកាយិកសុខ ហើយសម្លាប់សត្វ យកទ្រព្យ ដែលរាគមិនបាន
ឲ្យ និយាយកុហក និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យអាក្រក់ និយាយ
ពាក្យរោយរាយ កាត់ទី-ត លបឆក់ទ្រព្យគេ បួនយកទ្រព្យគេក្នុងផ្ទះ
មួយ ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យគេក្បែរផ្ទះ លួចកិរិយាអ្នកដទៃ សម្លាប់អ្នក
ស្រុក សម្លាប់អ្នកនិគម ផ្តាច់បង្គំជីវិតមាតា ផ្តាច់បង្គំជីវិតបិតា ផ្តាច់បង្គំ
ជីវិតព្រះអរហន្ត ធ្វើព្រះលោហិត នៃព្រះតថាគត ឲ្យព្យាបាទ ដោយ
ទោសចិត្ត បំបែកសង្ឃ កាយិកទុក្ខ . . . រដូវ . . . កោដន . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ចាណំ ហនតិ ។ សង្ខតំ ។
សង្ខំ ភិទ្ធតិ ។ កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ
ឧត្ត កោជនំ . . . សេនាសនំ ពកស្ស ទោសស្ស
មោហស្ស ហនស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៦] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុ-
រេជាតំ ។ អាវម្មណបុរេជាតំ អរហា ចក្កំ អនិច្ចតោ
ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ សោតំ . . . យានំ ជីវិតំ
កាយំ រូប សន្តិ កន្ធិ រសេ ដោដ្ឋព្វេ . . . វត្ថុ
អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ ទិព្វេន បក្ខុនា
រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សង្ខំ សុណាតិ ។
រូបាយននំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សង្ខាយននំ សោតវិញ្ញាណស្ស កន្ធិយននំ យាន-
វិញ្ញាណស្ស រសាយននំ ជីវិតវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋញ្ញាយ-
ននំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កាយននំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស បុរេជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោតាយននំ សោតវិញ្ញាណស្ស

អភិធម្មចំណិត អនុណោមត្តិកប្បវឌ្ឍាន

អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយសម្លាប់សត្វ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ បំបែក
សង្ឃ ។ កាយិកសុខ . . . កាយិកទុក្ខ រដូវ កោដន . . . សេនា-
សនៈ ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តី
ប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៥៦) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណបុរេជាត និងវិតបុរេជាត ។ ការម្ម-
ណបុរេជាត គឺ ព្រះអរហន្ត ឃើញច្បាស់ ទូរវត្ថុ ថាមិនទៀង ជា
ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ . . . ឃានៈ ដីក្រ កាយ ពួករូប ពួក
សំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ . . . ឃើញច្បាស់ ទូរវត្ថុ ថា
មិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ពុំសំឡេង
ដោយទិព្វសោតធាតុ ។ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ សទ្ធាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ គន្ធា-
យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃឃានវិញ្ញាណ រសាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
ដីវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជា-
តប្បច្ច័យ ។ ឯវិតបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ សោតាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវារោ

យោ ពាយតនំ យោ នវិញ្ញាណស្ស ជីវ្ហិយតនំ ជីវ្ហិវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វត្ថុ វិចាកាស្យាកតានំ កិរិយោស្យាកតានំ ខត្វានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[២៥៧] អស្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ សេត្វា វា បុគ្គជ្ជនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិសោតំ . . . យានំ ជីវ្ហំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធនេ រសេដោដ្ឋព្វេ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សនិ ទិព្វាយ សោភនាតុយាសន្នំ សុណាន្នំ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ កុសលានំ ខត្វានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[២៥៨] អស្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ចក្កំ អស្សាទេតិ អនិច្ចតំ តំ អាភិ វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជីវ្ហំ កាយំ រូបេ

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឃាទាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃឃានវិញ្ញាណ ជីវ្ហយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃជីវ្ហវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេ-ជាតប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាក-តក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៥៧) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយបុរេ-ជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ ការម្ម-ណបុរេជាត គឺ ពួកសេក្ខបគលក្ខី ពួកបឋជនក្ខី ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ . . . ឃានៈ . . . ជីវ្ហ-កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកដេដ្ឋព្វៈ . . . ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ពួសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៥៨) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយបុរេ-ជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ ការម្មណ-បុរេជាត គឺ (បុគ្គល) គ្រេកអរ រីករាយ និងចក្ខុ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះ ប្រារព្ធចក្ខុនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិកិច្ចា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង សោតៈ . . . ឃានៈ ជីវ្ហ កាយ ពួករូប

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តនំ

សន្តោ កន្តោ វសេ ជាដួងត្រៃ . . . វត្ថុំ អស្សាទេតិ
អភិទន្ធតិ តំ អារត្ត វតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
វិចីកិញ្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ
ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អកុសលានំ ខន្ធានំ
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥៧] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្តាជាតា កុសលា
ខន្ធា បុរេជាតស្ស វេមស្ស កាយស្ស បន្តាជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៥៦០] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្តាជាតា អកុសលា
ខន្ធា បុរេជាតស្ស វេមស្ស កាយស្ស បន្តាជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦១] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្តាជាតា វិហាកាព្យា-
កតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា បុរេជាតស្ស វេមស្ស
កាយស្ស បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋពៈ . . . (បុគ្គល) ត្រេកអរ
 រីករាយ នឹងវត្ថុ ពតៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាព្វវត្ថុនោះ ទិដ្ឋិ កើត
 ឡើង វិចិក្ខុញ កើតឡើង ខុទ្ទច្ចៈ កើតឡើង ពោមនស្ស កើត
 ឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៥៧] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយបច្ច័យ
 ជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយ
 នេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៥៨] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយបច្ច័យ
 ជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៥៩] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
 បច្ច័យជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួក
 កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយ
 បច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកេ បញ្ញាវិពេ

[៥៦២] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា
 ខន្ធា បដ្ឋិមានំ បដ្ឋិមានំ កុសលានំ ខន្ធានំ អាសេ-
 វនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុ-
 លោបំ វេទានស្ស តោត្រកុ មត្តស្ស វេទានំ មត្តស្ស
 អាសេវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៣] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា
 ខន្ធា បដ្ឋិមានំ បដ្ឋិមានំ អកុសលានំ ខន្ធានំ អាសេ-
 វនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៤] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរិមា បុរិមា កិរិយា-
 ព្យាកតា ខន្ធា បដ្ឋិមានំ បដ្ឋិមានំ កិរិយាព្យាក-
 តានំ ខន្ធានំ អាសេវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៥] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលា ចេតនា សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៥៦២] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអាសេវន-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ក្រោយៗ
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រក្ខ អនុលោម
(ជាបច្ច័យ) នៃវេទនៈ គោត្រក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទនៈ ជា
បច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥៦៣] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុស-
លក្ខន្ធ ក្រោយៗ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥៦៤] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកភិវិយាព្យាកតក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួក
ភិវិយាព្យាកតក្ខន្ធ ក្រោយៗ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥៦៥] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បជ្ឈានំ

[៥៦៦] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជាតា នាណខណីកា ។
សហជាតា កុសលា ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ នាណខណីកា កុសលា
ចេតនា វិចារកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ កម្មប្ប-
ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៧] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យា-
កតស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលា
ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
រូបានំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៨] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលា ចេតនា សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៩] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជាតា នាណខណីកា ។
សហជាតា អកុសលា ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
រូបានំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ នាណខណីកា
អកុសលា ចេតនា វិចារកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច
រូបានំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

[៥៦៦] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានាខណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ
កុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
ឯនានាខណ៌កៈ គឺ កុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ នឹងពួក
កដត្តារូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦៧] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ នឹងអព្យាកតធម៌
ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
នឹងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦៨] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ គឺ អកុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦៩] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានាខណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ
អកុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
ឯនានាខណ៌កៈ គឺ អកុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ នឹង
ពួកកដត្តារូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិហេ បញ្ញាវិហា

(៥៧០) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អកុសលា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
មុដ្ឋាណនញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៧១) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិទាកាព្យាកតា
កិរិយាព្យាកតា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋាណនញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ វិទាកាព្យាកតា ចេតនា សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ចេតនា វត្ថុស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៧២) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
វិទាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិទាកាព្យាកតោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណនញ្ច រូចានំ
វិទាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ឯកស្ស
ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋាណនញ្ច រូចានំ វិទាកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណនញ្ច
រូចានំ វិទាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៥៧០] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ អកុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន
និងពួកចិត្តសមុជ្ឈនរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៧១] វិបាកព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ គឺ វិបាកព្យាកតចេតនា និងកិរិយាព្យាកតៈចេតនា ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្កន និងពួកចិត្តសមុជ្ឈនរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ វិបាកព្យាកតចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន និង
ពួកកដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៧២] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយវិបា-
កប្បច្ច័យ គឺ វិបាកព្យាកតក្កន ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ និងពួក
ចិត្តសមុជ្ឈនរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
និងពួកចិត្តសមុជ្ឈនរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ២ និងពួកចិត្តសមុជ្ឈនរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

វិចារកាព្យាករោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ
កដត្តា ច រូចានំ វិចារកប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស កដត្តា ច រូចានំ វិចារក-
ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិដ្ឋំ ខន្ធានំ កដត្តា
ច រូចានំ វិចារកប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ខន្ធា វត្តស្ស
វិចារកប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៧៣] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលា អាហារា សម្ម-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៧៤] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលា អាហារា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ រូចានំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៧៥] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យា-
កតស្ស ច ធម្មស្ស អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
កុសលា អាហារា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
មុដ្ឋានានព្វ រូចានំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៧៦] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលា អាហារា
សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មចំណែក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ និងពួកកដត្តារូប ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ និងពួកកដត្តារូប ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ និងពួកកដត្តារូប ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៥៧៣] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអាហារ-
 រវ្យច្ច័យ គឺ ពួកកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
 អាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៧៤] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអាហារ-
 រវ្យច្ច័យ គឺ ពួកកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយ
 អាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៧៥] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
 ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
 កក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមដានរូប ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៧៦] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអាហារ-
 រវ្យច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
 អាហារប្បច្ច័យ ។

កុសលន្តិក បញ្ញាវិបាក

[២៧៧] អភ័យសុខោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អភ័យសុខោ អាហារា ចិត្ត-
សមុជ្ឈានាម រូទានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៨] អភ័យសុខោ ធម្មោ អភ័យសុខស្ស ច
អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អភ័យសុខោ អាហារា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុជ្ឈានាម រូទានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៩] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតា
កិរិយាព្យាកតា អាហារា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុជ្ឈានាម រូទានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតា អាហារា សម្មយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូទានំ អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កតធិការោ អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨០] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ឥន្ទ្រិយា សម្ម-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវិរៈ

[៥៧៧] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៧៨] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យា-
កតធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៧៩] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតាហារ និងពួកភិរិយាព្យាកតាហារ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអាហា-
រប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកវិបាកាព្យាកតាហារ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកកងតារូប ដោយអាហារប្បច្ច័យ កតឡីកា-
រាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៨០] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

អរិយធម៌ដំរី អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៨០] កុសលា ធម្មា អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលា ឥន្ទ្រិយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូទានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨២] កុសលា ធម្មា កុសលស្ស ច
 អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កុសលា ឥន្ទ្រិយា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានញ្ច រូទានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៣] អកុសលា ធម្មា អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលា ឥន្ទ្រិយា សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៤] អកុសលា ធម្មា អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលា ឥន្ទ្រិយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូទានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៥] អកុសលា ធម្មា អកុសលស្ស ច
 អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អកុសលា ឥន្ទ្រិយា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានញ្ច រូទានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៨១] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលិទ្ធរិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៥៨២] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលិទ្ធរិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
កក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៥៨៣] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលិទ្ធរិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៥៨៤] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឥន្ទ្រិ-
យប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលិទ្ធរិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប
ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៥៨៥] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យា-
កតធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលិទ្ធរិយ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

កុសលភ្នំពេ បញ្ញាវិព

[៥៨៦] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារាកាព្យាកតា កិរិយា-
 ព្យាកតា ឥន្ទ្រិយា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានព្វ រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សន្និក្ខុណោ វិចារាកាព្យាកតា ឥន្ទ្រិយា សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចក្កុន្ទ្រិយំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សោតិន្ទ្រិយំ សោតវិញ្ញាណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ យានិន្ទ្រិយំ យានវិញ្ញាណស្ស ឥន្ទ្រិ-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ជិហ្មិន្ទ្រិយំ ជិហ្មិវិញ្ញាណស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កាយិន្ទ្រិយំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបដីតិន្ទ្រិយំ
 កដត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៧] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ ណានម្ព័ន្ធានិ
 សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៨] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ ណានម្ព័ន្ធានិ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

[៥៨៦] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសង្ខារ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតសង្ខារ និងពួកកិរិយាព្យាកតសង្ខារ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសង្ខារ-
 ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកវិបាកាព្យាកតសង្ខារ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកកដតារូប ដោយសង្ខារប្បច្ច័យ ចក្ខុសង្ខារ ជា
 បច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយសង្ខារប្បច្ច័យ សោតិសង្ខារ ជាបច្ច័យ
 នៃសោតវិញ្ញាណ ដោយសង្ខារប្បច្ច័យ ឃានិសង្ខារ ជាបច្ច័យ នៃឃា-
 នវិញ្ញាណ ដោយសង្ខារប្បច្ច័យ ជីវិសង្ខារ ជាបច្ច័យ នៃជីវិវិញ្ញាណ
 ដោយសង្ខារប្បច្ច័យ កាយិសង្ខារ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយ
 សង្ខារប្បច្ច័យ រូបជីវិតិសង្ខារ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ដោយសង្ខារ-
 ប្បច្ច័យ ។

[៥៨៧] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយ ឈាន-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអន្តរឈាន ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
 យុត្តកក្ខន្ធ ដោយ ឈានប្បច្ច័យ ។

[៥៨៨] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ ឈាន-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអន្តរឈាន ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប ដោយ ឈានប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥៨៧] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស ណនប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ ណានត្ថានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៨] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលានិ ណានត្ថានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៩] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ណនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលានិ ណានត្ថានិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៩០] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស ណនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលានិ ណានត្ថានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៩១] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកាព្យាកតានិ កិរិយាព្យាកតានិ ណានត្ថានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥៨៧] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
ដោយ ឈានប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គឈាន ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយ ឈានប្បច្ច័យ ។

[៥៨៨] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ ឈាន-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គឈាន ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
យុត្តកក្កន្ធ ដោយ ឈានប្បច្ច័យ ។

[៥៨៩] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ ឈាន-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គឈាន ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តស-
មដ្ឋានរូប ដោយ ឈានប្បច្ច័យ ។

[៥៩០] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យាកត-
ធម៌ ដោយ ឈានប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គឈាន ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយ ឈានប្បច្ច័យ ។

[៥៩១] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ ឈា-
នប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គឈាន ដែលជាវិបាកាព្យាកតៈ និងកិរិយាព្យាកតៈ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយ ឈានប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិពេ

បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកាព្យាកតានិ ឈានផ្កានិ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៧៤] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ មគ្គផ្កានិ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧៥] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ មគ្គានិ ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូចានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ
មគ្គផ្កានិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ មគ្គប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៧៦] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យា-
កតស្ស ច ធម្មស្ស មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុស-
លានិ មគ្គផ្កានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូចានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧៧] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលានិ មគ្គផ្កានិ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកអង្គឈាន ដែលជាវិបាកាព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកកដតារូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៥៧៤) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ

គឺ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ
ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៥៧៥) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយមគ្គ-

ប្បច្ច័យ គឺ ពួកមគ្គ ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជានុរូប
ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តស-
មុជានុរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៥៧៦) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌

ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកចិត្តសមុជានុរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៥៧៧) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយមគ្គ-

ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
កក្កន្ធ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

អរិយធម៌បិដក អនុលោមតិកប្បវដ្ត

(៥៧៨) អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អកុសលានិ មក្កង្គានិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៥៧៩) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អកុសលានិ មក្កង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៦០០) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតានិ កិរិយាព្យាកតានិ មក្កង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតានិ មក្កង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៦០១) កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កុសលោ ឯកោ ខន្ធានំ តិល្លានំ ខន្ធានំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

[៥៩៨] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយមគ្គ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជាន-
រូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៥៩៩] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យា-
កតធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុជានរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៦០០] ពព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយមគ្គ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាវិបាកាព្យាកតៈ និងភិរិយាព្យាកតៈ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុជានរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាវិបាកាព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកកដតារូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៦០១] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជា ច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ

កុសលភ្នំពេ បញ្ញាវិញ

ទ្វេ ខន្ធ ធ្វើន្នំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(៦០២) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលោ ឯកោ ខន្ធោ ភិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ ខន្ធោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធ ធ្វើន្នំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(៦០៣) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិហាកាព្យាកតោ កិរិយាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធោ ភិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ ខន្ធោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធ ធ្វើន្នំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កលោ វិហាកាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធោ ភិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ ខន្ធោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធ ធ្វើន្នំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០២) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ

ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០៣) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលជាវិបុលភាពព្យាកតៈ និងកិរិយាព្យាកតៈ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ

នៃខន្ធ ១ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ កង្ខណៈនៃបដិសន្ធិ វិបុលភាពព្យាកតក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសម្ប-

យុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[២០៤] ភក្កសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
 សហជាតា ភក្កសលោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា ភក្កសលោ
 ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ ។

[២០៥] អភក្កសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
 សហជាតា អភក្កសលោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អភក្កសលោ
 ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ ។

[២០៦] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ
 បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា វិហាកាព្យាកតា កិរិយា-
 ព្យាកតា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ វិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិហាកាព្យាកតា
 ខន្ធា កដត្តារូចានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៦០៤) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ពួក
 កុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
 ឯបច្ចាជាត គឺ ពួកកុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០៥) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ពួក
 អកុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
 ឯបច្ចាជាត គឺ ពួកអកុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត
 មុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០៦) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត
 គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតខ្លួន នឹងពួកកិរិយាព្យាកតខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
 សមដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកវិបាកា-
 ព្យាកតខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ

កុសលគ្គិពេ បញ្ញាវារោ

វត្តស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វត្ត ខន្ធនំ វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ ចក្ខោយននំ
 ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សោ-
 តាយននំ សោតវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ច-
 យោ យានាយននំ យានវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ ជីវ្ហយននំ ជីវ្ហវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កាយាយននំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វត្ត វិចាកាព្យាក-
 តានំ តិរិយាព្យាកតានំ ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ឆាជានា វិចាកាព្យាកតា តិរិយាព្យា-
 កតា ខន្ធា បុរេជានស្ស វេសស្ស កាយស្ស វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៥០៧) អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ត កុសលានំ
 ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៦០៨) អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ត អកុស-
 លានំ ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បុរេជាត គឺ ចក្ខុយានៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ សោតាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃសោ-
 តវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ យានាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃយាន-
 វិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ជីវ្ហាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវ្ហវិញ្ញាណ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កាយាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួក
 កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចុប្បន្ន គឺ ពួកវិបាកា-
 ព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត
 មុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០៧) ឥព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០៨) ឥព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៦០៧] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ឃិកោ ខន្ធោ
 តិណ្ណានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធោ
 ឃិកាស្ស ខន្ធស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា
 ទ្ធិនំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦០៨] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកកស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
 សហជាតា កុសលា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាណានំ រូបានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា កុសលា
 ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៦០៩] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យា-
 កកស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុ-
 សលោ ឃិកោ ខន្ធោ តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 ណានញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធា
 ឃិកាស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋាណានញ្ច រូបានំ អត្ថិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 ណានញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦០៧] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអត្តិ-
ប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ
ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ២ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៦១០] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអត្តិ-
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ពួក
កុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។
ឯបច្ចាជាត គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៦១១] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ នឹងអព្យាកតធម៌
ដោយអត្តិប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ នឹងពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ នឹងពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ នឹងពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកេ បញ្ញាវិបេ

(៦០២) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ឃិកោ ខម្មោ
 តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភយោ ខន្ធា
 ឃិកស្ស ខន្ធាស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា
 ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៦០៣) អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកកតស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
 សហជាតា អកុសលា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អកុសលា
 ខន្ធា បុរេជានស្ស ភមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៦០៤) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
 អព្យាកកតស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អកុសលោ ឃិកោ ខម្មោ តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភយោ
 ខន្ធា ឃិកស្ស ខន្ធាស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលគ្លីកៈ បញ្ញាវារៈ

[៦១២] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអត្តិ-
ប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ
ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ២ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៦១៣] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
អត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបច្ច័យជាត ។ សហជាត គឺ ពួក
អកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។
ឯបច្ច័យជាត គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត
មុន ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៦១៤] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ នឹងអព្យា-
កតធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៦០៥] អព្យាករោ នធម្មោ អព្យាករតស្ស ធម្មស្ស
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ
អាហារំ វេទ្ធិយំ ។ សហជាតោ វិចាកាព្យាករោ
កិរិយាព្យាករោ ឃកោ ខន្ធនិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ
ចិត្តសម្មដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តយោ ខន្ធឃកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសម្មដ្ឋានានញ្ច
រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធធិន្នំ ខន្ធនំ
ចិត្តសម្មដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្កុលោ វិចាកាព្យាករោ ឃកោ ខន្ធនិណ្ឌន្នំ
ខន្ធនំ កដត្តា ច រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តយោ ខន្ធឃកស្ស ខន្ធស្ស កដត្តា ច
រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធធិន្នំ ខន្ធនំ
កដត្តា ច រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធរត្តស្ស
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ រត្ត ខន្ធនំ អត្ថប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឃកំ មហាក្ខតំ តិណ្ឌន្នំ មហាក្ខតានំ
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ មហាក្ខតាឃកស្ស
មហាក្ខតស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
មហាក្ខតា ធិន្នំ មហាក្ខតានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៦១៥] វេទ្យកតធមិ ជាបច្ច័យ នៃវេទ្យកតធមិ ដោយអត្ថិ-

ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចុប្បន្នជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

សហជាត គឺ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ

នៃខន្ធ ៣ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ

នៃខន្ធ ១ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ

នៃខន្ធ ២ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ និងពួកកដត្តារូប ដោយ

អត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ និងពួកកដត្តារូប ដោយ

អត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ និងពួកកដត្តារូប ដោយ

អត្ថិប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ

នៃពួកខន្ធ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ៣

ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ១ ដោយ

អត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

កុរុលត្តិកេ បញ្ញាវិពេ

មហាក្ខតា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូចានំ កដត្តារូចានំ ឧទា-
 នារូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហិរំ . . . អាហារ-
 សម្មដ្ឋានំ . . . ឧត្តសម្មដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯតំ
 មហាក្ខតំ តិណ្ណំ មហាក្ខតានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តយេ មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស អត្តិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ មហាក្ខតា ម្ភិដ្ឋំ មហាក្ខតានំ អត្តិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូចានំ
 កដត្តារូចានំ ឧទានារូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ច្បរោតំ អរហា ចត្តំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ជិវំ កាយំ រូបេ សន្តេ
 កន្តេ រសេ ដោជ្ឈត្វេ . . . វត្តំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អ-
 នត្តតោ វិបស្សតិ ទិព្វេន ចត្តុចា រូបំ បស្សតិ ទិញាយ
 សោភណតុយា សន្នំ សុណាតិ រូចាយតនំ ចត្តវិញា-
 ណស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សន្តាយតនំ ។ បេ ។
 កម្មាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ឈញាយតនំ កាយវិញា-
 ណស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្ខាយតនំ ចត្ត-
 វិញាណស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោតាយតនំ
 សោតវិញាណស្ស យាណាយតនំ យានវិញាណស្ស

កុសលគ្លីកៈ បញ្ញាវិវរៈ

ពួកមហាក្សត្រ ជាបច្ច័យ នៃពួកបិត្តសម្មជានរូប ពួកកងតារូប និងពួក
 ឧបាទារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ពាហិរ . . . អាហារសម្មជាន . . .
 ឧត្តសម្មជាន . . . មហាក្សត្រ ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃ
 មហាក្សត្រ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្សត្រ ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្សត្រ ១
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្សត្រ ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្សត្រ ២ ដោយអត្ថិប្ប-
 ច្ច័យ ពួកមហាក្សត្រ ជាបច្ច័យ នៃពួកបិត្តសម្មជានរូប ពួកកងតារូប និង
 ពួកឧបាទារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បុរេជាត គឺ ព្រះអរហន្ត ឃើញ
 ច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ . . . យានៈ
 ជីវិត កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ . . .
 ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយ
 ទិព្វចក្ខុ ពួកសំឡេង ដោយទិព្វសោតណាតុ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ សទ្ធាយតនៈ ។ លេ ។ គន្ធាយតនៈ រសា-
 យតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
 ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ សោតាយតនៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ យានាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃយានវិញ្ញាណ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ដឹងយូរណាស់ ដឹងវិញ ណាស់ កាយយូរណាស់ កាយវិញ
 ណាស់ អត្តិប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វត្ថុ វិចារកាព្យាក-
 តានំ ភិវិយាព្យាកតានំ ខន្ធានំ អត្តិប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ ។ បច្ឆាជាតា វិចារកាព្យាកតា ភិវិយាព្យាកតា
 ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្តិប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។ កតធិកាពោ អាហារោ ឥមស្ស កា-
 យស្ស អត្តិប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ រូបដីវិត្ត្រិយំ
 កដត្តារូបានំ អត្តិប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៦០៦] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អត្តិប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរេជាតំ សេក្ខោ វា បុត្តជ្ជនា
 វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
 សោតំ ... យានំ ដឹង កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធា
 រសេ ដោជ្ជេ ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សន្តិ ទិព្វេន ចក្កនា រូបំ បស្សន្តិ ទិព្វាយ សោត-
 ជាតុយា សន្និ សុណន្តិ ។ វត្ថុ កុសលានំ ខន្ធានំ
 អត្តិប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៦០៧] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អត្តិប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរេជាតំ ចក្កំ អស្សានេតិ
 អភិទន្ធតិ តំ អារត្ត វតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ជីវិត្តនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃជីវិតវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយវិញ្ញាណ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាក-
 តក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ
 ពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ
 ដែលកើតមុន ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ កតទ្បិកាវហារ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយនេះ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ រូបជីវិតទ្រុយ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 កងតារូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៦១៦] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអត្តិ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ ពួកសេក្ខបគ្គលក្តី ពួកបឋជនក្តី ឃើញ
 ច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ . . .
 យានៈ ជីវិត កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ
 . . . ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញ
 រូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៦១៧] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ (បុគ្គល) ព្រេតកអរ រីករាយ និង
 ចក្ខុ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធចក្ខុនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង

កុសលត្តិកេ បញ្ញាវិហារ

វិចិត្រច្នា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ឈីវំ កាយំ រូបេ សុទ្ធេ
 កន្ធូ វសេ ជាដង្វៃ . . . វត្ថុំ អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ
 តំ អារាហ វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុំ អកុសលានំ ខន្ធានំ អត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៦០៨] កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា កុ-
 សលស្ស្កំ ធម្មស្ស្កំ អត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ចាជាតំ ។ សហជាតោ កុសលោ ឯកោ ខន្ធា
 ច វត្ថុ ច តិណ្ណានំ ខន្ធានំ អត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្ធិនំ ខន្ធានំ អត្តប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៦០៩] កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 អព្យាកតស្ស្កំ ធម្មស្ស្កំ អត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារំ វេទ្ធិយំ ។ សហជាតោ កុ-
 សលោ ខន្ធា ច មហាក្ខតោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូតានំ
 អត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតោ កុសលោ ខន្ធា
 ច កតត្ថិកាវេ អាហារវេ ច វេទស្ស្កំ កាយស្ស្កំ

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

វិចិត្រា កើតឡើង ខ្លួនច្រើន កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
 សោតៈ . . . ឃានៈ ជីវិត កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួក
 រស ពួកផោដ្ឋពៈ . . . ត្រេកអរ រីករាយ នឹងវត្ថុ រាគៈ កើតឡើង
 ព្រោះប្រាណវត្ថុនោះ ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ។ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៦១៨) កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ
 កុសលក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បេ ។
 ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៦១៩) កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអព្យា-
 កតធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ច័យជាត អាហារ
 នឹងសន្តិយ ។ សហជាត គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធក្តី ពួកមហាក្លិតក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ច័យជាត
 គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធក្តី កតឡើយកាហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា កុសលា
ខន្ធា ច រូបដីវិតិទ្រ្តិយញ្ច កេដត្តារូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២២០] អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
អកុសលស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ អកុសលោ ឯកោ
ខន្ធា ច វត្ថុ ច វិណ្ឌានំ ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ឯកស្ស ខន្ធស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្ធិនំ
ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២១] អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ វេទ្រ្តិយំ ។ សហជាតា
អកុសលា ខន្ធា ច មហាក្កតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានាណំ
រូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អកុ-
សលា ខន្ធា ច កតទ្បីការោ អាហារោ ច វេទ្រ្តិយំ
កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា
អកុសលា ខន្ធា ច រូបដីវិតិទ្រ្តិយញ្ច កេដត្តារូបាណំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកកុសលខ្លួនក៏ រូបជីវិត្រ្យ័យក៏
ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៦២០) អកុសលធម៌ក៏ អព្យាកតធម៌ក៏ ជាបច្ច័យ នៃអកុសល-
ធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបុរេជាត ។ សហ
ជាត គឺ អកុសលខ្លួន ១ ក៏ វត្ថុក៏ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយ
អត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ក៏ វត្ថុក៏ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
ខន្ធ ២ ក៏ វត្ថុក៏ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៦២១) អកុសលធម៌ក៏ អព្យាកតធម៌ក៏ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ឆាជាត អាហារ នឹង
ស្រ្ត្រ័យ ។ សហជាត គឺ ពួកអកុសលខ្លួនក៏ ពួកមហាក្ខតក៏
ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ
ពួកអកុសលខ្លួនក៏ កតទ្បីកាកហារក៏ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយ
អត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកអកុសលខ្លួនក៏ រូបជីវិត្រ្យ័យក៏
ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិព បញ្ញាវារោ

(៦២២) កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា ខន្ធា
 បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កុសលានំ ខន្ធានំ នត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ យថា អនន្តរប្បច្ចយំ ឃុំ
 វិត្តារេតត្ថំ ។

(៦២៣) កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 វិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា ខន្ធា
 បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កុសលានំ ខន្ធានំ វិភតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ យថា អនន្តរប្បច្ចយំ ឃុំ
 វិត្តារេតត្ថំ ។

(៦២៤) កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ឃិកោ ខន្ធា
 តិណ្ណានំ ខន្ធានំ អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តាយោ
 ខន្ធា ឃិកស្ស ខន្ធាស្ស អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិនំ ខន្ធានំ អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 សង្ខតំ ។ យថា អត្ថប្បច្ចយំ ឃុំ វិត្តារេតត្ថំ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវិរៈ

[៦២២] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ
 គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ក្រោយ ។
 ដោយនត្តិប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អនន្តរប្បច្ច័យ យ៉ាងណា
 (នត្តិប្បច្ច័យ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

[៦២៣] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយវិតត-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ក្រោយ ។
 ដោយវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អនន្តរប្បច្ច័យ យ៉ាងណា
 (វិតតប្បច្ច័យ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

[៦២៤] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអវិតត-
 តប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ
 ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ២ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អត្តិប្បច្ច័យ
 យ៉ាងណា (អវិតតប្បច្ច័យ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ការចែកបញ្ញាវិរៈ (តែប៉ុណ្ណោះ) ។

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស បឋមោ ភាគោ

អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ បរិមំ

មាតិកាបត្រានិ

មាតិកា	អង្កែក
មាតិកានិក្ខេបវារោ	១
បឋមវិភង្គវារោ	”

អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

កុសលតិកំ

បដិច្ចវារោ	១៧
ឧទេសា	”
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៣០
អនុលោមប្បច្ចនីយំ	៣១
បច្ចនីយានុលោមំ	៣៤
និទេសា	៣៦
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៥៨
អនុលោមប្បច្ចនីយំ	៨១

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន បឋមភាគ

អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន ខាងដើម

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
មាតិកានិក្ខេបវរៈ	១
បច្ចយវិគង្គវរៈ	”

អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

កុសលតិកៈ

បដិច្ចវរៈ	១៧
ឧទេស	”
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៣០
អនុលោមប្បច្ចនីយៈ	៣១
បច្ចនីយានុលោម	៣៤
និទេស	៣៦
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៥៨
អនុលោមប្បច្ចនីយៈ	៨១

មាតិកា

អង្កែក

បច្ចុនីយានុវលាមំ ១០០
សហជានុវលាមំ ១១៨
អនុវលាមំ	”
បច្ចុនីយំ ១២២
អនុវលាមប្បច្ចុនីយំ ១២៣
បច្ចុនីយានុវលាមំ ១២៤
បច្ចុយវារេក ១២៥
អនុវលាមំ	”
បច្ចុនីយំ ១៤៨
អនុវលាមប្បច្ចុនីយំ ១៦២
បច្ចុនីយានុវលាមំ ១៧៤
និស្សយវារេក ១៨៨
អនុវលាមំ	”
បច្ចុនីយំ ១៧២
អនុវលាមប្បច្ចុនីយំ ១៧៤
បច្ចុនីយានុវលាមំ ១៧៥
សំសដវារេក ១៧៦
អនុវលាមំ	”

សន្និក្ខប្រាប់មាតិកា

២៧៨

មាតិកា

ទំព័រ

បច្ចុន័យានុលោម ១០០
សហជាតិវរៈ ១១៨
អនុលោម	, , . ,
បច្ចុន័យៈ ១២២
អនុលោមប្បច្ចុន័យៈ ១២៣
បច្ចុន័យានុលោម ១២៤
បច្ចុយវរៈ ១២៥
អនុលោម	, ,
បច្ចុន័យៈ ១៤៨
អនុលោមប្បច្ចុន័យៈ ១៦២
បច្ចុន័យានុលោម ១៧៤
និស្សយវរៈ ១៨៨
អនុលោម	, ,
បច្ចុន័យៈ ១៧២
អនុលោមប្បច្ចុន័យៈ ១៧៤
បច្ចុន័យានុលោម ១៧៥
សសដ្ឋវរៈ ១៧៦
អនុលោម	, ,

មាតិកាបន្តានិ

មាតិកា	អង្កែ
បច្ចុនីយ៍ ២០១
អនុលោមប្បច្ចុនីយ៍ ២០៧
បច្ចុនីយានុលោម ២១៧
សម្បយុត្តវារោ ២២៥
អនុលោម	”
បច្ចុនីយ៍ ២២៧
អនុលោមប្បច្ចុនីយ៍ ២២៨
បច្ចុនីយានុលោម	”
បញ្ហាវារោ ២២៧
វិភង្គា	”

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

បច្ច័ន្តិយៈ ២០១
អនុលោមប្បច្ច័ន្តិយៈ ២០៧
បច្ច័ន្តិយានុលោម ២១៧
សម្បយុត្តវរៈ ២២៥
អនុលោម	”
បច្ច័ន្តិយៈ ២២៧
អនុលោមប្បច្ច័ន្តិយៈ ២២៨
បច្ច័ន្តិយានុលោម	”
បញ្ញាវរៈ ២២៧
វិក័ន្តិ	”

វិវាទវិវាទបតិ
12 12 1

វិវាទបាហើ	អវិវាទបាហើ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ
ឯកោ ខន្ទា	ឯកោ ខន្ទា	៤៧	១០
បច្ចុយាទ្ទ	បច្ចុយា ទ្ទ	១៤០	១៧
នម ក	នម ក	១៧២	៧
បញ្ច	បញ្ច	១៧៤	១៧

ស្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
នៃជីវិតវិញ ឆាតុ	នៃជីវិតវិញ ណ ឆាតុ	២	៨
មិនមែន	ជាបច្ច័យ	៨	១២
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យទេ ដោយនសហជាតប្បច្ច័យ ,,			១៣
មិនមែនជាបច្ច័យ ដោយ-	ជាបច្ច័យ ដោយនបុរេ-		
បុរេជាតប្បច្ច័យ	ជាតប្បច្ច័យ	១២	១០
និងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ	និងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១	៣៧	៥
ពាហិរូប	ពាហិរូប ។	៤៤	១០
អកុសល	អកុសល	៥៣	១៧
មារវរៈ ៣	មានវរៈ ៣	៥៥	១២
កងនមតប្បច្ច័យ	កងនមតប្បច្ច័យ	៨៨	១២
„	„	៧២	១៣
អកុសលធម៌ក្តី	អព្យាកតធម៌ក្តី	១១៧	៤
កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ១	កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ១	១៣៦	១៦
ព្រោះ	ព្រោះ	១៧៧	៦
កងនិប្បយតប្បច្ច័យ	កងនិប្បយតប្បច្ច័យ	២០៧	១៨
កងនិប្បយតប្បច្ច័យ	កងនិប្បយតប្បច្ច័យ	២២៨	៥

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ :

Printing costs were kindly met by the following organizations

Jikisai Minami
Japan

この本は次の方によって復刻されました。

南 直哉 (僧侶)

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL.94

“ABHIDHAMMA PITAKA”

Published by the Buddhist Institute, phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition 1994

printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ (南伝大蔵経) 全110巻・アビダルマピタカ第94巻

発行：プノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ(南伝大蔵経)復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

